

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO — FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK
OFFICIAL STATISTICS OF FINLAND

XXI B:5

SOSIAALIHUOLTOTILASTON VUOSIKIRJA

SOSIALVÅRDSSTATISTISK ÅRSBOK

*STATISTICAL YEARBOOK OF
SOCIAL WELFARE*

1961

HELSINKI 1963

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO — FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK
OFFICIAL STATISTICS OF FINLAND
XXI B:5

SOSIAALIHUOLTOTILASTON VUOSIKIRJA

SOSIALVÅRDSSTATISTISK ÅRSBOK

*STATISTICAL YEARBOOK OF
SOCIAL WELFARE*

1961

HELSINKI 1963

Alkusanat

Sosiaaliministeriön sosiaalinen tutkimustoimisto saattaa täten julkisuuteen maamme sosiaalihuoltotoimintaa vuonna 1961 koskevan selonteon, joka sisältyy Suomen Virallisen Tilaston sarjaan XXI.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan tässä vuosikirjassa julkaistaan paitsi vuosittain jatkuvaa tilastoa myös sosiaaliselta alalta suoritettuja erikoistutkimuksia. Tällä kertaa on tekstiosan loppuun liitetty IX luku, jossa esitetään selvitys sokeiden sosiaalisista oloista vuonna 1961. Sitäpaitsi on V lukuun lisätty selonteko vajaamielisten päivähuoltoloista. Sen sijaan on VIII luvusta jätetty pois kodinperustamislainat lähinnä siitä syystä, ettei näitä ole enää myönnetty vuoden 1957 jälkeen.

Vuoden 1961 alusta voimaan tulleen uuden tuberkuloosilain mukaan hoito tuberkuloosiparantoloissa on potilaille maksuton. Siten ne henkilöt, joita aikaisemmin hoidettiin huoltoavun kustannuksella parantoloissa, eivät enää kuulu huoltoavun piiriin, eivätkä heistä aiheutuneet menot kuntien sosiaalihuoltomenoihin. Tämä seikka on otettava huomioon verrattaessa huollettujen lukumäärää ja huoltomenojen suuruutta edelliseen vuoteen.

Julkaisun toimitustyötä on hoitanut yliaktuaari Margit Jalo.

Helsingissä tammikuussa 1963.

Förord

Socialministeriets byrå för social forskning bringar härmed till offentligheten en redogörelse för socialvårdsverksamheten i landet under år 1961, vilken ingår i serien XXI av Finlands Officiella Statistik.

Enligt den ursprungliga planen publiceras i denna årsbok förutom kontinuerlig årlig statistik även specialundersökningar verkställda inom det sociala området. Denna gång har till slutet av textdelen bifogats kapitel IX, som innehåller en utredning av de blindas sociala förhållanden år 1961. Dessutom har till kapitel V fogats en redogörelse över daghem för psykiskt efterblivna. Däremot har i kapitel VIII bosättningslånen bortlämnats, närmast till följd därav, att sådana inte mera beviljats från och med år 1957.

Enligt den nya tuberkuloslagen, som trädde i kraft den 1 januari 1961, är vården på tuberkulosanatorier avgiftsfri för patienterna. Sålunda räknas de personer, som tidigare vårdats i sanatorier på socialhjälpens bekostnad, icke mera som delaktiga av socialhjälp och ej heller utgifterna för deras vård som kommunernas socialvårdsutgifter. Denna omständighet bör tagas i betraktande vid jämförandet av antalet vårdtagare och vårdutgifternas storlek med föregående år.

Redigeringen av publikationen har omhändertagits av överaktuarien Margit Jalo.

Helsingfors i januari 1963.

Ilmari Teijula

vt.—tf.

Margit Jalo

Sisällys

	<i>Teksti</i>	Sivu
	Alkusanat	3
I.	Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja huoltolaitokset	5
II.	Huoltoapu	8
III.	Lastensuojelu	
	Valtionapua saaneet lastentarhat	20
	Kunnallinen lastensuojelu	24
	Lastenkodit	37
	Koulukodit	40
	Aviottomien lasten valvonta	43
IV.	Kunnalliset kodinhoitajat	46
V.	Vajaamielislaitokset	50
VI.	Irtolais-, alkoholisti- ja raittiushuolto	55
	Alkoholistihuoltolat	63
	Työlaitokset	65
VII.	Kunnallisen sosiaalihuollon kustannukset	68
VIII.	Sosiaaliavustukset	
	Äitiysavustukset	81
	Lapsilisät	82
	Perhelisät	85
	Perheenasuntoavustukset	88
	Ammattiopintoavustukset	90
	Invaliidihuolto	91
	Invaliidiraha	93
	Toipilasraha	94
	Sotilasavustukset	96
	Kansaneläkkeet	97
IX.	Sokeiden sosiaaliset olot	100
	Englanninkielinen katsaus ja selityksiä	120

Tauluja

I.	Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset	3
II.	Huoltoavun avustustapakukset ja avunsaajat	4
III.	Huoltoavun eri avustusmuodot	5
IV.	Lastensuojelulapset	6
V.	Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitosten mukaan	7
VI.	Kuntien sosiaalihuollon menot	8
VII.	Kuntien sosiaalihuollon tulot	12
VIII.	Kunnalliskotien menot ja tulot	14
IX.	Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot	16
X.	Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä	18

Innehåll

	<i>Text</i>	Sid.
	Förord	3
I.	Den kommunala socialvårdens organisation och vårdanstalter	5
II.	Socialhjälpen	8
III.	Barnskyddet	
	De statsunderstödda barnträdgårdarna	20
	Det kommunala barnskyddet	24
	Barnhemmen	37
	Skolhemmen	40
	Tillsynen över barn födda utom äktenskap	43
IV.	De kommunala hemvårdarinnorna ..	46
V.	Anstalterna för psykiskt efterblivna	50
VI.	Lösdrivar-, alkoholist- och nykterhetsvården	55
	Alkoholistanstalterna	63
	Arbetsinrättningarna	65
VII.	Den kommunala socialvårdens kostnader	68
VIII.	Sociala bidrag	
	Moderskapsunderstöden	81
	Barnbidragen	82
	Familjebidragen	85
	Familjebostadsunderstöden	88
	Understöden för yrkesstudier	90
	Invalidvården	91
	Invalidentpenningen	93
	Konvalescentpenningen	94
	Militärunderstöden	96
	Folkpensionerna	97
IX.	De blindas sociala förhållanden	100
	Engelsk resumé och förklaringar	120

Tabeller

I.	Den kommunala socialvårdens organisation och anstalter underlydande socialnämnderna	3
II.	Socialhjälpens understödsfall och understödstagare	4
III.	Olika vårdformer av socialhjälpen ..	5
IV.	Barnskydds barnen	6
V.	I socialnämnder underlydande anstalter intagna, grupperade efter anstalter	7
VI.	Den kommunala socialvårdens utgifter	8
VII.	Den kommunala socialvårdens inkomster	12
VIII.	Kommunalhemmens utgifter och inkomster	14
IX.	De kommunala barnhemmens utgifter och inkomster	16
X.	Antalet av statens medel utdelade olika understöd och bidrag	18

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja huoltolaitokset

Sosiaalihuollon hallinto. Lakimääräistä sosiaalihuoltotoimintaa varten maa oli v. 1961 jaettu 547 huoltoyhdyksuntaan, joista 41 oli kaupunki- ja 25 kauppalakuntia. Sosiaalihuollon paikallista hallintoa varten melkein kaikissa kunnissa oli sosiaalilautakunta. Vain 16 maalaiskunnassa kunnan hallitus hoiti sosiaalilautakunnan tehtävät. V:n 1961 päättyessä eri kuntien sosiaalilautakunnat toimivat seuraavan laajuuksina.

Sosiaalilautakunnat Socialnämnder	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet
jakamattomia—odelade	9	6	352	367
2-osastoisia—med 2 avdelningar	22	17	112	151
useampiosastoisia—med flere avdelningar	10	2	1	13

Kahdessa kaupungissa, Helsingissä ja Turussa, on kaksi erillistä lautakuntaa, huolto- ja lastensuojelulautakunnat. Ylempänä esitetyssä ryhmittyksessä kumpikin sisältyy useampiosastosiin sosiaalilautakuntiin.

Sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain mukaan täytyy kunnassa, jonka asukasluku ylittää 4 000:n, olla joko sosiaalisihiteeri tai sosiaalijohtaja. V. 1961 oli 378 kunnassa sosiaalisihiteeri ja 45 kunnassa sosiaalijohtaja. Sosiaalitarkkailijoita oli 146 kunnassa. Seuraavasta selviää, minkä suuruisissa kunnissa oli näitä virkailijoita.

	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	—4000	4000—	Asukasluku — —4000	Antalet invånare 4000—	—4000	4000—
Sosiaalisihiteeri—Socialsekreterare	1	43	73	261	74	304
Sosiaalijohtaja—Socialdirektör	—	37	—	8	—	45
Sosiaalitarkkailija—Socialinspektör ...	—	51	—	95	—	146

I. Den kommunala socialvårdens organisation och vårdanstalter

Socialvårdens förvaltning. För den lagstadgade socialvårdsverksamheten var landet år 1961 indelat i 547 vårdsamhällen, av vilka 41 var stadskommuner och 25 köpingar. För socialvårdens lokala förvaltning fanns nästan i varje kommun en socialnämnd. Endast i 16 landskommuner omhänderhade kommunalstyrelsen socialnämndens åligganden. I slutet av år 1961 fungerade socialnämnderna i de olika kommunerna i följande omfattning.

I två städer, Helsingfors och Åbo, fanns det 2 särskilda nämnder, vård- och barnskyddsnämnden. I ovanstående tabell ingår båda i socialnämnder med flere avdelningar.

Enligt lagen om socialvårdens förvaltning bör i varje kommun, vars invånarantal överstiger 4 000, finnas en socialsekreterare eller en socialdirektör. År 1961 fanns det i 378 kommuner en socialsekreterare och i 45 kommuner en socialdirektör. I 146 kommuner fanns det socialinspektörer. Av följande sammanställning framgår storleken av de kommuner, i vilka sådana anställda förekom.

20 kunnassa oli vain sosiaalijohtaja, jota vastoin 25 kunnassa oli sekä sosiaalijohtaja että sosiaalisihiteeri. Kaikissa kunnissa, joiden asukasluku ylitti 4 000:n, oli jompikumpi näistä virkailijoista. Sosiaalitarkkailijoiden luku oli koko maassa yhteensä 431. Suurimmassa osassa maalaiskuntia oli vain yksi tarkkailija. Tällaisia kuntia oli 85. 8 kunnassa oli 2 sekä kahdessa 10 ja 12 tarkkailijaa. Kaupunki- ja kauppalakunnista 18 oli palkannut yhden tarkkailijan, 16:ssä oli tarkkailijain luku 2—3, 10:ssä 4—7 ja 7:ssä vähintään 8. Kaikista sosiaalitarkkailijoista 277 toimi kaupungeissa, 31 kauppalloissa ja 123 maalaiskunnissa.

Huoltolaitokset. *Kunnalliskoteja* tai kunnallisia vanhainkoteja oli v. 1961 kaikkiaan koko maassa 398. Yhden kunnan omistamia kunnalliskoteja oli 338 sekä kahden tai useamman kunnan omistamia yhteisiä 60. Näihin yhteisiin kunnalliskoteihin oli osallisina 172 kuntaa.

Maan kaikista kunnista 510:llä eli 93 %:lla oli selontekovuonna oma kunnalliskoti tai osuus sellaiseen. Kun lisäksi 22 kunnalla oli sopimuksen mukainen oikeus saada sijoittaa hoidettaviaan toisen kunnan kunnalliskotiin, oli maan 547 kunnasta 532 eli 97 % huolehtinut lain edellyttämän kunnalliskotihoidon järjestämisestä sitä tarvitseville.

287 kunnalliskodissa oli vuoden lopussa erityinen sairaosasto ja 94:ssä mielisairasosasto. Ne jakaantuivat seuraavasti.

	Kunnalliskoteja, joissa oli Kommunalhem med	
	mielisairasosasto sinnessjukavdelning	sairasosasto sjukavdelning
Kaupungit — Städer	5	33
Kauppalat — Köpingsar	2	22
Maalaiskunnat — Landskommuner	87	232
Yhteensä — Summa	94	287

215 kunnalliskodissa oli vuoden lopussa yleisen osaston lisäksi vain sairaosasto, 22:ssa vain mielisairasosasto ja 72:ssa oli sekä mielisairas- että sairaosasto. Vuoden kuluessa mielisairasosastojen luku on vähentynyt 13:lla ja sairaosastojen luku lisääntynyt 9:llä.

20 kommuner hade bara en socialdirektör, varemot i 25 kommuner fanns både socialdirektör och socialsekreterare. I alla kommuner, vars invånarantal översteg 4 000, fanns det någondera av dessa anställda. Antalet socialinspektörer steg i hela landet till 431. I största delen av landskommunerna fanns det bara en inspektör. Antalet sådana kommuner var 85. 8 kommuner hade 2 och två kommuner 10 och 12 inspektörer. Av stads- och köpingskommunerna hade 18 avlönat en inspektör, 16 kommuner hade 2—3, 10 kommuner 4—7 och 7 kommuner minst 8 inspektörer. Av hela antalet socialinspektörer fungerade 277 i städerna, 31 i köpingarna och 123 i landskommunerna.

Vårdanstalterna. Antalet *kommunalhem* eller kommunala ålderdomshem steg år 1961 i hela landet inalles till 398. Av kommunalhemmen var 338 sådana, som tillhörde en kommun och 60 sådana, som tillhörde två eller flere kommuner. I de sistnämnda hade 172 kommuner andel.

Av landets alla kommuner hade under redogörelseåret 510 eller 93 % antingen eget kommunalhem eller andel i sådant. Då därtill 22 kommuner hade rätt att enligt överenskommelse placera sina vårdtagare i annan kommuns kommunalhem, hade 532 av landets 547 kommuner eller 97 % dragit försorg om ordnandet av i lagen förutsatt kommunalhemsvård för dem, som var i behov därav.

I 287 kommunalhem fanns det särskild sjukavdelning och i 94 sinnessjukavdelning. De fördelade sig på följande sätt.

I 215 kommunalhem fanns det i slutet av året utom den allmänna avdelningen en sjukavdelning, i 22 en sinnessjukavdelning och i 72 både en sinnessjuk- och en sjukavdelning. Under året har antalet sinnessjukavdelningar minskats med 13 och antalet sjukavdelningar ökat med 9.

Kaikilla kunnilla oli *osuus piirimielisairaaloihin*. Lisäksi 410 kuntaa ilmoitti, että niillä on *osuus B-mielisairaaloihin*. Niistä oli 25 kaupunki-, 19 kauppala- ja 366 maalaiskuntia.

Sosiaalilautakunnan alaisia *työtupia* oli Helsingissä, Tampereella, Kotkassa ja Mikkelissä.

Lastensuojelulaitosten lukumäärää koskevia tietoja on vain kuntien omistamista tai niiden tukemista laitoksista. Niiden lukumäärä selviää seuraavasta yhdistelmästä.

	Kunnan omia Kommunens egna		Kunnan tukemia Av kommunen understödda	
	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter
Lastenkoteja — Barnhem	83	117	19	42
Lastentarhoja — Barnträdgårdar	38	184	36	71
Lastenseimiä — Barnkrubbor	30	89	10	26
Laajennettuja lastenseimiä — Utvidgade barnkrubbor	20	33	24	30
Vajaamielisten päivähoitoloita — Dagem för psykiskt efterblivna	4	6	1	1

Lastenseimet on tarkoitettu 3 vuotta nuoremille, ja laajennetut lastenseimet ovat päiväkoteja 7 vuotta nuoremmille. Valtionapua saaneista lastentarhoista ja lastenkodeista tehdään tarkemmin selkoa sivuilla 20 ja 37.

Vielä on mainittava, että kunnallisia koulu- koteja oli Turussa ja Porissa kummassakin yksi. Lisäksi oli Kotkassa epäsosiaalisten lasten eristyslaitos.

Alla kommuner hade *andel i distriktssinnessjukhus*. Därtill har 410 kommuner meddelat, att de har *andel i B-sinnessjukhus*. Av dessa var 25 stads-, 19 köpings- och 366 landskommuner.

Arbetsstugor underlydande socialnämnden fanns i Helsingfors, Tammerfors, Kotka och St Michel.

Vad *barnskyddsanstalterna* vidkommer, finns det uppgifter endast över antalet kommunala anstalter eller av kommunen understödda anstalter. Deras antal framgår av följande.

Barnkrubborna är avsedda för barn under 3 år och de utvidgade barnkrubborna är daghem för barn under 7 år. En närmare redogörelse över de barnträdgårdar, som åtnjuter statsunderstöd, och barnhemmen, lämnas på sid. 20 och 37.

Ännu må nämnas, att i Åbo och Björneborg fanns kommunala skolhem ett i varje. Dessutom fanns i Kotka en isoleringsanstalt för asociala barn.

II. Huoltoapu

V:sta 1955 lähtien on huoltoaputilastossa paitsi jokainen yksinäinen avunsaaja myös jokainen koossa oleva perhe kokonaisuudessaan käsitelty erillisenä tilastoyksikkönä. Huolimatta siitä, onko saman perheen useammalle eri jäsenelle myönnetty avustusta, muodostaa perhe sellaiseen yhden avustustapauksen. Erimuotoisten ja erisuuruisten perhekuntien luku ja osuus huoltoapua saaneiden joukossa saadaan täten täsmällisesti valaistuksi samoin kuin myös huoltoavun vaikutuspiiri koko laajuudessaan. Aikaisempaa henkilöperiaatetta noudatettaessa saatiin lasketuksi vain suoranaisesti avustettujen henkilöiden ja perheen päämiehelle myönnetystä kotiaavustuksesta osallisten perheenjäsenten luku; nyt perheenjäsenet on laskettu kuuluviksi huoltoavun vaikutuspiiriin siinäkin tapauksessa, että joku perheenjäsenistä on saanut esim. vain laitoshoidtoa.

Seuraavassa selonteossa avustustapaus tarkoittaa jokaista yksinäistä avunsaajaa ja avustettua perhettä yhtenä kokonaisuutena s.o. tilastoyksikkönä.

Avustustapausten luku. Avustustapaukset, joita kaikkiaan oli 145 229 eli 12 555, 8.0 %, vähemmän kuin v. 1960, on seuraavassa jaettu kuuteen ryhmään sen mukaan, onko yksinäisillä miehillä, yksinäisillä naisilla ja aviopareilla ollut lapsia huollettavana vai ei. 93 yksinäistä lasta, jotka omalla nimellään ovat saaneet avustusta, ei sisälly seuraavaan avustustapausten perhemuotoa osoittavaan yhdistelmään.

Perhemuoto — Familjetyp	Kaupungit, Kauppalat Städer — Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
<i>Yksinäiset miehet — Ensamma män</i>						
ilman lapsia — utan barn	13 402	21.9	19 556	23.3	32 958	22.7
lapsia huollettavana — med barn	235	0.4	426	0.5	661	0.4
<i>Yksinäiset naiset — Ensamma kvinnor</i>						
ilman lapsia — utan barn	24 603	40.3	26 008	31.0	50 611	34.9
lapsia huollettavana — med barn	6 086	10.0	7 503	8.9	13 589	9.4
<i>Avioparit — Giftna par</i>						
ilman lapsia — utan barn	6 266	10.2	8 675	10.3	14 941	10.3
lapsia huollettavana — med barn	10 502	17.2	21 874	26.0	32 376	22.3
Kaikkiaan — Samtliga	61 094	100.0	84 042	100.0	145 136	100.0

II. Socialhjälp

Fr.o.m. år 1955 har i socialhjälpstatistiken förutom varje ensam understödstagare även varje sammanboende familj behandlats som en särskild statistisk enhet. Oberoende av, om flere medlemmar av samma familj erhållit understöd, bildar familjen som sådan bara ett understödsfall. Sålunda kan familjerna noggrant fördelas efter sammansättning och storlek samt dessa grupper andel av samtliga, som erhållit socialhjälp, belysas likasom hela omfattningen av socialhjälpens verkningssområde. Tidigare kunde man endast uträkna antalet direkt understödda personer samt beträffande dem, som erhållit hemunderstöd, antalet delaktiga familjemedlemmar; nu har familjemedlemmarna räknats som delaktiga av socialhjälpens även i de fall, då någon familjemedlem erhållit t.ex. endast anstaltsvård.

I följande redogörelse avses med understödsfall varje ensam understödstagare samt varje familj, som åtnjutit understöd; dessa är således sk. statistiska enheter.

Antal understödsfall. Understödsfallen, vilkas antal var 145 229 eller 12 555, 8.0 %, mindre än år 1960, har i det följande indelats i sex grupper: ensam man utan barn, ensam man med barn, ensam kvinna utan barn, ensam kvinna med barn, gift par utan barn och gift par med barn. 93 ensamma barn, som fått understöd på eget namn, ingår icke i följande sammanställning efter understödsfallens familjetyp.

Kaikista avustustapauksista 46 626 eli 32.1 % oli perheitä, joilla oli lapsia huollettavana. V:sta 1960 luku on alentunut 12.6 %. Yksinäisten avunsaajain luku on pienentynyt vain 4.9 %:lla. Maalaiskunnissa avustustapauksista oli suhteellisesti enemmän lapsiperheitä, 35.4 %, kuin asutuskeskuksissa, 27.6 %. Yksinäisiä avunsaajia oli kaikista avustustapauksista runsaasti yli puolet eli 57.6 %.

Kun 16 vuotta täyttäneitä ja heidän avio- puolisojaan oli yhteensä 192 453 ja lapsia avustetuissa perheissä 142 485 sekä yksinäisiä lapsia 93, kuului huoltoavun vaikutuspiiriin kaikkiaan 335 031 henkilöä eli 7.5 % henkikirjoitetusta väkiluvusta. Edellisestä vuodesta vastaava henkilöluku on alentunut 10.3 % johtuen osaksi siitä, että yleinen työllisyystilanne on parantunut ja osaksi siitä, että hoito tub.parantoloissa on potilaille maksuton.

Seuraavassa taulukossa on esitetty lääneittäin erikseen avustustapausten luku sekä avunsaajain ja avustettujen perheiden perheenjäsenten luku asutuskeskuksissa ja maalaiskunnissa.

Avustustapausten sekä avunsaajain ja perheenjäsenten luku lääneittäin — Antal understödsfall samt understödstagare och familjemedlemmar länsvis

Lääni — Län	Avustustapauksia Understödsfall			Avunsaajia ja perheenjäseniä Understödsstagare och familjemedlemmar			
	Kaupungit, kauppapaikat, Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppapaikat, Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	% väestöstä av befolk- ningen
Uudenmaan — Nylands	21 668	8 707	30 375	36 329	19 341	55 670	6.6
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	8 066	11 099	19 165	15 024	24 736	39 760	6.0
Ahvenanmaa — Åland	130	240	370	209	355	564	2.6
Hämeen — Tavastehus	10 611	9 012	19 623	22 562	20 501	43 063	7.4
Kymen — Kymmene	5 347	4 316	9 663	10 462	8 904	19 366	5.7
Mikkelin — S:t Michels	1 767	6 015	7 782	3 915	14 131	18 046	7.7
Pohjois-Karjalan—Norra Karelen	1 120	6 346	7 466	2 654	18 000	20 654	9.8
Kuopion — Kuopio	2 614	7 290	9 904	5 999	20 005	26 004	9.6
Keski-Suomen—Mellersta Finlands	1 857	6 501	8 358	4 431	16 448	20 879	8.5
Vaasan — Vasa	2 789	8 569	11 358	6 171	21 295	27 466	6.1
Oulun — Uleåborgs	3 022	11 792	14 814	7 658	36 447	44 105	10.8
Lapin — Lapplands	2 131	4 220	6 351	5 253	14 201	19 454	9.4
Koko maa — Hela landet	61 122	84 107	145 229	120 667	214 364	335 031	7.5

Kaikista avustustapauksista 36.4 % esiintyi kaupungeissa, 5.7 % kauppaloissa ja 57.9 % maalaiskunnissa. Yksistään Helsingissä oli 18 353, Tampereella 4 821, Turussa 4 605 ja Lahdessa 2 300 eli näissä neljässä kaupungissa 20.7 % maan kaikista avustustapauksista.

Av samtliga understödsfall utgjorde 46 626 eller 32.1 % familjer, som hade barn att försörja. Från år 1960 har antalet nedgått med 12.6 %. Antalet ensamman understödstagare har minskats endast med 4.9 %. Bland landskommunernas understödsfall fanns det relativt taget mera barnfamiljer, 35.4 %, än i bosättningscentra, 27.6 %. Drygt hälften eller 57.6 % av alla understödsfall utgjordes av ensamman understödstagare.

Då hela antalet understödstagare över 16 år samt deras makar utgjorde 192 453 och antalet barn i de understödda familjerna 142 485 samt ensamman barn 93, omfattade socialhjälpens verksamhetsområde inalles 335 031 personer eller 7.5 % av hela den mantalsskrivna befolkningen. Från föregående år har motsvarande antal personer nedgått med 10.3 % beroende delvis därpå, att det allmänna sysselsättningsläget i landet förbättrats och att vården på tub.sanatorier är avgiftsfri för patienterna.

I följande tabell redovisas länsvis skilt för sig antalet understödsfall och antalet understödstagare samt antalet familjemedlemmar i familjer, som erhållit understöd, i bosättningscentra och landskommuner.

Av samtliga understödsfall förekom 36.4 % i städerna, 5.7 % i köpingarna och 57.9 % i landskommunerna. Enbart i Helsingfors var antalet understödsfall 18 353, i Tammerfors 4 821, i Åbo 4 605 och i Lahti 2 300 eller i dessa fyra städer tillsammans 20.7 % av landets alla understödsfall.

Avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä kokonaisluvusta 30.5 % tuli kaupunkien, 5.5 % kauppaloiden ja 64.0 % maalaiskuntien osalle. Kutakin 100 henkikirjoitettua asukasta kohden heitä oli kaupungeissa ja kauppaloissa 7.0 sekä maalaiskunnissa 7.8. V. 1960 vastaavat luvut olivat 8.0 ja 8.7. Huoltoavun vaikutuspiiri oli laajin Oulun, Pohjois-Karjalan, Kuopion sekä Lapin lääneissä. Kun eri kuntien vastaavat suhdeluvut huomattavasti poikkeavat maan keskimääräisistä luvuista, on seuraavassa taulukossa esitetty, miten yksityiset maalaiskunnat eri lääneissä avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä suhteelliseen lukuun nähden poikkeavat vastaavien läänien keskiluvuista.

Avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä kokonaisluvusta 30.5 % tuli kaupunkien, 5.5 % kauppaloiden ja 64.0 % maalaiskuntien osalle. Kutakin 100 henkikirjoitettua asukasta kohden heitä oli kaupungeissa ja kauppaloissa 7.0 sekä maalaiskunnissa 7.8. V. 1960 vastaavat luvut olivat 8.0 ja 8.7. Huoltoavun vaikutuspiiri oli laajin Oulun, Pohjois-Karjalan, Kuopion sekä Lapin lääneissä. Kun eri kuntien vastaavat suhdeluvut huomattavasti poikkeavat maan keskimääräisistä luvuista, on seuraavassa taulukossa esitetty, miten yksityiset maalaiskunnat eri lääneissä avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä suhteelliseen lukuun nähden poikkeavat vastaavien läänien keskiluvuista.

Avunsaajia ja heidän perheenjäseniään %:eissa eri kuntien asukasluvusta — Antal understödstagare och deras familjemedlemmar i % av folkmängden i de olika kommunerna

Lääni — Län	Kuntien luku, joissa avunsaajia ja heidän perheenjäseniään asukaslukuun verraten oli Antal kommuner, i vilka understödstagarna och deras familjemedlemmar i proportion till folkmängden utgjorde												
	—3	3—3.9	4—4.9	5—5.9	6—6.9	7—7.9	8—8.9	9—9.9	10—10.9	11—11.9	12—12.9	14—	Yhteensä Summa
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>													
Uudenmaan — Nylands	1	2	3	11	7	5	2	3	—	—	—	—	34
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	9	8	28	25	19	9	8	1	—	1	—	—	108
Ahvenanmaa — Åland	13	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Hämeen — Tavastehus	—	1	7	12	10	6	4	2	—	—	—	—	50
Kymen — Kymmene	2	4	5	10	4	2	—	—	—	—	—	—	27
Mikkelin — St Michels	—	—	—	2	7	5	6	3	2	1	—	—	26
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	—	—	—	—	—	2	1	5	7	1	2	—	18
Kuopion — Kuopio	—	—	—	—	1	—	5	6	8	3	2	1	26
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	—	—	2	—	5	7	7	3	4	2	1	—	31
Vaasan — Vasa	19	9	7	12	6	9	6	1	2	—	—	—	71
Oulun — Uleåborgs	—	—	2	2	3	5	3	11	6	6	10	6	54
Lapin — Lapplands	—	—	—	2	4	2	1	3	3	2	2	2	21
Yhteensä maalaiskuntia — Summa landskommuner	44	25	54	77	66	52	45	40	34	18	17	9	481
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>	—	2	9	15	12	13	4	5	4	1	—	1	66
Yhteensä huoltoyhdyskuntia — Summa vårdssambällen	44	27	63	92	78	65	49	45	38	19	17	10	547
%	8.0	4.9	11.5	16.8	14.3	11.9	9.0	8.2	7.0	3.5	3.1	1.8	100.0

Avustettujen perheiden suuruus. Seuraava taulukko valaisee niiden perheiden suuruutta, joille huoltoapua on myönnetty.

Suurin osa, 67.9 %, kaikista avustustapauksista käsitti yksinäisiä henkilöitä tai aviopareja, joilla ei ollut lapsia huollettavana. Lapsiperheitä oli 32.1 % kaikista. Joka yhdeksännessä avustustapauksessa perheeseen

De understödda familjernas storlek. Följande tabell belyser storleken av de familjer, som åtnjuter socialhjälp.

Största delen, 67.9 %, av alla understödsfall utgjordes av sådana ensamma personer och gifta par, som inte hade barn att försörja. Familjer med barn utgjorde 32.1 % av alla understödsfall. Vart nionde understödsfall utgjordes

Avustettujen perheiden suuruus — De understödda familjernas storlek

Avunsaja — Understödstagare	Kaikkiaan avustus-tapauksia Inalles understödsfall	Niistä sellaisia, joissa oli huollettavana lapsia — Därav med antal barn									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9—
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>											
Yksinäinen mies — Ensam man	13 637	13 402	100	79	25	15	7	6	2	1	—
Naimaton nainen — Ogift kvinna	12 322	11 006	1 013	215	47	20	13	4	3	1	—
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	18 367	13 597	1 686	1 588	899	371	156	53	13	4	—
Aviopari — Gift par	16 768	6 266	2 580	2 637	2 042	1 472	909	458	245	88	71
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>											
Yksinäinen mies — Ensam man	19 982	19 556	150	90	71	56	36	12	9	2	—
Naimaton nainen — Ogift kvinna	15 163	13 305	1 218	341	137	76	40	32	6	8	—
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	18 348	12 703	1 504	1 577	1 131	753	364	180	80	33	23
Aviopari — Gift par	30 549	8 675	3 634	3 957	3 781	3 532	2 709	1 896	1 150	689	526
<i>Koko maa — Hela landet</i>											
Yksinäinen mies — Ensam man	33 619	32 958	250	169	96	71	43	18	11	3	—
Naimaton nainen — Ogift kvinna	27 485	24 311	2 231	556	184	96	53	36	9	9	—
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	36 715	26 300	3 190	3 165	2 030	1 124	520	233	93	37	23
Aviopari — Gift par	47 317	14 941	6 214	6 594	5 823	5 004	3 618	2 354	1 395	777	597
Yhteensä — Summa	145 136	98 510	11 885	10 484	8 133	6 295	4 234	2 641	1 508	826	620
Näistä sai perhelisää — Av dessa erhöill familjebidrag	18 778	—	132	1 783	1 904	5 434	4 015	2 585	1 490	818	617

kuului vähintään 4 lasta. On merkille pantavaa, että niiden perheiden luku, joissa oli 1—3 lasta, aleni edellisestä vuodesta 13.7 % ja 4—7 lasta huoltavien perheiden luku 10.9 %, jota vastoin vähintään 8 lasta huoltavien perheiden luku vain 5.2 %.

Avustettujen perheiden lapsilukuun eivät sisälly näistä perheistä lastensuojelun huostaanottamat lapset. Näitä huostaanotettuja lapsia oli selontekovuonna kaikkiaan 3 515 vastaten 3 656 lasta v. 1960.

Yksinäisiä avunsajia, joilla oli vähintään 2 lasta huollettavana, oli kaikkiaan 8 579. Näistä sai suurperheisten perhelisää 4 221 eli 49.2 %. Kaupunki- ja kauppalakunnissa vastaava suhdeluku oli 31.5 sekä maalaiskunnissa 61.6. Aviopuolisoja, joilla oli vähintään 2 lasta huollettavana, oli 26 162 ja näistä nautti perhelisää 14 425 eli 55.1 %, asutuskeskuksissa 38.9 % sekä maalaiskunnissa 62.2 %. Perhelisä tosin myönnetään aviopuolisoille, joilla on vähintään 4 lasta huollettavana, mutta jos perheen pääasiallinen huoltaja on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi, voidaan perhelisä myöntää toisesta lapsesta lähtien. Kaikista v. 1961 perhelisää saaneista perheistä 22.2 % sai lisäksi vielä huoltoavustusta muodossa tai toisessa.

av familjer med minst 4 barn. Observeras bör, att antalet familjer med 1—3 barn nedgick från föregående år med 13.7 % och antalet familjer med 4—7 barn med 10.9 %, då antalet familjer, som hade att försörja minst 8 barn nedgick endast med 5.2 %.

Antalet barn i de understödda familjerna innefattar inte de barn, som omhändertagits av barnskyddet. Antalet omhändertagna barn i dessa familjer steg år 1961 till 3 515 motsvarande 3 656 barn år 1960.

Antalet ensamma understödstagare, som hade minst 2 barn, var inalles 8 579. Av dessa erhöill 4 221 eller 49.2 % särskilt familjebidrag. För städerna och köpingarna var proportionstalet 31.5 och för landskommunerna 61.6. Antalet gifta par med minst 2 barn var 26 162 och av dessa erhöill 14 425 eller 55.1 % familjebidrag, i bosättningscentra 38.9 % och i landskommunerna 62.2 %. Familjebidrag beviljas i allmänhet åt gifta par, som har minst 4 barn att försörja, men om familjens huvudsakliga försörjare har blivit varaktigt arbetsförmögen, kan familjebidrag beviljas redan för andra barnet. Av hela antalet familjer, som år 1961 erhöill särskilt familjebidrag, åtnjöt 22.2 % dessutom socialhjälp i någon form.

Kun kaikki huoltoavun piiriin kuuluvat 142 578 lasta oli 16 vuotta nuorempia, saivat he myös lapsilisää. Kaikista v. 1961 lapsilisää saaneista lapsista 10.0 % kuului perheisiin, jotka olivat saaneet huoltoapua. Huoltoapua saavia lapsiperheitä oli kaikkiaan 46 626 eli 7.1 % kaikista lapsilisäperheistä.

Yksinäisiä 16 vuotta täyttäneitä avunsaajia tai perheen huoltajia oli kaikkiaan 97 819. Näistä 62 708 eli 64.1 % nautti kansaneläkkeen tukiosaa tai vanhuudentukea. Miesten vastaava suhdeluku oli 62.1 ja naisten 65.2. Asutuskeskuksissa 59.6 % yksinäisistä sai mainittua tukea, maalaiskunnissa 67.9 %. Avustettuja aviopareja oli kaikkiaan 47 317. Näistä 5 815 tapauksessa, 12.3 %, molemmat aviopuolisot saivat tukiosan ja 10 099 tapauksessa, 21.3 %, jompikumpi aviopuolisosta. Jos otetaan huomioon kaikki 145 136 avustustapausta, oli 53.0 % sellaisia, että avunsaaja itse oli saanut k:e:n tukiosaa tai vanhuudentukea. Kun koko maassa v. 1961 oli 352 800 tukiosan tai vanhuudentuen saajaa, kuului näistä siis 23.9 % huoltoavun piiriin. V. 1960 vastaava suhdeluku oli 24.7.

Avustusmuoto. Avustuksen muotoon nähden avunsaajat on jaettu kolmeen ryhmään, nimittäin laitoksissa hoidettuihin, yksityishoidossa olleisiin ja kotiaavustusta saaneisiin. Tässä ryhmittelyssä ei ole otettu huomioon perhesuhteita, vaan on laskettu, montako henkilöä on saanut laitoshoidtoa ja kuinka moni on ollut yksityiskotiin sijoitettuna. Kotiaavustusta saaneiden luku tarkoittaa yksinäisiä avunsaajia tai perheenpäämiehiä, jotka ovat saaneet vain kotiaavustusta joko itselleen tai perheelleen. Ryhmittely on siis samanlainen, kuin mitä aikaisemmissa köyhäinhoitotilastoissa on noudatettu.

Seuraava taulukko osoittaa, missä laajuudessa eri avustus- ja huoltomuotoja on käytetty.

Avustusmuoto — Understödsformen

Avustus- ja huolto- muoto Understöds- och vårdform	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Laitoksissa hoidetut — I anstalter vårdade	28 973	53.5	4 619	54.6	55 022	63.4	88 614	59.3
Yksityishoidossa olleet — I enskilt hem vårdade	7	0.0	7	0.1	351	0.4	365	0.3
Kotiaavustusta saaneet — I sina hem understödda	25 184	46.5	3 834	45.3	31 391	36.2	60 409	40.4
Yhteensä — Summa	54 164	100.0	8 460	100.0	86 764	100.0	149 388	100.0

Då alla barn inom området för socialhjälp, till ett antal av 142 578, var yngre än 16 år, erhö de även barnbidrag. Av alla barn, som år 1961 åtnjöt barnbidrag, tillhörde 10.0 % familjer, som hade erhållit socialhjälp. Antalet barnfamiljer, som erhållit socialhjälp, var 46 626 och utgjorde 7.1 % av samtliga barnbidragsfamiljer.

Antalet ensamman understödstagare eller familjeförsörjare över 16 år var inalles 97 819. Av dessa åtnjöt 62 708 eller 64.1 % folkpensions understödsdel eller ålderdomsstöd. Motsvarande proportionstal för männen var 62.1 och för kvinnorna 65.2. I bosättningscentra fick 59.6 % av de ensamman understödsdel, i landskommunerna 67.9 %. Antalet understödda gifta par var 47 317. Av dessa var 5 815 eller 12.3 % sådana fall, i vilka bägge och 10 099 eller 21.3 % sådana, i vilka någondera av makarna erhö ll understödsdel. Om alla understödsfall till ett antal av 145 136 tages i betraktande, utgjorde 53.0 % av dessa sådana fall, där understödstagaren själv hade åtnjutit f. p:s understödsdel eller ålderdomsstöd. Då antalet personer, som år 1961 erhö ll ifrågavarande understödsdel, var 352 800, tillhörde 23.9 % av dessa socialhjälpens krets. År 1960 var motsvarande proportionstal 24.7.

Understödsform. Med hänsyn till understödets beskaffenhet har understödstagarna indelats i tre grupper: på anstalter vårdade, i enskilt hem vårdade och personer, som erhållit hemunderstöd. I denna fördelning har ingen hänsyn tagits till familjeförhållandena utan antalet personer, som har åtnjutit anstaltsvård och personer, som vårdats i privata familjer, har uträknats. Antalet personer, som åtnjutit hemunderstöd, avser ensamman understödstagare eller familjeförsörjare, som fått enbart hemunderstöd åt sig själva eller åt sin familj. Uppdelningen är alltså densamma, som i fattigvårdsstatistiken under tidigare år.

Följande tabell utvisar, i vilken utsträckning de olika understöds- och vårdformerna förekommit.

Edelliseen vuoteen verrattuna laitoshoidtoa saaneiden luku on alentunut 7.5 % ja kotiavustusta saaneiden luku 8.8 %. Viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvista on melko suuri osa, noin 60 %, saanut avustusta vain tilapäisesti.

Kaikista laitoksissa hoidetuista on 33 690 avunsaajaa hoidettu *kunnalliskodeissa* tai *kunnallisissa vanhainkodeissa*. Näiden lisäksi hoidettiin kunnalliskodeissa vielä 99 lastensuojelun piiriin kuuluvaa lasta, joten hoidettavien luku oli v. 1961 kaikkiaan 33 789. Sukupuolen ja hoitopäivien mukaan jakaantuivat ne kaupunkien, kauppaloiden ja maalaiskuntien kunnalliskotien kesken seuraavasti.

	Kunnalliskodit — Kommunalhemmen					
	Miehiä Män	Naisia Kvianor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	%	Hoitopäiviä Vård dagar
Kaupungit — Städer	2 496	5 956	14	8 466	25.1	2 167 064
Kauppalat — Köpingar	632	1 290	4	1 926	5.7	479 760
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 559	13 610	228	23 397	69.2	5 489 423
Yhteensä — Summa	12 687	20 856	246	33 789	100.0	8 136 247
	%	37.6	61.7	0.7	100.0	

Kunnalliskodeissa hoidettujen 99 lastensuojelulapsen hoitopäiviä oli yhteensä 14 944. 217 huoltoapuun kuuluvaa lasta sekä 23 jo 16 v. täyttäneitä henkilöä oli vuorostaan hoidettu kunnallisissa lastenkodeissa hoitopäivien luvun ollessa 28 871.

V. 1960 oli kunnalliskodeissa huoltoapua nauttivien luku 34 519, joten se on v. 1961 alentunut 2.4 % edelliseen vuoteen verrattuna. V:n 1961 lopussa oli kunnalliskodeissa yhteensä 25 630 hoidettavaa, joten kutakin kunnalliskotia kohden tuli v:n 1961 lopussa keskim. koko maassa 64 hoidettavaa, kaupungeissa 164, kaupaloissa 71 ja maalaiskunnissa 52.

Hoitopäiviä keskimäärin hoidettavaa kohden tuli 241, kaupunkien kunnalliskodeissa 256, kauppaloiden 249 ja maalaiskuntien 235.

Kunnalliskotien sairastosastoilla oli vuoden lopussa kaikkiaan 8 016 eli 31.3 % hoidettavien kokonaisluvusta ja mielisairasosastoilla 2 437 eli 9.5 %.

Jotta saataisiin ylimalkainen kuva siitä, missä *muissa laitoksissa* kuin kunnalliskodeissa avunsaajia on huoltoavun kustannuksella hoi-

I jämförelse med föregående år har antalet i anstalter vårdade minskat med 7.5 % och antalet hemunderstödda med 8.8 %. Ett jämförelsevis stort antal, ca. 60 %, av sistnämnda grupp har erhållit endast tillfälligt understöd.

Av alla de personer, som erhållit anstaltsvård, har 33 690 vårdats på *kommunalhem* eller *kommunala ålderdomshem*. Dessutom vårdades på kommunalhemmen 99 barn, som omhändertagits av barnskyddet; antalet vårdade steg alltså år 1961 inalles till 33 789. Grupperade enligt kön och antalet vård dagar fördelade sig dessa på kommunalhemmen i städer, köpingar och landskommuner på följande sätt.

Antalet vård dagar för de ovannämnda 99 barnskydds barnen i kommunalhemmen steg till 14 944. I kommunala barnhem vårdades åter 217 socialhjälp barn samt 23 personer, som redan fyllt 16 år, och deras vård dagar steg till 28 871.

År 1960 var antalet vårdtagare på kommunalhem 34 519, så att antalet nedgått i jämförelse med denna siffra med 2.4 %. I slutet av år 1961 var antalet vårdade i kommunalhemmen inalles 25 630. I medeltal kom på varje kommunalhem i hela landet i slutet av år 1961 64 vårdade, i städerna 164, i köpingarna 71 och i landskommunerna 52.

Antalet vård dagar per vårdtagare var i medeltal 241, i städernas kommunalhem 256, i köpingarnas 249 och i landskommunernas 235.

På kommunalhemmens sjukavdelningar fanns det i slutet av året 8 016 vårdade eller 31.3 % av hela antalet vårdade och på sinnessjukavdelningarna 2 437 eller 9.5 %.

För att få en överblick av de övriga *anstalterna* utom kommunalhemmen på vilka understödstagarna vårdats på socialhjälpens bekostnad, har

dettu, on koko tilastoaineistosta otettu joka kymmenes tapaus ja tutkittu näissä esiintyneet laitostapaukset erikseen. Tässä pienoisaineistossa esiintyi 8 863 laitoksissa hoidettua avunsaajaa. Seuraavassa taulukossa esitetään, kuinka monta prosenttia näiden hoidettavien kokonaisluvusta on erilaatuisissa laitoksissa hoidettu. Tällöin on otettava huomioon, että sama henkilö on vuoden kuluessa voinut olla useammanlaatuissa laitoksissa.

varit tionde fall av hela det statistiska materialet uttagits och varje anstaltsfall i detta material särskilt undersökts. Sådana understödstagare, som vårdats på någon anstalt, utgjorde härvid 8 863. Följande tabell utvisar, huru många procent av hela antalet vårdade som vårdats på olikartade anstalter. Härvid bör beaktas, att samma person under årets lopp har kunnat få vård på flere olika anstalter.

Laitoshoidon laatu — Arten av anstaltsvården

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Laitoksen laatu Arten av anstalten	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet
Laitoksissa hoidettuja kaikkiaan — Antalet i anstalter vårdade	2 898	464	5 501	8 863
Niistä %:ssa — Därav i %				
kunnalliskodeissa — i kommunalhem	29.3	36.6	42.8	38.1
mielisairaaloissa, vajaamielis- ja kaatumatautihoitoloissa — i sinnes- sjukhus, i anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker	28.0	27.8	24.3	25.7
muissa sairaaloissa — i övriga sjukhus	45.7	37.7	39.2	41.2
muissa laitoksissa — i övriga anstalter	4.8	4.3	2.2	3.2

Laitoshoidon pituuden selville saamiseksi pienoisaineistossa esiintyneet 8 863 laitoshoitotapausta on *hoitopäivien luvun* mukaan ryhmitetty 5 eri ryhmään. Sitä paitsi on erikseen tutkittu niiden laitoksissa hoidettujen hoitopäivälukua, jotka ovat saaneet kansaneläkkeen tukiosaa tai vanhuudentukea. Tässä selonteossa käytetään näistä lyhyesti nimitystä tukiosan saajat. Kun eri sukupuolien hoitopäiväluku ei erikoisemmin vaihtelee asutuskeskuksissa ja maalaiskunnissa, on miehet, naiset ja lapset käsitelty erikseen ainoastaan koko maahan nähden.

Tukiosan saajista lähes puolet on ollut koko vuoden laitoksessa. Suurin osa heistä on kunnallistai vanhainkodeissa hoidettuja vanhuksia tai mielisairaaloissa hoidettuja henkilöitä. Lisäksi lähes $\frac{3}{10}$ heistä on ollut hoidettavana vain lyhyen aikaa, ei edes täyttä 3 kuukautta. Sen sijaan niiden avunsaajain hoitopäiväluku, joilla ei ole ollut tukiosaa, on enimmäkseen varsin alhainen, 86.4 %:lla heistä enintään 90 päivää. Samoin huoltoavun piiriin kuuluvat lapset ovat olleet yleensä sairaaloissa aivan lyhyen aikaa ja niitä, jotka ovat olleet laitoksissa koko vuoden, on

För att klarlägga anstaltsvårdens varaktighet har de ovannämnda 8 863 anstaltsfallen enligt antalet *vård dagar* grupperats i fem grupper. Dessutom har skilt för sig uträknats antalet *vård dagar* för de understödstagare, som åtnjuter folkpensions understödsdel eller åldersunderstöd. För alla dessa understödstagare har i denna redovisning använts benämningen understödstagare med understödsdel. Då antalet *vård dagar* för de olika könen inte nämnvärt växlar i bosättningscentra och landskommuner, har endast för hela landets vidkommande män, kvinnor och barn redovisats skilt för sig.

Av understödstagarna med understödsdel har nära hälften varit hela året på någon anstalt. Största delen av dessa utgjordes av åldringar på kommunal- och åldersdomshem samt av personer vårdade på sinnessjukhus. Dessutom har nära $\frac{3}{10}$ av dem vårdats på anstalt en kortare tid, mindre än 3 månader. Däremot var antalet *vård dagar* för de understödda, som inte åtnjöt någon understödsdel, ganska lågt, för 86.4 % av dem högst 90 dagar. Likaså har i allmänhet socialhjälpbarnen vårdats på sjukhus bara en kortare tid och de, som varit på någon anstalt hela året,

Laitoshoidon pituus — Anstaltsvårdens varaktighet

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

	Avunsaajain luku Antal vårdtagare	Niistä % hoidettu laitoksissa, päivää Därav % i anstalt vårdade, dagar				
		—90	90—179	180—269	270—359	360—
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>						
Tukiosan saajat — Understödstagare med understödsdel	2 018	26.7	8.9	6.0	7.6	50.8
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare	1 344	85.8	8.2	1.9	0.7	3.4
Yhteensä — Summa	3 362	50.3	8.6	4.4	4.9	31.8
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>						
Tukiosan saajat — Understödstagare med understödsdel	3 505	29.0	8.9	5.9	7.4	48.8
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare	1 996	86.8	7.1	2.1	1.1	2.9
Yhteensä — Summa	5 501	50.0	8.3	4.5	5.1	32.1
<i>Koko maa — Hela landet</i>						
Tukiosan saajat — Understödstagare med understödsdel						
Miehet — Män	2 240	31.0	8.7	6.1	6.6	47.6
Naiset — Kvinnor	3 283	26.2	9.1	5.9	8.0	50.8
Yhteensä — Summa	5 523	28.2	8.9	5.9	7.5	49.5
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare						
Miehet — Män	1 032	84.5	9.7	2.6	0.9	2.3
Naiset — Kvinnor	1 387	89.2	6.5	1.7	0.8	1.8
Lapset — Barn	921	84.2	6.7	1.8	1.4	5.9
Yhteensä — Summa	3 340	86.4	7.5	2.0	1.0	3.1
Kaikkiaan — Inalles	8 863	50.1	8.5	4.4	5.0	32.0

pääasiallisesti hoidettu vajaamielisten hoitolaitoksissa.

Seuraavassa yhdistelmässä on vielä tehty selkoa siitä, kuinka monta prosenttia laitoksissa hoidetuista aikuisista on saanut tukiosaa kussakin laitoshoidon pituutta osoittavassa ryhmässä.

Laitoshoidon pituus, päivää
Anstaltsvårdens längd, dagar

	Hoidettavien luku Antal vårdade			Näistä % saanut tukiosaa Därav i % med understödsdel		
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet
— 90	1 404	2 261	3 665	38.4	44.9	42.4
90—179	273	410	683	65.9	76.3	72.2
180—269	141	237	378	85.1	87.8	86.8
270—359	162	271	433	95.1	95.6	95.4
360—	1 059	1 724	2 783	96.8	99.1	98.2
Yhteensä — Summa	3 039	4 903	7 942	66.4	71.5	69.5

Avunsaajain tai perheenhuoltajain ikä. Avunsaajain ikää valaisevaan taulukkoon on otettu vain joka 10. avustustapaus, ja se koskee yksinäisten avunsaajain ja avustettujen perheiden perheenhuoltajan ikää. 93 omalla nimellään avustettua lasta, jotka kaikki olivat 16 vuotta

har huvudsakligen vårdats på anstalter för psykiskt efterblivna.

I följande sammanställning har ännu redovisats, huru många procent av de på anstalt vårdade fullvuxna, grupperade efter anstaltsvårdens längd, som åtnjutit understödsdel.

Understödstagarnas eller familjeförsörjarnas ålder. I tabellen rörande understödstagarnas ålder har endast vart 10 fall medtagits, och den avser ålder för ensamman understödstagare eller familjeförsörjare i de understödda familjerna. De tidigare nämnda 93 barnen, som hade fått

nuorempia, eivät siihen sisälly. Laitoksissa hoidettujen ikä on myös laskettu joka 10:nnen avustustapauksen nojalla, mutta siihen sisältyvät paitsi päämiehet myös aviopuolisot, sikäli kuin ovat saaneet laitoshoitoa.

Avunsaajain ikä — Understödstagarnas ålder
Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Ikä, vuotta — Ålder, år	Tukiosan saajat Understödstagare med understödsdel	Muut avunsaajat Övriga under- stödsstagare	Yhteensä Summa	Laitoksissa hoidetut i anstalter vårdade
			%	
16—19	0.8	4.9	2.7	1.9
20—29	4.3	14.9	9.2	9.1
30—39	7.5	27.2	16.7	13.8
40—49	9.7	25.6	17.1	14.4
50—59	15.6	20.7	18.0	16.6
60—64	11.1	5.3	8.4	7.7
65—69	12.9	0.8	7.2	8.0
70—79	24.9	0.4	13.5	17.4
80—	13.2	0.1	7.1	11.1
Tuntematon — Okänd	0.0	0.1	0.1	0.0
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	7 741	6 772	14 513	7 942

Parhaimmassa työiässä olevia, 20—49-vuotiaita, oli 43.0 %, edellisenä vuonna 45.2 %, kaikista avustustapauksista, mutta näistä oli 26.6 % sellaisia, jotka nauttivat kansaneläkkeen tukiosaa. Kaikista 65 vuotta täyttäneistä, jotka olivat kansaneläkeiässä, oli vain 2.1 % sellaisia, jotka eivät saaneet tukiosaa. Edelliseen vuoteen verrattuna 65 vuotta täyttäneiden luku on lisääntynyt 1.2 %, jota vastoin 20—29-vuotiaitten luku on alentunut 13.7 sekä 30—49-vuotiaitten 12.1 %.

Laitoksissa hoidetuista 10.2 % oli 16 vuotta nuorempia. Jos nämä otetaan huomioon ikäryhmityksessä, oli 16—29-vuotiaita kaikista laitoksissa hoidetuista 9.9 %, 30—49-vuotiaita 25.3 % ja 50 vuotta täyttäneitä 54.5 %.

Kotipaikka. Seuraavassa yhdistelmässä on joka 10:nneen avustustapaukseen nähden selvitetty, %:ein ilmaistuna, missä kunnassa avunsaajilla tai perheenhuoltajilla on ollut koti- tai asuinpaikkansa. Helsingin kaupungin avunsaajat eivät sisälly näihin lukuihin.

Kotipaikka — Hemort	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaisk. Landsk.	Koko maa Hela landet
Avustavassa kunnassa — I understödande kommun	82.1	90.0	87.3
Muussa kunnassa — I annan kommun	17.9	10.0	12.7
Tuntematon — Okänd	0.0	0.0	0.0
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	4 275	8 403	12 678

understöd på eget namn och som alla var under 16 år, ingår inte i tabellen. Även åldern för i anstalter vårdade har uträknats på grundval av vart 10 fall, men däri ingår förutom huvudmän också äkta makar, såvida de erhållit anstaltsvård.

Av alla understödsfall var 43.0 %, föregående år 45.2 %, i den bästa arbetsåldern mellan 20 och 49 år, men 26.6 % av dessa åtnjöt folkpensions understödsdel. Av alla understödstagare, som fyllt 65 år och som tillhör folkpensionsåldersgruppen, fanns det bara 2.1 % sådana, som inte åtnjöt understödsdel. I jämförelse med föregående år har antalet understödstagare, som fyllt 65 år, stigit med 1.2 %, då däremot antalet understödda i åldern 20—29 år har minskats med 13.7 och i åldern 30—49 år med 12.1 %.

10.2 % av alla de i anstalter vårdade var yngre än 16 år. Om dessa barn tages med i åldersgrupperingen, steg antalet 16—29-åringar till 9.9 %, antalet i åldern 30—49 till 25.3 % och antalet vårdade, som fyllt 50 år, till 54.5 %.

Hemort. I följande sammanställning har för vart tionde understödsfall redogjorts i vilken kommun understödstagarna eller familjeförsörjarna hade sin hem- eller vistelseort. Understöds-tagarna i Helsingfors stad ingår inte i dessa siffror.

Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaisk. Landsk.	Koko maa Hela landet
82.1	90.0	87.3
17.9	10.0	12.7
0.0	0.0	0.0
100.0	100.0	100.0
4 275	8 403	12 678

Siviilisääty. Henkilöt, joiden nimellä huoltoapu on myönnetty, jakaantuivat siviilisäädyn mukaan joka 10. tapauksen nojalla laskettuna seuraavan taulukon osoittamalla tavalla.

Civilstånd. Personerna, på vilkas namn understödet beviljats, fördelade sig enligt civilstånd på följande sätt räknat på grundval av vart tionde fall.

Siviilisääty — Civilstånd

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Siviilisääty — Civilstånd	Kaupungit, kauppaalat Städer, köpingar	Maalaiskun- nat Landskom- muner	Koko maa Hela landet	Miehet Män	Naiset Kvinnor
			%		
Naimattomia — Ogifta	33.3	35.6	34.6	28.6	42.0
Naimisissa olevia — Gifta	32.4	38.8	36.2	59.9	7.2
Eronneita — Frånskilda	12.1	4.6	7.7	5.1	10.9
Leskiä — Änklingar och änkor	22.2	21.0	21.5	6.4	39.9
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	6 110	8 403	14 513	7 982	6 531

Naimisissa oleviin nähden on otettava huomioon, että tähän ryhmään sisältyvät myös ne avustustapaukset, jolloin mies syystä tai toisesta ei enää asu perheensä kanssa, mutta aviopuolisot eivät silti ole laillisesti eronneet. Koko naimisissa olevien ryhmästä 9.8 % on tällaisia yksinäisiä avunsaajia, joko miehiä tai naisia. Yleensä on perheille, joissa aviopuolisot asuvat yhdessä, avustus myönnetty miehen nimellä, vain noin 2 %:ssa tapauksista vaimo on katsottu perheen päämieheksi. Tästä johtuu, että avustustapausten joukossa naisten kohdalla on ainoastaan 7.2 % naimisissa olevia naisia. Edelliseen vuoteen verrattuna naimattomien luku on alentunut 7.1 % ja naimisissa olevien 12.4 %, jota vastoin leskien luku vain 2.1 %.

Naimattomista naisista 11.5 %:lla oli lapsia huollettavana, 8.1 %:lla vain yksi lapsi ja 3.4 %:lla useampia. Leskillä ja eronneilla tai erossa asuvilla naisilla oli paljon useammin elätettävänä suurikin lapsilauma, 8.7 %:lla yksi, 8.6 %:lla kaksi, mutta 11.1 %:lla 3 tai sitä useampia.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syyn määrittelemiseen käyttämällä vain yhtä pääsyytä on aina ollut vaikeata etenkin niissä tapauksissa, jolloin avunsaaja ei ole ollut jatkuvasti läpi vuoden huoltoavun varassa. Jotta kuitenkin saataisiin yleiskuva tavallisimmin esiintyvistä avuntarpeen syistä, on v:sta 1957 lähtien käytetty 9 syynimikettä seuraavalla tavalla. Nimikkeillä sairaus, mielisairaus ja vajaamielisyys tarkoitetaan sekä avunsaajan omaa että aviopuolison tai lasten sairautta. Sokeus, kuurous ja

Angående gruppen »gifta» bör beaktas, att i denna grupp ingår även de understödsfall, då mannen på grund av någon orsak inte mera bor tillsammans med sin familj, men makarna inte är lagligen frånskilda. Av hela gruppen gifta utgör sådana ensamma understödstagare, antingen män eller kvinnor, 9.8 %. I allmänhet har understödet beviljats på mannens namn, endast i ca. 2% av fallen har kvinnan ansetts vara familjens huvudman. Härför beror, att bland understödsfallen vidkommande kvinnorna endast 7.2 % är gifta. I jämförelse med föregående år har antalet ogifta nedgått med 7.1 % och antalet gifta med 12.4 %, då däremot antalet änkor och änklingar endast med 2.1 %.

11.5 % av de ogifta kvinnorna hade barn att försörja, 8.1 % endast ett och 3.4 % flere barn. Änkorna och de frånskilda eller skilt boende kvinnorna hade mycket oftare en stor barnskara att försörja, 8.7 % endast ett barn, 8.6 % två, men 11.1 % tre eller flere barn.

Orsaken till understödsbehovet. Det har alltid visat sig svårt att ange huvudorsaken till understödsbehovet särskilt i sådana fall, då understödstagaren inte hela året varit förtjäpande i behov av understöd. För att erhålla en överblick över de orsaker, som oftast förekommer, har i orsaksgupperingen från början av år 1957 använts 9 olika orsaksbenämningar på följande sätt. Med benämningarna sjukdom, sinnessjukdom och psykiskt efterblivenhet avses hädanefter såväl understödstagarens som makans

raajarikkoisuus on yhdistetty nimikkeeksi invaliditeetti. Aviopuolison kuolema, perheen suurilukuisuus ja huolehtiminen aviottomista lapsista on lyhyesti perhesuhteet. Työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous, vankilassa olo, perheensä jättäminen ja elatusvelvollisuuden laiminlyönti on yhdistetty nimikkeeksi epäsosiaalinen elämäntapa. Työnpuute ja työriita muodostavat yhdessä nimikkeen työttömyys. Lisäksi on syyryhmitukseen otettu erillisenä syynä synnytys, mikä aikaisemmin on useimmiten sisältynyt sairauteen tai muihin syihin. Asuntopula, opintoavustukset yms. sisältyvät nimikkeeseen muu syy.

Kun avuntarpeen syy on varsin erilainen riippuen perheen kokoonpanosta ja siitä, onko yksinäinen avunsaaja tai jompikumpi aviopuolisoista saanut kansaneläkkeen tukiosaa, on aineisto (joka 10. tapaus) jaoteltu näitä seikkoja silmällä pitäen ja tutkittu syiden jakaantumista näissä ryhmissä.

och barnens sjukdom. Blindhet, dövhet och vanförhet har sammanslagits under rubriken invaliditet. Makens (makans) död, familjens talrikhet och försörjning av oäkta barn benämnes kort familjeförhållanden. Arbetsovillighet, vårdslöshet, dryckenskap, fängelsevistelse, övergivande av familjen och underlåtenhet av försörjningsplikt har sammanslagits till en grupp med benämningen asocialt levnadssätt. Arbetsbrist och arbetstvist har sammanförts under rubriken arbetslöshet. Barnsbörd, som tidigare för det mesta ingått i gruppen sjukdom eller annan orsak, bildar nu en grupp för sig. Bostadsbrist, understöd till yrkesutbildning mm. ingår i gruppen annan orsak.

Då orsaken till understödsbehovet är mycket olika beroende på familjetyp och olika för de fall, då ensamma understödstagare eller någondera av makarna erhållit folkpensionens understödsdel, har materialet (vart tionde fall) grupperats på grund av dessa omständigheter och orsakerna har undersökts för dessa gruppers vidkommande.

Avuntarpeen syy — Orsaken till understödsbehovet
Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Avuntarpeen syy — Orsaken till understödsbehovet	Kaikki avustus-tapaukset Samtliga understödsfall	Tukiosaa nauttivat Med understödsdel	Ilman tukiosaa Utan understödsdel	Ilman lapsia — Utan barn			Lapsia huollettavana — Med barn	
				miehet män	naiset kvinnor	avioparit gifta par	yksinäiset ensamma	avioparit gifta par
				%				
Vanhuus — Alderdom	13.5	24.4	0.3	10.6	28.1	11.8	0.1	0.1
Sairaus — Sjukdom	47.6	43.6	52.4	41.4	40.9	68.1	28.5	63.2
Mielisairaus, vajaamielisyys — Sinnessjukdom, sinnesslöhet ...	19.6	28.4	9.1	32.6	24.9	12.8	2.9	8.9
Synnytys — Barnsbörd	0.9	0.0	1.9	—	0.3	0.1	3.0	2.2
Invaliditeetti — Invaliditet	1.4	1.6	1.2	2.5	1.0	1.1	0.5	1.3
Perhesuhteet — Familjeförhållanden	5.5	0.8	11.2	0.1	0.7	0.2	36.2	7.5
Epäsosiaalinen elämäntapa — Asocialt levnadssätt	6.2	0.5	13.1	6.3	0.9	2.2	23.2	9.0
Työttömyys — Arbetslöshet	3.0	0.3	6.3	3.4	1.2	2.8	2.9	5.5
Muu syy — Annan orsak	2.3	0.4	4.5	3.1	2.0	0.9	2.7	2.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	14 513	7 921	6 592	3 296	5 066	1 498	1 420	3 233

Tukiosaa nauttivat yksinäiset avunsaajat ja perheet, joissa jompikumpi aviopuolisoista on saanut mainittua eläkelisää, ovat joutuneet avustettaviksi melkein kauttaaltaan vanhuuden tai erilaisten sairauksien vuoksi. Muiden syiden osalle jäi vain 2.0 % tapauksista.

De ensamma vårdtagarna med understödsdel samt de familjer, i vilka någondera av makarna erhållit sådant tillägg, har nästan alla åtnjutit understöd till följd av ålderdom eller till följd av olika sjukdomar. Endast 2.0 % av understödsfallen hade någon annan orsak.

Ryhmään lapsia huoltavat yksinäiset sisältyi 72.7 % leskiä, eronneita ja erossa asuvia naisia. Useimmat näistä, 34.6 %, joutuivat pyytämään apua perhesuhteiden takia ja 29.1 % sen vuoksi, että aviopuoliso on jättänyt perheensä ja laiminlyönyt elatusvelvollisuuden tms. (epäsosiaalinen elämäntapa). Oma tai lasten sairaus oli syynä 26.6 %:ssa tapauksista. Naimattomilla äideillä oli pääasiallisena syynä lastensa elättäminen sekä lasten tai oma sairaus. Nämä syyt muodostivat 44.6 ja 29.5 % kaikista naimattomien lapsistaan huolehtivien naisten ryhmästä.

Kaikista avustustapauksista 0.9 % oli aiheutunut lasten synnytyksestä. Runsaasti puolet näistä tapauksista kuului ryhmään lapsia huoltavat avioparit.

Työttömyyden takia huoltoapua saaneiden luku on edellisestä vuodesta huomattavasti alentunut, 48.4 %. Kaikista avustustapauksista v. 1959 ilmoitettiin 10.1 %:n johtuneen työttömyydestä, v. 1960 5.3 % ja v. 1961 vain 3.0 %. Lapsia huoltavien avioparien ryhmässä työttömyyden vuoksi avustettuja oli kuitenkin vielä 5.5 %, kun heitä edellisellä vuonna oli 9.8 %.

Inom gruppen ensamma med barn ingår 72.7 % änkor, frånskilda och skilt boende kvinnor. De flesta av dessa, 34.6 %, måste anhålla om understöd till följd av familjeförhållanden och 29.1 % till följd av att maken övergivit familjen eller underlåtit sin försörjningsplikt el. dyl. (asocialt levnadssätt). Egen eller barnens sjukdom förekom som orsak i 26.6 % av fallen. För de ogifta mödrarna var försörjande av barnen eller barnens och egen sjukdom de huvudsakliga orsakerna. De bildade 44.6 och 29.5 % av alla orsaker för de ogifta kvinnorna med barn.

Barnsbörd hade i 0.9 % av fallen föranlett understödsbehovet. Drygt hälften av dessa förekom i gruppen gifta par med barn.

Antalet understödstagare, som erhållit understöd till följd av arbetslöshet, har från föregående år betydligt nedgått, med 48.4 %. År 1959 var 10.1 % av alla understödsfall föranledda av arbetslöshet, år 1960 5.3 % och år 1961 endast 3.0 %. I gruppen gifta par med barn, var antalet till följd av arbetslöshet understödda dock ännu 5.5 %, föregående år 9.8 %.

III. Lastensuojelu

Valtionapua saaneet lastentarhat

Valtionapua nauttivien lastentarhojen on vuosittain lähetettävä toimintakertomuksensa sosiaaliministeriöön. Näiden kertomusten nojalla selostetaan seuraavassa lyhyesti lastentarhojen toimintaa v. 1961.

Valtionapua saaneita lastentarhoja oli kaikkiaan 258 eli 7 enemmän kuin v. 1960. Näistä 183 oli kunnallisia ja 75 yksityisten yhtymien ylläpitämiä. Viimeksi mainituista 14 kuului Mannerheimliitolle ja 1 Suomen Punaiselle Ristille. Teollisuuslaitokset omistivat 13 lastentarhaa, nuorisoyhdistykset 10, seurakunnat ja kaupunkilähetys 7, minkä lisäksi kannatusyhdistysten varassa toimi 19 lastentarhaa. Erilaisten säätiöiden ja yhdistysten hallinnassa oli vielä 11 lastentarhaa.

Suurin osa lastentarhoista, 210, toimi kaupungeissa, 25 kauppaloissa ja 23 maalaiskunnissa. Vahvistettu paikkaluku nousi kaikkiaan

III. Barnskyddet

De statsunderstödda barnträdgårdarna

De barnträdgårdar, som åtnjuter statsunderstöd, bör årligen insända en verksamhetsberättelse till socialministeriet. På grund av dessa berättelser redogöres i det följande i korthet för barnträdgårdarnas verksamhet under år 1961.

Antalet barnträdgårdar med statsunderstöd var inalles 258 eller 7-mera än år 1960. Av dessa var 183 kommunala och 75 tillhörde privata sammanslutningar. Av de sistnämnda tillhörde 14 Mannerheimförbundet och 1 Finlands Röda Kors. Industriinrättningarna hade 13 barnträdgårdar, ungdomsföreningarna 10, församlingarna och stadsmissionen 7, vartill kom 19 barnträdgårdar som verkade med stöd av understödsföreningar. Dessutom var 11 barnträdgårdar i olika stiftelsers och föreningars besittning.

Största delen av barnträdgårdarna, 210, verkade i städerna, 25 i köpingarna och 23 i landskommunerna. Det fastställda antalet platser

Lääni — Län	Lastentarhoja Antal barnträdgårdar			Paikkaluku Antal platser			Lapsia Antal barn 1. 10. 1961
	Kunnallisia Kommunala	Yksityisiä Privata	Yhteensä Summa	Kunnallisia Kommunala	Yksityisiä Privata	Yhteensä Summa	
Uudenmaan — Nylands	78	23	101	6 023	1 077	7 100	6 995
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	25	10	35	1 900	445	2 345	2 303
Hämeen — Tavastehus	21	8	29	1 513	437	1 950	1 951
Kymen — Kymmene	11	9	20	625	375	1 000	1 002
Mikkelin — S:t Michels	8	1	9	405	30	435	431
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	4	—	4	195	—	195	193
Kuopion — Kuopio	5	4	9	355	140	495	511
Keski-Suomen — Mellersta Finland	6	5	11	320	200	520	529
Vaasan — Vasa	17	4	21	1 385	115	1 500	1 486
Oulun — Uleåborgs	4	10	14	325	545	870	873
Lapin — Lapplands	4	1	5	175	100	275	283
Koko maa — Hela landet	183	75	258	18 221	3 464	16 685	16 557
Näistä — Därav							
kaupungeissa — i städer	160	50	210	11 993	2 406	14 399	14 309
kauppaloissa — i köpingar	15	10	25	678	539	1 217	1 239
maalaiskunnissa — i landskommuner	8	15	23	550	519	1 069	1 009

16 685:een, joista 79.2 % oli kunnallisissa ja 20.8 % yksityisissä lastentarhoissa. Lokakuun 1 p:nä oli lastentarhoissa kaikkiaan 16 557 lasta. V:een 1960 verrattuna paikkaluku lisääntyi 478:lla ja lasten luku 505:llä. Lastentarhojen, hoitopaikkojen ja lasten luku jakaantui eri läänien kesken edellisellä sivulla esitetyllä tavalla.

Kaikista lastentarhoista 77 toimi Helsingissä, 23 Turussa, 12 Tampereella, 9 Oulussa sekä Vaasassa ja Jyväskylässä kummassakin 8, joten näissä kuudessa kaupungissa oli runsaasti puolet koko maan lastentarhoista. Kokonaispaikkaluvusta 58.8 % tuli niiden osalle.

Suurin osa, 61.6 %, lastentarhoista oli sellaisia, joissa oli sekä puolipäivä- että kokopäiväosasto. 30.2 %:ssa oli vain puolipäiväosasto ja 8.2 %:ssa vain kokopäiväosasto. Näissä erilaatuisissa lastentarhoissa oli seuraava määrä vahvistettuja paikkoja.

Lastentarhoja, joissa oli
Barnträdgårdar med

sekä koko- että puolipäiväosasto — hel- och
halvdagsavdelning 138

vain puolipäiväosasto — endast halvdagsav-
delning 36

vain kokopäiväosasto — endast heldagsav-
delning 9

Lastentarhoja
Antal barnträdgårdar

Kun- nallisia Kom- munala	Yksi- tyisiä Privata	Yh- teensä Summa
------------------------------------	----------------------------	------------------------

Paikkaluku
Antal platser

Kun- nallisia Kom- munala	Yksi- tyisiä Privata	Yh- teensä Summa
------------------------------------	----------------------------	------------------------

138	21	159	10 656	1 106	11 762
36	42	78	2 300	2 029	4 329
9	12	21	265	329	594

Lastentarhoissa, joissa oli sekä koko- että puolipäiväosasto, oli puolipäiväosastojen paikkaluku yhteensä 7 524 ja kokopäiväosastojen 4 238. Näin ollen oli paikkoja kaikkiaan puolipäiväosastoilla 11 853 eli 71.0 % lastentarhojen kokonaispaikkaluvusta ja kokopäiväosastoilla 4 832 eli 29.0 %. Puolipäiväosastojen paikkaluku lisääntyi v:een 1960 verrattuna 219:llä ja kokopäiväosastojen 259:llä. Lokakuun 1 p:nä lapsia oli puolipäiväosastoilla 11 807 ja kokopäiväosastoilla 4 750.

Kevätlukukauden alussa otettiin lastentarihoin kaikkiaan 16 073 lasta. Näistä erosi lukukauden kuluessa 1 546 ja tilalle otettiin 1 459, joten lukukauden päättyessä oli lapsia 15 986. Syyllukukaudella vastaavat luvut olivat 16 510, 1 078, 1 083 ja 16 515. Kun paikkojen kokonais-

uppgick inalles till 16 685, varav 79.2 % fanns i kommunala och 20.8 % i enskilda barnträdgårdar. Den 1 oktober var antalet barn i barnträdgårdarna sammanlagt 16 557. I jämförelse med år 1960 steg platsantalet med 478 och barnantalet med 505. Antalet barnträdgårdar, vårdplatser och barn fördelade sig på de olika länen enligt tabellen på föregående sida.

Av samtliga barnträdgårdar verkade 77 i Helsingfors, 23 i Åbo, 12 i Tammerfors, 9 i Uleåborg samt i Vasa och Jyväskylä 8; i dessa sex städer fanns alltså drygt hälften av barnträdgårdarna i landet. Av totala antalet platser kom 58.8 % på dessa.

Största delen av barnträdgårdarna, 61.6 %, bestod av både hel- och halvdagsavdelningar. 30.2 % hade endast halvdagsavdelning och 8.2 % endast heldagsavdelning. I dessa olikartade barnträdgårdar var antalet fastställda platser, såsom följer.

I barnträdgårdar med såväl både heldags- och halvdagsavdelning var antalet platser på halvdagsavdelningarna inalles 7 524 och på heldagsavdelningarna 4 238. Totalantalet platser på halvdagsavdelningarna var alltså sammanlagt 11 853 eller 71.0 % av barnträdgårdarnas hela platsantal och på heldagsavdelningarna 4 832 eller 29.0 %. Antalet platser på halvdagsavdelningarna steg med 219 och på heldagsavdelningarna med 259 sedan föregående år. Den 1 oktober var antalet barn på halvdagsavdelningarna 11 807 och på heldagsavdelningarna 4 750.

I början av vårterminen intogs i barnträdgårdarna inalles 16 073 barn. Av dessa avgick under terminen 1 546 barn, i vilkas ställe intogs 1 459 andra, varför totalantalet barn i slutet av vårterminen var 15 986. Motsvarande tal för höstterminen var 16 510, 1 078, 1 083 och 16 515.

Mitä lasten vanhempien ammattiin tulee, on seuraavassa yhdistelmässä käytetty vain kolmea ryhmää, ja lapset jakaantuivat näiden ryhmien kesken seuraavasti.

Vad föräldrarnas yrke vidkommer, har i följande tabell använts endast tre yrkesgrupper och fördelade sig barnen mellan dem på följande sätt.

Vanhempien ammatti Föräldrarnas yrke	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Lands- kommuner		Yhteensä Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
	Virkamiehiä, vapaiden ammattien harjoittajia yms. — Tjänstemän o. idkare av fria yrken o.a. dyl.	2 673	17.2	247	24.5	2 920
Pikkuliikkeenharjoittajia, ammattityöntekijöitä, liikeapulaisia yms. — Mindre affärsidkare, yrkes- arbetare, affärsanställda o.a. dyl.	8 642	55.6	484	48.0	9 126	55.1
Tehdas- ja sekatyöntekijöitä yms. — Fabriks- och diversearbetare o.a. dyl.	4 233	27.2	278	27.5	4 511	27.3
Yhteensä — Summa	15 548	100.0	1 009	100.0	16 557	100.0

2 488 lapsen eli 15.0 %:n äidinkieleksi on ilmoitettu ruotsi; 14 036 oli suomenkielisiä ja 33:lla oli äidinkielenään jokin muu kieli.

2 488 eller 15.0 % av barnen uppgavs ha svenska till modersmål; 14 036 var finskspråkiga och 33 hade något annat språk som modersmål.

Lastentarhoissa oli kaikkiaan 850 opettajaa, joista 687 kunnallisissa ja 163 yksityisissä lastentarhoissa. V:sta 1960 opettajien luku on lisääntynyt 38:lla. Lastentarhoissa, joissa oli vain puoli-päiväosasto, oli opettajia 176 eli keskimäärin yksi kutakin 25 hoitopaikkaa kohti. Niissä, joissa oli vain kokopäiväosasto, opettajien luku oli 45 eli yksi kutakin 13 paikkaa kohti. Sekä puoli- että kokopäiväosaston käsittävissä lastentarhoissa opettajia oli kaikkiaan 629 eli yksi kutakin 19 paikkaa kohti. Kaikista 850 opettajasta 810:llä eli 95.3 %:lla oli lastentarhanopettajan pätevyys, jota vastoin 40 eli 4.7 % oli epäpäteviä.

I barnträdgårdarna fanns sammanlagt 850 lärarinnor, varav 687 i kommunala och 163 i privata barnträdgårdar. Antalet lärarinnor har stigit med 38 sedan år 1960. I barnträdgårdar med endast halvdagsavdelning fanns 176 lärarinnor eller i medeltal en lärarinna per 25 vårdplatser. I barnträdgårdar med endast heldagsavdelning var lärarinnornas antal 45 eller en per 13 platser. I barnträdgårdar med både hel- och halvdagsavdelning var antalet lärarinnor inalles 629 eller en per 19 platser. Av samtliga 850 lärarinnor hade 810 eller 95.3 % barnträdgårdslärläroinnekompentens, medan 40 eller 4.7 % var inkompetenta.

Lastentarhojen kokonaismenot olivat 1 382.5 milj. mk, joista 1 137.3 milj. eli 82.3 % tuli kunnallisten ja 245.2 milj. eli 17.7 % yksityisten lastentarhojen osalle. Edellisestä vuodesta menot ovat nousseet 120.5 milj. mk eli 9.5 %. Kustannukset hoitopäivää kohti olivat keskimäärin kaikissa lastentarhoissa yhteensä 476 mk, kunnallisissa lastentarhoissa erikseen 491 mk ja yksityisissä 416 mk. Ruokamenot muodostivat 11—12 % kokonaismenoista.

Barnträdgårdarnas totalutgifter uppgick till 1 382.5 milj. mk, av vilka 1 137.3 milj. eller 82.3 % kom på de kommunala och 245.2 milj. eller 17.7 % på de privata barnträdgårdarnas del. Från föregående år har utgifterna stigit med 120.5 milj. mk eller 9.5 %. De genomsnittliga kostnaderna per vårddag steg i samtliga barnträdgårdar till 476 mk, i de kommunala till 491 och i de privata till 416 mk. Utgifterna för föda utgjorde 11—12 % av totalutgifterna.

Koska kunnallisten ja yksityisten lastentarhojen tulolähteet olivat jossakin määrin toisistaan poikkeavia, esitetään ne seuraavassa erikseen.

Eftersom de kommunala och de privata barnträdgårdarnas inkomster kom från något olika källor, redovisas de i det följande var för sig.

Tulolähteet
Inkomstkällor

	Kunnalliset Kommunala		Yksityiset Privata		Yhteensä Summa	
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%
Lasten ruokamaksut — Barnens bespising	147.4	13.0	39.6	16.1	187.0	13.5
Henkilökunnan luontoisedut — Personalens naturaformåner	19.6	1.7	3.1	1.3	22.7	1.6
Valtionapu — Statsunderstöd	292.0	25.7	59.1	24.1	351.1	25.4
Kuntien kannatus — Kommunernas bidrag	674.5	59.3	66.6	27.1	741.1	53.6
Seurakuntien kannatus — Församlingarnas bidrag	—	—	7.9	3.2	7.9	0.6
Kannatusyhdistysten maksut — Understödsföreningarnas bidrag	—	—	63.6	25.8	63.6	4.6
Lahjoitukset — Donationer	0.9	0.1	2.7	1.1	3.6	0.3
Muut tulot — Övriga inkomster	2.9	0.2	3.2	1.3	6.1	0.4
Yhteensä — Summa	1 137.3	100.0	245.8	100.0	1 383.1	100.0

Kunnallinen lastensuojelu

Lapset, joihin nähden lastensuojelulain nojalla on ryhdytty toimenpiteisiin, jaetaan yleensä kahteen ryhmään: turvattomiin, jos toimenpiteen syynä on jokin lastensuojelulain 8 §:n a—d kohdissa mainituista seikoista, ja suojelukasvatusta tarvitseviin, jos syynä on jokin saman pykälän e-kohdassa tai 2. momentissa mainituista seikoista.

Toimenpiteet, joihin lastensuojelulain nojalla on ryhdytty, ovat joko ehkäiseviä laadultaan, tai on sosiaalilautakunta ottanut lapsen tai nuoren henkilön huostaansa. Seuraavassa selonteossa on nämä molemmat ryhmät käsitelty erikseen.

Ehkäisevät toimenpiteet. Lastensuojelulaki edellyttää, että ennen kuin lapsi tai nuori henkilö otetaan lautakunnan huostaan, on laissa tarkemmin määrättyissä tapauksissa lapselle, nuorelle henkilölle tai hänen vanhemmilleen annettava lautakunnan edessä tai muulla sopivalla tavalla varoitus tai lapselle tai nuorelle henkilölle määrättävä suojelupalvoja.

Saapuneiden tietojen mukaan on v. 1961 vain 52 tapauksessa annettu varoitus vanhemmille lapsensa hoidon laiminlyömisestä ja 458 tapauksessa turvattomalle lapselle on määrätty suojelupalvoja. Edellisen vuoden vastaavat numerot olivat 118 ja 357. Suojelukasvatuksen tarpeessa oleviin lapsiin nähden luvut ovat huomattavasti suuremmat; 3 023 lasta tai nuorta henkilöä on varoitettu ja suojelupalvoja määrätty 908:lle. Lisäksi oli vielä laitoshoidon jälkeen jälki-
valvonnan alaisena 129 nuorta henkilöä, jotka

Lastentarhojen tulot — Barnträdgårdarnas inkomster

	Kunnalliset Kommunala		Yksityiset Privata		Yhteensä Summa	
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%
Lastentarhojen tulot — Barnträdgårdarnas inkomster	147.4	13.0	39.6	16.1	187.0	13.5
Henkilökunnan luontoisedut — Personalens naturaformåner	19.6	1.7	3.1	1.3	22.7	1.6
Valtionapu — Statsunderstöd	292.0	25.7	59.1	24.1	351.1	25.4
Kuntien kannatus — Kommunernas bidrag	674.5	59.3	66.6	27.1	741.1	53.6
Seurakuntien kannatus — Församlingarnas bidrag	—	—	7.9	3.2	7.9	0.6
Kannatusyhdistysten maksut — Understödsföreningarnas bidrag	—	—	63.6	25.8	63.6	4.6
Lahjoitukset — Donationer	0.9	0.1	2.7	1.1	3.6	0.3
Muut tulot — Övriga inkomster	2.9	0.2	3.2	1.3	6.1	0.4
Yhteensä — Summa	1 137.3	100.0	245.8	100.0	1 383.1	100.0

Det kommunala barnskyddet

De barn, vilka med stöd av lagen om barnskydd blivit föremål för åtgärder, indelas i allmänhet i två grupper: värnlösa barn, om orsaken till åtgärden är någon i barnskyddslagens 8 § punkterna a—d nämnd omständighet, och barn i behov av skyddsufffostran, om orsaken är någon av de i punkt e eller i 2. momentet av samma paragraf nämnda omständigheterna.

Åtgärder, som enligt barnskyddslagen vidtagits, är antingen förebyggande till sin art eller har socialnämnden omhändertagit barnet eller den unga personen. I följande redovisning har dessa två grupper särredovisats.

Förebyggande åtgärder. Lagen om barnskyddet förutsätter, att innan ett barn eller en ung person i fall som närmare specificeras i lagen, tages om hand av nämnden, skall honom eller föräldrarna tilldelas varning inför nämnden eller på annat lämpligt sätt, eller skall åt barnet eller den unga personen förordnas en skyddsövervakare.

Enligt de insända uppgifterna har år 1961 i endast 52 fall föräldrarna varnats på grund av försummad vård och åt värnlösa barn förordnats skyddsövervakare i 458 fall. Motsvarande siffror för år 1960 var 118 och 357. För de barns del, som var i behov av skyddsufffostran, är talen betydligt större; 3 023 barn eller unga personer har varnats och skyddsövervakare har förordnats åt 908. Dessutom var under övervakning efter anstaltsvård ännu 129 unga personer, vilka egentligen icke hör till gruppen »förebyggande

oikeastaan eivät kuuluisi tähän ehkäisevien toimenpiteiden ryhmään, mutta kun osa heistä ei ole enää huostaanotettuja, on heidät otettu tässä yhteydessä huomioon. Edellisenä vuonna ilmoitettiin varoitustapauksia 2 363 ja valvontatapauksia 809, joista 368 oli vielä v. 1961 valvonnan alaisina. V. 1960 varoituksen saaneista 190:lle määrättiin suojeluvalvoja v. 1961. Miten v:n 1961 tapaukset jakaantuivat kaupunkien, kauppala- ja maalaiskuntien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

åtgärder», men då en del av dem ej mera är omhändertagna, har de beaktats i detta sammanhang. Föregående år uppgavs 2 363 varningsfall och 809 övervakningsfall, av vilka 368 var fortfarande under övervakning år 1961. Av de år 1960 varnade förordnades för 190 en skyddsövervakare år 1961. Av följande sammanställning framgår, hur de ifrågavarande fallen år 1961 fördelade sig mellan städer, köpingar och landskommuner.

	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet
<i>Turvattomat — Värnlösa</i>				
Varoitus — Varning	18	3	31	52
Suojeluvalvonta — Skyddsövervakning	336	27	95	458
<i>Suojelukasvatusta tarvitsevat — I behov av skyddsoppfostran</i>				
Varoitus — Varning	2 061	168	794	3 023
Suojeluvalvonta — Skyddsövervakning	687	118	232	1 037

Suurin osa, 75.3 %, turvattomien lasten tapauksista esiintyi kaupungeissa ja kauppaloissa, edellisenä vuonna 61.7 %. Samoin oli myös suojelukasvatustapauksia eniten asutuskeskuksissa, 74.7 %, vastaten 75.6 % v. 1960. Maalaiskunnissa suojelukasvatustapausten luku on nousut v:sta 1960 28.9 %, jota vastoin kaupunki- ja kauppalakunnissa 22.7 %. Varoituksen saaneista 3 023:sta 2 680 oli poikia ja 343 tyttöjä ja valvonnan alaisista 1 037:stä vastaavasti 798 ja 239.

Ikäryhmitys muodostuu turvattomilla ja suojelukasvatusta tarvitsevilla lapsilla varsin erilaiseksi, koska toimenpiteet edellisissä tapauksissa kohdistuvat vanhempiin heidän laiminlyödessään lastensa hoidon ja jälkimmäisissä tapauksissa itse lapsiin tai nuoriin henkilöihin.

De flesta fallen berörande värnlösa, 75.3 %, förekom i städerna och köpingarna, föregående år 61.7 %. Likaledes fanns även de flesta skyddsoppfostringsfallen i bosättningscentra, 74.7 %, motsvarande 75.6 % år 1960. I landskommunerna har antalet skyddsoppfostringsfall stigit med 28.9 % från år 1960, då däromst antalet i städerna och köpingarna med 22.7 %. Av antalet varnade 3 023 var 2 680 gossar och 343 flickor och av antalet övervakade 1 037 motsvarande 798 och 239.

Åldersgrupperingen bland de värnlösa och de skyddsoppfostrade barnen gestaltar sig mycket olika, då åtgärderna i de förstnämnda fallen riktar sig mot föräldrarna på grund av försummad vård och i de sistnämnda fallen mot själva barnen eller de unga personerna.

Ikä, vuotta — Ålder, år	Turvattomat Värnlösa		Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skydds- oppfostran	
	abs.	%	abs.	%
— 2	16	3.1	—	—
2— 6	108	21.2	—	—
7—12	208	40.8	764	18.8
13—15	77	15.1	1 692	41.7
16—	101	19.8	1 603	39.5
Tunteaton — Okänd	—	—	1	0.0
Yhteensä — Summa	510	100.0	4 060	100.0

Suojelukasvatusta tarvitsevista 612 eli 15.1 % oli 16-vuotiaita, 569 eli 14.0 % 17-vuotiaita ja 422 eli 10.4 % sitä vanhempia.

Suurin osa, 92.8 %, kaikista näistä lapsista oli aviosyntyisiä ja vain 7.2 % oli syntynyt ulkopuolella avioliiton. Aviosyntyisistä lapsista 361 oli ns. avioerolapsia, näistä 78 turvatonta ja 283 suojelukasvatusta tarvitsevaa. V. 1960 näitä lapsia oli 266.

Syyt, miksi lapsia tai nuoria henkilöitä on varoitettu tai asetettu suojeluvallvontaan, selviävät seuraavasta yhdistelmästä.

Av de unga personerna i behov av skyddsuffostrar var 612 eller 15.1 % 16-åringar, 569 eller 14.0 % 17-åringar och 422 eller 10.4 % ännu äldre.

Största delen, 92.8 %, av alla dessa redovisade barn var födda inom äktenskapet och endast 7.2 % var illegitima. Av de inom äktenskapet födda var 361 sådana, vilkas föräldrar var fränskilda; av dessa var 78 värnlösa och 283 i behov av skyddsuffostrar. År 1960 var antalet 266.

Orsakerna till att barnen eller de unga personerna varnats eller ställts under skyddsövervakning, framgår av följande sammanställning.

Toimenpiteen syy — Orsak till åtgärden

Suojelukasvatusta tarvitsevat — Barn i behov av skyddsuffostrar

	Poikia — Gossar		Tyttyjä — Flickor		Yhteensä — Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Sopimaton ansiotoimi — Olämpligt förvärvsarbete	—	—	—	—	—	—
Koulunkäynnin laiminlyönti — Försummande av skolgång	145	4.2	39	6.7	184	4.5
Koulun järjestyksen rikkominen — Störande av skolordningen	31	0.9	11	1.9	42	1.0
Rangaistava teko — Straffbar handling	2 417	69.5	248	42.6	2 665	65.7
Irtolaisuus — Lösdriveri	46	1.3	223	38.3	269	6.6
Tapaaminen juopuneena — Anträffad berusad	810	23.3	49	8.4	859	21.2
Muu — Annan	29	0.8	12	2.1	41	1.0
Yhteensä — Summa	3 478	100.0	582	100.0	4 060	100.0

Huostaanotettujen lasten luku. Sosiaalilautakuntien huostaanottamia lapsia oli v. 1961 koko maassa yhteensä 16 118. Näistä oli turvattomia 14 371 eli 89.2 % ja suojelukasvatusta tarvitsevia 1 747 eli 10.8 %. Lisäksi oli 23 turvatonta ja 25 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta, jotka olivat huostaanotettuja v. 1961, mutta mihinkään toimenpiteisiin ei vielä oltu ryhdytty. Nämä 48 lasta eivät sisälly seuraavaan selontekoon. Kaupunkien, kauppala- ja maalaiskuntien kesken tapaukset jakaantuivat seuraavasti.

Antalet omhändertagna barn. År 1961 fanns i hela landet sammanlagt 16 118 av socialnämnderna omhändertagna barn. Av dessa var 14 371 eller 89.2 % värnlösa och 1 747 eller 10.8 % i behov av skyddsuffostrar. Dessutom fanns det ännu 23 värnlösa och 25 barn i behov av skyddsuffostrar, vilka blivit omhändertagna år 1961, men beträffande vilka inga åtgärder ännu företagits. Dessa 48 barn ingår ej i följande redogörelse. Fördelningen på städer, köpingar och landskommuner var följande.

	Turvattomat Värnlösa		Suojelukasvatusta tarvitsevat — För skyddsuffostrar omhändertagna		Yhteensä Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Kaupungit — Städer	7 312	50.9	1 142	65.4	8 454	52.4
Kauppalat — Köpingar	777	5.4	136	7.8	913	5.7
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 282	43.7	469	26.8	6 751	41.9
Koko maa — Hela landet	14 371	100.0	1 747	100.0	16 118	100.0

V:n 1961 lastensuojelulasten luku on v:een 1960 verrattuna alentunut 39:llä eli 0.2 %; turvattomien luku on pienentynyt 1.0 %:lla, jota vastoin suojelukasvatusta tarvitsevien luku on kasvanut 6.0 %:lla. Kaupunki- ja kauppalakunnissa turvattomien luku on noussut 1.5 % ja suojelukasvatustapausten luku 8.5 %, maalaiskunnissa taas vähentynyt vastaavasti 3.9 ja 0.2 %.

Antalet barnskyddsbarn år 1961 har i jämförelse med år 1960 nedgått med 39 eller 0.2 %; antalet värnlösa har minskat med 1.0 %, däremot antalet för skyddsufffostran omhändertagna stigit med 6.0 %. I stads- och köpingskommuner har antalet värnlösa stigit med 1.5 % och antal skyddsufffostrade med 8.5 %, men däremot nedgått i landskommunerna resp. 3.9 och 0.2 %.

Huostaanotettujen lasten luku lääneittäin — Antal omhändertagna barn länsvis

	Turvattomat — Värnlösa			Suojelukasvatusta tarvitsevat — I behov av skyddsufffostran			Yhteensä — Summa			
	Kaupungit, kauppalat, Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat, Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat, Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	% väestöstä av befolkningen
Lääni — Län										
Uudenmaan — Nylands ...	3 785	855	4 640	431	77	508	4 216	932	5 148	0.61
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	887	736	1 623	141	56	197	1 028	792	1 820	0.27
Ahvenanmaa — Åland	12	11	23	2	1	3	14	12	26	0.12
Hämeen — Tavastehus	1 372	616	1 988	297	50	347	1 669	666	2 335	0.40
Kymen — Kymmene	536	314	850	118	41	159	654	355	1 009	0.29
Mikkelin — S:t Michels	147	481	628	42	29	71	189	510	699	0.30
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	69	579	648	19	34	53	88	613	701	0.33
Kuopion — Kuopio	284	526	810	55	46	101	339	572	911	0.33
Keski-Suomen — Mellersta Finland	190	528	718	40	50	90	230	578	808	0.33
Vaasan — Vasa	235	456	691	56	28	84	291	484	775	0.17
Oulun — Uleåborgs	314	787	1 101	42	42	84	356	829	1 185	0.29
Lapin — Lapplands	258	393	651	35	15	50	293	408	701	0.34
Koko maa — Hela landet	8 089	6 282	14 371	1 278	469	1 747	9 367	6 751	16 118	0.36

Suojelukasvatusta tarvitsevista lapsista tai nuorista henkilöistä oli v. 1961 suurin osa, lähes $\frac{3}{4}$, kaupunkien ja kauppaloiden huostaanottamia. Jo yksistään Helsingissä oli 384 eli 22.0 % kaikista ja Tampereella, Turussa sekä Porissa yhteensä 329 eli 18.8 %. Turvattomista lapsista oli samoin suuri osa Helsingin huostaanottamia, 3 589 eli 25.0 % kaikista, ja mainittujen kolmen muun kaupungin lapsia 1 564 eli 10.9 %.

Jotta saataisiin selville, paljonko vuosittain otetaan huostaan lapsia tai nuoria henkilöitä, on pyydetty tietoja lasten huostaanottovuodesta. Tämän nojalla lapset on jaettu kahteen ryhmään: ns. uusiin tapauksiin, jolloin lapset on otettu huostaan kertomusvuoden kuluessa, ja vanhoihin tapauksiin eli sitä ennen huostaanotettuihin.

Största delen, nära $\frac{3}{4}$, av de barn och unga personer, som år 1961 var i behov av skyddsufffostran, var omhändertagna i städer och köpingar. Enbart på Helsingfors kom 384 eller 22.0 % av samtliga, och på Tammerfors, Åbo och Björneborg kom sammanlagt 329 eller 18.8 %. Av de värnlösa barnen var likaledes en stor del omhändertagna i Helsingfors, 3 589 eller 25.0 % av samtliga, och i de övriga tre nämnda städerna 1 564 eller 10.9 %.

För att få fram, hur många barn och unga personer som årligen omhändertages, har året för omhändertagandet efterfrågats. På grundval av denna omständighet har barnen indelats i två grupper: de s.k. nytilkomna fallen, då omhändertagandet skett under redogörelseåret, och de gamla fallen, dvs. de därförinnan omhän-

Seuraavassa yhdistelmässä on tästä tehty selkoa erikseen turvattomiin ja suojelukasvatusta tarvitseviin nähden kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa.

dertagna. I följande sammanställning redogöres här för med uppdelning på värnlösa barn och barn i behov av skyddsuppfostran, skilt för städer, köpingar och landskommuner.

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor
<i>Turvattomia — Värnlösa</i>	4 417	3 672	3 355	2 927	7 772	6 599
niistä uusia tapauksia — därav nytillkomna	966	831	413	371	1 379	1 202
niistä aikaisemmin huostaanotettuja — där- av tidigare omhändertagna	3 451	2 841	2 942	2 556	6 393	5 397
<i>Suojelukasvatusta tarvitsevia — I behov av skyddsuppfostran</i>	958	320	346	123	1 304	443
niistä uusia tapauksia — därav nytillkomna	247	120	61	36	308	156
niistä aikaisemmin huostaanotettuja — där- av tidigare omhändertagna	711	200	285	87	996	287

Turvattomista lapsista 54.1 % oli poikia ja 45.9 % tyttöjä. Suojelukasvatusta tarvitsevista sen sijaan valtaosa, 74.6 %, oli poikia ja vain 25.4 % tyttöjä. Kertomusvuoden kuluessa sosiaalilautakunnat ovat ottaneet huostaan 2 581 turvatonta lasta eli 148 lasta vähemmän kuin v. 1960. Uusia suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia on vuoden kuluessa otettu huostaan 464 eli 6.9 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Uudet tapaukset muodostivat 18.0 % turvattomien ja 26.6 % suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmästä.

Huostaanoton perustelu. Lastensuojelulain 9 §:n 1. mom:n mukaan lapsi, jonka vanhemmat ovat kuolleet tai hänet hylänneet ja joka varattomuuden takia on vaarassa jäädä huoltoon ja kasvatusta vaille, on otettava sosiaalilautakunnan huostaan.

Saman pykälän 2. mom:n c-kohdan mukaan voidaan lapsi tai nuori henkilö ottaa vanhempien suostumuksella vain toistaiseksi lautakunnan huostaan, jos asianhaarat niin vaativat.

11 §:n mukaan lautakunnan on, jos 9 §:n 2. mom:ssa mainitut toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi tai jos suojeluvalvonta ei ole johtanut tarkoitettuun tulokseen, koetettava aikaansaada lapsen tai nuoren henkilön vanhempien tai holhoojan kanssa kirjallinen sopimus, jolla lapsi luovutetaan lautakunnan huostaan kodin ulkopuolella kasvatettavaksi.

Jollei 11 §:ssä mainittu sopimusta saada aikaan, voi lautakunta 12 ja 17 §:ien nojalla päättää, jos se osoittautuu välttämättömäksi, että lapsi tai nuori henkilö otetaan siitä huolimatta lautakunnan huostaan.

Av de värnlösa barnen var 54.1 % gossar och 45.9 % flickor. Av de för skyddsuppfostran omhändertagna var däremot största delen, 74.6 %, gossar och blott 25.4 % flickor. Under redogörelseåret har socialnämnderna omhändertagit 2 581 värnlösa barn eller 148 barn mindre än år 1960. Antalet nya fall inom gruppen i behov av skyddsuppfostran utgjorde 464 eller 6.9 % mera än närmast föregående år. De nya fallens andel utgjorde 18.0 % av samtliga värnlösa och 26.6 % av de för skyddsuppfostran omhändertagna.

Grunden för omhändertagandet. Enligt § 9 mom. 1 i barnskyddslagen bör barn, vars föräldrar dött eller som övergivits av dem samt vars vård och uppfostran på grund av medellöshet äventyras, omhändertagas av socialnämnden.

Enligt mom. 2 c i samma paragraf kan barnet eller den unga personen med föräldrarnas begivande omhändertagas tillsvidare, om omständigheterna så fordrar.

Enligt § 11 bör nämnden, om i § 9 mom. 2 nämnda åtgärder ej är tillfyllest eller om ej skyddsmyndigheten lett till avsett resultat, söka att med barnets eller den unga personens föräldrar eller förmyndare träffa skriftligt avtal, varigenom barnet överlämnas i nämndens vård för att uppfostran utom hemmet.

Kommer i § 11 omnämnt avtal icke till stånd, kan nämnden enligt § 12 och 17 besluta, om det visar sig nödvändigt, att barnet eller den unga personen det oaktat omhändertagas för vård.

Seuraavassa taulukossa esitetään, minkä lastensuojelulain pykälien nojalla huostaanotto on tapahtunut.

I följande tabell redovisas för, enligt vilka paragrafer i barnskyddslagen omhändertagandet skett.

Huostaanoton perustelu — Grunden för omhändertagandet

Huostaanoton perustelu Grunden för omhändertagandet	Turvattomat — Värnlösa				Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuppfostran			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Uusia Nytilkomna	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Uusia Nytilkomna
Orpo — Föräldralös	358	684	1 042	86	20	11	31	6
Hylätty — Övergiven	479	965	1 444	112	26	25	51	2
Väliaikaisesti vanhempien suostumuksella — Interimistiskt med föräldrarnas begivande	2 622	1 387	4 009	1 399	225	48	273	141
Luovutus sopimus — Överlåtelseavtal	4 372	2 729	7 101	893	893	336	1 229	285
Päätös vastoin vanhempien tahtoa — Beslut mot föräldrarnas vilja	244	502	746	87	107	47	154	22
Ei ilmoitettu — Ouppgiven	14	15	29	4	7	2	9	8
Yhteensä — Summa	8 089	6 282	14 371	2 581	1 278	469	1 747	464
				%				
Orpo — Föräldralös	4.4	10.9	7.3	3.3	1.6	2.4	1.8	1.3
Hylätty — Övergiven	5.9	15.4	10.0	4.3	2.0	5.3	2.9	0.4
Väliaikaisesti vanhempien suostumuksella — Interimistiskt med föräldrarnas begivande	32.4	22.1	27.9	54.2	17.6	10.2	15.6	30.4
Luovutus sopimus — Överlåtelseavtal	54.1	43.4	49.4	34.6	69.9	71.7	70.4	61.4
Päätös vastoin vanhempien tahtoa — Beslut mot föräldrarnas vilja	3.0	8.0	5.2	3.4	8.4	10.0	8.8	4.8
Ei ilmoitettu — Ouppgiven	0.2	0.2	0.2	0.2	0.5	0.4	0.5	1.7
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Lapsia huostaanotettaessa on suhteellisesti katsoen huomattavasti useammin tehty luovutus sopimus asutuskeskuksissa kuin maalaiskunnissa, joissa taas orpoina ja hylättyinä huostaan otettuja lapsia on suhteellisesti paljon enemmän. Näyttää siltä kuin lapset yhä useammin ensin luovutettaisiin vain väliaikaisesti, ennen kuin lopullinen luovutus sopimus saadaan aikaan, sillä v. 1961 huostaanotetuista turvattomista lapsista 54.2 % oli otettu huostaan väliaikaisesti vanhempien suostumuksella, kun aikaisempina vuosina huostaanotettujen vastaava suhdeluku oli vain 22.1. Suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmässä vastaavat luvut olivat 30.4 ja 10.3 %.

Huostaanotettujen huoltomuoto. Suurin osa lapsista on vuoden kuluessa ollut joko vain laitoksissa tai vain yksityiskodeissa, mutta osa on ollut kummassakin. Seuraavassa huoltomuotoa valaisevassa taulukossa nämä on pidetty erillisinä ryhmänä.

Vid omhändertagandet av barn har överlåtelseavtal relativt taget betydligt oftare träffats i bosättningscentra än i landskommuner, där åter antalet omhändertagna föräldralösa och övergivna är relativt mycket högre. Det förefaller som om barnen allt oftare först skulle omhändertagas tillsvidare före det slutliga överlåtelseavtalet fås till stånd. Av de år 1961 omhändertagna värnlösa barnen var 54.2 % provisoriskt omhändertagna med föräldrarnas begivande, medan motsvarande proportionstal för de under tidigare år omhändertagna barnen var blott 22.1. Inom gruppen av barn i behov av skyddsuppfostran var resp. procenttal 30.4 och 10.3.

De omhändertagnas vårdform. Största delen av barnen har under årets lopp varit endera endast i anstalt eller endast i enskilt hem, men en del har varit i båda. De sistnämnda har hållits som en skild grupp i följande tabell belysande vårdformen.

Huoltomuoto — Vårdform

Huoltomuoto — Vårdform	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuffostran					
	Kaupungit ja kauppalaat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nyfödda	Kaupungit ja kauppalaat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nyfödda
				poikia gossar	tyttöjä flickor					poikia gossar	tyttöjä flickor	
Laitoshoito — Anstaltsvård	4 112	2 079	6 191	3 625	2 566	1 763	1 175	415	1 590	1 185	405	417
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	3 440	3 894	7 334	3 689	3 645	660	54	40	94	69	25	30
Laitos- ja yksityiskotihoito — Vård i anstalt och enskilt hem	537	309	846	458	388	158	49	14	63	50	13	17
Yhteensä — Summa	8 089	6 282	14 371	7 772	6 599	2 581	1 278	469	1 747	1 304	443	464
						%						
Laitoshoito — Anstaltsvård	50.8	33.1	43.1	46.6	38.9	68.3	92.0	88.5	91.0	90.9	91.4	89.9
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	42.5	62.0	51.0	47.5	55.2	25.6	4.2	8.5	5.4	5.3	5.7	6.5
Laitos- ja yksityiskotihoito — Vård i anstalt och enskilt hem	6.7	4.9	5.9	5.9	5.9	6.1	3.8	3.0	3.6	3.8	2.9	3.6
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Asutuskeskuksissa turvattomien lasten sijoittaminen laitoksiin on huomattavasti yleisempää kuin maaseudulla. 58 % kaupunkien ja kauppaloitten huostaanotetuista lapsista hoidettiin laitoksissa, maalaiskuntien lapsista vain 38 %. Tämä onkin luonnollista, sillä 58 % kaikista yksityisten ja kuntien omistamista lastenkodeista sijaitsi asutuskeskuksissa. Lapsia huostaan otettaessa sijoitetaan heidät usein ensin laitoksiin, kunnes sopiva yksityiskoti on ilmaantunut. Niinpä 74.4 % kertomusvuonna huostaanotetuista turvattomista lapsista on hoidettu laitoksissa, mutta aikaisemmin huostaanotetuista vain 43.4 %. Asutuskeskuksissa jopa 81.6 % uusista tapauksista sijoitettiin laitoksiin, maalaiskunnissa 58.0 %. Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset ja nuoret henkilöt kasvatettiin pääasiallisesti laitoksissa, 94.6 % heistä. Yksityiskoteihin sijoittaminen näyttää olevan aivan poikkeuksellista.

Kaikista yksityishoitoon sijoitetuista 7 334 turvattomasta lapsesta vain 400 eli 5.5 % oli ilmaisessa hoidossa. Näistä 244 oli kaupunkien, 15 kauppaloitten ja 141 maalaiskuntien huostaanottamia. Kaupunkien ja kauppaloitten yksityishoidossa olleista 3 440 lapsesta 2 264 eli 65.8 % oli sijoitettu perheisiin oman kunnan ulkopuolelle, maalaiskuntien 3 894 lapsesta vain 647 eli 16.6 %.

I befolkningscentra är det betydligt vanligare att placera barn i anstalt än på landsbygden. I städerna och köpingarna vårdades 58 % av de omhändertagna barnen i anstalt, i landskommunerna blott 38 %. Detta är naturligt, då 58 % av samtliga barnhem i kommunal och enskild ägo fanns i befolkningscentra. Omhändertagna barn placeras ofta först i anstalt, tills ett lämpligt enskilt hem har uppenbarat sig. Sålunda har 74.4 % av de under redogörelseåret omhändertagna värnlösa barnen vårdats i anstalt men blott 43.4 % av de tidigare omhändertagna. I bosättningscentra placerades rent av 81.6 % av de nya fallen i anstalt, i landskommunerna åter 58.0 %. Skyddsuffostrade barn och unga personer uppfostrades huvudsakligen i anstalter; andelen var 94.6 %. Placering i enskilda hem synes höra till undantagen.

Av hela antalet i enskilt hem vårdade värnlösa barn, 7 334, åtnjöt endast 400 eller 5.5 % fri vård. Av dessa var 244 omhändertagna i städerna, 15 i köpingarna och 141 i landskommunerna. Av alla de 3 440 barn, vilka utackerades av städer och köpingar, var 2 264 eller 65.8 % placerade i familjer utom egen kommun medan motsvarande tal för landskommunernas 3 894 barn var endast 647 eller 16.6 %.

Seuraavassa taulukossa esitetään, missä laitoksissa lapsia on hoidettu. Tällöin sama lapsi voi esiintyä useamman laitoksen kohdalla, riippuen siitä, monessako laitoksessa hän vuoden kuluessa on ollut.

I följande tabell redovisas, i vilka anstalter barnen har vårdats. Härvid kan samma barn förekomma på mer än ett ställe i tabellen, om det har vårdats i olika anstalter under året.

Laitoshoidon laatu — Arten av anstaltsvården

Laitoksen laatu Arten av anstalten	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuppfostran					
	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna
				poikia gossar	tyttöjä flickor					poikia gossar	tyttöjä flickor	
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem ..	2 978	1 111	4 089	2 410	1 679	1 367	379	29	408	274	134	187
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	1 356	525	1 881	1 045	836	521	73	13	86	55	31	28
Koulukodit — Skolhem ...	8	8	16	10	6	2	823	366	1 189	946	243	219
Kunnalliskodit — Kommunalhem	1	84	85	52	33	33	3	11	14	5	9	5
Vajaamielislaitokset ja mielisairaalat — Anstalter för sinnslösa och sinnessjuka	501	544	1 045	625	420	89	50	19	69	41	28	22
Sokeain, kuurojen ja raajariikk. laitokset — Anstalter för blinda, döva och vanföra	5	8	13	4	9	—	—	—	—	—	—	—
Parantolat — Sanatorier	4	13	17	11	6	—	—	—	—	—	—	—
Muut laitokset — Övriga anstalter	354	267	621	353	268	158	99	30	129	51	78	48

Lähes $\frac{3}{5}$ laitoshoidtoa saaneista turvattomista lapsista on ollut hoidettavana kuntien omista lastenkodeissa. Yksityisissä lastenkodeissa on ollut runsaasti $\frac{1}{4}$. Koulukodeissa hoidetut turvattomat lapset olivat pääasiassa sellaisia, joita syystä tai toisesta ei olekaan voitu hoitaa lastenkodeissa, joihin heidät ensin on sijoitettu, vaan on ollut pakko siirtää koulukoteihin. Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset tai nuoret henkilöt ovat enimmäkseen olleet koulukodeissa. Huostaan otettaessa monet heistä on ensin sijoitettu tavallisiin lastenkoteihin ja vasta sieltä koulukoteihin.

Kuten taulukossa on mainittu, on kertomusvuoden kuluessa kunnallisissa lastenkodeissa hoidettu kaikkiaan 4 497 lastensuojelulasta ja heidän hoitopäivänsä kokonaisluku oli 955 959. Lisäksi on näissä lastenkodeissa ollut myös huoltoapulapsia, yhteensä 240. Näiden huollettavien hoitopäiväluku oli 28 871. Kunnallisissa lastenkodeissa hoidettiin siis yhteensä 4 737 henkilöä 984 830 päivää. Keskimäärin huollettavaa kohden tuli näin ollen koko maassa 208 hoito-

Nära $\frac{3}{5}$ av de på anstalt intagna barnen har vårdats i kommunernas egna barnhem. Drygt $\frac{1}{4}$ av barnen har varit i enskilda barnhem. De i skolhem vårdade värnlösa barnen var huvudsakligen sådana, vilka flyttas över dit, emedan de av någon orsak ej kunnat vårdas på barnhem, där de först placerats. Barn och unga personer omhändertagna för skyddsuppfostran har för det mesta varit i skolhem. Flere av dem har först placerats på vanliga barnhem och därifrån överflyttats till skolhem.

Såsom i tabellen nämnts har under redogörelseåret sammanlagt 4 497 barnskyddsbarn vårdats i de kommunala barnhemmen; totalantalet vård dagar var 955 959. Dessutom har i dessa barnhem funnits även socialhjälp barn till ett sammanlagt antal av 240. Antalet vård dagar för dessa var 28 871. I de kommunala barnhemmen vårdades alltså sammanlagt 4 737 personer i 984 830 dagar. Det genomsnittliga antalet vård dagar per person var sålunda i hela

päivää, erikseen kaupunkien ja kauppaloiden lastenkodeissa 187 sekä maalaiskuntien 257 hoitopäivää. Kunnallisissa koulukodeissa hoidettiin kaikkiaan 107 lasta tai nuorta henkilöä yhteensä 23 794 hoitopäivää eli 222 päivää huollettavaa kohden.

Huostaanotettujen ikä. Turvattomien ja suojelukasvatusta tarvitsevien lasten ja nuorten henkilöiden ikä selviää seuraavasta taulukosta. Laitoksissa hoidettujen ryhmään on tällöin laskettu paitsi ne lapset, jotka vuoden kuluessa ovat olleet yksinomaan jossain laitoksessa, myös ne, joita selontekovuoden aikana on hoidettu myös yksityiskodeissa, mutta laitoksessa pitemmän aikaa.

Turvattomat näyttävät tulevan huostaanotetuiksi pääasiallisesti ennen 7 ikävuottaan; kertomusvuoden uusista tapauksista lähes $\frac{2}{3}$ oli tämän ikäisiä. Täytettyään 16 vuotta suurin osa heistä poistetaan kirjoista. 17 vuotta tai sitä vanhempiä oli v. 1961 kirjoissa kuitenkin vielä 327 eli 2.3 % kaikista turvattomista.

landet 208, i städernas och köpingarnas barnhem 187 och i landskommunernas 257 vård dagar. I de kommunala skolhemmen vårdades i allt 107 barn eller unga personer i sammanlagt 23 794 dagar, vilket gör 222 dagar per person.

De omhändertagnas ålder. De värnlösa och skyddsufffostrade barnens och unga personernas ålder framgår av följande tabell. Gruppen »i anstalter vårdade» innefattar alla de barn, som under året åtnjutit endast anstaltsvård, och även de barn, som under redogörelseåret dessutom vårdats i enskilt hem, men varit en längre tid på anstalt.

De värnlösa har huvudsakligen blivit omhändertagna före sitt 7 levnadsår; under redogörelseåret var nära $\frac{2}{3}$ av de nytillkomna fallen i denna ålder. Största delen utskrivs vid 16 års ålder; år 1961 fanns det dock ännu 327 17-åringar eller äldre, dvs. 2.3 % av samtliga värnlösa.

Ikä — Ålder

Ikä, vuotta — Ålder, år	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsufffostran					
	Kaikkiaan—Inalles			Näistä hoidettu Därav vårdade			Kaikkiaan—Inalles			Näistä hoidettu Därav vårdade		
	poikia gossar	tyttöjä flickor	yhteensä summa	laitoksissa i anstalter	yksityis- kodeissa i enskilda hem	Uusia Nytillkomna	poikia gossar	tyttöjä flickor	yhteensä summa	laitoksissa i anstalter	yksityis- kodeissa i enskilda hem	Uusia Nytillkomna
— 2	595	540	1 135	976	159	795	—	—	—	—	—	—
2—6	1 861	1 513	3 374	1 677	1 697	830	—	—	—	—	—	—
7—12	2 943	2 585	5 528	2 173	3 355	667	198	20	218	191	27	89
13—15	1 704	1 432	3 136	1 103	2 033	255	556	156	712	665	47	256
16—17	599	477	1 076	469	607	33	396	207	603	580	23	109
18—	69	50	119	88	31	—	153	60	213	190	23	10
Ilmoittamaton — Ouppgiven	1	2	3	3	—	1	1	—	1	1	—	—
Yhteensä — Summa	7 772	6 599	14 371	6 489	7 882	2 581	1 304	443	1 747	1 627	120	464
	%											
— 2	7.7	8.2	7.9	15.0	2.0	30.8	—	—	—	—	—	—
2—6	23.9	22.9	23.5	25.9	21.5	32.2	—	—	—	—	—	—
7—12	37.9	39.2	38.5	33.5	42.6	25.8	15.2	4.5	12.5	11.7	22.5	19.2
13—15	21.9	21.7	21.8	17.0	25.8	9.9	42.6	35.2	40.7	40.9	39.1	55.2
16—17	7.7	7.2	7.5	7.2	7.7	1.3	30.4	46.7	34.5	35.6	19.2	23.5
18—	0.9	0.8	0.8	1.4	0.4	—	11.7	13.6	12.2	11.7	19.2	2.1
Ilmoittamaton — Ouppgiven	0.0	0.0	0.0	0.0	—	0.0	0.1	—	0.1	0.1	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset joutuvat tavallisesti huoltoon vasta täytettyään 7 vuotta. Suurimman ryhmän muodostavat kuitenkin ne, jotka ovat 13—15-vuotiaita. Runsaasti puolet

Barn i behov av skyddsufffostran omhändertages vanligtvis först sedan de fyllt 7 år. Den största gruppen utgör likväl 13—15-åringarna. Drygt hälften av de år 1961 omhändertagna var

v. 1961 huostaanotetuista oli tämän ikäisiä. 17 vuotta täyttäneitä nuoria henkilöitä otettiin kertomusvuonna huostaan vielä 66. Useimpien kohdalla suojelutoimenpiteet lakkaavat henkilön täytettyä 18 vuotta. 19 vuotta ja sitä vanhempia nuoria henkilöitä oli v. 1961 kirjoissa enää vain 72 eli 4.1 % kaikista.

Kaikista v. 1961 lapsilisää saaneista 16 v. nuoremmista lapsista oli huostaanotettuja 1.0%, samoin kuin edellisenä vuonna. Väestön ikärakenteeseen verrattuna maamme kaikista 2 vuotta nuoremmista lapsista 0.71 % oli huostaanotettuja, 2—6-vuotiaista 0.81 %, 7—15-vuotiaista 1.13 % ja 16—17-vuotiaista 1.02 %.

Huostaanotettujen syntyperä ja vanhemmat. Huostaanotettujen lasten syntyperää ts., ovatko he syntyneet avioliitossa vai sen ulkopuolella samoin kuin vanhempien elossaoloa valaisee seuraava taulukko. Kun v:sta 1957 lähtien on tietoja saatu myös siitä, ovatko lasten vanhemmat eronneet, on nämä avioerolapset esitetty erillisinä ryhmänä. Ne tapaukset, jolloin vanhemmista ei ole mitään tietoa, on laskettu aviottomien ryhmään.

i denna ålder. Vid 17 års ålder omhändertogs ännu 66 unga personer. För de flestas del upphör vårdåtgärderna, när de fyllt 18 år. Antalet unga personer i 19 års ålder eller mera var år 1961 endast 72 eller 4.1 % av samtliga.

Av alla barn under 16 år, som år 1961 erhöi barnbidrag, var 1.0 % omhändertagna; motsvarande relationstal för år 1960 var även 1.0. I jämförelse med hela befolkningens åldersfördelning var av landets alla barn under två år 0.71 % omhändertagna, av 2—6-åringarna 0.81 %, av 7—15-åringarna 1.13 % och av 16—17-åringarna 1.02 %.

De omhändertagnas börd och föräldrar. Av följande tabell framgår de omhändertagna barnens börd, dvs. huruvida de är legitima eller illegitima, och även huruvida föräldrarna levde. Då fr.o.m. år 1957 uppgifter erhållits även däröver, huruvida barnens föräldrar varit fränskilda, har dessa barn redovisats som särskild grupp. De fall, då föräldrarna är okända, har överförts till gruppen illegitima.

Lasten vanhemmat — Barnens föräldrar

	Turvattomat — Värnlösa					Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skydssuppostran				
	Kaup- pungit Städer	Kaup- palat Köpin- gar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yhteensä Summa	1961 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna	Kaup- pungit Städer	Kaup- palat Köpin- gar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yhteensä Summa	1961 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna
<i>Aviosyntyiset — Legitima</i>	%									
Vanhemmat elivät — Föräldrarna levde ...	60.1	58.2	52.4	56.5	66.4	55.5	61.6	56.0	56.1	59.6
Vanhemmat eronneet — Föräldrarna fränskilda	20.6	11.8	6.9	14.1	16.1	17.9	12.8	12.5	16.2	18.2
Jompikumpi eli — Nä- göndera levde	15.9	24.4	32.0	23.5	14.5	25.0	23.9	28.6	25.8	21.3
Molemmat kuolleet — Bägge döda	3.4	5.6	8.7	5.9	3.0	1.6	1.7	2.9	1.9	0.9
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kaikkiaan lapsia — In- alles barn	4 584	541	4 068	9 193	1 925	1 005	117	384	1 506	433
<i>Aviottomat — Illegitima</i>	%									
Äiti eli — Modern levde	95.3	92.4	89.0	92.4	96.6	91.2	89.5	88.2	90.0	80.6
Äiti kuollut tai tunte- maton — Modern död eller okänd	4.7	7.6	11.0	7.6	3.4	8.8	10.5	11.8	10.0	19.4
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kaikkiaan lapsia — In- alles barn	2 728	236	2 214	5 178	656	137	19	85	241	31

Kaikista turvattomista lapsista 64.0 % oli aviolapsia ja 36.0 aviottomia. V. 1961 huostaanotetuista edellisten osuus oli 74.6 % ja jälkimäisten 25.4 %. Suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmässä avioliitossa syntyneitä oli suhteellisesti katsoen paljon enemmän, heitä kun oli 86.2 % ja aviottomia lapsia vain 13.8 %.

Lapsia, joiden vanhemmat olivat eronneet, ilmoitettiin v. 1960 olleen 1 405 eli 8.7 % kaikista huostaanotetuista. V:n 1961 vastaavat luvut olivat 1 535 ja 9.5 %, joten huostaanotettujen avioerolasten luku on noussut 9.3 %. Turvattomia avioerolapsia oli 1 292 ja suojelukasvatusta tarvitsevia 243. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 218 ja 187.

Huostaanottamisen syy. Lastensuojelulain mukaan lapsi tai nuori henkilö voidaan ottaa sosiaalilautakunnan huostaan syistä, jotka johtuvat joko lapsesta itsestään tai hänen vanhemmistaan. Lapsi voi olla henkisesti tai ruumiillisesti niin sairas ja vajaakykyinen, pahantapainen tai rikollinen, ettei häntä voi kotona hoitaa tai kasvattaa. Vanhemmat taas voivat olla sairaita, huolimattomia tai niin vailla kasvatuskykyä, ettei lasta voi jättää heidän huostaansa. Kun turvattomien ja suojelukasvatusta tarvitsevien huostaanottamisen syyt ovat aivan erilaisia, esitetään ne erikseen.

Suurin osa *turvattomista lapsista* on joutunut huoltoon menetettyään luonnollisen huoltajansa, joko isän, äidin tai molemmat. Tällaisia lapsia oli kaikkiaan 20.7 %. 10.3 %:lla oli jompikumpi tai molemmat kuolleet sekä 10.4 % oli isän tai äidin, toisinaan molempien hylkäämä. Lapsen oman sairauden tai vajavaisuuden tähden oli vain 10.6 % otettu huostaan. Vanhempain sairaus tai muuten vähentynyt työkyky, ansiotyö tai työnpuute oli 22.5 %:ssa tapauksista estänyt vanhempia hoitamasta itse lapsiaan, mutta 29.1 % kaikista lapsista ei saanut asianmukaista hoitoa kotonaan sen vuoksi, että vanhemmat olivat huolimattomia, juoppoja, irtolaisia, pahoinpitelivät lapsiaan tai olivat muuten vailla kasvatuskykyä. Kaupunki- ja kauppalakunnissa puutteelliset asunto-olot olivat huomattavana syynä lasten huostaanottamiseen; $\frac{1}{5}$ lapsista oli sen vuoksi pakko ottaa yhteiskunnan huostaan.

V:n 1961 uusien tapausten joukossa oli suhteellisesti katsoen paljon vähemmän kuin ennen sellaisia lapsia, joiden vanhemmat olivat kuolleet tai heidät hylänneet, vain 5.1 ja 6.0 %, kaikkien

Av hela antalet värnlösa barn var 64.0 % legitima och 36.0 % illegitima. Bland de under år 1961 omhändertagna var motsvarande procenttal 74.6 och 25.4. Bland de skyddsuffostrate var de legitima jämförelsevis långt talrikare, d.v.s. 86.2 %, mot 13.8 % för de illegitima.

Antalet barn, vilkas föräldrar var frånskilda, har år 1960 uppgivits vara 1 405 eller 8.7 % av alla omhändertagna. Då de motsvarande talen år 1961 var 1 535 och 9.5 %, har antalet omhändertagna skilsmässobarn stigit med 9.3 %. Antalet bland de värnlösa var 1 292 och bland de i behov av skyddsuffostran 243. Motsvarande tal år 1960 var 1 218 och 187.

Orsaken till omhändertagandet. Enligt lagen om barnskyddet kan ett barn eller en ung person omhändertagas av socialnämnden på grund av omständigheter, som beror antingen på barnet självt eller föräldrarna. Barnet kan vara själsligt eller kroppsligt så sjukt eller andesvagt, vanartigt eller brottsligt, att det icke kan vårdas eller uppfostras i hemmet. Föräldrarna åter kan vara sjuka, vårdslösa eller så i avsaknad av uppfostringsförmåga, att barnet ej kan lämnas i deras vård. Emedan orsakerna till omhändertagandet är helt andra för de värnlösa än för de skyddsuffostrate, framställes de särskilt.

Största delen av de värnlösa barnen har blivit omhändertagna efter att ha mist sin naturliga vårdare, antingen fadern eller modern eller båda. 20.7 % av barnen hörde till denna kategori. För 10.3 % var någondera eller båda föräldrarna döda och 10.4 % hade övergivits av fadern eller modern, stundom av båda. Endast 10.6 % hade omhändertagits på grund av egen sjukdom eller efterblivenhet. Föräldrarnas sjukdom, minskade arbetsduglighet, förvärvsarbete eller arbetslöshet hade i 22.5 % av fallen förhindrat föräldrarna att själva vårda sina barn, medan 29.1 % av samtliga barn icke erhöi tillbörlig skötsel därför, att föräldrarna var vårdslösa, fyllerister, lösdrivare, misshandlade sina barn eller eljest saknade uppfostringsförmåga. I städerna och köpingarna var bristfälliga bostadsförhållanden ett ofta förekommande skäl till omhändertagandet; $\frac{1}{5}$ av barnen måste av denna orsak tagas om hand av samhället.

Bland de 1961 nytillkomna fallen var det relativa antalet sådana barn, vilkas föräldrar avlidit eller övergivit dem, mycket mindre än tidigare, endast 5.1 % och 6.0 %, då för samtliga

Turvattomien lasten huostaanottamisen syy — Orsaken till de värnlösa barnens omhändertagande

Huostaanottamisen syy Orsaken till omhändertagandet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1961 huos- taan- otetut om- hän- dertagna	Kau- pungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1961 huos- taan- otetut om- hän- dertagna
Lapsen — Barnets					%			
sairaus — sjukdom	153	58	211	48	1.9	0.9	1.5	1.9
mielisairaus, vajaamielisyys — sinnes- sjukdom, psykiska efterblivenhet ...	585	585	1 170	106	7.2	9.3	8.1	4.1
muu sielullinen poikkeavuus — annan psykisk defekt	79	27	106	18	1.0	0.4	0.7	0.7
sokeus, kuurous — blindhet, dövhet ..	7	4	11	1	0.1	0.1	0.1	0.0
raajariikkoisuus — vanförhet	10	12	22	1	0.1	0.2	0.2	0.0
Isän, äidin tai molempien — Faderns, moderns eller bådas								
kuolema — död	578	904	1 482	132	7.1	14.4	10.3	5.1
sairaus, vähentynyt työkyky — sjuk- dom, minskade arbetsduglighet ...	1 593	1 156	2 749	768	19.7	18.4	19.1	29.8
ansiotyö — förvärsarbete	397	76	473	84	4.9	1.2	3.3	3.2
hoidon laiminlyönti — underlåtenhet av barnets vård	368	422	790	111	4.5	6.7	5.5	4.3
kasvatuskyyvyn puute — brist på upp- fostringsförmåga	582	1 267	1 849	229	7.2	20.2	12.9	8.9
lapsen hylkääminen — barnets över- givande	609	882	1 491	154	7.5	14.0	10.4	6.0
elatusvelvollisuuden laiminlyönti — underlåtenhet av försörjningsplikt ..	224	136	360	56	2.8	2.2	2.5	2.2
työhaluttomuus, huolimattomuus — arbetsovillighet, vårdlöshet	150	103	253	25	1.9	1.6	1.8	1.0
juoppous — dryckenskap	324	120	444	79	4.0	1.9	3.1	3.1
irtolaisuus — lösdriveri	146	61	207	29	1.8	1.0	1.4	1.1
vapausrangaistus — frihetsstraff	129	100	229	42	1.6	1.6	1.6	1.6
lapsen pahoinpitely — misshandel av barnet	24	24	48	10	0.3	0.4	0.3	0.4
koulunkäynnin estäminen — förhin- drande av skolgång	2	4	6	1	0.0	0.1	0.0	0.0
työnpuute — arbetsbrist	17	2	19	1	0.2	0.0	0.1	0.0
asuntovaikeudet — bostadssvårigheter avio- tai asumusero — äktenskaps- eller boskillnad	1 655	122	1 777	504	20.5	1.9	12.4	19.5
Muu syy — Annan orsak	281	50	331	121	3.5	0.8	2.3	4.7
Yhteensä — Summa	8 089	6 282	14 371	2 581	100.0	100.0	100.0	100.0

lasten vastaavien suhdelukujen ollessa 10.3 ja 10.4. Sen sijaan kokonaista 29.8 % v. 1961 huostaanotetuista on vanhempain sairauden ja 19.5 % asunto-olojen vuoksi joutunut huollettavaksi, kun aikaisempina vuosina huostaanotettujen joukossa oli vain 16.8 ja 10.8 % vastaavanlaatuista tapauksia.

Lasten syntyperä näyttää suuresti vaikuttavan huollon syyn erilaisuuteen. Kun aviosyntyisistä turvattomista lapsista kokonaista 12.5 % oli joutunut yhteiskunnan huostaan vanhempain kuoleman takia, oli vain 6.4 % aviottomista lapsista saman syyn tähden huollettu. Sen sijaan 15.8 % aviottomista oli vanhempainsa hylkäämiä, kun taas vain 7.3 % aviosyntyisistä

barn motsvarande procenttal var 10.3 och 10.4. Däremot har hela 29.8 % av de år 1961 omhändertagna kommit under vård till följd av föräldrarnas sjukdom och 19.5 % till följd av bostadsförhållandena, medan bland de under tidigare år omhändertagna fanns blott 16.8 och 10.8 % av denna art.

Barnets börd synes i hög grad inverka på orsaken till vården. Medan hela 12.5 % av de legitima värnlösa barnen hade tagits omhand av samhället på grund av föräldrarnas död, vårdades endast 6.4 % av de illegitima barnen av samma orsak. Däremot var 15.8 % av de illegitima övergivna av föräldrarna, medan endast 7.3 % av de legitima var i samma ställning.

oli samassa asemassa. Asuntovaikeuksien vuoksi 18.4 % aviottomista lapsista on otettu huoltoon, aviosyntyisistä vain 9.0 %. Vielä on huomattava, että 7.1 %:ssa aviottomien lasten tapauksista äiti ansiotyönsä vuoksi oli estetty itse hoitamasta lastaan, kun vastaava suhdeluku aviosyntyisillä oli vain 1.1.

Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset tai nuoret henkilöt on ilmoitettu huostaanotetuiksi melkein kauttaaltaan huonojen taipumustensa vuoksi. Vaikka seuraavassa taulukossa, jossa erilaatuiset syyt on tarkemmin eritelty, kullekin tapaukselle on määrätty vain yksi syy, on useissa tapauksissa ilmoitettu useampia seikkoja huostaanoton perusteeksi.

Suojelukasvatusta tarvitsevien huostaanottamisen syy — Orsaken till omhändertagandet av barn i behov av skyddsuppfostran

Huostaanottamisen syy Orsaken till omhändertagandet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1961 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna	Kau- pungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1961 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna
Lapsen tai nuoren henkilön — Barnets eller den unga personens sielullinen poikkeavuus — psykiska defekt	21	30	51	7	1.6	6.4	2.9	1.5
sopimaton ansiotoimi — olämpliga för- värvsarbete	—	2	2	2	—	0.4	0.1	0.4
koulunkäynnin laiminlyönti — för- summande av skolgång	216	78	294	90	16.9	16.6	16.8	19.4
koulun järjestyksen rikkominen — störande av skolordning	43	50	93	11	3.4	10.7	5.3	2.4
rangaistava teko — straffbara handling kerjääminen — tiggeri	702	244	946	207	54.9	52.0	54.2	44.6
irtolaisuus — lösdriveri	2	1	3	1	0.2	0.2	0.2	0.2
tapaaminen juopuneena — anträffande berusad	225	57	282	117	17.6	12.2	16.1	25.2
Muu syy — Annan orsak	25	6	31	10	2.0	1.3	1.8	2.2
Yhteensä — Summa	44	1	45	19	3.4	0.2	2.6	4.1
	1 278	469	1 747	464	100.0	100.0	100.0	100.0

Runsaasti puolet, 54.2 %, kaikista lapsista tai nuorista henkilöistä on joutunut huostaanotetuksi tehtyään jonkun rangaistavan teon. Usein on samasta lapsesta ilmoitettu, että hän rangaistavan teon lisäksi on laiminlyönyt koulunkäyntinsä tai että hän käytöksellään on rikkonut koulun järjestystä vastaan. Jos nämä kolme syytä käsitellään yhtenä kokonaisuutena, on runsaasti $\frac{3}{4}$ kaikista suojelukasvatusta tarvitsevista joutunut huostaanotetuiksi näiden seikkojen vuoksi. V. 1961 huostaanotetuista 66.4 %:lla oli jokin näistä syistä, kun aikaisemmin huostaanotettujen vastaava suhdeluku oli 79.9. Sen sijaan

Till följd av bostadsbrist har 18.4 % av de illegitima barnen blivit omhändertagna, av de legitima blott 9.0 %. Ännu bör observeras, att modern i 7.1 % av de fall, som gällde illegitima barn, på grund av yrkesarbete var förhindrad att själv sköta barnet, medan motsvarande procent bland de legitima var blott 1.1.

De skyddsuppfostrade barnen eller unga personerna har nästan undantagslöst uppgivits ha blivit omhändertagna till följd av vanartighet. Trots att i följande tabell för varje fall har angivits blott en orsak, har ofta flere omständigheter uppgivits som motiv för omhändertagandet.

Drygt hälften, 54.2 %, av samtliga barn och unga personer har omhändertagits efter att ha begått någon straffbar handling. Ofta har uppgivits, att samma barn ej endast begått en straffbar handling utan även försummat sin skolgång eller med sitt uppförande stört skolordningen. Om dessa tre orsaker behandlas som en helhet, finner man, att drygt $\frac{3}{4}$ av samtliga skyddsuppfostrade omhändertagits på grund av dem. Av de under år 1961 omhändertagna hörde 66.4 % till denna grupp, medan procentalet för de tidigare omhändertagna var 79.9. Däremot fanns bland fallen från 1961 25.2 %

v:n 1961 tapausten joukossa oli 25.2 % sellaisia, jotka irtolaisuuden vuoksi joutuivat huoltoon, aikaisempien vuosien tapauksista vain 12.9 %.

Huostaanottamisen syyt näyttävät tytöillä ja pojilla olleen jonkin verran erilaiset. Kun kokonaista 51.2 % tytöistä joutui huoltoon irtolaisuuden tähden, oli pojilla vastaava suhdeluku vain 4.2. Sen sijaan pojista 64.6 % otettiin huostaan rangaistavan teon vuoksi ja 24.8 % koulunkäynnin laiminlyömisestä tai koulun järjestyksen rikkomisen tähden, tytöistä vastaavasti vain 23.5 ja 14.2 %.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain mukaan kasvattilapsi on sellainen 16 vuotta nuorempi lapsi, jota muun kuin sosiaalilautakunnan toimenpiteestä kasvatetaan yksityisessä lastenkodissa tai muun henkilön kuin vanhempainsa tai erityisesti määrätyn holhoojan luona. Lautakunnan huostaan otettua lasta ei näin ollen katsota kasvattilapseksi. Nämä lapset ovat sosiaalilautakunnan valvonnan alaisia ja niistä olisi pidettävä luetteloa. Tiedot, joita sosiaalilautakunnat vuosittain antavat kasvattilasten lukumäärästä, vaihtelevat eri kunnissa melko paljon vuodesta toiseen eikä niitä aina ole kaikista kunnista saatukaan. Seuraavassa esitetyt kasvattilasten lukumääriä osoittavat luvut eivät näin ollen ole aivan tarkkoja, joskin ne antavat summittaisen tiedon siitä, paljonko kasvattilapsia maassa on.

Vuosi—År	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Inalles	
	Kuntia Antal kommuner	Kasvattilapsia Antal fosterbarn	Kuntia Antal kommuner	Kasvattilapsia Antal fosterbarn	Kuntia Antal kommuner	Kasvattilapsia Antal fosterbarn
1950	49	1 105	377	5 980	426	7 085
1955	61	1 970	405	5 265	466	7 235
1956	61	2 007	405	5 199	466	7 206
1957	62	2 053	408	4 958	470	7 011
1958	62	2 011	414	4 819	476	6 830
1959	61	2 013	411	4 705	472	6 718
1960	63	1 986	417	4 618	480	6 604
1961	62	1 853	413	4 634	475	6 487

Lastenkodit

Sosiaalihuollon piiritarkastajien välityksellä lastenkotien johtajat lähettävät sosiaaliministeriöön puolivuositain tietoja lastenkotien toiminnasta. Seuraava katsaus perustuu tietoihin, jotka on saatu v:n 1961 lopussa vallitsevasta tilanteesta.

V:n 1961 lopussa toimi maassa kaikkiaan 198 lastenkotia, joista 117 oli kuntien ja 81 yksityisten

sådana, som kom under vård till följd av lösdriveri, mot 12.9 % av fallen från tidigare år.

Orsakerna till omhändertagandet synes ha varit något olika för flickor och gossar. Medan hela 51.2 % av flickorna kom under vård till följd av lösdriveri, var motsvarande tal för gossarna endast 4.2. I stället omhändertogs 64.6 % av gossarna på grund av straffbar handling och 24.8 % till följd av försummad skolgång eller störande av skolordningen; för flickorna var motsvarande tal endast 23.5 och 14.2 %.

Fosterbarn. Enligt barnskyddslagen förstås med fosterbarn ett sådant barn under 16 år, som på åtgärd av annan än socialnämnden uppfostras i enskilt barnhem eller hos annan person än föräldrarna eller hos särskilt förordnad förmyndare. Ett barn, som socialnämnden omhändertagit, anses alltså icke vara ett fosterbarn. Dessa barn står under socialnämndens övervakning och bör en förteckning föras över dem. De uppgifter, som socialnämnderna årligen avger över antalet fosterbarn, varierar i olika kommuner från år till år rätt så mycket och dessutom har dessa uppgifter inte alltid erhållits från alla kommuner. Följande siffror, som belyser antalet fosterbarn, är därför inte alldeles exakta, men de ger dock en ungefärlig uppgift däröver, huru mycket fosterbarn finns i landet.

Barnhemmen

Genom förmedling av distriktsinspektörerna för socialvården insänder barnhemsföreståndarna till socialministeriet halvårsrapporter om barnhemmens verksamhet. Följande översikt grundar sig på uppgifter över läget i slutet av år 1961.

Vid utgången av år 1961 verkade i landet sammanlagt 198 barnhem, av vilka 117 ägdes av

yhtymien omistamia. Edellisistä 68 oli kaupunki- ja kauppalakuntien sekä 49 maalaiskuntien omistamia. Yksityisistä lastenkodeista 48 sijaitsi väestökeskuksissa ja 33 maaseudulla.

Allaolevassa yhdistelmässä esitetään lastenkotien vahvistettu paikkaluku ja niissä hoidettavana olleiden lasten luku.

	Lasten- kotien luku Antal barnhem	Vahvistettu paikkaluku Fastställt platsantal	Lasten luku Antal barn	Lastenkotia kohti Per barnhem Paikkoja Platser	Lapsia Barn
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem	117	3 050	2 730	26	23
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	81	1 899	1 666	23	21
Yhteensä — Summa	198	4 949	4 396	25	22

V:n 1961 aikana 2 lastenkotia on lopettanut toimintansa ja 6 uutta on perustettu. Yksi lastenkoti oli vuoden vaihteessa suljettuna korjausten vuoksi. V:een 1960 verrattuna paikkaluku on pysynyt melkein ennallaan, mutta hoidettavien luku on lisääntynyt 47:llä.

Kaikista lastenkodeista 71 % sijaitsi maan eteläosissa, Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Kymen lääneissä, ja niissä hoidettiin 72 % kaikista lastenkotihoitoa nauttivista lapsista, vaikka 16 vuotta nuorempien lasten kokonaisuudesta, sellaisena kuin se ilmenee lapsilisätilastosta, tuli mainittujen läänien osalle vain 50 %.

Useimmat, 109 eli 55 % kaikista lastenkodeista, olivat tavallisia lastenkoteja, joissa hoidettiin kaikenikäisiä lapsia. Lisäksi 36 eli 18 % oli sellaisia, joihin pikkulapsia varten oli perustettu oma erillinen osasto. Näissä tavallisissa lastenkodeissa oli yhteensä 3 471 paikkaa ja niissä hoidettiin 3 068 lasta. Pikkulastenkoteja oli 13, niissä 401 paikkaa ja 373 lasta. Vastaanottokoteja oli 4, joissa oli 89 paikkaa ja 69 lasta. Lisäksi oli yksi vastaanotto- ja pikkulastenkoti, jossa oli 202 paikkaa ja lapsia 169. Äiti- ja lapsikoteja oli 13, paikkoja niissä yhteensä 238, mutta lapsia hoidettavana vain 155 ja äitejä 171. Erityislastenkoteja, kuten nuorisokoteja, vajaamielisten lasten koteja yms., oli kaikkiaan 22; paikkoja niissä oli 548 ja lapsia 562.

Kaikista lastenkotien lapsista 94 % oli sosiaalilautakuntien sijoittamia. Kunnallisissa lastenkodeissa oli vain 46 yksityisten sijoittamaa lasta ja yksityisissä lastenkodeissa vastaava luku oli 201. Hoidettavista lapsista 2 768 eli 63 % oli aviosyntyisiä ja 1 628 eli 37 % avioliiton ulkopuolella syntyneitä. 123 lasta eli 3 % oli täys-

kommuner och 81 av privata sammanslutningar. Av de förra innehades 68 av stads- eller köpingskommuner och 49 av landskommuner. Av de privata barnhemmen var 48 belägna i tätorter och 33 på landsorten.

I nedanstående sammanställning redovisas barnhemmens fastställda platsantal och antalet i dem vårdade barn.

	Lasten- kotien luku Antal barnhem	Vahvistettu paikkaluku Fastställt platsantal	Lasten luku Antal barn	Lastenkotia kohti Per barnhem Paikkoja Platser	Lapsia Barn
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem	117	3 050	2 730	26	23
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	81	1 899	1 666	23	21
Yhteensä — Summa	198	4 949	4 396	25	22

Under år 1961 har 2 barnhem upphört med sin verksamhet och 6 nya har grundats. Ett barnhem var icke i verksamhet i slutet av året till följd av reparation. I jämförelse med år 1960 har totalantalet platser blivit nästan oförändrat, men antalet vårdade har stigit med 47.

Av samtliga barnhem fanns 71 % i landets södra delar, dvs. i Nylands, Åbo och Björneborgs, Tavastehus och Kymmene län, och i dessa vårdades 72 % av alla barn som erhållit barnhemsvård, trots att på nämnda läns del enligt barnbidragsstatistiken föll endast 50 % av totalantalet barn under 16 år.

De flesta barnhemmen, 109 eller 55 % av samtliga, var vanliga barnhem för barn i alla åldrar. Dessutom var 36 eller 18 % sådana, i vilka en skild avdelning för spädbarn hade inrättats. I dessa vanliga barnhem fanns sammanlagt 3 471 platser, och i dem vårdades 3 068 barn. Spädbarnshemmens antal var 13 med 401 platser och 373 barn. Det fanns 4 upptagningshem, med 89 platser och 69 barn. Dessutom fanns ett upptagnings- och spädbarnshem med 202 platser och 169 barn. Antalet mödra- och barnhem var 13 med sammanlagt 238 platser, men endast 155 barn och 171 mödrar under vård. Specialbarnhem, såsom ungdomshem, barnhem för sinnesslöa o. a. dyl., fanns till ett antal av sammanlagt 22; platsantalet var 548 och antalet barn 562.

Av samtliga barnhemsbarn hade 94 % placerats av socialnämnderna. I de kommunala barnhemmen fanns endast 46 på enskildas omsorg placerade barn, och i enskilda barnhem var motsvarande antal 201. Av de vårdade barnen var 2 768 eller 63 % födda inom äktenskapet och 1 628 eller 37 % utom äktenskapet. 123 barn

orpoja ja 621:llä eli 14 %:lla jompikumpi vanhemmista oli kuollut. 875 lapsella vanhemmat olivat avio- tai asumuserossa. Melko monilla, 33 %:lla lapsista, oli samassa lastenkodissa joko sisar tai veli, toisilla useampiakin.

Huomattava osa lapsista, 51 %, oli kouluiässä, 7—15-vuotiaita; 16 vuotta täyttäneitä oli vain 6 %. Aivan pieniä, 2 vuotta nuorempia oli 20 % kaikista ja 2—6-vuotiaita 23 %. Niistä 2 511 lapsesta, jotka olivat täyttäneet 7 vuotta, 1 906 kävi kansakoulua, 124 ammattikoulua, 106 oppikoulua ja 99 oli muussa opissa. Kaikista lastenkotien lapsista 452 eli 10 % oli lastenkotien johtajien ilmoituksen mukaan henkisesti jälkensäneitä ja 444 eli 10 % yökastelijoita.

Lastenkotien hoitohenkilökunta käsitti v:n 1961 lopussa yhteensä 922 henkilöä, joista 209 oli johtajattaria ja apulaisjohtajattaria, 558 lastenhoitajia ja 155 lastenhoitajanapulaisia. Kutakin lastenkotia kohti oli keskimäärin 4.7 hoitohenkilöä. Kun lapsia oli kaikkiaan 4 396, tuli kutakin hoitohenkilöä kohti keskimäärin 4.8 lasta. Tavallisissa lastenkodeissa oli hoitohenkilöitä keskimäärin lastenkotia kohti 3.3, pientenlastenosastolla varustetuissa 6.4 ja pikkulastenkodeissa 8.8. Kutakin hoitohenkilöä kohti tuli vastaavissa laitoksissa keskimäärin 5.7, 4.4 ja 3.3 lasta.

Paitsi edellä mainittua hoitohenkilökuntaa oli muutamissa lastenkodeissa vielä lisäksi ohjaajia, opettajia yms., yhteensä 45 henkilöä, sekä harjoittelijoita ja oppilaita yhteensä 476 henkilöä. Taloushenkilökuntaa oli kaikkiaan 699 eli lastenkotia kohti keskimäärin 3.5.

Hoitohenkilökunnan pätevyiden selville saamiseksi on kysytty, ovatko asianomaiset suorittaneet kasvattajaopisto- tai sosiaalihuoltajatutkinnon tai lastenhoitaja-, sairaanhoitaja- tai terveysisarkurssin. Vastaukset selviävät seuraavasta yhdistelmästä.

eller 3 % hade förlorat bägge och 621 eller 14 % någöndera av föräldrarna. Föräldrarna till 875 barn var i äktenskaps- eller boskillnad. Ganska många barn, 33 % av samtliga, hade i samma barnhem en syster eller bror, somliga t.o.m. flera.

En betydande del, 51 %, av barnen var i skolåldern, dvs. 7—15 år; blott 6 % var 16 år fyllda. Småbarnen under 2 år omfattade 20 % av samtliga och 2—6-åringarna 23 %. Av de 2 511 barn, som hade fyllt 7 år, gick 1 906 i folkskola, 124 i yrkeskola och 106 i lärdomskola, medan 99 åtnjöt annan undervisning. Av samtliga på barnhem vårdade var enligt föreståndarnas uppgift 452 eller 10 % intellektuellt efterblivna och 444 eller 10 % sängvätare.

Barnhemmens vårdpersonal omfattade vid utgången av år 1961 sammanlagt 922 personer, av vilka 209 var föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor, 558 barnsköterskor och 155 biträdande barnsköterskor. Per varje barnhem fanns i genomsnitt vårdpersonal till ett antal av 4.7. Emedan totalantalet barn uppgick till 4 396, kom på varje vårdare i genomsnitt 4.8 barn. I de vanliga barnhemmen var antalet till vårdpersonalen hörande per barnhem 3.3, i hem med spädbarns-avdelning 6.4 och i spädbarnshemmen 8.8. Antalet barn per vårdare var i respektive inrättningar i genomsnitt 5.7, 4.4 och 3.3 barn.

Förutom ovannämnd vårdpersonal fanns i somliga barnhem dessutom instruktörer, lärare m. fl., sammanlagt 45 personer, samt praktikanter och elever till ett antal av 476 personer. Hushållspersonalens totalantal var 699, dvs. i genomsnitt 3.5 personer per barnhem.

För klarläggande av vårdpersonalens kompetens efterfrågades, huruvida vederbörande avlagt uppfostrarinstituts- eller socialvårdarexamen eller genomgått barnavårds-, sjuksköterske- eller hälsosystemkurs. Svaren framgår ur följande sammanställning.

Kurssi tai tutkinto — Kurs eller examen

	Johtajat ja apulaisjohtajat Föreståndare och bitr. föreståndare	Lasten- hoitajat Barn- sköterskor	Hoitajan apulaiset Bitr. barn- sköterskor	Yhteensä Summa
Kasvattajaopistotutkinto — Uppfostrarinstituts- examen	116	66	5	187
Lastenhoitajakurssi — Barnavårdskurs	26	396	8	430
Sosiaalihuoltajatutkinto — Socialvårdarexamen ...	13	7	—	20
Sairaanhoitajakurssi — Sjuksköterskekurs	12	24	—	36
Terveysisarkurssi — Hälsosystemkurs	10	3	1	14
Ei mitään näistä — Ingen av ovannämnda	32	62	141	235
Yhteensä — Summa	209	558	155	922

Lastenkotien hoitohenkilöistä oli näin ollen 20.3 % suorittanut kasvattajaopistotutkinnon, 46.6 % lastenhoitajakurssin ja 2.2 % sosiaalihoitajatutkinnon. Yhteensä oli näitä varsinaisia ammattialan kursseja tai tutkintoja suorittaneita 69.1 % kaikista. Edellä lueteltujen kurssien lisäksi 8 hoitohenkilökuntaan kuuluvaa oli suorittanut kansakoulunopettajan tutkinnon, 5 nuorisohjajaajan tutkinnon tai kurssin, 5 vajaamielisen hoitajan kurssin ja 6 lastentarhaseminaarin tutkinnon tms. Näin ollen 711 eli 77.1 % oli suorittanut jonkin omaan alaansa sopivan kurssin tai tutkinnon. Suurin osa niistä, joilla pohjakoulutuksen lisäksi ei ollut mitään erityiskoulutusta, oli hoitajanapulaisia.

Koulukodit

V:n 1961 aikana oli toiminnassa kaikkiaan 17 koulukotia, joista valtio omisti 11, yksityiset yhtymät 4 sekä Turun ja Porin kaupungit, kumpikin yhden. Koulukotien nimet on lueteltu edellisessä vuosikerrassa.

Valtion koulukodeissa oli 591 paikkaa, kunnallisissa 76 ja yksityisissä 295 eli yhteensä 962 paikkaa. Vuoden alussa oli kirjoissa 1 360 oppilasta, mutta laitoksissa läsnä vain 60.4 %. Kirjoissa olevista 311 eli 22.9 % oli tyttöjä ja läsnäolevista 148 eli 18.0 %. Oppilaiden vaihtuminen vuoden kuluessa selviää seuraavalla sivulla olevasta taulukosta.

Kaikki vuoden kuluessa tulleet oppilaat ovat sosiaalilautakuntien huostaanottamia ja niiden esityksestä otettu laitoksiin. Niistä 203:sta, jotka lopullisesti päästettiin laitoksesta, 30.5 % palasi kotiin, 13.8 % meni koti- tai maataloustöihin, 11.3 % ammattioppiin ja 33.0 % muihin toimiin.

Vuoden lopussa kirjoissa olevista 1 425 oppilaasta 819 eli 57.5 % oli laitoksessa läsnä. Muualla olleista mainittakoon, että 1 oli asevelvollisuuttaan suorittamassa, 2 ammattikoulussa ja 2 sairaalassa. Vankilassa oli 27, eristyslaitoksessa 20 ja 6 karkuteillä. Suurin osa, 304, oli yksityistoimessa ja 244 yksityisissä kasvatuskodeissa.

Vuoden kuluessa on oppilaita ollut Järvilinnan vastaanottokodissa kaikkiaan 163, muissa valtion koulukodeissa 1 052, kunnallisissa 147 ja yksityisissä koulukodeissa 506. Seuraavissa

Av barnhennens vårdpersonal hade sålunda 20.3 % avlagt uppfostrarinstitutsexamen, 46.6 % barnvårdskurs och 2.2 % socialvårdarexamen. Sammanlagt 69.1 % av samtliga hade avlagt dessa egentliga yrkeskurser. Utöver ovan uppräknade kurser hade 8 av vårdpersonalen avlagt folkskollärarynneexamen, 5 ungdomsledarexamen eller kurs, 5 kurs i vård av psykiskt efterblivna samt 6 examen vid barnträdgårdsseminarium el. dyl. Sålunda hade av barnhennens vårdpersonal 711 eller 77.1 % avlagt någon kurs eller examen inom sitt område. Största delen av dem, vilka utöver grundskolning inte hade någon specialutbildning, var biträdande sköterskor.

Skolhemmen

Under år 1961 var i verksamhet inalles 17 skolhem av vilka 11 ägades av staten, 4 av privata sammanslutningar samt 1 av Åbo och 1 av Björneborgs stad. Namnen på skolhemmen har uppgivits i föregående årgång.

I statens skolhem var platsantalet 591, i de kommunala 76 och i de privata 295 eller inalles 962 platser. I början av året var totalantalet inskrivna elever 1 360, men närvarande i anstalterna endast 60.4 %. Av totalantalet elever var 311 eller 22.9 % flickor och av antalet närvarande 148 eller 18.0 %. Antalet elever växlade under året enligt tabellen på följande sida.

Alla av de nya eleverna var omhändertagna av socialnämnderna och hade på deras förslag intagits i anstalterna. Av de 203 elever, som definitivt utskrevs från skolorna, återvände 30.5 % till sitt hem, 13.8 % övergick till hem- eller jordbruksarbete, 11.3 % till yrkeslära och 33.0 % till annan sysselsättning.

Av de vid årets slut inskrivna 1 425 eleverna var 819 eller 57.5 % närvarande. Om de som vistades annorstädes, må nämnas, att 1 avtjänade sin värnplikt, 2 var i yrkesskola och 2 på sjukhus. 27 vistades i fängelse och 20 i isoleringsanstalt, medan 6 befann sig på rymmarstråt. Största delen, 304, hade privat anställning och 244 var placerade i enskilda uppfostringshem.

Under året har följande antal elever vistats i de olika anstalterna: i Järvilinna upptagningshem 163, i statens övriga skolhem 1 052, i de kommunala skolhemmen 147 och i de privata

Oppilaiden vaihtuminen v:n 1961 kuluessa — Elevernas omsättning under år 1961

Koulukodit — Skolhemmen	Vuoden alussa kirjoissa Inskrivna vid årets början	Vuoden kuluessa uusia oppilaita — Nya elever under året		Vuoden kuluessa laitoksesta poistettu — Utskrivna under året			Vuoden lopussa — Vid årets slut	
		muista valtion koulu-kodeista från statens andra skolhem	muualta annorstädes ifrån	lopullisesti päästetty definitivt utskrivna	siirretty toiseen laitokseen till annan anstalt överflyttade	muutoin poistettu kirjoista annars utskrivna	laitoksessa läsnä — i anstalten	muualla annorstädes
Valtion — Statens								
Kotiniemi	139	39	10	42	1	2	59	84
Vuorela	125	—	38	14	6	—	45	98
Sippola	80	15	4	1	4	—	54	40
Pernasaari	68	13	3	17	3	—	40	24
Kylliälä	68	8	2	—	—	—	53	25
Käyrä	91	13	5	26	3	—	52	28
Koivikko	65	7	5	—	5	8	51	13
Östensö	49	3	7	13	—	—	25	21
Yläne	109	5	42	—	7	35	60	54
Harviala	26	12	1	17	1	—	19	2
Järvinlinna	45	—	118	3	118	—	30	12
Kunnalliset — De kommunala								
Kulho	60	—	20	—	2	6	28	44
Koskenkylä	44	—	23	22	5	—	40	—
Yksityiset — Privata								
Lauste	76	—	31	21	2	2	81	1
Pohjola	210	—	50	25	15	2	111	107
Suvilinna	77	—	19	—	1	5	41	49
Hämeenpuisto	28	2	13	2	6	1	30	4
Yhteensä — Summa	1 360	117	391	203	179	61	819	606

oppilaiden syntyperää, vanhempia, kotipaikkaa ja koulunkäyntiä koskevilla yhdistelmissä on Järvilinnan vastaanottolaitoksen oppilaat jätetty huomioon ottamatta, koska suurin osa heistä on vuoden kuluessa siirretty toiseen koulukotiin ja näin ollen sisältyvät jo muita koulukoteja koskeviin numerotietoihin.

Vuoden aikana koulukodeissa olleista 1 705 oppilaasta 81.3 % oli aviosyntyisiä ja 18.7 % oli syntynyt avioliiton ulkopuolella. Avioliitossa syntyneistä 1 387 oppilaasta 18.1 %:lla oli isä ja 8.4 %:lla äiti kuollut sekä 3.3 %:lla molemmat vanhemmat kuolleet. Seuraavalla sivulla olevasta taulukosta selviää tarkemmin, monellako oli äiti- tai isäpuoli ja monenko vanhemmat olivat erossa.

Kaikista koulukotien oppilaista 270 eli 15.8 % oli avioerolapsia ja 156:lla eli 9.1 %:lla oli isä-tai äitipuoli.

506. I följande sammanställningar, som berör elevernas börd, föräldrar, hemort och skolgång, har eleverna på Järvinlinna upptagningshem icke tagits med i beräkningarna därför, att största delen av dem under årets lopp överflyttats till annat skolhem, varför de redan ingår i siffrorna beträffande de övriga skolhemmen.

Av skolhemmens 1 705 elever under året var 81.3 % födda inom äktenskapet och 18.7 % utom äktenskapet. 18.1 % av de inom äktenskapet födda 1 387 eleverna hade genom dödsfall förlorat sin far och 8.4 % sin mor samt 3.3 % båda föräldrarna. Sammanställningen på följande sida utvisar, huru många som hade styvfar eller styvmor och huru många, vars föräldrar var fränskilda.

Av alla skolhemmens elever var 270 eller 15.8 % sådana, vilkas föräldrar var fränskilda och 156 eller 9.1 % hade antingen styvfar eller styvmor.

Oppilaiden syntyperä — Elevernas börd

	Valtion koulukodit Statens skolhem	Kuntien koulukodit Kommunala skolhem	Yksityiset koulukodit Privata skolhem	Yhteensä Summa
<i>Aviosyntyiset — Inom äktenskap födda</i>				
Vanhemmat elävät — Föräldrarna lever				
yhdessä — tillsammans	462	46	195	703
avioerossa — fränskilda				
lapsi äidin huostassa — barnet hos modern	132	18	61	211
lapsi isän huostassa — barnet hos fadern	27	11	19	57
lapsi muualla — barnet annorstädes	2	—	—	2
Isä kuollut — Fadern död				
on isäpuoli — har styvfar	50	12	20	82
ei isäpuolta — inte styvfar	83	22	64	169
Äiti kuollut — Modern död				
on äitipuoli — har styvmor	35	6	21	62
ei äitipuolta — inte styvmor	30	12	13	55
Vanhemmat kuolleet — Föräldrarna döda				
on isä- tai äitipuoli — har styvmor eller styvfar ...	7	—	5	12
ei ole kumpaakaan — har ingendera	23	1	10	34
Yhteensä aviosyntyisiä — Inalles födda inom äktenskap	851	128	408	1 387
<i>Avioitton ulkopuolella syntyneet — Födda utom äktenskap</i>				
Äiti elossa — Modern lever				
Isä huolehtii lapsesta — Fadern försörjer barnet ...	31	6	19	56
Isä ei huolehdi — Fadern försörjer inte barnet	128	11	57	196
Äiti kuollut — Modern död				
Isä huolehtii lapsesta — Fadern försörjer barnet ...	9	1	4	14
Isä ei huolehdi — Fadern försörjer inte barnet	33	1	18	52
Yhteensä aviottomia — Inalles oäkta	201	19	98	318
Kaikkiaan — Inalles	1 052	147	506	1 705

Mitä oppilaiden kotipaikkaan tulee, 62.7 % oli kotoisin kaupungeista, 13.0 % muilta tiheästi asutuilta paikkakunnilta ja 24.3 % maaseudulta. 14.1 %:lla oli kotipaikka Helsingissä, 14.6 %:lla Turussa tai Tampereella sekä 34.0 %:lla muissa kaupungeissa.

Ennen laitokseen tuloaan oli 21.4 % oppilaista suorittanut kansakoulukurssin tai sitä vastaavan oppimäärän. 28.6 % oli keskeyttänyt koulunkäyntinsä ja 0.7 % oli kokonaan koulua käymättömiä. Lähes puolet eli 49.3 % oli laitokseen tulemiseensa saakka käynyt säännöllisesti koulua.

Kuten edellä on mainittu, oli v:n 1961 lopussa koulukodeissa kaikkiaan 1 425 kirjoissa olevaa oppilasta. Näistä oli oppivelvollisuusikänsä 41.3 %.

V:n 1961 aikana laitoksiin tulleista suurin osa, 63.4 %, oli 13—15-vuotiaita ja 17.1 % 16—17-vuotiaita. 18.7 % oli iältään 9—12 vuotta. Vanhempia, 18—19-vuotiaita, otettiin vain 4 eli 0.8 %. Eri koulukotiryhmissä oppilaiden ikä vaihteli seuraavasti.

Vad elevernas hemort beträffar, var 62.7 % hemma i städer, 13.0 % i övriga tätorter och 24.3 % i landsorten. 14.1 % hade som hemstad Helsingfors, 14.6 % Åbo eller Tammerfors samt 34.0 % övriga städer.

Av eleverna hade 21.4 % före intagandet i anstalten genomgått folkskolekurs eller motsvarande lärokurs. 28.6 % hade avbrutit sin skolgång och 0.7 % hade inte alls besökt skola. Nära hälften eller 49.3 % hade regelbundet besökt skola ända tills de intagits i anstalten.

Såsom redan tidigare nämnts var antalet inskrivna elever i skolhemmen vid slutet av år 1961 1 425. 41.3 % av dem var i läroplikts-åldern.

Största delen, 63.4 %, av dem som under år 1961 intogs i anstalterna, var i åldern 13—15 år och 17.1 % i åldern 16—17 år. 18.7 % var 9—12-åringar. Av sådana som var äldre, i åldern 18—19 år, intogs endast 4 eller 0.8 %. I olika skolhemsgrupper varierade elevernas ålder som följer.

kunnan lastenvalvojan alueelta muuttaneita lapsia. Virallisen syntyvyystilaston mukaan syntyi koko maassa v. 1961 avioliiton ulkopuolella 3 349 lasta ja 2 633 muutti toisesta kunnasta toiseen. Näistä lapsista yhteensä 5 064 eli 84.7 % otettiin lastenvalvojen luetteloon. Lisäksi otettiin luetteloihin 413 sellaista tapausta, joista lastenvalvojilla ei aikaisemmin ollut tietoa. Luetteloista poistettujen luvusta 48.4 % oli sellaisia tapauksia, joissa lapset olivat siirtyneet toisesta kunnasta toiseen, joten vain 2 803 lasta koko maassa oli lopullisesti poistettu luetteloista ja 2 844 oli ensi kerran otettu luetteloihin. Pääsääntöön syynä luetteloista poistamiseen oli se seikka, että lapsi oli täyttänyt 17 vuotta. Vanhempien avioliittoon meno samoin kuin lapsen ottaminen ottolapseksi oli myös varsin monessa tapauksessa syynä lapsen luetteloista poistamiseen.

Kaikista v:n 1961 lopussa luetteloissa olevista tapauksista suurin osa, 27 694 eli 72.6 %, oli sellaisia, joissa lasten elatusapu oli tavalla tai toisella selvitetty, joten 10 474 lapsen eli 27.4 %:n elatusapu oli vielä selvittämättä. Edellisellä vuonna oli selvitettyjä tapauksia 72.9 % sekä selvittämättömiä 27.1 %. Selvitettyjä tapauksia oli kaupungeissa ja kauppaloissa 73.8 % sekä maalaiskunnissa 71.8 %. Eniten selvittämättömiä tapauksia oli Oulun, Pohjois-Karjalan ja Uudenmaan lääneissä, 31.9, 30.8 ja 30.0 %, Keski-Suomen ja Mikkelin lääneissä niitä oli 29.9 ja 28.8 %, Kuopion ja Lapin lääneissä 27.7 ja 27.5 % sekä Kymen ja Hämeen lääneissä 26.1 ja 25.8 %. Vähiten selvittämättömiä tapauksia oli Vaasan sekä Turun ja Porin lääneissä, edellisessä 24.3 ja jälkimmäisessä 23.5 %.

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku lastenvalvojen luetteloissa v:n 1961 lopussa käy selville lääneittäin seuraavasta yhdistelmästä.

V:n 1961 kuluessa järjestettiin elatusvelvollisuus 1 923 tapauksessa, joista 1 404 eli 73.0 % sopimuksella ja 519 eli 27.0 % tuomiolla. Kaupungeissa ja kauppaloissa 72.5 % tapauksista saatiin järjestymään sopimuksilla, maalaiskunnissa 73.5 %.

Lastenvalvojen välityksellä perittiin elatusapuja aviottomille lapsille koko maassa kaikkiaan 883.0 milj. mk v. 1961. Suurin osa, 96.0 %, saatiin elatusvelvollisilta suoraan määräaikaisina erinä ja 1.7 % kertakaikkisina maksuina, 1.1 % saatiin työlaitoksen kautta ja 1.2 % valtiolta huoltorahana tai eläkkeenä.

födda under årets lopp eller barn som flyttat från annan barnatillsyningsmans område. Enligt den officiella födelsestatistiken föddes i hela landet år 1961 3 349 barn utom äktenskap och 2 633 flyttades från en kommun till en annan. Av dessa barn infördes inalles 5 064 eller 84.7 % i barnatillsyningsmännen register. Dessutom inregistrerades 413 sådana fall, om vilka barnatillsyningsmännen inte tidigare haft vetskap. Av de ur registret avförda var 48.4 % sådana fall, i vilka barnen hade flyttat från en kommun till en annan, varför blott 2 803 barn i hela landet hade slutligt avförts och 2 844 för första gången upptagits i registren. Den huvudsakliga orsaken till avförandet ur registren var, att barnet hade fyllt 17 år. I rätt många fall var även föräldrarnas giftermål liksom även, att barnet tagits till fosterbarn, anledningen till att barnet avförts.

Av alla de fall, som i slutet av år 1961 var upptagna i förteckningarna, var största delen, 27 694 eller 72.6 %, sådana, i vilka barnens underhållsbidrag var reglerade på ett eller annat sätt, och för 10 474 barn eller 27.4 % var underhållsbidraget ännu oreglerat. Föregående år var antalet reglerade fall 72.9 % och antalet oreglerade 27.1 %. Antalet reglerade fall var i städerna och köpingarna 73.8 % samt i landskommunerna 71.8 %. Mest fanns det oreglerade fall i Uleåborgs, Norra Karelen och Nylands län, 31.9, 30.8 och 30.0 %, i Mellersta Finlands och i S:t Michels län 29.9 och 28.8, i Kuopio och Lapplands län 27.7 och 27.5 % samt i Kymene och Tavastehus län 26.1 och 25.8 %. Den minsta andelen oreglerade fall hade Vasa samt Åbo och Björneborgs län, det förra 24.3 och det senare 23.5 %.

Antalet barn utom äktenskap i barnatillsyningsmännen förteckningar vid utgången av år 1961 framgår länsvis ur följande sammanställning.

Under år 1961 reglerades underhållsskyldigheten i 1 923 fall, av vilka 1 404 eller 73.0 % genom avtal och 519 eller 27.0 % genom dom. I städerna och köpingarna reglerades 72.5 % av fallen genom avtal, i landskommunerna 73.5 %.

Genom förmedling av barnatillsyningsmännen indrevs i hela landet under år 1961 underhållsbidrag för barn utom äktenskap till ett belopp av 883.0 milj. mk. Största delen, 96.0 %, erhöles terminsvis och 1.7 % betalades i ett för allt av de underhållsskyldiga, 1.1 % erlades genom arbetsinrättning och 1.2 % i form av vårdpenning eller pension av staten.

Lääni — Län	Luku Antal	Prosentteina — I procent		
		kokonais- määrästä av totalan- talet	lapsilisää saaneista av dem som fått barn- bidrag	väestöstä av befolk- ningen
Uudenmaan — Nylands	7 554	19.8	3.4	0.9
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	6 069	15.9	3.1	0.9
Ahvenanmaa — Åland	119	0.3	2.2	0.6
Hämeen — Tavastehus	6 079	15.9	3.5	1.0
Kymen — Kymmene	2 383	6.3	2.3	0.7
Mikkelin — S:t Michels	1 967	5.2	2.5	0.8
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	1 390	3.6	1.8	0.7
Kuopion — Kuopio	1 981	5.2	2.1	0.7
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	2 441	6.4	2.9	1.0
Vaasan — Vasa	2 800	7.3	1.9	0.6
Oulun — Uleåborgs	3 235	8.5	2.0	0.8
Lapin — Lapplands	2 150	5.6	2.6	1.0
Koko maa — Hela landet	38 168	100.0	2.7	0.9
Siitä — Därav				
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	15 039	39.4	3.1	0.9
Maalaiskunnat — Landskommuner	23 129	60.6	2.5	0.8

Paitsi näitä perittyjä elatusapuja oli aviottomien lasten varoja kertynyt korko- ym. tuloina 26.9 milj. mk, joten lastenvalvojat v. 1961 saivat aviottomille lapsille kaikkiaan koko maassa 909.9 milj. mk 45.2 %:lle kysymyksessä olevista lapsista.

Elatusapuja maksettiin selontekovuonna lastenvalvojain välityksellä 851.4 milj. mk. Tästä suoritettiin äideille 15 900 lapsesta 698.6 milj. mk, muille lasten huoltajille 2 047 lapsesta 89.1 milj. mk ja sosiaalilautakunnille niiden huostassa olevista 1 721 lapsesta 63.7 milj. mk.

Lastenvalvojen hallussa oli v:n 1961 lopussa kaikkiaan 612.7 milj. mk aviottomien lasten varoja, joista suurin osa, 90.5 % eli 554.4 milj. mk, oli pankkitileillä.

Lastenvalvojina toimivien henkilöiden ammattista mainittakoon, että vain muutamissa suurimmissa kaupungeissa lastenvalvojan toimi oli päävirkainen. 264 kunnassa eli 48.3 %:ssa sosiaali- tai kunnansihteeri oli samalla lastenvalvojana, 12 kunnassa, 2.2 %, sosiaalijohtaja ja 50 kunnassa, 9.1 %, sosiaalitarkkailija tai -asiamies tai muu sosiaalityöntekijä. V. 1960 vastaavat suhdeluvut olivat 47.0, 2.4 ja 7.9.

Utom dessa indrivna underhållsbidrag hade i form av ränte- m.fl. inkomster för barn utom äktenskap influtit 26.9 milj. mk, varför barnatillsyningsmännen år 1961 erhöill för barn utom äktenskap inalles i hela landet 909.9 milj. mk för 45.2 % av ifrågavarande barn.

Under redogörelseåret utbetalades genom barnatillsyningsmännens förmedling i underhållsbidrag 851.4 milj. mk. Till mödrar erlades härav 698.6 milj. mk för 15 900 barn, till andra vårdare av barnen 89.1 milj. mk för 2 047 barn och till socialnämnderna för 1 721 av dem omhändertagna barn 63.7 milj. mk.

Barnatillsyningsmännen omhänderhade i slutet av år 1961 inalles 612.7 milj. mk medel för barn utom äktenskap, största delen, 90.5 % eller 554.4 milj. mk, på bankräkning.

Rörande barnatillsyningsmännens yrke må nämnas, att endast i några av de största städerna var barnatillsyningsmannens tjänst huvudtjänst. I 264 kommuner eller i 48.3 % fungerade social- eller kommunalsekreteraren samtidigt som barnatillsyningsman, i 12 kommuner, 2.2 %, socialdirektören och i 50 kommuner, 9.1 %, socialinspektören eller -ombudsmannen eller någon annan socialarbetare. År 1960 var motsvarande proportionstal 47.0, 2.4 och 7.9.

IV. Kunnalliset kodinhoitajat

Kunnallisia kodinhoitajia koskeva laki tuli voimaan v:n 1951 alusta. Sen mukaan kodinhoitajan tehtävänä on huolehtia perheenemännän säännölliseen kodinhoitoon kuuluvista tehtävistä tai avustaa häntä niiden suorittamisessa, kun emäntä tai emännyyttä hoitava henkilö syystä tai toisesta on tilapäisesti kykenemätön tai estynyt niitä hoitamasta. Kodinhoitoapu on tarkoitettu vain tilapäisavuksi ja annetaan sitä lähinnä vähävaraisille lapsirikkailla ja muille niihin verrattaville kodeille samoin kuin myös yksinäisille vanhuksille.

Jo lain ensimmäisenä voimassaolovuotena 256 kuntaa oli perustanut kodinhoitajanvirkoja. Vuosi vuodelta näiden virkojen luku, joka v. 1951 oli 478, on kasvanut niin, että v. 1961 kunnallisia kodinhoitajia oli jo 474 kunnassa yhteensä 1 308. Kehitys on vuosittain v:sta 1951 lähtien ollut seuraava.

Vuosi — År	Kuntien luku — Antal kommuner			Kodinhoitajien luku — Antal hemvårdarinnor		
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa
1951	59	197	256	189	289	478
1952	61	247	308	222	378	600
1953	62	293	355	229	460	689
1954	63	311	374	276	517	793
1955	63	330	393	304	588	892
1956	63	338	401	320	634	954
1957	65	353	418	351	665	1 016
1958	65	364	429	356	728	1 084
1959	65	367	432	360	757	1 117
1960	65	379	444	372	803	1 175
1961	65	409	474	418	890	1 308

Kaupunki- ja kauppalakunnista oli v. 1961 ilman kodinhoitajaa vain yksi Pohjanmaan pikku-kaupunki, jossa asukasluku oli hieman yli 1 000. Maalaiskuntien joukossa oli ilman kodinhoitajaa vielä 72 kuntaa, joista 60:ssä asukasluku ei nousut 3 000:een. Pohjois-Karjalan, Mikkelin, Keski-Suomen ja Lapin lääneissä oli kodinhoitajia kai-

IV. De kommunala hemvårdarinnorna

Lagen om kommunala hemvårdarinnor trädde i kraft vid ingången av år 1951. Enligt denna lag består hemvårdarinnans uppgift i att dra försorg om husmoderns till hemmets löpande skötsel hörande sysslor eller bistå henne i dessas utförande, när husmodern eller den person som står för husmoderns arbete av en eller annan orsak är förhindrad att sköta dem. Hjälp med hemmets skötsel är avsedd endast som en tillfällighetshjälp och ges främst åt mindre bemedlade barnrika och med dem jämförbara hemliksom även åt ensamstående åldringar.

Redan under det första året lagen var i kraft hade 256 kommuner inrättat hemvårdarinnobefattningar. Antalet, vilket år 1951 var 478, har år för år vuxit, så att kommunala hemvårdarinnor år 1961 fanns i hela 474 kommuner till ett antal av 1 308. Utvecklingen har årligen fr.o.m. år 1951 varit som följer.

Av städer och köpingar var år 1961 en österbottnisk stad med något över 1 000 invånare utan hemvårdarinna. Bland landskommunerna var ännu 72 utan hemvårdarinna, därav 60 kommuner med mindre än 3 000 invånare. I Norra Karelen, S:t Michels, Mellersta Finlands och Lapplands län fanns det hemvårdarinnor i varje

kissa kunnissa; Turun ja Porin läänissä oli vielä 26 ja Vaasan läänissä 20 kuntaa ilman kodinhoitajaa.

Kertomusvuoden lopussa 43 kodinhoitajan tointa oli täyttämättä. Kun vuoden kuluessakin monet toimet olivat jonkin aikaa vailla hoitajaa, seuraava selonteko sisältää 1 278 kodinhoitajan toimintaa koskevat tiedot.

Useimmissa maalaiskunnissa oli vain yksi tai suuremmissa 2—3 kodinhoitajaa. Seuraava yhdistelmä osoittaa tarkemmin kodinhoitajien lukumäärää eri kunnissa.

Kodinhoitaja Hemvårdarinnor	Kaupungeja, kauppaloita Städer, köpingar	Maalaiskuntia Landskom- muner	Yhteensä Summa
1	9	181	190
2	18	114	132
3	8	62	70
4	5	27	32
5—6	11	14	25
7—8	2	6	8
9—10	5	2	7
11—	7	3	10

Kaupungeista Helsingissä oli 110, Tampereella 24, Turussa 19, Lahdessa 18, Porissa ja Vaasassa 13, Oulussa 11 sekä Joensuussa ja Kemissä 10 kodinhoitajaa. Maalaiskunnista taas Helsingin mlk:ssa oli 21, Espoossa 17 sekä Rovaniemen mlk:ssa 12 kodinhoitajaa. Kodinhoitajien lukumäärä eri läänien kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa selviää liitetäulusta n:o 1.

Kodinhoitoapua ovat saaneet yhä useammat perheet sekä yksinäiset vanhukset, v. 1961 kaikkiaan 32 658 perhettä ja 2 689 yksinäistä vanhusta. Kun edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 30 114 ja 2 021, on kodinhoitoapua saaneiden perheiden luku lisääntynyt 8.4 ja yksinäisten vanhusten luku 33.1 %. Selontekovuoden kuluessa kodinhoitajat ovat käyneet perheiden luona 71 323 ja yksinäisten vanhusten luona 30 207 kertaa. V:sta 1960 nämä luvut ovat nousseet 15.9 ja 33.7 %. Yksinäisiä vanhuksia koskevat luvut eivät ole aivan tarkkoja, sillä kodinhoitajat joutuivat useinkin käymään vanhusten luona muiden töittensä lomassa pitämättä siitä tarkkaa kirjanpitoa. Seuraavassa kodinhoitoapua saaneiden perheiden ja kodinhoitotapausten lukua osoittavassa taulukossa on selvyyden vuoksi yksinäisiä vanhuksia koskevat tiedot esitetty erikseen.

kommun; i Åbo och Björneborgs län var 26 kommuner utan hemvårdarinna och i Vasa län 20 kommuner.

I slutet av redogörelseåret var 43 hemvårdarinnebefattningar obesatta. Då även under året flere tjänster någon tid var lediga, innefattar följande redogörelse uppgifter över 1 278 hemvårdarinnors verksamhet.

I de flesta landskommuner fanns bara en hemvårdarinna men i de större 2—3. Hemvårdarinnornas antal i olika kommuner framgår noggrannare av följande sammanställning.

Bland städerna fanns i Helsingfors 110, i Tammerfors 24, i Åbo 19, i Lahti 18, i Björneborg och Vasa 13, i Uleåborg 11 samt i Joensuu och Kemi 10 hemvårdarinnor. Av landskommunerna åter hade Helsinge 21 och Esbo 17 hemvårdarinnor och Rovaniemi lk. 12. Antalet hemvårdarinnor i de olika länens städer och köpingar samt landskommuner framgår av tabellbilaga 1.

Allt flere familjer och ensamma åldringar har erhållit hemvårdshjälp, år 1961 32 658 familjer och 2 689 ensamma åldringar. Då motsvarande siffror för år 1960 var 30 114 och 2 021, har antalet familjer ökat med 8.4 och antalet ensamma åldringar med 33.1 %. Under redogörelseåret har hemvårdarinnorna besökt familjerna 71 323 och de ensamma åldringarna 30 207 gånger. Från år 1960 har dessa tal stigit med 15.9 och 33.7 %. Siffrorna som avser ensamboende åldringar är inte alldeles fullständiga, ty hemvårdarinnorna kommer ofta att besöka åldringarna mellan andra arbeten utan att noggrant föra bok däröver. I följande tabell över antalet familjer, som erhållit hemvårdshjälp, och antalet hemvårdsfall, har uppgifter angående ensamboende åldringar för tydlighetens skull redovisats skilt för sig.

Lääni—Län	Kodinhoitoapua saaneiden perheiden luku Antal familjer, som erhållit hemvårdshjälp				Kodinhoitotapausten luku Antal hemvårdsfall			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Niistä yks. vanhuksia Därav ensamboende åldr.	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Niistä yks. vanhuksia Därav ensamboende åldr.
Uudenmaan — Nylands	3 709	2 357	6 066	959	33 924	6 525	40 449	23 763
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 555	2 953	4 508	458	4 372	8 638	13 010	1 990
Ahvenanmaa — Åland .	56	50	106	6	92	78	170	6
Hämeen — Tavastehus .	1 787	2 465	4 252	346	4 786	5 790	10 576	1 191
Kymen — Kymmene . .	1 080	1 330	2 410	244	2 704	2 711	5 415	902
Mikkelin — S:t Michels	445	1 489	1 934	73	789	2 906	3 695	207
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	192	1 913	2 105	62	705	3 175	3 880	281
Kuopion — Kuopio	619	1 796	2 415	83	1 167	3 006	4 173	170
Keski-Suomen — Mel- lersta Finlands	721	1 789	2 510	196	1 602	3 119	4 721	357
Vaasan — Vasa	764	1 751	2 515	183	2 738	3 207	5 945	1 172
Oulun — Uleåborgs	515	3 500	4 015	55	783	5 166	5 949	139
Lapin — Lapplands	851	1 660	2 511	24	1 296	2 251	3 547	29
Koko maa — Hela landet	12 294	23 053	35 347	2 689	54 958	46 572	101 530	30 207

Jos kodinhoitotapausten luku yksinäisiä vanhuksia lukuunottamatta jaetaan kodinhoitajien luvulla, saadaan keskimäärin koko maassa 56 tapausta kodinhoitajaa kohti, kaupunki- ja kauppalakunnissa erikseen 69 ja maalaiskunnissa 50. Keskimääriä arvosteltaessa on otettava huomioon, että osa kodinhoitajista on voinut olla toimessa vain osan vuotta. Lisäksi näihin keskimääriin on vaikuttanut se, miten pitkän ajan kodinhoitajat ovat joutuneet kussakin perheessä viipymään. Toisissa tapauksissa kodinhoitajaa on tarvittu vain päiväksi tai pariaksi, toisissa pariaksi viikoksi. Maan eteläisissä lääneissä kodinhoitotapauksia tuli noin 60—75 kodinhoitajaa kohti, itä- ja pohjoisosissa keskimäärä vaihteli 36—56:n välillä.

V. 1961 kaikki kunnat ovat antaneet tietoja perheiden suuruudesta. Seuraavassa yhdistelmässä yksinäiset vanhukset ja muut yksinäiset henkilöt on erotettu erikseen. 131 kuntaa, joista 119 maalaiskuntaa, on ilmoittanut, ettei niissä ole kodinhoitoapua annettu yksinäisille vanhuksille.

Kodinhoitajien työtä valaisevat edelleen tiedot siitä, montako yötä he ovat joutuneet olemaan niissä perheissä, joille he ovat kodinhoitoapua antaneet. Nämä tiedot käsittävät 468 kuntaa; vain 1 kunnasta ne puuttuvat. 19 kaupunki- ja kauppalakuntaa sekä 41 maalaiskuntaa eli 12,8 % tietoja antaneista kunnista ilmoitti, etteivät kodinhoitajat niissä ole joutuneet lainkaan viet-

Om antalet hemvårdsfall, de ensamboende åldringarna undantagna, divideras med antalet hemvårdarinnor, erhålles för hela landet i medeltal 56 fall per hemvårdarinna, i städerna och köpingarna skilt för sig 69 och i landskommunerna 50. Vid bedömandet av dessa medelvärden bör beaktas, att några hemvårdarinnor kunnat vara i tjänst endast en del av året. Dessutom har dessa medelvärden påverkats därav, hur lång tid hemvårdarinnorna måst tillbringa i de olika hemmen. I en del fall har deras hjälp behövs bara för en eller ett par dagar, i andra för ett par veckor. I landets sydliga län var antalet hemvårdsfall 60—75 per hemvårdarinna, medan medeltalet växlade mellan 36 och 56 i de östra och norra delarna.

År 1961 har alla kommuner lämnat uppgifter om familjernas storlek. I följande sammanställning har ensamboende åldringar och övriga ensamstående redovisats var för sig. 131 kommuner, därav 119 landskommuner, har uppgivit, att i dem inte lämnats ensamboende åldringar någon hemvårdshjälp.

Hemvårdarinnornas arbete belyses vidare av uppgifter därom, huru ofta de måst övernatta hos de familjer, åt vilka de givit hemhjälp. Dessa uppgifter föreligger för 468 kommuner; endast för 1 kommun saknas de. 19 städer och köpingar samt 41 landskommuner eller 12,8 % av uppgiftslämnarna meddelade, att hemvårdarinnorna i dem ej behövt tillbringa en enda natt hos famil-

Perheenjäsenen luku
 Familjemedlemmarnas antal

	Kodinhoitoapua saaneita perheitä — Antal familjer, som erhållit hemvårdshjälp		Kodinhoitotapauksia Antal hemvårdsfall	
	Luku — Antal	%	Luku — Antal	%
Yksinäisiä vanhuksia — Ensamboende åldringar	2 689	7.6	30 207	29.7
Muita yksinäisiä — Övriga ensamboende	443	1.2	3 935	3.9
2—henkilöä — personer	2 161	6.1	8 416	8.3
3 » — »	2 016	5.7	3 725	3.7
4 » — »	4 161	11.8	6 761	6.7
5 » — »	5 584	15.8	9 619	9.5
6 » — »	5 607	15.0	11 101	10.9
7 » — »	4 716	13.3	9 888	9.7
8 » — »	3 238	9.2	7 372	7.3
9 » — »	2 180	6.2	4 673	4.6
10 » — »	1 256	3.5	2 891	2.8
11 » — »	711	2.0	1 603	1.6
12— » — »	585	1.7	1 339	1.3
Yhteensä — Inalles	35 347	100.0	101 530	100.0

tämään öitä perheiden luona. Niissä kunnissa, joissa kodinhoitajat työmatkoillaan joutuivat olemaan perheissä yöitä, tuli kodinhoitajaa kohti kaupunki- ja kauppalakunnissa keskimäärin 3—4 yöitä vuodessa, maalaiskunnissa kokonaista 52 yöitä. Näiden perheissä vietettyjen öiden luku vaihteli huomattavasti eri läänien maalaiskunnissa. Niinpä esim. Uudenmaan läänissä tuli vain 14 yöitä kodinhoitajaa kohti, mutta Pohjois-Karjalan läänissä 85.

Kodinhoitoapu on vähävaraisille maksuton. Muilta voidaan periä sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukainen, kunnallisvaltuuston päättämä kohtuullinen korvaus. 62 kuntaa on ilmoittanut, ettei korvauksia ole lainkaan peritty. Muissa 407 kunnassa on 9 780 tapauksessa 94 683:sta eli 10.3 %:ssa peritty korvaus; kaupunki- ja kauppalakunnissa vastaava prosenttiluku on 8.6 ja maalaiskunnissa 12.5. Korvaukset nousivat kaikkiaan 20.3 milj. mk:aan.

Kunnallisista kodinhoitajista aiheutuneet menot nousivat 586.1 milj. mk:aan, kaupunki- ja kauppalakunnissa 225.6 milj. ja maalaiskunnissa 360.5 milj. mk:aan. Kun valtion avustukset ja kodinhoitajista saadut korvaukset tekivät koko maassa 339.2 milj. mk, jäi kuntien maksettavaksi 246.9 milj. mk. Vastaavat osuudet kaupunki- ja kauppalakunnissa olivat 112.8 ja 112.8 milj. sekä maalaiskunnissa 226.4 ja 134.1 milj. mk.

jerna. I de kommuner, där hemvårdarinnorna på sina tjänsteresor måste övernatta hos familjerna, var antalet nätter per hemvårdarinna och år i medeltal 3—4 i städerna och köpingarna och hela 52 i landskommunerna. Antalet av dessa nätter hos familjerna växlade betydligt i de olika länens landskommuner. Sålunda kom i Nylands län på varje hemvårdarinna endast 14 nätter, men i Norra Karelen län 85.

Hemvårdshjälp är avgiftsfri för mindrebe-medlade familjer. Av andra kan uppbäras en av kommunens fullmäktige fastställd skälig ersättning enligt grunder, som stadfästs av socialministeriet. 62 kommuner har meddelat, att inga ersättningar uppburits. I övriga 407 kommuner har i 9 780 fall av 94 683 eller i 10.3 % uppburits ersättning; i städerna och köpingarna utgör motsvarande procenttal 8.6 och i landskommunerna 12.5. Totalbeloppet ersättningar steg till 20.3 milj. mk.

Utgifterna för kommunala hemvårdarinnor steg till 586.1 milj. mk, i städerna och köpingarna till 225.6 milj. mk och i landskommunerna till 360.5 milj. mk. Då statsunderstöden och ersättningarna för hemvårdarinnornas arbete i hela landet utgjorde 339.2 milj. mk, var kommunernas andel i utgifterna 246.9 milj. mk. Motsvarande tal för städerna och köpingarna var 112.8 och 112.8 milj. och i landskommunerna 226.4 och 134.1 milj. mk.

V. Vajaamielislaitokset

Maan 13 vajaamielislaitoksesta 4 on valtion omistamia: Perttulan keskuslaitos, Kuhankosken opetuskoti, Alavuden työ koti sekä Nastolan hoitokoti. Helsingin kaupunki omistaa Nukarin lastenkodin. Seinäjoella toimii kuntainliiton vajaamielislaitos sekä ruotsalaisen kuntainliiton Kärkullan keskuslaitos Paraisissa. Näiden lisäksi kuntainliiton omistama Ylisen vajaamielislaitos Ylöjärvellä aloitti toimintansa v:n 1961 joulukuussa. Muut 5 ovat yksityisten yhtymien: Rinnekoti Helsingissä, Vaalijala Pieksämäellä, Hoivakoti Porissa, Toivolakoti Muhoksessa ja Barnens by Porvoon mlk:ssa. V:n 1961 lopussa oli hoitopaikkojen luku valtion vajaamielislaitoksissa 406, Nukarin lastenkodissa 30, Seinäjoella ja Kärkullassa 210 sekä yksityisten yhtymien omistamissa laitoksissa 1 332. Kaikkiaan oli hoitopaikkoja 1 978.

Huollettavien vaihtuminen laitoksissa v:n 1961 aikana selviää seuraavasta taulukosta.

V. Anstalterna för psykiskt efterblivna

Av landets 13 anstalter för psykiskt efterblivna äger staten 4: Perttula centralanstalt, Kuhankoski lärohem, Alavus arbetshem och Nastola vårdhem. Nukari barnhem tillhör Helsingfors stad. Anstalten för psykiskt efterblivna i Seinäjoki tillhör en kommunsammanslutning och Kärkulla centralanstalt i Pargas kommunalförbundet Svenska Finland. Dessutom började en ny anstalt för psykiskt efterblivna, Ylinen i Ylöjärvi kommun, sin verksamhet i december 1961. De övriga fem äges av privata sammanslutningar: Rinnehemmet i Helsingfors, Vaalijala i Pieksämäki, Hoivakoti i Björneborg, Toivola hem i Muhos och Barnens by i Borgå lk. I slutet av året 1961 var antalet vårdplatser i statens anstalter för psykiskt efterblivna 406, i Nukari barnhem 30, i Seinäjoki och Kärkulla 210 samt i de privata sammanslutningarnas anstalter 1 332. Antalet vårdplatser steg inalles till 1 978.

Huru antalet vårdtagare växlat under år 1961 i de olika anstalterna, framgår av följande tabell.

Huollettavien vaihtuminen v:n 1961 aikana — Vårdtagarnas omsättning under år 1961

Vajaamielislaitokset Anstalter för psykiskt efterblivna	Huollettavia vuoden alussa Antalet vård- tagare vid början av året	Uusia Nya	Poistettu Utskrivna	Vuoden lopussa — Vid slutet av året		
				miespuolisia mankön	naispuolisia kvinnkön	yhteensä summa
Perttula	182	29	24	150	37	187
Kuhankoski	65	11	11	—	65	65
Alavus	53	8	10	—	51	51
Nastola	93	50	24	62	57	119
Nukari	32	1	2	23	8	31
Seinäjoki	164	12	16	80	80	160
Kärkulla	33	1	1	18	15	33
Ylinen	—	14	—	9	5	14
Rinnekoti	426	40	32	253	181	434
Vaalijala	556	18	17	316	241	557
Hoivakoti	338	42	33	203	144	347
Toivola	66	10	12	64	—	64
Barnens by	40	1	1	30	10	40
Yhteensä — Summa	2 048	237	183	1 208	894	2 102

Valtion vajaamielislaitoksissa hoidettiin v:n 1961 aikana kaikkiaan 491 huollettavaa, joista 25 oli vuoden lopussa laitoksen valvonnan alaisessa

I statens anstalter för psykiskt efterblivna vårdades under år 1961 inalles 491 vårdtagare, varav i slutet av året 25 var i familjevård under

perhehoidossa. Muissa laitoksissa hoidettiin kaikkiaan 1 794, joista 25 oli vuoden lopussa perhehoidossa. Vuoden aikana huolletuista 57.5 % oli miespuolisia ja 42.5 % naispuolisia.

Vuoden aikana 237 huoltoon otetusta 64.1 % oli kotoisin maaseudulta ja 35.9 % asutuskeskuksista. 179 eli 75.5 % tuli kotoaan suoraan laitokseen, 4 eli 1.7 % sijoituskodeista, 10 eli 4.2 % lastenkodeista ja 44 eli 18.6 % oli aikaisemmin hoidettu jossain muussa laitoksessa. Syntyperältään näistä uusista huollettavista 6.8 % oli syntynyt ulkopuolella avioliiton ja 93.2 % oli aviosyntyisiä.

Valtion vajaamielislaitoksiin vuoden kuluessa otetuista kaikki muut paitsi Nastolaan otetut 16 huollettavaa olivat jo täyttäneet 7 vuotta. Seuraavasta yhdistelmästä selviää tarkemmin huollettavien ikä laitokseen otettaessa.

uppsyn av anstalten. I de övriga anstalterna vårdades inalles 1 794, varav 25 i slutet av året i familjevård. Av de under året vårdade var 57.5 % mankön och 42.5 % kvinnkön.

Under året intogs inalles 237 vårdtagare, av vilka 64.1 % var hemma från landsorten och 35.9 % från tätorter. 179 eller 75.5 % kom till anstalten rakt från sitt hem, 4 eller 1.7 % från privata fosterhem, 10 eller 4.2 % från barnhem och 44 eller 18.6 % hade tidigare vårdats i någon annan anstalt. Av dessa nya vårdtagare var 6.8 % födda utom äktenskapet och 93.2 % inom äktenkapet.

Av de:n som under året intogs i statens anstalter för psykiskt efterblivna, hade alla andra utom de i Nastola intagna 16 vårdtagare redan fyllt 7 år. I det följande framgår närmare, i vilken ålder vårdtagarna intogs i anstalten.

Vajaamielislaitokset
Anstalter för psykiskt efterblivna

Valtion — Statens	—	16	51	18	9	4	98
Muut — Övriga	5	43	60	20	6	5	139
Yhteensä — Summa	5	59	111	38	15	9	237
%	2.1	24.9	46.9	16.0	6.3	3.8	100.0

Ikä laitokseen otettaessa, vuotta — Ålder vid intagandet i anstalten, år

—2	2—6	7—12	13—15	16—20	21—	Yhteensä Summa
—	16	51	18	9	4	98
5	43	60	20	6	5	139
5	59	111	38	15	9	237
%	2.1	24.9	46.9	16.0	6.3	100.0

Mainituista 237 huollettavasta 125 eli 52.7 % oli tylsämielisiä, 84 eli 35.5 % vähämielisiä ja 28 eli 11.8 % heikkomielisiä.

V:n 1961 aikana poistettiin kaikkiaan 183 huollettavaa eli 8.0 % vuoden aikana olleista. Näistä 31 eli 16.9 % kuoli. Kotiin lähetettiin 87 eli 47.5 %. Kunnalliskoteihin sijoitettiin 11 ja lastenkoteihin 1. Mielisairaaloihin tai toiseen vajaamielislaitokseen lähetettiin 43, 4 sai työpaikan ja 6 sijoitettiin avohuoltoon.

Missä määrin näiden laitoksista poistuneiden tila oli parempi tai entisellään, selviää seuraavasta.

Vajaamielislaitokset
Anstalter för psykiskt efterblivna

Valtion — Statens	25	40	4	69
Muut — Övriga	11	76	27	114
Yhteensä — Summa	36	116	31	183

Valtion vajaamielislaitoksista vuoden aikana poistetuista 32 oli iältään 15 vuotta tai sitä nuorempia, 27 oli 16—20-vuotiaita ja 10 oli jo

Av de nyssnämnda 237 vårdtagarna var 125 eller 52.7 % idioter, 84 eller 35.5 % imbecilla och 28 eller 11.8 % debila.

Under år 1961 utskrevs inalles 183 vårdtagare eller 8.0 % av de under året vårdade. Av dessa dog 31 eller 16.9 %. 87 eller 47.5 % skickades till sina hem. 11 placerades i kommunalhem och 1 i barnhem. 43 överflyttades till sinnessjukhus eller till annan anstalt för psykiskt efterblivna, 4 vårdtagare hade fått en arbetsplats och 6 placerades i öppen vård.

I följande sammanställning klargörs, i vilken mån de utskrivna vårdtagarnas hälsotillstånd var bättre eller oförändrat.

Huollettavat poistettiin — Vårdtagarna utskrevs som			
parempina bättre	paranematta icke botade	kuolleet döda	yhteensä summa
25	40	4	69
11	76	27	114
36	116	31	183

Av de vårdtagare, som utskrevs från statens anstalter, var 32 15 år eller yngre. 27 var i åldern 16—20 år och 10 hade redan fyllt 21 år.

täyttänyt 21 vuotta. Muista vajaamielislaitoksista poistetuista 23 oli 7 vuotta nuorempia; 7—15-vuotiaita oli 53, 16—20-vuotiaita 23 ja 15 oli jo täyttänyt 21 vuotta.

Vuoden lopussa oli laitoksissa yhteensä 2 102 huollettavaa, joista 1 208 eli 57.5 % oli miespuolisia ja 894 eli 42.5 % naispuolisia. Näiden vajaamielisyyden aste oli seuraava.

Vajaamielislaitokset — Anstalter för psykiskt efterblivna	Tylsämielisiä Idioter	Vähämielisiä Imbecilla	Heikkomielisiä Debila	Yhteensä Summa
Valtion — Statens	132	157	133	422
Muut — Övriga	1 086	436	158	1 680
Yhteensä — Summa	1 218	593	291	2 102
	% 58.0	23.2	13.8	100.0

Vajaamielisyyden aste oli eri laitoksissa toisistaan huomattavasti poikkeava. Valtion laitoksissa 31.3 % oli tylsämielisiä, 37.2 % vähämielisiä ja 31.5 % heikkomielisiä. Muissa laitoksissa oli vuoden lopussa olevista hoidettavista 64.6 % tylsämielisiä, 26.0 % vähämielisiä ja 9.4 % heikkomielisiä.

Miespuolisten ja naispuolisten vajaamielisyyden aste oli suurin piirtein samanlainen; miespuolisten suhdeluvut olivat 56.0, 28.6 ja 15.4 sekä naispuolisten vastaavasti 60.5, 27.7 ja 11.8.

Jotta saataisiin yleiskuva siitä, minkä ikäisiä vajaamielislaitoksissa huollettavat ovat, on seuraavassa taulukossa vielä esitetty vuoden lopussa laitoksissa olleiden ikäryhmitys.

Bland dem, som utskrevs från de övriga anstalterna, var 23 vårdtagare under 7 år; 53 var i åldern 7—15 år, 23 var mellan 16 och 20 år och 15 hade redan fyllt 21 år.

Vid årets utgång var antalet vårdtagare i anstalterna inalles 2 102, varav 1 208 eller 57.5 % mankön och 894 eller 42.5 % kvinnkön. Graden av efterblivenheten var följande.

Graden av efterblivenheten varierade avsevärt i de olika anstalterna. I statens anstalter var 31.3 % sinnesslöa, 37.2 % imbecilla och 31.5 % debila. Av de i de övriga anstalterna vid slutet av året vårdade var 64.6 % sinnesslöa, 26.0 % imbecilla och 9.4 % debila.

Graden av efterblivenheten hos man- och kvinnkön var i stort sett likadan; relationstalen för mankön var 56.0, 28.6 och 15.4 samt för kvinnkön resp. 60.5, 27.7 och 11.8.

För att få en överblick av åldersgrupperingen bland vårdtagarna i anstalterna för psykiskt efterblivna har i följande tabell uppgivits åldern för vårdtagarna i slutet på året.

Vuoden lopussa laitoksissa huollettujen ikä — Åldern för vårdtagarna i slutet på året

Vajaamielislaitokset Anstalter för psykiskt efterblivna	Ikä, vuotta — Ålder, år						Yhteensä Summa
	Alle — Under 7	7—12	13—15	16—20	21—30	31—	
Valtion — Statens	32	106	92	113	68	11	422
Muut — Övriga	114	532	318	364	257	95	1 680
Yhteensä — Summa	146	638	410	477	325	106	2 102

Perttulassa oli yksi huollettava täyttänyt jo 50 vuotta ja samoin 3 Vaalijalassa, jossa sitä paitsi oli kaksi 41—50-vuotiasta. Rinnekodissa oli myös 41—50-vuotiasta kolme. 7 vuotta nuoremista oli 3 sellaista, jotka eivät vielä olleet täyttäneet kahta vuotta ja muut olivat 2—6-vuotiaita.

I Perttula hade en vårdtagare redan fyllt 50 år och likaså 3 i Vaalijala, där det dessutom fanns två i åldern 41—50. I Rinnehemmet fanns även tre i åldern 41—50. Av dem, som var yngre än 7 år, hade 3 inte ännu fyllt 2 år och de övriga var i åldern mellan 2 och 6 år.

Vajaamielisten päivähuoltolat

Vajaamielisten päivähuoltoloita oli v:n 1961 aikana toiminnassa kaikkiaan 9, joista 6 oli kuntien omistamia ja 3 yksityisten yhtymien. Helsingissä oli 4, Tampereella 3 sekä Kotkassa ja Oulussa, kummassakin yksi. Neljä päivähuoltola oli toiminnassa jo ennen v. 1961 ja viisi perustettiin kertomusvuoden aikana. Huollettavien vaihtuminen eri päiväkodeissa vuoden aikana selviää seuraavasta taulukosta.

Daghem för psykiskt efterblivna

Under år 1961 var i verksamhet inalles 9 daghem för psykiskt efterblivna, av vilka 6 var kommunala och 3 ägdes av privata sammanslutningar. I Helsingfors fanns 4, i Tammerfors 3 och i Kotka samt Uleåborg, ett i vardera. Fyra daghem hade börjat sin verksamhet redan före år 1961 och fem stiftades under redogörelseåret. Huru antalet vårdade växlat under året i de olika daghemmen, framgår av följande tabell.

Huollettavien vaihtuminen v:n 1961 aikana — Vårdtagarnas omsättning under år 1961

Vajaamielisten päivähuoltolat Daghem för psykiskt efterblivna	Vuoden alussa Vid början av året	Uusia Nya	Poistettu Utskrivna	Vuoden lopussa — Vid slutet av året		
				mies- puolisia mankön	nais- puolisia kvinnkön	Yhteensä Summa
<i>Kunnallisia — Kommunala</i>						
Aula	54	19	11	34	28	62
Vantaala	43	21	15	22	27	49
Käpylän koulu- ja työkeskus — Kottby skol- och arbetscentrum	—	75	7	50	18	68
Toimela	13	4	2	8	7	15
Kiikeli	—	20	—	14	6	20
Saukonpuisto	—	15	—	11	4	15
<i>Muita — Övriga</i>						
Aula-työkoti — Aula-arbetshem	23	14	1	16	20	36
Tampereen kaupunginlähetyksen työkoti — Tam- merfors stadsmissions arbetshem	—	33	10	17	6	23
Tampereen seurakuntien päivähuoltola — Tam- merfors församlingars daghem	—	31	8	14	9	23
Yhteensä — Summa	133	232	54	186	125	311

Päivähuoltolat Aula, Vantaala, Käpylä sekä Aula-työkoti sijaitsevat Helsingissä, Toimela Kotkassa, Kiikeli Oulussa ja Saukonpuisto Tampereella. Kertomusvuoden kuluessa hoidettiin päivähuoltoloissa kaikkiaan 365 vajaamielistä, niistä 262 kunnallisissa huoltoloissa. Hoidettavista 61.9 % oli mies- ja 38.1 % naispuolisia.

Vuoden lopussa oli vajaamielisten päivähuoltoloissa yhteensä 311 hoidettavaa, joista 186 eli 59.8 % oli mies- ja 125 eli 40.2 % naispuolisia. Näiden vajaamielisyydenaste oli seuraava.

Daghemmen Aula, Vantaala, Kottby och Aula-arbetshem är belägna i Helsingfors, Toimela i Kotka, Kiikeli i Uleåborg och Saukonpuisto i Tammerfors. Under redogörelseåret vårdades i daghemmen inalles 365 psykiskt efterblivna, därav 262 i de kommunala daghemmen. 61.9 % av de vårdade var mankön och 38.1 % kvinnkön.

Vid slutet på året fanns det i daghemmen inalles 311 vårdade, varav 186 eller 59.8 % var mankön och 125 eller 40.2 % kvinnkön. Graden av efterblivenheten var följande.

Päivähuoltolat Daghem	Tylsä- mielisiä Idioter	Vähä- mielisiä Imbecilla	Heikko- mielisiä Debila	Muita Övriga	Yhteensä Summa
Kunnalliset — Kommunala	66	97	62	4	229
Muut — Övriga	12	50	17	3	82
Yhteensä — Summa	78	147	79	7	311
	% 25.1	47.3	25.4	2.2	100.0

Kunnallisissa päivähuoltoloissa oli suhteellisesti enemmän syvästi vajaamielisiä kuin yksityisten laitoksissa, sillä kuntien päivähuoltoloissa oli 28.8 % tylsämielisiä, 42.4 % vähämielisiä ja 27.1 % heikkomielisiä vastaavien suhdelukujen ollessa yksityisissä päivähuoltoloissa 14.6, 61.0 ja 20.7. Ryhmässä »muita» oli 4 sellaista, joita ei ollut testattu, 2 oli mielisairasta ja 1 luonnevikainen.

Huollettavien ikä vaihteli eri päivähuoltoloissa varsin huomattavasti. Neljässä päivähuoltolassa nuorimmat olivat 2—6-vuotiaita, kolmessa kaikki huollettavat olivat 7 vuotta vanhempia ja kahdessa 13 vuotta vanhempia. Seuraavassa taulukossa esitetään vuoden lopussa huoltoloissa olleiden ikäjakautuma.

Vuoden lopussa päivähuoltoloissa huollettujen ikä — Äldern för vårdtagarna i daghemmen i slutet på året

Päivähuoltolat Daghem	Ikä, vuotta — Ålder, år						Yhteensä Summa
	Alle Under 7	7—12	13—15	16—20	21—30	31—	
Kunnalliset — Kommunala	20	112	52	30	11	4	229
Muut — Övriga	5	14	5	25	27	6	82
Yhteensä — Summa	25	126	57	55	38	10	311
%	8.1	40.5	18.3	17.7	12.2	3.2	100.0

Kuntien omistamissa päivähuoltoloissa suurin osa huollettavista, 80.3 %, oli 16 vuotta nuorempia, yksityisten yhtymien omistamissa huoltoloissa vastaavanikäisiä oli vain 29.3 %.

I de kommunala daghemmen fanns det relativt taget flere djupt efterblivna än i de privata anstalterna. I de kommunala daghemmen var 28.8 % av de vårdade idioter, 42.4 % imbecilla och 27.1 % debila, då motsvarande relativtal i de privata daghemmen var 14.6, 61.0 och 20.7. I gruppen »övriga» ingår 4 sådana, som inte blivit testade, 2 var sinnessjuka och en psykopatisk.

Åldern för de vårdade växlade betydligt i de olika daghemmen. I fyra daghem var de yngsta mellan 2—6 år, i tre daghem var alla vårdade äldre än 7 år och i två äldre än 13 år. I följande tabell uppges åldersfördelningen för dem, som vid slutet av året vårdades i daghemmen.

I de kommunala daghemmen var största delen av de vårdade, 80.3 %, yngre än 16 år, i de privata daghemmen var antalet av de i motsvarande ålder endast 29.3 %.

VI. Irtolais-, alkoholisti- ja raittiushuolto

Huollon alaisten henkilöiden luku. Irtolais- ja alkoholistilakien 1 luvun 1 §:n edellyttämiä huoltoon joutuneita henkilöitä oli v. 1961: irtolaisia 28 kaupungissa, 10 kauppalassa ja 56 maalaiskunnassa yhteensä 1 147 sekä alkoholistia 40 kaupungissa, 25 kauppalassa ja 288 maalaiskunnassa yhteensä 8 106. Raittiushuoltoa koskevan lain nojalla huollettiin kaikkiaan 3 595 henkilöä 36 kaupungissa, 22 kauppalassa ja 208 maalaiskunnassa. Erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa edellämainittuja huollettuja henkilöitä oli seuraavasti.

	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Irtolaisia — Lösdrivare	1 043	11.7	24	3.1	80	2.5	1 147	8.9
Alkoholisteja — Alkoholister	5 724	64.2	468	59.9	1 914	60.8	8 106	63.1
Raittiushuollon alaisia — Personer underkastade nykterhetsvård	2 149	24.1	289	37.0	1 157	36.7	3 595	28.0
Yhteensä — Summa	8 916	100.0	781	100.0	3 151	100.0	12 848	100.0

Edelliseen vuoteen verrattuna huollon alaisten henkilöiden luku on hieman noussut, 437 henkilöä eli 3.5 %, alkoholistien 3.5 % ja raittiushuollon alaisten 7.3 %. Sen sijaan irtolaisten luku on alentunut 6.7 %. Verrattuna v:n 1961 alussa henkikirjoitettuun väkilukuun oli irtolaishuollon alaisia henkilöitä koko maassa 0.26 ‰, alkoholistihuollon alaisia 1.81 sekä raittiushuollon alaisia henkilöitä 0.80 ‰. Eri läänien kesken he jakaantuivat seuraavalla sivulla olevan taulukon mukaan.

Huolletuista irtolaisista 77.0 % oli Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä. Yksistään Helsingissä oli 550 eli 48.0 % koko maan irtolaisluvusta, Turussa 90, Tampereella 64 ja Kotkassa 80, joten näissä neljässä kaupungissa oli jo 68.4 % kaikista. — Alkoholisti- samoin kuin raittiushuolto

VI. Lösdrivar-, alkoholist- och nykterhetsvård

Antalet personer, som underkastats vård. De enligt lösdrivar- och alkoholistlagarnas 1 kap. 1 § omhändertagna personernas antal utgjorde under år 1961: lösdrivarnas 1 147 i 28 städer, 10 köpingar och 56 landskommuner samt alkoholisternas 8 106 i 40 städer, 25 köpingar och 288 landskommuner. Enligt lagen om nykterhetsvård vårdades inalles 3 595 personer i 36 städer, 22 köpingar och 208 landskommuner. Särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna var antalet ifrågavarande vårdade personer följande.

I jämförelse med föregående år har antalet personer, som underkastats vård, något stigit, med 437 personer eller 3.5 %, antalet alkoholister med 3.5 % och antalet nykterhetsvård underkastade med 7.3 %. Däremot har antalet lösdrivare nedgått med 6.7 %. I jämförelse med den i början av år 1961 mantalsskrivna folkmängden utgjorde de personer, som underkastats lösdrivarvård, i hela landet 0.26 ‰, de som underkastats alkoholistvård 1.81 samt nykterhetsvård underkastade personer 0.80 ‰ av befolkningen. Mellan de olika länen fördelade sig dessa enligt tabellen på följande sida.

Av de omhändertagna lösdrivarna kom 77.0 % på Nylands, Tavastehus och Kymmene län. Enbart i Helsingfors fanns 550 eller 48.0 % av hela landets lösdrivare, i Åbo 90, i Tammerfors 64 och i Kotka 80, alltså i dessa fyra städer redan 68.4 % av alla. — Största antalet alkoholister såväl som

huollon alaisia henkilöitä oli eniten Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä, edellisiä yhteensä 5 227 eli 64.5 % koko maan alkoholisteista ja jälkimmäisiä 2 303 eli 64.1 % kaikista raittiushuollon alaisista henkilöistä. Yksistään Helsingissä oli alkoholisteja 2 943 eli 36.3 % kaikista, Turussa 535, Tampereella 291, Oulussa 173 ja Porissa 152. Raittiushuollon alaisia oli Helsingissä 853, Tampereella 296 ja Turussa 248.

Naispuolisia irtolaisia oli 788 eli 68.7 % ja miespuolisia 359 eli 31.3 %. Alkoholistien joukossa oli naisia vain 4.8 % eli 392, mutta miehiä 95.2 % eli 7 714. Raittiushuollossa oli varsin vähän naispuolisia, vain 59 eli 1.6 % ja miespuolisia 3 536 eli 98.4 %. — Suurin osa näistä huollon alaisista henkilöistä oli asutuskeskuksissa, irtolaisnaisista 92.4 %, alkoholistinaisista 88.3 % ja raittiushuollon alaisista naisista 69.5 %, miesten vastaavien lukujen ollessa 94.4, 75.8 ja 67.8 %.

personer under nykterhetsvård fanns i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Tavastehus län, de förstnämnda till ett antal av 5 227 eller 64.5 % av landets alkoholister och de sistnämnda till ett antal av 2 303 eller 64.1 % av alla. Enbart i Helsingfors fanns 2 943 alkoholister eller 36.3 % av alla, i Åbo 535, i Tammerfors 291, i Uleåborg 173 och i Björneborg 152. Nykterhetsvård underkastade fanns i Helsingfors 853, i Tammerfors 296 och i Åbo 248 personer.

De kvinnliga lösdrivarna utgjorde 788 eller 68.7 % och de manliga 359 eller 31.3 %. Bland alkoholister fanns det kvinnor endast 4.8 % eller 392, medan antalet män utgjorde 95.2 % eller 7 714. Antalet kvinnor under nykterhetsvård var ganska ringa, endast 1.6 % eller 59 och män 3 536 eller 98.4 %. — Största delen av dessa vårdade personer koncentrerade sig till besättningscentra, av lösdrivarkvinnorna 92.4 %, av alkoholistkvinnorna 88.3 % och av kvinnorna under nykterhetsvård 69.5 %, då motsvarande tal för männen var 94.4, 75.8 och 67.8 %.

Irtolaisten, alkoholistien ja raittiushuollon alaisten henkilöiden luku — Antal lösdrivare, alkoholister och personer under nykterhetsvård

Läni — Län	Irtolaisia — Lösdrivare			Alkoholisteja — Alkoholister			Raittiushuollon alaisia Personer under nykterhetsvård			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	
Uudenmaan — Nylands	559	18	577	3 121	317	3 438	899	148	1 047	
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	111	11	122	834	180	1 014	377	182	559	
Ahvenanmaa — Åland	—	—	—	12	—	12	6	—	6	
Hämeen — Tavastehus	121	9	130	644	131	775	539	158	697	
Kymen — Kymmene	173	3	176	286	144	430	150	105	255	
Mikkelin — S:t Michels	9	4	13	85	149	234	78	84	162	
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	5	7	12	80	165	245	52	76	128	
Kuopion — Kuopio	21	3	24	202	149	351	89	73	162	
Keski-Suomen — Mellersta Finland ..	3	8	11	149	200	349	56	105	161	
Vaasan — Vasa	18	1	19	290	171	461	106	80	186	
Oulun — Uleåborgs	33	8	41	261	192	453	56	112	168	
Lapin — Lapplands	14	8	22	228	116	344	30	34	64	
Koko maa — Hela landet	1 067	80	1 147	6 192	1 914	8 106	2 438	1 157	3 595	
	‰ väestöstä — ‰ av befolkningen									
Koko maa — Hela landet	0.62	0.03	0.26	3.59	0.69	1.81	1.42	0.42	0.80	

Ikä. Irtolais-, alkoholisti- ja raittiushuollon alaiset henkilöt jakaantuivat ikänsä perusteella seuraavalla tavalla.

Ålder. De personer, som åtnjöt lösdrivar-, alkoholist- och nykterhetsvård, fördelade sig enligt ålder på följande sätt.

Huollon alaisten henkilöiden ikä — Vård underkastade personers ålder

Ikä, vuotta — Ålder, år	Irtolaiset — Lösdrivare			Alkoholistit — Alkoholister			Raittiushuollon alaiset Personer under nykterhetsvård		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
—20	7	72	79	22	1	23	963	18	981
20—24	21	212	233	220	3	223	2 523	41	2 564
25—29	42	118	160	744	16	760	50	—	50
30—39	127	186	313	2 738	98	2 836	—	—	—
40—49	77	134	211	2 195	152	2 347	—	—	—
50—	84	66	150	1 793	122	1 915	—	—	—
Tuntematon — Okänd	1	—	1	2	—	2	—	—	—
Yhteensä — Summa	359	788	1 147	7 714	392	8 106	3 536	59	3 595
					%				
—20	1.9	9.1	6.9	0.3	0.2	0.3	27.2	30.5	27.3
20—24	5.9	26.9	20.3	2.9	0.8	2.7	71.4	69.5	71.3
25—29	11.7	15.0	13.9	9.6	4.1	9.4	1.4	—	1.4
30—39	35.4	23.6	27.3	35.5	25.0	35.0	—	—	—
40—49	21.4	17.0	18.4	28.5	38.8	29.0	—	—	—
50—	23.4	8.4	13.1	23.2	31.1	23.6	—	—	—
Tuntematon — Okänd	0.3	—	0.1	0.0	—	0.0	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Nuorimmat ikäluokat, 18—24-vuotiaat, on seuraavassa yhdistelmässä esitetty vuosiluokittain erikseen. V:een 1960 verrattuna nuorten luku on hieman noussut, 6.8 %, nuorten irtolaisten luku 6.5 % ja raittiushuollon alaisten 7.7 %, jota vastoin nuorten alkoholistien luku on alentunut 3.5 %.

De yngsta åldersklasserna, 18—24 år, har i följande sammanställning framställts varje årsklass för sig. I jämförelse med år 1960 har antalet unga något stigit, med 6.8 %, antalet unga lösdrivare med 6.5 % och antalet nykterhetsvård underkastade med 7.7 %, då antalet unga alkoholister däremot nedgått med 3.5 %.

Ikä — Ålder	Irtolaiset Lösdrivare		Alkoholistit Alkoholister		Raittiushuollon alaiset Nykterhetsvård underkastade	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
18 vuotta — år	1	26	10	—	407	8
19 » »	6	46	12	1	556	10
20 » »	4	64	15	—	650	16
21 » »	4	38	17	—	439	6
22 » »	3	35	41	—	514	6
23 » »	6	49	74	1	502	8
24 » »	4	26	73	2	418	5
Yhteensä — Summa	28	284	242	4	3 486	59

Siviilisäätty. Irtolais-, alkoholisti- ja raittiushuollon alaisten henkilöiden siviilisäätty selviää seuraavasta taulukosta.

Civilstånd. De personer, som var underkastade lösdrivar-, alkoholisti- och nykterhetsvård, fördelade sig enligt civilstånd på följande sätt.

Huollon alaisten henkilöiden siviilisäätö — Vård underkastade personers civilstånd

Siviilisäätö — Civilstånd	Irtolaiset — Lösdrivare			Alkoholister — Alkoholister			Raiittihuollon alaiset Nykterhetsvård underkastade		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Naimattomia — Ogifta	185	440	625	2 576	73	2 649	3 189	53	3 242
Naimisissa olevia—Giffta	100	198	298	4 113	191	4 304	333	5	338
Eronneita — Fränskilda	62	124	186	865	86	951	14	1	15
Leskiä — Änklingar och änkor	4	26	30	158	42	200	—	—	—
Tuntematon — Okänt	8	—	8	2	—	2	—	—	—
Yhteensä — Summa	359	788	1 147	7 714	392	8 106	3 536	59	3 595
					%				
Naimattomia — Ogifta	51.5	55.9	54.5	33.4	18.6	32.7	90.2	89.8	90.2
Naimisissa olevia—Giffta	27.9	25.1	26.0	53.3	48.7	53.1	9.4	8.5	9.4
Eronneita — Fränskilda	17.3	15.7	16.2	11.2	22.0	11.7	0.4	1.7	0.4
Leskiä — Änklingar och änkor	1.1	3.3	2.6	2.1	10.7	2.5	—	—	—
Tuntematon — Okänt	2.2	—	0.7	0.0	—	0.0	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Suurin osa irtolaisista, 54.5 %, oli naimattomia, jotavastoin alkoholisteista vain 32.7 %. Naispuolisista alkoholisteista oli melko paljon, 32.7 %, leskiä ja eronneita, miesten vastaavan suhdeluvun ollessa vain 13.3.

Irtolaishuollon perusteet on irtolaislain I luvun 1 §:n mukaan tilastossa jaettu neljään ryhmään, nimittäin: kuljeksiva elämä, työn vieroksuminen, kerjuu ja ammattihaureus. Ne tapaukset, jolloin irtolaishuoltoon joutunut henkilö on muulla elämäntavallaan tuottanut ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle, on yhdistetty ryhmäksi »muu peruste». Seuraava taulukko valaisee, kuinka moni oli kunkin perusteen nojalla v. 1961 otettu huoltoon. Tällöin on huomattava, että jos henkilölle on ilmoitettu useita huoltoperusteita, on tilastossa otettu vain tärkein huomioon.

Kuljeksivan elämän ja työn vieroksumisen vuoksi 49.3 % kaikista irtolaisista on joutunut irtolaishuoltoon. Vastaava suhdeluku oli v. 1960 52.4. Ammattihaureuden vuoksi huoltoon joutuneiden naisten luku on vuosi vuodelta alentunut. V. 1948 heitä oli 1 131 eli 85.9 % kaikista irtolaisnaisista, v. 1950 928 eli 74.3 %, v. 1955 604 eli 56.5 %, v. 1960 377 eli 45.5 % ja v. 1961 367 eli 46.6 %.

Största delen av lösdrivarna, 54.5 %, var ogifta, då däremot motsvarande tal för alkoholisterna var endast 32.7 %. Bland de kvinnliga alkoholisterna fanns det rätt mycket änkor och fränskilda, 32.7 %, medan motsvarande proportionstal för männen var endast 13.3.

Grunderna för lösdrivarvården. Med stöd av lösdrivarlagens I kap. 1 § har grunderna för lösdrivarvården i statistiken indelats i fyra grupper, nämligen: kringstrykande liv, arbetskygghet, tiggeri och prostitution. De fall, då person underställd lösdrivarvård genom sitt levnadssätt i övrigt medfört uppenbar våda för allmän ordning, säkerhet eller sedlighet, har förts till gruppen »annan orsak». Huru många personer, som med stöd av varje orsak omhändertagits under år 1961, belyses av följande tabell. Härvid bör observeras, att ifall beträffande en person uppgivits flere vårdorsaker, har blott den viktigaste beaktats i statistiken.

Till följd av kringstrykande liv och arbetskygghet har 49.3 % av alla lösdrivare underkastats lösdrivarvård. Motsvarande proportionstal för år 1960 var 52.4. Antalet kvinnor, som till följd av prostitution blivit underkastade vård, har från år till år nedgått. År 1948 var deras antal 1 131 eller 85.9 % av hela antalet kvinnliga lösdrivare, år 1950 928 eller 74.3 %, år 1955 604 eller 56.5 %, år 1960 377 eller 45.5 % och år 1961 367 eller 46.6 %.

Irtolaishuollon perusteet — Grunder för lösdrivarvården

Huollon peruste Grunden för vården	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
	abs.						%					
Kuljeksiva elämä — Kringstrykande liv	40	122	1	10	41	132	11.8	16.8	5.0	16.7	11.4	16.8
Työn vieroksuminen — Arbetskygghet	157	218	8	10	165	228	46.3	29.9	40.0	16.7	46.0	28.9
Kerjuu — Tiggeri	11	—	—	—	11	—	3.3	—	—	—	3.1	—
Ammatthareus — Pros- titution	—	329	—	38	—	367	—	45.2	—	63.3	—	46.6
Muu peruste — Annan grund	131	59	11	2	142	61	38.6	8.1	55.0	3.3	39.5	7.7
Yhteensä — Summa	339	728	20	60	359	788	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Irtolaisperusteen yhteyteen kuuluu läheisesti kysymys, missä määrin irtolaisiksi havaitut henkilöt on aikaisemmin tuomittu rangaistukseen ja missä määrin he ovat aikaisemmin olleet irtolaishuollon alaisia. Näitä seikkoja valaisee seuraava yhdistelmä.

Irtolaisia, jotka aikaisemmin — Lösdrivare, som tidigare ovat olleet irtolaishuollon alaisina — varit under lösdrivarvård on tuomittu rangaistukseen — dömts till straff

	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
194	544	4	32	198	576	
205	220	8	8	213	228	

Kaikista v:n 1961 irtolaisista 67.5 % on aikaisemmin ollut irtolaishuollon alaisena, 55.2 % miehistä ja 73.1 % naisista. Aikaisemmin rangaistukseen tuomittuja oli 38.4 % kaikista, miehistä 59.3 % ja naisista 28.9 %.

Irtolaishuollon toimenpiteet. Irtolaislain 1 luvun 2 ja 5 §:ien mukaan on irtolaisiksi havaittuihin henkilöihin nähden sovellettava seuraavia toimenpiteitä: varoitettava, milloin se katsotaan tarpeelliseksi ja, ellei tämä riitä, määrättävä irtolaisvalvonnan alaiseksi; ellei heitä senkään avulla saada palautetuiksi säännölliseen ja kunnialliseen elämäntapaan tai jos he ovat vaaraksi itselleen tai muiden henkilökohtaiselle turvallisuudelle tai ilmeiseksi häiriöksi yleiselle järjestykselle tai siveellisyydelle, on heidät määrättävä työlaitokseen tai pakkotyöhön.

Jos irtolaisiksi havaittu henkilö on toispaikkakuntalainen, ovat muutamat kunnat ilmoittaneet

I nära samband med orsaken till lösdriveriet står frågan, i vilken mån personer, som befunnits vara lösdrivare, tidigare blivit dömda till straff och i vilken mån de tidigare varit under lösdrivarvård. Följande sammanställning belyser dessa frågor.

Av hela antalet lösdrivare under år 1961 hade 67.5 % varit tidigare under lösdrivarvård, 55.2 % av männen och 73.1 % av kvinnorna. 38.4 % hade tidigare blivit dömda till straff, av männen 59.3 % och av kvinnorna 28.9 %.

Lösdrivarvårdens vårdåtgärder. Enligt lösdrivarlagens 1 kap. 2 och 5 § bör ifråga om personer, som befunnits vara lösdrivare, tillämpas följande åtgärder: varning, då sådan anses nödvändig och om detta ej är tillräckligt, ställande under lösdriveriövervakning; om de icke ens med denna åtgärd kan återföras till ett ordentligt och hederligt levnadssätt eller om de är till fara för sig själva eller för andras personliga säkerhet eller till uppenbar våda för allmän ordning och sedlighet, bör de förordnas till intagning i arbetsanstalt eller till tvångsarbete.

Ifall en person, som befunnits vara lösdrivare, är från annan ort, har somliga kommuner uppgivit

lähettäneensä tällaiset henkilöt kotikuntaansa siellä käsiteltäviksi antamatta heille sitä ennen varoitusta. Tilastossa tällaiset tapaukset on yhdistetty ryhmään »muu toimenpide». Ne tapaukset, jolloin irtolaiset laitoksesta päästyään on asetettu jälkivalvontaan, muodostavat oman ryhmän. Missä laajuudessa erilaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty kaupungeissa, kauppalloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta.

att de sânt sådana personer till deras hemkommun för behandling utan att dessförinnan tilldela dem varning. I statistiken har dylika fall sammanförts till gruppen »annan åtgärd». De fall, då lösdrivarna efter anstaltsvård ställts under övervakning, bildar en särskild grupp. I vilken utsträckning de olika vårdåtgärderna vidtagits i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande tabell.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

Huoltotoimenpide — Vårdåtgärd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
	abs.						%					
Varoitus — Varning	74	153	1	11	75	164	21.8	21.0	5.0	18.3	20.9	20.8
Irtolaisvalvonta — Lös- driveriövervakning	159	202	—	18	159	220	46.9	27.7	—	30.0	44.3	27.9
Työlaitoshuolto — In- tagning på arbetsanstalt	33	147	4	18	37	165	9.7	20.2	20.0	30.0	10.3	21.0
Pakkotyö—Tvångsarbete	4	19	1	—	5	19	1.2	2.6	5.0	—	1.4	2.4
Jälkivalvonta — Efter- övervakning	52	186	12	11	64	197	15.4	25.6	60.0	18.3	17.8	25.0
Muu toimenpide—Annan åtgärd	17	21	2	2	19	23	5.0	2.9	10.0	3.4	5.3	2.9
Yhteensä — Summa	339	728	20	60	359	788	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Niiden irtolaisten luku, jotka ovat saaneet varoituksen tai joutuneet valvontaan, oli 53.9 % kaikista; selontekovuonna sai varoituksen 20.8 % ja valvonnan alaisia oli 33.0 %, minkä lisäksi jälkivalvonnassa oli vielä 22.8 %. Työlaitoshuoltoa on käytetty melko runsaasti, 17.6 % määrättiin työlaitoksiin. Pakkotyötä huoltomuotona on sovellettu varsin vähän, vain 2.1 %:iin irtolaisista. *Miehiin* nähden on yleensä sovellettu suhteellisesti katsoen lievempiä huoltomuotoja kuin *naisiin*. Varoituksen saaneita ja valvonnassa olevia miehiä oli 65.2 % kaikista miesirtolaisista naisten vastaavan luvun ollessa 48.7 %.

Alkoholihuollon perusteet on alkoholistolain 1 luvun 1 §:n mukaan tilastossa jaettu 6 ryhmään ja niistä käytetty seuraavia nimityksiä: 1. vaarallisuus, 2. häiriö tai pahennus, 3. elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4. joutuminen läheisen

Antalet lösdrivare, som erhållit varning och sådana som ställts under övervakning var 53.9 % av alla; under redogörelseåret erhöill 20.8 % varning och under övervakning var 33.0 %, vartill 22.8 % var under efterövervakning. Arbetsinrättningsvård har begagnats ganska ofta, 17.6 % förordnades till intagning i arbetsinrättning. Tvångsarbete som vårdåtgärd har använts ganska sällan, endast i fråga om 2.1 % av lösdrivarna. I fråga om *män* har relativt taget tillämpats mildare åtgärder än i fråga om *kvinnor*. Antalet manliga lösdrivare, som erhållit varning och sådana som ställts under övervakning, utgjorde 65.2 % av samtliga manliga lösdrivare, då motsvarande antal kvinnor var 48.7 %.

Grunderna för alkoholistvården. På grund av alkoholistlagens 1 kap. 1 § är orsakerna till alkoholistvården i statistiken indelade i 6 grupper, om vilka använts följande benämningar: 1. farlighet, 2. störande eller förgälselväckande upp-

henkilön rasitukseksi, 5. huoltoavun tarve sekä 6. juopumuspidätykset. Lisäksi on vielä käytetty ryhmää »muu» niitä tapauksia varten, jolloin asianomaiset ovat vapaaehtoisesti alistuneet alkoholistihooltoon. Jos henkilö on joutunut alkoholistihooltoon usean edellä mainitun perusteiden nojalla, on hänet seuraavassa taulukossa sijoitettu siihen perusryhmään, mikä on osoittautunut tärkeimmäksi.

trädande, 3. försummande av underhållningsplikt, 4. fallit närstående till last, 5. behov av socialhjälp samt 6. anhållen för fylleri. Därutöver har ännu använts gruppen »annan» för de fall, då vederbörande frivilligt har underkastat sig alkoholistvård. Om en person erhållit alkoholistvård till följd av flere av ovannämnda orsaker, har han i följande tabell hänförs till den grupp, vilken visat sig vara viktigast.

Alkoholistihuollon perusteet — Grunder för alkoholistvården

Huollon peruste Grunden för värden	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
	abs.						%					
Vaarallisuus — Färlighet	58	3	77	—	135	3	1.0	0.9	4.1	—	1.8	0.8
Häiriö tai pahennus — Störande eller förargelseväckande uppträdande	1 552	127	381	21	1 933	148	26.5	36.7	20.4	45.7	25.1	37.7
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti — Försummande av underhållningsskyldighet	419	4	350	8	769	12	7.2	1.2	18.8	17.4	10.0	3.1
Joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi — Fallit närstående till last	472	15	178	1	650	16	8.1	4.3	9.5	2.2	8.4	4.1
Huoltoavun tarve — Behov av socialhjälp	221	11	261	7	482	18	3.8	3.2	14.0	15.2	6.2	4.6
Juopumuspidätykset — Anhållen för fylleri	2 570	168	516	7	3 086	175	43.9	48.5	27.6	15.2	40.0	44.6
Muu — Annan	554	18	105	2	659	20	9.5	5.2	5.6	4.3	8.5	5.1
Yhteensä — Summa	5 846	346	1 868	46	7 714	392	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Juopottelevaa elämää viettävät henkilöt ovat joutuneet alkoholistihooltoon suurimmalta osalta sen vuoksi, että heidät vuoden kuluessa oli pidätetty kolmasti tai useammin tai sen vuoksi, että he olivat ilmeiseksi häiriöksi tai pahenukseksi ympäristölleen. Edellisiä oli v. 1961 40.2 sekä jälkimmäisiä 25.7 % kaikista. Sellaisia alkoholisteja, jotka olivat laiminlyöneet oman tai läheistensä elatuksen, oli 24.0 %. Paitsi ryhmään »muu» sisältyvät 679 henkilöä oli vielä 116 miestä alistunut vapaaehtoisesti alkoholistihooltoon, vaikka heidän kohdallaan on ilmoitettu muitakin huollon perusteita. Kaikkiaan oli siis näitä »vapaaehtoisia» v. 1961 795 eli 9.8 %. V. 1960 heitä oli myös 795 eli 10.2 %. Kaikista alkoholisteista 5 854 eli 72.2 % on jo aikaisemmin ollut alkoholisti- tai raittishuollon alaisena. V:n 1960 vastaavat luvut olivat 5 657 ja 72.2 %.

Personer, vilka för ett onyktert liv, har oftast omhändertagits som alkoholister, emedan de under årets lopp blivit anhållna tre eller flere gånger eller därför, att de varit uppenbart störande eller förargelseväckande för sin omgivning. De förra utgjorde år 1961 40.2 % och de senare 25.7 % av alla. Sådana alkoholister, vilka hade försummat sin underhållningsplikt mot sig själv eller närstående, utgjorde 24.0 %. Utom de 679, som ingår i gruppen »annan», har ännu 116 män frivilligt underkastat sig alkoholistvård. För dessa har likväl även andra grunder för vård uppgivits. Inalles fanns det alltså år 1961 795 »frivilliga» eller 9.8 %. Motsvarande antal år 1960 var också 795 eller 10.2 %. Av hela antalet alkoholister har 5 854 eller 72.2 % tidigare varit under alkoholisti- eller nykterhetsvård. År 1960 var motsvarande antal 5 657 och 72.2 %.

Alkoholistihuollon huoltotoimenpiteet. Alkoholistilain 1 luvun 2 §:n mukaan ovat ne toimenpiteet, joihin alkoholistiksi havaittuun henkilöön nähden on ryhdyttävä, raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. 3 §:n mukaan on kuitenkin ennen näitä huoltotoimenpiteitä henkilöä varoitettava, milloin se katsotaan tarpeelliseksi. Tämän nojalla on huoltotoimenpiteet tilastossa jaettu kolmeen ryhmään: varoitus, raittiusvalvonta ja alkoholistihuoltolahoito. Samoin kuin irtolaisiin on alkoholisteihinkin nähden laitoksesta vapautuneiden jälkivalvonta erotettu eri ryhmäksi.

Seuraava taulukko osoittaa, missä laajuudessa erilaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty erikseen kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa.

Alkoholistivårdens vårdåtgärder. Enligt alkoholistlagens 1 kap. § 2 är de åtgärder, vilka skall vidtagas beträffande person, som befunnits vara alkoholist, nykterhetsuppsikt och vård i allmän alkoholistanstalt. Förrän dessa vårdåtgärder tillämpas, bör enligt § 3 personen likväl varnas, då sådant befinnes nödigt. På denna grund är vårdåtgärderna i statistiken uppdelade i tre grupper: varning, nykterhetsuppsikt och vård i alkoholistanstalt. Såsom i fråga om lösdrivarna har även här de som ställts under övervakning efter anstaltsvård särredovisats.

Följande tabell utvisar, i vilken utsträckning de olika åtgärderna tillämpats särskilt i städerna och köpingarna samt i landskommunerna.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

Huoltotoimenpide Vårdåtgärd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor
	abs.						%					
Varoitus — Varning	1 970	108	1 221	35	3 191	143	33.7	31.2	65.4	76.1	41.4	36.5
Raittiusvalvonta — Nyk- terhetsuppsikt	1 784	144	251	7	2 035	151	30.5	41.6	13.4	15.2	26.4	38.5
Alkoholistihuoltolahoito — Vård i alkoholist- anstalt	1 069	41	301	2	1 370	43	18.3	11.9	16.1	4.3	17.7	11.0
Jälkivalvonta — Efter- övervakning	1 023	53	95	2	1 118	55	17.5	15.3	5.1	4.4	14.5	14.0
Yhteensä — Summa	5 846	346	1 868	46	7 714	392	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Yleisimmin käytettyjä toimenpiteitä oli v. 1961, kuten aikaisemminkin, varoituksen antaminen; sellaisen oli saanut 41.1 % alkoholisteista. V. 1961 määrättiin huoltoloihin 1 413 alkoholista eli 8.4 % vähemmän kuin v. 1960. Näistä on 562:n kohdalla ilmoitettu, että huoltolahoito ei ole vielä täytäntöönpantu. Jälkivalvonnassa huoltolahoidon jälkeen oli 14.5 % kaikista alkoholisteista.

Raittiushuollon huoltotoimenpiteet. Lain mukaan on raittiushuollon alaista henkilöä sopivalla tavalla varoitettava tai jos henkilö 12 viimeksi kuluneen kuukauden aikana on tavattu ilmei-

En av de mest tillämpade vårdåtgärderna år 1961 var, såsom tidigare, varning; 41.1 % av alkoholisterna hade erhållit sådan. År 1961 var antalet till alkoholistanstalt förordnade 1 413 eller 8.4 % mindre än år 1960. För 562 av dessa har uppgivits, att de ännu ej blivit intagna i anstalt under redogörelseåret. Under övervakning efter anstaltsvård var 14.5 % av alla alkoholister.

Nykterhetsvårdens vårdåtgärder. Enligt lagen skall den, som är underställd nykterhetsvård, på lämpligt sätt varnas eller om personen i fråga under de senast förflutna 12 månaderna anträffats

sesti juopuneena julkisella paikalla tai julkisessa tilaisuudessa tai tullut juopumuksesta pidätyksi kahdesti taikka useammin, on hänet, mikäli laissa mainitut muut toimenpiteet katsotaan riittämättömiksi, määrättävä raittiusuojeluun enintään yhdeksi vuodeksi.

Missä määrin raittiushuollon alaiset henkilöt ovat saaneet varoituksen tai heidät on määrätty raittiusuojeluun, selviää seuraavasta taulukosta. Mainittakoon, että näistä henkilöistä 23.1 % on jo aikaisemmin ollut huollon alaisena.

uppenbart drucken på offentlig plats eller vid offentligt tillfälle eller har blivit anhållen för fylleri två gånger eller oftare, skall, för såvitt de i lagen nämnda andra åtgärderna anses otillräckliga, förordnande ges om hans ställande under nykterhetskydd för högst ett års tid.

I vilken utsträckning personer under nykterhetsvård erhållit varning eller ställts under nykterhetsskydd, framgår av följande tabell. Av dessa personer har 23.1 % varit tidigare under nykterhetsvård.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

	Varoitus Varning				Raittiusuojelu Nykterhetskydd		Yhteensä Summa		Varoitus Varning				Raittiusuojelu Nykterhetskydd		Yhteensä Summa	
	Miehiä Män		Naisia Kvinnor		Miehiä Män		Naisia Kvinnor		Miehiä Män		Naisia Kvinnor		Miehiä Män		Naisia Kvinnor	
	abs.								%							
Kaupungit — Städer ...	1 804	28	308	9	2 112	37	57.0	56.0	82.8	100.0	59.7	62.7				
Kauppalat — Köpingar	264	4	21	—	285	4	8.4	8.0	5.6	—	8.1	6.8				
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 096	18	43	—	1 139	18	34.6	36.0	11.6	—	32.2	30.5				
Yhteensä — Summa	3 164	50	372	9	3 536	59	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				

Alkoholistihuoltolat

V:n 1961 aikana toimi maassa 11 alkoholisti-huoltolaa. Niistä 4 oli valtion omistamia, nim. Pernön huoltola Kemiössä, Lapinjärven ja Sairilan huoltolat, viimeksi mainittu Mikkelissä, sekä Alkoholistien vastaanottolaitos Järvenpäässä. Yksityisten yhdistysten omistamia olivat Mikkelin, Kankaanpään sekä Pieksämäellä sijaitseva Tyynelän alkoholistikodit. Lammin, Paavolan kunnassa toimivan Pohjolan sekä Ridasjärven työlaitosten osastoina toimivat huoltolat kuuluivat kuntayhtymille ja Tervalammen huoltola Helsingin kaupungille. Sairilan alkoholisti-huoltola lopetti toimintansa v:n 1961 lopussa.

V:n 1961 kuluessa oli alkoholistihuoltoloiden sosiaaliministeriölle antamien tietojen mukaan laitoksissa kirjoissa kaikkiaan 2 488 alkoholista. Vuoden alussa oli kirjoissa 1 186, vuoden kuluessa otettiin uusia 1 302 ja vapautettiin tai siirrettiin muualle 1 483, joten vuoden lopussa oli kirjoissa kaikkiaan 1 005. Miten alkoholistien määrä vaihtui vuoden kuluessa eri laitoksissa, selviää seuraavasta taulukosta.

Alkoholistanstalterna

Under år 1961 var i landet i verksamhet 11 alkoholistanstalter. Av dem ägdes 4 av staten, nämligen Bjärnå anstalt i Kimito, anstalten i Lappträsk, Sairila anstalt i S:t Michel samt Upptagningsanstalten för alkoholister i Järvenpää. Alkoholisthemmen i Kankaanpää och S:t Michel samt Tyynelä alkoholisthem i Pieksämäki upprätthölls av privata föreningar. Alkoholistanstalten vid arbetsinrättningarna i Lammi och Ridasjärvi samt Pohjola arbetsinrättning i Paavola tillhörde kommunsammanslutningar och Tervalampi vårdanstalt Helsingfors stad. Sairila alkoholistanstalt upphörde med sin verksamhet i slut av år 1961.

Enligt uppgifter från alkoholistanstalterna var vid dessa anstalter under år 1961 inskrivna inalles 2 488 alkoholister. Vid årets början var antalet inskrivna 1 186, under årets lopp intogs 1 302 och utskrevs eller placerades annorstädes 1 483, så att antalet inskrivna vid årets slut var 1 005. Hur totalantalet alkoholister vid de olika anstalterna växlade under årets lopp, framgår av följande tabell.

Alkoholistien luku eri laitoksissa — Antalet alkoholister på de olika anstalterna.

Alkoholistihuoltola Alkoholistanstalt	Hoitopaikkoja Platsantal	Vuoden alussa kirjoissa — Inskrivna vid årets början		Vuoden kuluessa — Under året					Vuoden lopussa kirjoissa — Inskrivna vid årets slut	
		laitoksessa läsnä på anstalten	muualla annorstädes	siirretty mui- ta laitoksista flyttade från andra anstalter	muuta laitok- siin otettuja andra intagna	lopullisesti vapautettuja slutligt frigivna	siirretty mui- hin laitoksiin överflyttade till andra anstalter	muusta syystä poistettuja av annan orsak utskrivna	laitoksessa läsnä på anstalten	muualla annorstädes
Perniö (Björnå)	80	86	152	19	229	230	33	—	83	140
Lapinjärvi — Lapp- träsk	100	130	207	65	275	289	37	18	131	202
Sairila	20	15	22	—	23	48	12	—	—	—
Järvenpää	70	75	131	29	379	428	75	1	74	36
Tervalampi	70	47	84	2	87	61	16	—	34	109
Ridasjärvi	20	1	30	8	13	30	—	—	13	9
Lammi	40	17	50	62	—	54	—	9	15	51
Pohjola	15	1	10	—	—	10	—	—	—	1
Mikkeli (S:t Michel)	24	16	16	4	94	58	18	—	21	33
Tyynelä	24	22	33	10	106	139	8	—	24	—
Kankaanpää	26	24	17	3	96	97	14	—	22	7
Yhteensä — Summa	489	434	752	202	1 302	1 444	213	28	417	588

Kaikista v. 1961 huoltoloihin tulleista 61.7 % oli tullut vapaaehtoisesti, 3.2 % oli vaarallisia ja 35.1 % muita lääninhallitusten huoltoloihin määräämiä alkoholisteja. Vapaaehtoisten luku on edelliseen vuoteen verrattuna lisääntynyt 47:llä ja vaarallisten luku 9:llä sekä muiden 35:llä. Vuoden aikana kirjoissa olleet jakaantuivat vapaaehtoisin, vaarallisiin ja muihin seuraavalla tavalla.

Av alla under år 1961 intagna hade 61.7% kommit frivilligt, 3.2 % var farliga och 35.1 % andra av länsstyrelsen till alkoholistanstalt beordnade. Antalet frivilliga har från föregående år stigit med 47, antalet farliga med 9 samt antalet andra med 35. Samtliga inskrivna fördelade sig på frivilligt inkomna, farliga och andra på följande sätt.

	Vapaaehtoi- sesti tulleita Frivilligt ingångna	Vaarallisia Farliga	Muita Andra	Yh- teensä Summa
Vuoden alussa — Vid årets början				
läsnä — närvarande	192	8	234	434
ehdollisesti vapautettuja — villkorligt frigivna	156	30	339	525
lomaautettuja — permitterade	50	4	64	118
vankilassa, karkureina ym. — i fängelse, på rymmarstråt etc.	8	1	100	109
Uusia vuoden kuluessa — Intagna under året	803	42	457	1 302
Poistettu vuoden kuluessa — Utskrivna under året				
lopullisesti vapautettuja — slutligt frigivna	943	39	462	1 444
muualla siirrettyjä, kuolleita ym. — annorstädes överförda, avlidna m.fl.	14	4	21	39
Vuoden lopussa — Vid årets slut				
läsnä — närvarande	197	9	211	417
ehdollisesti vapautettuja — villkorligt frigivna	24	25	344	393
lomaautettuja — permitterade	19	2	65	86
vankilassa, karkuteillä ym. — i fängelse, på rymmarstråt etc.	12	6	91	109

Vuoden alussa oli sairaalassa 8, vankilassa 77 ja karkureina 24, vuoden lopussa vastaavasti 14, 79 ja 16.

Kun vuoden alussa muualla olleista 184 palautettiin takaisin laitoksiin, on vuoden kuluessa hoidettu kaikissa laitoksissa 2 050 miestä ja 72 naista eli yhteensä 2 122 alkoholista; toisesta laitoksesta toiseen siirretyt alkoholistit sisältyvät tällöin mainittuun lukuun kahdesti. Valtion, työlaitosten ja yksityisten huoltoloiden kesken mainittu luku jakaantui seuraavasti.

	Vuoden aikana hoidettuja Antal vårdade under året	Hoitopäiviä — Vård dagar	
		Kaikkiaan Totalt	Hoidettua kohti Per vårdtagare
Valtion omistamat laitokset — Statsägda anstalter ...	1 450	101 853	70
Työlaitosten yhteydessä toimivat — Vid arbetsinrättningar verksamma anstalter	294	21 929	75
Yhdistysten omistamat — Föreningarnas anstalter	378	23 018	61
Kaikkiaan — Inalles	2 122	146 800	69

Vuoden kuluessa laitoksiin tulleista 1 302 uudesta hoidettavasta suurin osa, 63.8 %, oli ensikertalaisia, 25.2 % oli aikaisemmin ollut kerran ja 11.0 % useamman kerran hoidettavana jossakin alkoholihuoltolassa. Näistä hoidettavista oli eniten 30—39-vuotiaita, 38.4 %, ja sen jälkeen 40—49-vuotiaita, 30.9 %. Laitokseen tullessaan 50 vuotta täyttäneitä oli 21.3 % ja 30 vuotta nuorempia 9.4 %. Kolme hoidettavaa ei ollut vielä täyttänyt 20 vuotta.

Työlaitokset

V. 1961 oli toiminnassa 9 työlaitosta, joista 7 oli kuntainliittojen omistamia, Helsingin kaupungin omistama Tervalammen työlaitos Vihdissä ja valtion omistama Ilmajoen työlaitos. Kuntainliittojen omistamat työlaitokset olivat Uudenmaan työlaitos Hyvinkään maalaiskunnassa, Länsi-Suomen työlaitos Punkalaitumella, Hämeen työlaitos Lammilla, Itä-Suomen työlaitos Mäntyharjulla, Keuruun työlaitos, Kruunupyyn työlaitos ja Pohjolan työlaitos Revonlahdella.

Kuntainliittojen omistamissa työlaitoksissa oli osallisina 518 kuntaa eli 94.7 % maan kaikista kunnista. Hoitopaikkojen luku näissä työlaitoksissa oli selontekovuonna 755. Helsingin kaupungin Tervalammen työlaitoksessa hoitopaikkoja oli 157 ja valtion Ilmajoen työlaitoksessa 100, joten hoitopaikkoja oli työlaitoksissa

Vid årets början var 8 på sjukhus, 77 i fängelse och 24 på rymmarsträt, vid årets slut åter resp. 14, 79 och 16.

Av de vid årets början icke närvarande intogs 184 ånyo på anstalterna, varför under årets lopp på samtliga anstalter vårdats 2 050 män och 72 kvinnor eller inalles 2 122 alkoholister; de som överförts från en anstalt till en annan ingår härvid två gånger i nämnda siffra. Mellan statens, arbetsinrättningarnas och de privata vårdanstalterna fördelade sig nämnda totalantal som följer.

Av de 1 302, som under årets lopp intagits på anstalterna, var de flesta, 63.8 %, förstagångsintagna, 25.2 % hade en gång förut varit intagna på alkoholistanstalt och 11.0 % flere gånger. Av dessa vårdtagare utgjorde 30—39-åringarna den största gruppen, 38.4 %, och därefter 40—49-åringarna, 30.9 %. De som hade fyllt 50 år när de intogs, utgjorde 21.3 %, och 9.4 % var i åldern under 30 år. Tre vårdtagare hade ännu inte fyllt 20 år.

Arbetsinrättningarna

Under år 1961 var 9 arbetsinrättningar i verksamhet, av vilka 7 ägdes av kommunförbund, Tervalampi arbetsinrättning i Vichtis av Helsingfors stad och Ilmajoki arbetsinrättning av staten. Följande arbetsinrättningar ägdes av kommunförbund: Uudenmaan työlaitos i Hyvinge landskommun, Länsi-Suomen työlaitos i Punkalaidun, Hämeen työlaitos i Lammi, Itä-Suomen työlaitos i Mäntyharju, Keuruun työlaitos, arbetsinrättningen i Kronoby och Pohjolan työlaitos i Revonlahti.

I de arbetsinrättningar, som ägdes av kommunförbunden, var 518 kommuner delaktiga eller 94.7 % av alla kommuner i landet. Antalet vårdplatser i nämnda arbetsinrättningar var under redogörelseåret 755. I Helsingfors stads arbetsinrättning i Tervalampi var antalet vårdplatser 157 och i statens arbetsinrättning i Ilma-

yhteensä 1 012. Seuraavassa esitetyt numero-tiedot perustuvat Työlaitosten Keskusliiton keräämiin tilastotietoihin, paitsi Ilmajoen työ-laitoksen osalta, joka on lähettänyt toimintaansa koskevat tiedot suoraan sosiaaliministeriöön.

Työlaitoksissa on v:n 1961 kuluessa ollut hoidettavana kaikkiaan 2 793 huollettavaa. Kuntainliittojen työlaitoksissa oli 2 052, Tervalam-mella 562 ja Ilmajoella 179. Seuraava yhdistelmä osoittaa, minkä lakien nojalla huollettavat oli työlaitoksiin määrätty.

joki 100. Hela antalet vårdplatser var alltså 1 012.

Följande sifferuppgifter grundar sig på statistiska uppgifter insamlade av Arbetsinrättningarnas Centralförbund utom beträffande Ilmajoki arbetsinrättning, som insänt uppgifter över sin verksamhet direkt till socialministeriet.

Totalantalet vårdade i arbetsinrättningarna har under år 1961 varit 2 793. I kommunförbundens arbetsinrättningar var antalet inalles 2 052, i Tervalampi 562 och i Ilmajoki 179. Följande sammanställning visar med stöd av vilka lagar intagningen på arbetsinrättning skett.

Laki, jonka nojalla huollettavat on työlaitokseen otettu Lag, enligt vilken de vårdade förordnats till arbetsinrättning	Työlaitokset — Arbetsinrättningar					
	Kuntainliittojen Kommunalförbundens	Helsingin kaupungin Helsingfors stads	Valtion Statens	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
Huoltoapulaki, 40 § (työvelvolliset) — Socialhjälpslagen, § 40 (arbetspliktiga) ..	444	17	65	—	509	17
Huoltoapulaki, 25 ja 54 § (kurinpidolliset) Socialhjälpslagen § 25 ja 54 (disciplinära)	71	17	9	—	80	17
Laki lasten elatusavun turvaamisesta — Lagen om tryggnad av underhållsbidrag åt barn	1 170	13	320	—	1 490	13
Alkoholilaki — Lagen om alkoholister .	99	27	168	—	267	27
Irtolaislaki — Lagen om lösdrivare	66	128	—	179	66	307
Yhteensä — Summa	1 850	202	562	179	2 412	381

V. 1960 oli huollettavia kaikkiaan 2 908, joten heitä oli työlaitoksissa v. 1961 115 eli 4.0 % vähemmän. Huoltoapulain nojalla huollettujen luku aleni 0.6 %, perhepinnarien 4.5 ja irtolais-ten 20.6 %, jota vastoin alkoholistien luku nousi 24.1 %.

V. 1961 työlaitoksissa huolletuista 53.8 % oli perhepinnareita, 22.3 % huoltoapulain nojalla huollettuja, 13.4 % irtolaisia ja 10.5 % alkoholis-teja. Edellisenä vuonna vastaavat suhdeluvut olivat 54.1, 21.6, 16.2 ja 8.1. Miehistä suurin osa, 61.8 %, oli perhepinnareita ja naisista sen sijaan 80.6 % irtolaisia. Kaikista huollettavista 86.4 % oli miehiä ja 13.6 % naisia.

Kertomusvuoden alussa oli laitoksissa läsnä yhteensä 707 huollettavaa. Vuoden aikana otettiin uusia ja palautettiin vuoden alussa muualla olleita yhteensä 2 086. Vuoden kuluessa vapautettujen, lomautettujen tai karanneiden luku oli 2 134, joten vuoden lopussa oli läsnä 659 huollettavaa. Eri laitosryhmissä huollettavat vaihtuivat vuoden aikana seuraavalla tavalla.

År 1960 var antalet vårdade inalles 2 908; år 1961 var antalet således 115 eller 4.0 % mindre. Antalet enligt socialhjälpslagen vårdade nedgick med 0.6 %, antalet tredskande underhållspliktiga med 4.5 och lösdrivare med 20.6, då däremot antalet alkoholister steg med 24.1 %.

Av de år 1961 i arbetsinrättningarna vårdade var 53.8 % tredskande underhållspliktiga, 22.3 % enligt socialhjälpslagen intagna, 13.4 % lösdrivare och 10.5 % alkoholister. Föregående års motsvarande proportionstal var 54.1, 21.6, 16.2 och 8.1. Största delen, 61.8 %, av männen var tredskande underhållspliktiga och av kvinnorna däremot 80.6 % lösdrivare. Av hela antalet vårdade var 86.4 % män och 13.6 % kvinnor.

I början av redogörelseåret var vid anstalterna närvarande 707 vårdade. Under året intogs nya och återtogs sådana, som i början av året vistats annorstädes, inalles 2 086. Antalet under året frigivna, permitterade eller förrymda var 2 134, vadan antalet vid årets slut närvarande utgjorde 659. I de olika anstaltsgrupperna var omsättningen av vårdade följande.

	Työlaitokset — Arbetsinrättningar					
	Kuntainliittojen Kommunalförbundens		Helsingin kaupungin Helsingfors stads	Valtion Statens	Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
Vuoden alussa laitoksissa läsnä — Vid årets början i inrättningarna närvarande ...	434	72	150	51	584	123
Vuoden aikana otettu — Under året intagna	1 416	130	412	128	1 828	258
Vuoden aikana vapautettu, lomautettu, karannut — Under året frigivna, permitterade, förrymda	1 437	148	433	116	1 870	264
Vuoden lopussa laitoksissa läsnä — Vid årets slut i inrättningarna närvarande	413	54	129	63	542	117

Hoitopäiviä oli kertomusvuonna kaikkiaan 255 422 eli 9.3 % vähemmän kuin v. 1960. Niistä oli 51.2 % perhepinnarien, 22.8 % huoltoapulain nojalla laitoksiin otettujen, 17.4 % irtolaisten ja 8.6 % alkoholistien hoitopäiviä. Kaikista hoitopäivistä 45 168 eli 17.7 % tuli naisten osalle ja 210 254 eli 82.3 % miesten osalle. Näin ollen kutakin vuoden kuluessa laitoksissa hoidettua naista kohden hoitopäiväluku nousi keskimäärin 119:een, mutta kutakin miestä kohden vain 87:ään.

Under redogörelseåret var antalet vårddagar inalles 255 422 eller 9.3 % mindre än år 1960. Därav kom 51.2 % på de tredskande underhållspliktiga, 22.8 % på de enligt socialhjälpslagen intagna, 17.4 % på lösdrivarna och 8.6 % på alkoholisterna. Av totalantalet vårddagar föll 45 168 eller 17.7 % på kvinnornas och 210 254 eller 82.3 % på männens del. Således steg antalet vårddagar i medeltal per kvinna till 119, men per man endast till 87.

VII. Kunnallisen sosiaalihuollon kustannukset

Huoltotoiminnan tulot samoin kuin menotkin on ilmoitettu siten, ettei tuloista ole vähennetty niitä kustannuksia, joita kunnilla on ollut niitä hankkiessaan, yhtä vähän kuin suoritetuista menoista on vähennetty niitä erinä, jotka mahdollisesti ovat tulleet korvatuiksi tuloilla. Sekä tulo- että menopuolella on otettu huomioon luontois- ja työsuoritukset.

Huoltotoiminnan tuloja ja menoja selvitettyä on pidetty erillään eri huoltolakien soveltamisesta aiheutuneet kustannukset. Näin ollen tehdään seuraavassa tarkemmin selkoa erikseen huoltoavun, lastensuojelun sekä irtolais- ja alkoholistihoitojen tuloista ja menoista. Hallintomenot ja -tulot, jotka yleensä ovat koko huoltotoiminnan yhteisiä, muodostavat oman ryhmänsä.

V:sta 1958 lähtien avustuksia, joita sosiaalilautakunnat ovat myöntäneet huoltoapua ja lastensuojelua harjoittaville yhdistyksille, ei ole sisällytetty huoltoavun ja lastensuojelun menoihin. Ne on käsitelty erillisenä menoryhmänä tämän luvun lopussa samoin kuin myös kuntien kustannusosuus kansaneläkkeiden tukiosista. Kodinhoitajien toiminnasta sekä toipilarahoista aiheutuneet menot on käsitelty näitä toimintamuotoja koskevilla luvuilla.

Huoltotoiminnan kokonaismenot ja -tulot.

V. 1961 nousivat huoltomenot koko maassa 18 019 milj. mk:aan ja tulot 7 110 milj. mk:aan, joten kunnat joutuivat huoltotoimintaan käyttämään 10 909 milj. mk. Kun sellaiset menoerät kuin korvaukset muille kunnille ja hoitomaksut vieraan kunnan kunnalliskodissa tai lastenkodissa olleista jo sisältyvät avustusta antaneiden kuntien avustusmenoihin, joskaan eivät aina saman tilikauden aikana, niin huollon kokonaiskustannukset, jos nämä menoerät vähennetään, olisivat selontekovuonna 17 855 milj. mk.

Miten menot ja tulot jakaantuivat eri huoltoalojen osalle erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta.

VII. Den kommunala socialvårdens kostnader

Inkomsterna liksom även utgifterna för vårdverksamheten har uppgivits så, att från inkomsterna icke subtraherats de kostnader, som kommunerna haft vid anskaffandet av dem, lika litet som från de erlagda utgifterna avdragits de summor, som eventuellt blivit ersatta genom inkomster. Såväl på inkomst- som utgiftssidan har natura- och arbetsprestationer beaktats.

Vid klarläggandet av inkomsterna och utgifterna för vårdverksamheten har de kostnader, som förorsakats av de olika vårdlagarnas tillämpning, avskilts från varandra. Sålunda redogöres i det följande närmare för inkomsterna och utgifterna särskilt för socialhjälp, barnskydd samt lösdriivar- och alkoholistvården. Förvaltningsutgifterna och -inkomsterna, som i allmänhet är gemensamma för hela vårdverksamheten, bildar en grupp för sig.

Från och med år 1958 har understöden, vilka socialnämnderna beviljat föreningar, som utövar socialhjälp och barnskydd, ej innefattats i utgifterna för socialhjälp och barnskydd. De har behandlats som en skild utgiftsgrupp i slutet av detta kapitel, såsom även kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas understödsdel. Utgifterna för hemvårdarinornas verksamhet och för konvalescentpenningarna har behandlats i samband med de redogörelser, som omfattar dessa verksamhetsområden.

Vårdverksamhetens totalutgifter och -inkomster.

Under år 1961 steg vårdutgifterna i hela landet till 18 019 milj. mk och inkomsterna till 7 110 milj. mk, varigenom kommunerna kom att till vårdverksamheten använda 10 909 milj. mk. Emedan sådana utgiftsposter som ersättnings- till andra kommuner och vårdavgifter för personer, som vårdats i främmande kommuns kommunalhem eller barnhem, redan ingår i de kommuners understödsutgifter, som beviljats understöden ehuru icke alltid under samma räkenskapsperiod, utgjorde totalkostnaderna för vården, om dessa utgiftsposter avdragas, 17 855 milj. mk.

Huru utgifterna och inkomsterna fördelade sig på de olika vårdområdena särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande tabell.

Huoltotoiminnan menot ja tulot — Vårdverksamhetens utgifter och inkomster

Huoltoala — Vårdområde	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
<i>Menot — Utgifter</i>								
Hallinto — Förvaltning	893 265	10.1	96 736	9.4	739 655	9.1	1 729 656	9.6
Huoltoapu — Socialhjälp	5 019 570	56.9	678 382	66.0	6 670 487	81.6	12 368 439	68.6
Lastensuojelu — Barnskydd	2 863 903	32.5	248 629	24.2	755 798	9.2	3 868 330	21.5
Irtolaishuolto — Lösdrivarvård	7 413	0.1	48	0.0	609	0.0	8 070	0.0
Alkoholistihuolto — Alkoholistvård	33 967	0.4	3 745	0.4	7 233	0.1	44 945	0.3
Yhteensä menoja — Summa utgifter	8 818 118	100.0	1 027 540	100.0	8 173 782	100.0	18 019 440	100.0
<i>Tulot — Inkomster</i>								
Hallinto — Förvaltning	1 165	0.0	46	0.0	2 451	0.0	3 662	0.0
Huoltoapu — Socialhjälp	2 099 707	23.8	305 742	29.8	3 468 068	42.4	5 873 517	32.6
Lastensuojelu — Barnskydd	961 374	10.9	75 952	7.4	195 260	2.4	1 232 586	6.8
Irtolaishuolto — Lösdrivarvård	70	0.0	4	0.0	—	—	74	0.0
Alkoholistihuolto — Alkoholistvård	210	0.0	47	0.0	201	0.0	458	0.0
Kuntien huoltotoimintaan käyttämät varat — Av kommunerna för vårdverk- samheten använda medel	5 755 592	65.3	645 749	62.8	4 507 802	55.2	10 909 143	60.6
Yhteensä tuloja — Summa inkomster	8 818 118	100.0	1 027 540	100.0	8 173 782	100.0	18 019 440	100.0

Huoltotoiminnan kustannukset peitettiin suurimmalta osalta kuntien tarkoitukseen myöntämällä varoilla. Huoltoavun ja lastensuojelun omat tulot muodostivat vain lähes 2/5 eli 39.5 % kokonaismenoista.

V. 1960 huoltomenot olivat koko maassa 17 157 milj. mk. Näin ollen oli huoltotoimintaan v. 1961 käytetty 862 milj. mk eli 5.0 % enemmän kuin lähinnä edellisenä vuonna. Kun kuitenkin huoltotoiminnan omat tulot kasvoivat samaan aikaan 11.1 %:lla, nousivat huollon nettomenot vain 154 milj. mk:illa eli 1.4 %. Jos otetaan huomioon, että elinkustannusindeksi on noussut samaan aikaan 2.2 %, olisivat huollon bruttomenot v. 1961 olleet 2.8 % suuremmat ja nettomenot 0.7 % pienemmät kuin v. 1960.

Suurimmat absoluuttiset huoltomenot olivat v. 1961 seuraavissa kaupungeissa: Helsingissä 3 821 milj. mk, Tampereella 893, Turussa 730, Porissa 297, Vaasassa 268, Lahdessa 266, Oulussa 259, Kuopiossa 238, Jyväskylässä 181 ja Kemissä 166 milj. mk. Pienimmät ne olivat Uudessa-kaarlepyyssä, 4.3 milj. mk, ja Kaskisissa, 3.1 milj. mk.

Maaseudulla huoltomenot kohosivat v. 1961 yli 30 milj. mk:n 71 kunnassa, 20—30 milj. mk:n välillä ne olivat 83:ssa, 10—20 milj. mk:n välillä 113:ssa, 5 ja 10 milj. mk:n välillä 110 kunnassa sekä 1 ja 5 milj. mk:n välillä 89 kunnassa. 1 milj. mk pienemmät menot olivat 15 kunnassa.

Utgifterna för vårdverksamheten täcktes till största delen med de medel kommunerna för ändamålet beviljat. Socialhjälpens och barnskyddets egna inkomster bildade blott nära 2/5 eller 39.5 % av totalutgifterna.

År 1960 utgjorde vårdutgifterna i hela landet 17 157 milj. mk. Sälunda hade år 1961 för vårdverksamheten använts 862 milj. mk eller 5.0 % mer än närmast föregående år. Då vårdverksamhetens egna inkomster samtidigt steg med 11.1 %, var vårdverksamhetens nettoutgifter endast 154 milj. mk eller 1.4 % större än år 1960. Om man beaktar, att levnadskostnadsindex samtidigt stigit med 2.2 %, vore vårdens bruttoutgifter år 1961 2.8 % större och nettoutgifter 0.7 % mindre än år 1960.

De absoluta vårdutgifterna var under år 1961 störst i följande städer: i Helsingfors 3 821, milj. mk, i Tammerfors 893, i Åbo 730, i Björneborg 297, i Vasa 268, i Lahti 266, i Uleåborg 259, i Kuopio 238, i Jyväskylä 181 och i Kemi 166 milj. mk. Minst var de i Nykarleby, 4.3 milj., och Kaskö, 3.1 milj. mk.

På landsbygden åter översteg vårdutgifterna år 1961 i 71 kommuner 30 milj. mk, mellan 20—30 milj. mk växlade de i 83 kommuner, mellan 10—20 milj. i 113, mellan 5—10 milj. mk i 110 kommuner och mellan 1 och 5 milj. mk i 89 kommuner. I 15 kommuner var utgifterna under 1 milj. mk.

Jos huoltotoiminnan kokonaiskustannukset, siis bruttokustannukset ja toiselta puolen ne kustannukset, jotka saadaan, jos menoista vähennetään huoltotoiminnan tuottamat tulot, ts. nettokustannukset, jaetaan henkikirjoihin merkityllä asukasluvulla sekä koko maassa että erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, tulee kustannuksia keskimäärin asukasta kohden seuraavat määrät.

Om de totala kostnaderna för vårdverksamheten, således bruttokostnaderna och å andra sidan de kostnader, som erhålles, om från utgifterna subtraheras de inkomster, som vårdverksamheten inbringat, m.a.o. nettokostnaderna, divideras med den mantalsskrivna folkmängden både i hela landet och särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, erhålles som genomsnittliga kostnader per invånare följande belopp.

Vuosi — År	Brutto- ja nettomenot asukasta kohden, mk — Brutto- och nettoutgifter per invånare, mk							
	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
1952	3 074	2 169	1 938	1 404	1 528	1 097	1 960	1 398
1953	3 437	2 433	2 189	1 541	1 660	1 155	2 165	1 518
1954	3 631	2 578	2 342	1 658	1 791	1 246	2 325	1 633
1955	3 942	2 735	2 484	1 720	1 929	1 258	2 516	1 693
1956	4 551	3 206	2 943	2 091	2 243	1 506	2 939	2 023
1957	4 837	3 198	3 038	2 049	2 274	1 275	3 063	1 882
1958	5 365	3 653	3 299	2 181	2 478	1 404	3 375	2 114
1959	5 765	3 906	3 564	2 353	2 644	1 519	3 628	2 282
1960	5 873	3 971	3 845	2 471	2 826	1 618	3 855	2 416
1961	6 047	3 947	3 884	2 441	2 959	1 632	4 017	2 432

Laskemalla huoltotoiminnan brutto- ja nettomenot v. 1961 asukasta kohden eri lääneissä sekä erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa saadaan seuraava yhdistelmä.

Genom att beräkna vårdverksamhetens brutto- och nettoutgifter år 1961 per invånare i de olika länen samt särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna erhålles följande sammanställning.

Lääni — Län	Brutto- ja nettomenot asukasta kohden, mk — Brutto- och nettoutgifter per invånare, mk					
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
Uudenmaan — Nylands	7 650	4 902	3 785	2 196	6 329	3 977
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs ..	5 127	3 419	2 574	1 360	3 487	2 096
Ahvenanmaa — Åland	2 121	1 192	1 699	836	1 833	949
Hämeen — Tavastehus	5 444	3 594	3 433	1 723	4 470	2 688
Kymen — Kymmene	4 118	2 618	2 918	1 484	3 517	2 050
Mikkelin — S:t Michels	3 858	2 443	3 415	1 668	3 521	1 852
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	3 943	2 429	3 200	1 843	3 324	1 941
Kuopion — Kuopio	4 662	3 143	3 018	1 649	3 460	2 051
Keski-Suomen — Mellersta Finland	4 502	3 003	3 069	1 736	3 373	2 004
Vaasan — Vasa	5 206	3 406	2 146	1 166	2 799	1 644
Oulun — Uleåborgs	4 289	2 667	2 858	1 737	3 133	1 916
Lapin — Lapplands	4 318	3 110	2 823	1 815	3 259	2 193

Yksityisten kuntien huoltokustannusten määrät poikkeavat kuitenkin usein tuntuvasti näistä keskimääristä. Seuraavassa taulukossa on sen vuoksi kunnat ryhmitetty asukasta kohden tulevien huoltokustannusten suuruuden mukaan muutamiin pääluokkiin ja mainittu

Vårdkostnadernas belopp i de enskilda kommunerna avviker dock ofta kännbart från dessa medeltal. I följande tabell har kommunerna därför enligt storleken av vårdkostnaderna per invånare grupperats i några huvudklasser; vidare har uppgivits antalet städer, köpingar och lands-

kuhunkin luokkaan kuuluvien kaupunki-, kaupala- ja maalaiskuntien lukumäärät, jälkimmäiset erikseen kussakin läänissä. Kustannukset on laskettu nettomenojen mukaan.

kommuner, som hänförts till varje klass, de sistnämnda särskilt i varje län. Kostnaderna har beräknats enligt nettoutgifterna.

Huoltotoiminnan nettokustannukset asukasta kohden eri kunnissa — Vårdverksamhetens nettokostnader per invånare i olika kommuner

Läni — Län	Kuntien luku, joissa huollon nettokustannukset asukasta kohden olivat, mk Antal kommuner, i vilka nettokostnaderna för vårdverksamheten per invånare utgjorde, mk										Yhteensä kuntia Till-sammans kommuner
	—800	800— 1 000	1 000— 1 200	1 200— 1 400	1 400— 1 600	1 600— 1 800	1 800— 2 000	2 000— 2 200	2 200— 2 400	2 400—	
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>											
Uudenmaan — Nylands ..	—	2	3	2	6	6	4	3	3	5	34
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	26	14	19	14	11	10	5	5	3	1	108
Ahvenanmaa — Åland ...	9	2	1	—	1	2	—	—	—	—	15
Hämeen — Tavastehus ...	2	5	6	6	10	6	3	5	1	6	50
Kymen — Kymmene	3	5	2	6	3	2	4	1	—	1	27
Mikkelin — S:t Michels ..	—	3	2	3	8	3	1	—	4	2	26
Pohjois-Karjalan — Norra Karels	—	1	1	4	2	3	3	2	—	2	18
Kuopion — Kuopio	—	—	2	7	2	6	4	2	3	—	26
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	—	2	1	7	4	7	5	3	1	1	31
Vaasan — Vasa	24	11	14	10	6	5	—	1	—	—	71
Oulun — Uleåborgs	7	1	5	8	10	8	6	2	2	5	54
Lapin — Lapplands	1	2	4	1	3	5	1	—	—	4	21
Yhteensä maalaiskuntia — Summa landskommuner	72	48	60	68	66	63	36	24	17	27	481
<i>Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar</i>	—	2	4	2	1	2	3	8	9	35	66
Kaikkiaan kuntia — Inalles kommuner	72	50	64	70	67	65	39	32	26	62	547
%:na kuntien luvusta — I % av antalet kommuner	13.2	9.1	11.7	12.8	12.2	11.9	7.1	5.9	4.8	11.3	100.0

Nettomenojen suuruus asukasta kohden vaihtelee huomattavasti kunnan suuruudesta riippuen. Tämän valaisemiseksi seuraavassa yhdistelmässä kunnat on asukasluvun mukaan jaettu 5 ryhmään ja kussakin ryhmässä on laskettu nettomenojen suuruus asukasta kohden erikseen kaupunki- ja kauppalakunnissa sekä maalaiskunnissa. Näiden menojen suuruus voi vuodesta toiseen vaihdella samoissakin kunnissa varsinkin huomattavasti riippuen lähinnä saatujen korvausten suuruudesta.

Nettoutgifternas storlek per invånare varierar betydligt beroende på kommunens storlek. För att belysa denna fråga har i följande sammanställning kommunerna grupperats enligt invånarantalet i 5 grupper och räknats nettoutgifterna per invånare särskilt för städerna och köpingarna samt landskommunerna. Dessa utgifter kan från år till år variera ganska betydligt i samma kommun beroende närmast på storleken av erhållna ersättningar.

Asukasluku Antal invånare	Nettomenot asukasta kohden — Nettoutgifter per invånare					
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Kuntien luku Antal kommuner	Mk	Kuntien luku Antal kommuner	Mk	Kuntien luku Antal kommuner	Mk
— 4 000	6	1 965	217	1 187	223	1 206
4 000 — 7 999	18	2 122	150	1 582	168	1 640
8 000 — 11 999	10	2 543	73	1 693	83	1 802
12 000 — 15 999	6	2 389	31	1 798	37	1 899
16 000 —	26	4 017	10	2 252	36	3 746

Kuten edellä jo on mainittu, olivat hallintomenot v. 1961 yhteensä koko maassa 1 730 milj. mk, huoltoapumenot 12 368 milj., lastensuojelumenot 3 868 milj. sekä irtolais- ja alkoholisti-huoltomenot yhteensä 53 milj. mk. Minkä laatuista huoltoavun ja lastensuojelun menot olivat, selviää seuraavasta taulukosta.

Såsom redan nämndes, utgjorde förvaltningsutgifterna år 1961 i hela landet sammanlagt 1 730 milj. mk, socialhjälpstgifterna 12 368 milj., barnskyddsutgifterna 3 868 milj. samt utgifterna för lösdrivar- och alkoholistvården sammanlagt 53 milj. mk. Av följande tabell framgår arten av socialhjälpens och barnskyddets utgifter.

Huoltoavun ja lastensuojelun menot — Utgifterna för socialhjälp och barnskyddet

Menojen laatu — Utgifternas art	Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Yhteensä — Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Sosiaalilautakuntien alaiset laitokset — Anstalter underlydande socialnämnderna	6 769 579	54.7	2 725 953	70.5	9 495 532	58.5
Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård	2 304 691	18.6	555 216	14.3	2 859 907	17.6
Kotiavustus — Hemunderstöd	2 819 663	22.8	—	—	2 819 663	17.4
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	34 382	0.3	440 103	11.4	474 485	2.9
Korvaukset muille kunnille — Ersättningar till andra kommuner	16 477	0.1	44 694	1.2	61 171	0.4
Kannatusmaksu työlaitokseen — Understödsavgift till arbetsinrättning	106 784	0.9	—	—	106 784	0.6
Muut menot — Övriga utgifter	316 863	2.6	102 364	2.6	419 227	2.6
Yhteensä — Summa	12 368 439	100.0	3 868 330	100.0	16 236 769	100.0

Sekä huoltoavun että lastensuojelun menojen jakaantumisessa eri tarkoituksiin on vuosien kuluessa havaittavissa suuria muutoksia. Kuntien omien huoltolaitosten menot nielevät vuosi vuodelta yhä suuremman osan huollon kokonaismenoista. Korvaukset muille kunnille, mikä menoerä aikaisemmin on ollut melko suuri, pienenevät yhä enemmän huoltoapulain uusien korvausta koskevien määräysten johdosta.

Jos eri menoerien suuruutta verrataan keskenään vv. 1960 ja 1961, havaitaan, että sosiaalilautakuntien omien laitosten menot ovat nousseet 8.8 %. Sen sijaan muun laitoshoidon kustannukset ovat nousseet vain 4.8 %, jos tub. parantolahoitomenoja ei oteta huomioon, ne kun eivät enääv. 1961 kuulu kuntien huoltomenoihin. Kotiavustuksina jaettu määrä, mikä työttömyydestä johtuen viime vuosina on jatkuvasti kasvanut, aleni edellisestä vuodesta 3.9 %. Vain kotiavustusta saaneiden henkilöiden luku pieneni samaan aikaan 8.8 %.

Mitä huoltotoiminnan tuloihin tulee, oli yleisituloja v. 1961 3 milj. mk, huoltoavun tuottamia tuloja 5 874 milj. mk, lastensuojelun 1 233 milj. sekä irtolais- ja alkoholisti-huollon 0.5 milj. mk. Huoltoavun ja lastensuojelun tulot jakaantuivat seuraavan taulukon mukaisesti.

I fördelningen av både socialhjälpens och barnskyddets utgifter på olika ändamål kan under årens lopp stora förändringar konstateras. Utgifterna för kommunernas egna vårdanstalter slukar år för år en allt större del av de totala vårdkostnaderna. Ersättningarna till andra kommuner, vilka tidigare varit rätt stora, minskar allt mera till följd av de nya bestämmelserna i socialhjälpenslagen rörande ersättningarna.

Om under 1960 och 1961 de olika utgiftsposterna jämföres med varandra, observeras, att utgifterna för anstalter underlydande socialnämnderna har ökat med 8.8 %. Däremot har kostnaderna för övrig anstaltsvård stigit endast med 4.8 %, om utgifterna för vården i tub. sanatorierna icke tages med, då de år 1961 icke mera tillhör kommunernas vårdutgifter. Utgifterna för hemunderstöd, som till följd av arbetslösheten de sista åren fortfarande stigit, minskades från föregående år med 3.9 %. Antalet personer, som åtnjöt endast hemunderstöd, nedgick samtidigt med 8.8 %.

Vad vårdverksamhetens inkomster beträffar, utgjorde de allmänna inkomsterna under år 1961 3 milj. mk, inkomsterna genom socialhjälpens 5 874 milj. mk, genom barnskyddet 1 233 milj. samt genom lösdrivar- och alkoholistvården 0.5 milj. mk. Socialhjälpens och barnskyddets inkomster fördelade sig enligt följande tabell.

Huoltoavun ja lastensuojelun tulot — Socialhjälpens och barnskyddets inkomster

Tulojen laatu — Inkomsternas art	Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Yhteensä — Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Perunkirjoitusmaksut — Bouppteckningsprocenter	38 298	0.6	—	—	38 298	0.5
Korvaukset valtiolta — Ersättningar av staten huoltoapulain perusteella — med stöd av socialhjälp- lagen	252 254	4.3	67 623	5.5	319 877	4.5
sotasiirtolaisten huoltoa kosk. lain perusteella — med stöd av lagen ang. de krigsförflyttades vård	116 658	2.0	4 067	0.3	120 725	1.7
Korvaukset muilta kunnilta — Ersättningar av andra kommuner	109 527	1.9	64 641	5.2	174 168	2.5
yksityisiltä — av enskilda personer	4 578 802	78.0	218 849	17.8	4 797 651	67.5
Lapsilisät — Barnbidrag	—	—	99 764	8.1	99 764	1.4
Sosiaalilautakuntien alaiset laitokset — Anstalter under- lydande socialnämnder	642 565	10.9	764 447	62.0	1 407 012	19.8
Lahjoitukset ja rahastojen korot — Donationer och räntor av donationsfonder	2 070	0.0	3 154	0.3	5 224	0.1
Muut tulot — Andra inkomster	133 343	2.3	10 041	0.8	143 384	2.0
Yhteensä — Summa	5 873 517	100.0	1 232 586	100.0	7 106 103	100.0

Verrattaessa keskenään huoltoavun ja lastensuojelun menojen ja tulojen nousua v:sta 1960 v:een 1961 havaitaan menojen kasvaneen 4.4 % ja tulojen 11.0 % lähinnä edellisestä vuodesta. Valtiolta huoltoapulain nojalla saadut korvaukset ovat nousseet 20.7 % ja yksityisten maksamat korvaukset 12.7 %:lla. Valtiolta sotasiirtolaisten huoltoa koskevan lain perusteella on v. 1961 saatu 9.7 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Selvyiden vuoksi mainittakoon, että valtiolta, muilta kunnilta ja yksityisiltä saatuihin korvauksiin sisältyvät myös korvaukset kunnallis- ja lastenkotihoidosta. Huoltoavun ja lastensuojelun menoista tuli 44 % korvatuksi vastaavien huoltoalojen tuloilla, siis paljon enemmän kuin ennen sotia, jolloin vastaava suhdeluku oli noin 25.

Huoltoapumenot. Huoltoavun eri menoryhmät jakaantuivat kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa seuraavalla sivulla olevan taulukon osoittamalla tavalla.

Suurimman erän sekä kaupunkien ja kauppaloiden että maalaiskuntien huoltoapumenoissa muodostivat kuntien omat huoltolaitokset. Niiden menot ovat nousseet v:een 1960 verrattuna 11.8 ja 7.6 %. Jos otetaan huomioon, että Kolpeneen huoltolaitoksissa hoidettujen hoitomaksut eivät enää v. 1961 sisälly tähän kohtaan, olisivat prosenttiluvut 11.9 ja 7.9. Toiseksi suurin menoerä

Då man jämför stegringen av utgifterna och inkomsterna för socialhjälpens och barnskyddet från år 1960 till år 1961 finner man, att utgifterna stigit med 4.4 % och inkomsterna med 11.0 % från närmast föregående år. Ersättningarna av staten med stöd av socialhjälpenslagen har stigit med 20.7 % och ersättningarna av enskilda med 12.7 %. Ersättningar av staten enligt lagen angående de krigsförflyttades vård har kommunerna erhållit 9.7 % mindre år 1961 än föregående år. För undvikande av missförstånd bör nämnas att i ersättningarna av staten, andra kommuner och enskilda personer ingår även ersättningarna för vård i kommunal- och barnhem. Av socialhjälpens och barnskyddets utgifter täcktes 44 % med inkomsterna från motsvarande vårdformer, alltså mycket mera än före kriget, då motsvarande proportionstal var ca. 25.

Socialhjälpens utgifterna. Socialhjälpens olika utgiftsgrupper fördelade sig i städerna och köpingarna samt landskommunerna såsom tabellen på följande sida utvisar.

Den största utgiftsposten såväl i städernas och köpingarnas som landskommunernas socialhjälp utgjordes av kommunernas egna vårdinrättningar. Utgifterna för dem har stigit i jämförelse med år 1960 med 11.8 och 7.6 %. Då utgifterna för vården på Kolpene vårdanstalt icke mera ingår i denna punkt, blir motsvarande procenttal 11.9 och 7.9, om denna omständighet tages i

Huoltoapumenot kaupungeissa ja kaupaloissa sekä maalaiskunnissa — Socialhjälpens utgifter i städer och köpingar samt landskommuner

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Kunnalliskodit ym. sosiaalilautakuntien alaiset huoltolaitokset — Kommunalhem o.a. socialnämnder underlydande vårdanstalter	2 772 659	48.7	3 996 920	59.9	6 769 579	54.7
Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård invalidi-, aistivialis- yms. laitoksissa — i anstalter för invalider, sinnesdefekta o.a.d.	1 415	0.0	2 864	0.1	4 279	0.0
vajaamielislaitoksissa — i anstalter för psykiskt efterblivna	66 704	1.2	108 951	1.6	175 655	1.4
mielisairaaloissa — i sinnessjukhus	532 476	9.3	751 630	11.3	1 284 106	10.4
keuhkotautiparantoloissa — i tuberkulossanatorier	2 698	0.0	1 367	0.0	4 065	0.0
muissa sairaaloissa — i övriga sjukhus	271 392	4.8	326 606	4.9	597 998	4.8
työlaitoksissa — i arbetsinrättningar	5 534	0.1	5 923	0.1	11 457	0.1
vieraan kunnan kunnalliskodissa — i annan kommuns kommunalhem	17 573	0.3	64 270	1.0	81 843	0.7
muissa hoitolaitoksissa — i övriga vårdanstalter ...	105 451	1.9	39 837	0.6	145 288	1.2
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	1 392	0.0	32 990	0.5	34 382	0.3
Kotiavustus — Hemunderstöd	1 457 729	25.6	970 013	14.5	2 427 742	19.6
Kotiin annettu lääke- yms. avustus — Hemunderstöd för läkemedel och sjukvård	211 635	3.7	180 286	2.7	391 921	3.2
Ehkäisevä huoltoapu — Preventiv socialhjälp	171 803	3.0	27 779	0.4	199 582	1.6
Ammattiopetus — Yrkesutbildning	8 583	0.2	22 759	0.3	31 342	0.3
Korvaukset muille kunnille — Ersättning till andra kommuner	5 874	0.1	10 603	0.2	16 477	0.1
Kannatusmaksu työlaitokseen — Understödsavgift till arbetsinrättning	45 454	0.8	61 330	0.9	106 784	0.9
Muut huoltoapumenot — Övriga socialhjälsutgifter ..	19 580	0.3	66 359	1.0	85 939	0.7
Yhteensä — Summa	5 697 952	100.0	6 670 487	100.0	12 368 439	100.0

on kotiin annettu avustus, mikä edellisestä vuodesta on alentunut koko maassa 3.9 %, asutuskeskuksissa 3.3 %, maalaiskunnissa 4.7 %. Jos näihin menoeriin lisätään vielä mielisairaaloissa hoidettujen hoitomaksut, muodostavat nämä kolme ryhmää 87.9 % kaikista huoltoapumenosta. Vajaamielisten laitoshoidomenot nousivat 38.8 %. Jos huoltoavun ja lastensuojelun vajaamielislaitoksissa hoidettujen hoitomaksut laskeaan yhteen, ovat nämä menot nousseet v:sta 1960 28.3 %. — Ryhmään muut huoltoapumenot sisältyi kuljetus-, hautaus- ym. kuluja.

Sosiaalilautakuntien alaisten huoltoapulaitosten menot olivat v. 1961 6 770 milj. mk. Tähän summaan sisältyvien kunnalliskotien menoihin nähden on otettava huomioon, että yhden kunnan omistamien kunnalliskotien menot on otettu bruttomenoina, jota vastoin yhteisten kunnalliskotien kohdalta siihen sisältyvät vain ne menot, mitkä osakaskunnat ovat joutuneet

betraktande. Den näst största utgiftsposten är hemunderstöd, vilken från föregående år har nedgått för hela landet med 3.9 %, i bosättningscentra med 3.3 % och i landskommunerna med 4.7 %. Om till dessa utgiftsposter adderas vårdutgifter för på sinnessjukhus vårdade, utgör dessa tre grupper 87.9 % av samtliga socialhjälsutgifter. Utgifterna för psykiskt efterblivnas anstaltsvård steg med 38.8 %. Om motsvarande utgifter inom socialhjälpen och barnskyddet sammanslås, har vårdutgifterna för psykiskt efterblivnas anstaltsvård stigit med 28.3 %. — I gruppen övriga socialhjälsutgifter ingick transport-, begravnings- m.m. utgifter.

Utgifterna för socialhjälsanstalter underlydande socialnämnderna steg under år 1961 till 6 770 milj. mk. Beträffande utgifterna för kommunalhemmen, som ingår i denna summa, bör beaktas, att utgifterna för de kommunalhem, som äges av en kommun, har tagits som bruttoutgifter, varemot i fråga om de gemensamma kommunalhemmen däri ingår blott de

Kunnalliskotien menot — Kommunalhemmens utgifter

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Palkkaukset — Avlöningar	1 533 698	55.2	1 978 255	49.5	3 511 953	51.8
Työnantajan lapsilisä- ja ke. sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och f.p. samt olycksfallsförs. premier	79 444	2.9	95 186	2.4	174 630	2.6
Ravinto — Kosthåll	478 064	17.2	902 343	22.6	1 380 407	20.3
Vaatetus — Beklädnad	37 122	1.3	65 088	1.6	102 210	1.5
Sairaanhoito ja lääkkeet — Sjukvård och läkemedel	111 961	4.0	158 773	4.0	270 734	4.0
Muut vuotuiskestannukset hoidettavista — Övriga årsutgifter för de vårdade	127 227	4.6	84 823	2.1	212 050	3.1
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader	47 581	1.7	137 326	3.4	184 907	2.7
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre	56 381	2.0	66 688	1.7	123 069	1.8
Lämpö ja valo — Värme och lyse	233 884	8.4	381 269	9.5	615 153	9.1
Palovakuutus — Brandförsäkring	6 110	0.2	20 925	0.5	27 035	0.4
Kasvi- ja puutarha, sikala, kanala — Trädgård, svin- och hönsgård	6 794	0.2	17 447	0.4	24 241	0.4
Sekalaismenot — Diverse utgifter	62 532	2.3	92 472	2.3	155 004	2.3
Yhteensä — Summa	2 780 798	100.0	4 000 595	100.0	6 781 393	100.0

yhteisille kunnalliskodeille maksamaan. Kunnalliskotien kokonaismenot olivat 6 781 milj. mk, ja ne jakaantuivat eri menoeriin edellä olevan taulukon osoittamalla tavalla. Menot koskevat 398 kunnalliskotia.

Jotta saataisiin selville hoidettavien kustannukset hoitopäivää kohden, on kunnalliskotien kokonaismenot (tuloja siis ei ole vähennetty) jaettu hoitopäivien luvulla. Hoitopäivien luku oli kaupunkien ja kauppaloiden kunnalliskodeissa 2 924 774 sekä maalaiskuntien 6 011 067 eli kaikissa kunnalliskodeissa yhteensä 8 935 841. Täten hoitopäiväkustannukset olivat kaupungeissa ja kauppalloissa keskimäärin 951 mk, maalaiskunnissa 666 mk sekä koko maassa 759 mk. Suurimmat nämä kustannukset olivat Uudenmaan läänissä, keskimäärin 1 115, sekä pienimmät Kuopion läänissä, 609 mk. Palkkausmenot hoitopäivää kohden nousivat kaupunkija kauppalakunnissa keskimäärin 524 mk:aan, maalaiskunnissa 329 mk:aan ja koko maassa 393 mk:aan sekä ravintomenot hoitopäivää kohden vastaavasti 163, 150 ja 154 mk:aan.

Paitsi eri osissa maata hoitopäiväkustannukset vaihtelivat varsin huomattavasti myös siitä riippuen, minkä suuruisia kunnalliskodit olivat ja millaisiin osastoihin ne oli jaettu. Sen vuoksi seuraavassa yhdistelmässä on laskettu hoitopäiväkustannukset sekä brutto- että nettomenojen mukaan eri laatusissa kunnalliskodeissa.

utgifter, som de delägande kommunerna erlagt till det gemensamma kommunalhemmet. Kommunalhemmens totalutgifter var 6 781 milj. mk och de fördelade sig på olika utgiftsposter på det sätt, som föregående tabell utvisar. Utgifterna avser 398 kommunalhem.

För att få reda på kostnaderna per intern och dag i kommunalhemmen har kommunalhemmens totalkostnader (inkomsterna har alltså ej subtraherats) dividerats med vårddagarnas antal. Antalet vård dagar i städernas och köpingarnas kommunalhem steg till 2 924 774 och i landskommunernas till 6 011 067 eller i alla kommunalhem tillsammans till 8 935 841. Sålunda erhöles som genomsnittlig kostnad per vård dag i städerna och köpingarna 951 mk, i landskommunerna 666 mk och i hela landet 759 mk. Störst var dessa kostnader i Nylands län, i medeltal 1 115, och minst i Kuopio län, 609 mk. Löneutgifterna per vård dag steg i städerna och köpingarna i medeltal till 524 mk, i landskommunerna till 329 mk och i hela landet till 393 mk samt utgifterna för kosthållning per vård dag i genomsnitt till 163, 150 och 154 mk.

Kostnaderna per vård dag varierade utom i olika delar av landet även rätt betydligt beroende på kommunalhemmens storlek och avdelningarnas art. I följande sammanställning har därför vård dagskostnaderna enligt brutto- och nettokostnaderna uträknats för olikartade kommunalhem. Vid uträknandet av nettoutgifterna har

Nettomenoja laskettaessa bruttomenoista ei ole vähennetty saatuja hoitokorvauksia, mutta sen sijaan on mielisairasosastojen saama valtionapu vähennetty bruttomenoista. Siitä johtuen kunnalliskodeissa, joissa on mielisairasosasto, hoitopäiväkustannukset brutto- ja nettomenojen mukaan laskettuna eroavat toisistaan enemmän kuin muissa ryhmissä.

Kunnalliskoteja, joissa on Kommunalhem med	Hoitopäiväkustannukset, mk — Kostnaderna per vård dag, mk					
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto
vain yleinen osasto — endast allmän avdelning	669	615	648	588	651	592
yleinen ja sairaosasto — allmän och sjukavdelning	988	936	680	618	822	765
yleinen, sairas- ja mielisairasosasto — allmän, sjuk- och sinnessjukavdelning	819	724	663	546	690	577
yleinen ja mielisairasosasto — allmän och sinnessjukavdelning	817	629	616	489	621	493
Paikkaluku — Platsantal						
—25	812	736	700	626	705	631
25—39	855	772	645	584	674	609
40—59	758	709	662	585	672	599
60—79	815	741	638	546	667	579
80—99	826	756	657	559	686	593
100—	1 003	947	719	617	908	837
Kaikkiaan — Inalles	951	891	666	580	759	682

Lastensuojelumenot. Seuraava taulukko osoittaa, miten lastensuojelun menot jakaantuivat eri menoryhmiin kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa.

Suurimman menoerän, 77.1 %, kaupunkien ja kauppaloitten lastensuojelumenoista muodostivat kuntien omat huoltolaitokset; maalaiskunnissa vastaavat menot olivat vain 43.3 % kokonaismenoista. Sensijaan yksityishoitomaksut nousivat maaseudulla 27.6 %:iin, mutta kaupungeissa vain 7.4 %:iin kokonaismenoista. Edellisestä vuodesta lastensuojelumenot ovat nousseet 7.3 %, kun huoltoapumenot ovat lisääntyneet 3.5 %. Yksityiskotihoitomaksut ovat nousseet 7.4 %.

Sosiaalilautakuntien alaisista lastensuojelulaitoksista lastenkotien menot nousivat v. 1961 1 096.5 milj. mk:aan, koulukotien menot 31.4 milj. mk:aan, lastentarhojen menot 1 032.0 milj. mk:aan sekä lastenseimien ja päiväkotien menot 514.8 milj. mk:aan. Miten lastenkotien menot jakaantuivat menoryhmiin kaupungeissa ja kaup-

från bruttoutgifterna icke avdragits erhållna vårdersättningar, men däremot har statsunderstödet för sinnessjukavdelningarna avdragits. På grund härav skiljer sig vårddagskostnaderna uträknade enligt brutto- och nettoutgifterna betydligt mera beträffande kommunalhem med sinnessjukavdelning än för övriga grupper.

Barnskyddsutgifterna. Följande tabell utvisar, huru barnskyddets utgifter fördelade sig på olika utgiftsgrupper i städerna och köpingarna samt landskommunerna.

Den största utgiftsposten, 77.1 %, av städernas och köpingarnas barnskyddsutgifter utgjorde kommunernas egna vårdanstalter; motsvarande utgifter i landskommunerna var endast 43.3 % av totalutgifterna. Däremot uppgick utackorderingskostnaderna på landsorten till 27.6 %, men i städerna endast till 7.4 % av totalutgifterna. Från föregående år har barnskyddsutgifterna stigit med 7.3 %, då socialhjälpstutgifterna steg med 3.5 %. Utgifterna för vård i enskilt hem steg med 7.4 %.

Bland de socialnämnderna underlydande barnskyddsanstalterna steg utgifterna för barnhemmen under år 1961 till 1 096.5 milj. mk, utgifterna för skolhemmen till 31.4 milj. mk, utgifterna för barnträdgårdarna till 1 032.0 milj. mk, samt för barnkrubborna och daghemmen till 514.8 milj. mk. Huru barnhemmens utgifter

Lastensuojelumenot kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa — Barnskyddets utgifter i städer och köpingar samt landskommuner

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Lastenkodit ym. sosiaalilautakuntien alaiset lastensuojelulaitokset — Barnhem o.a. socialnämnder underlydande barnskyddsanstalter	2 398 283	77.1	327 670	43.3	2 725 953	70.5
Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård						
invalidi-, aistivallis- yms. laitoksissa — i anstalter för invalider, sinnesdefekta o.a.d.	1 467	0.1	163	0.0	1 630	0.0
vajaamielislaitoksissa — i anstalter för psykiskt efterblivna	85 422	2.7	78 103	10.3	163 525	4.2
mielisairaaloissa — i sinnessjukhus	2 721	0.1	3 458	0.5	6 179	0.2
keuhkotautiparantoloissa — i tuberkulossanatorier ..	24 804	0.8	88	0.0	24 892	0.6
muissa sairaaloissa — i övriga sjukhus	6 410	0.2	5 448	0.7	11 858	0.3
vieraan kunnan lasten- ja koulukodeissa — i främmande kommuns barn- och skolhem	10 262	0.3	10 887	1.4	21 149	0.5
valtion ja yksityisissä koulukodeissa — i statens och i privata skolhem	47 163	1.5	21 871	2.9	69 034	1.8
yksityisissä lastenkodeissa ja muissa huoltolaitoksissa — i privata barnhem och andra vårdanstalter	185 424	6.0	71 525	9.5	256 949	6.6
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	231 656	7.4	208 447	27.6	440 103	11.4
Korvaukset muille kunnille — Ersättning till andra kommuner	37 468	1.2	7 226	1.0	44 694	1.2
Ammattiopetus — Yrkesutbildning	10 468	0.3	6 846	0.9	17 314	0.5
Muut menot — Övriga utgifter	70 984	2.3	14 066	1.9	85 050	2.2
Yhteensä — Summa	3 112 532	100.0	755 798	100.0	3 868 330	100.0

paloissa sekä maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta. Lastenkotien lukumäärä oli v. 1961 117.

Hoitopäiviä oli kaikissa lastenkodeissa yhteensä 1 004 516, joista 670 055 kaupunkien ja kauppalaan lastenkodeissa sekä 334 461 maalais-

fördelade sig på olika utgiftsposter i städerna och köpingarna samt landskommunerna framgår av följande tabell. Antalet barnhem var år 1961 117.

Antalet vård dagar i alla barnhem tillsammans steg till 1 004 516, varav 670 055 i städernas och köpingarnas barnhem samt 334 461 i lands-

Lastenkotien menot — Barnhemmens utgifter

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Palkkaukset — Avlöningar	481 416	59.1	142 822	50.7	624 238	56.9
Työnantajan lapsilisä- ja ke. sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och f.p. samt olycksfallsförs. premier	25 024	3.1	6 678	2.4	31 702	2.9
Ravinto — Kosthäll	120 888	14.8	57 122	20.3	178 010	16.2
Vaatetus — Beklädnad	31 388	3.8	14 420	5.1	45 808	4.2
Sairaanhoito ja lääkkeet — Sjukvård och läkemedel ..	9 779	1.2	2 537	0.9	12 316	1.1
Muut vuotuis kustannukset hoidettavista — Övriga årsutgifter för de vårdade	17 834	2.2	5 107	1.8	22 941	2.1
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader ..	37 248	4.6	14 779	5.3	52 027	4.7
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre ..	17 927	2.2	6 711	2.4	24 638	2.3
Lämpö ja valo — Värme och lyse	52 361	6.4	19 624	7.0	71 985	6.6
Palovakuutus — Brandförsäkring	701	0.1	1 445	0.5	2 146	0.2
Kasvi- ja puutarhamenot — Trädgård	1 088	0.1	1 505	0.5	2 593	0.2
Sekalaismenot — Diverse utgifter	19 425	2.4	8 715	3.1	28 140	2.6
Yhteensä — Summa	815 079	100.0	281 465	100.0	1 096 544	100.0

kuntien lastenkodeissa. Hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin koko maassa 1 092 mk, kaupunkien ja kauppalain lastenkodeissa 1 216 mk sekä maalaiskuntien lastenkodeissa 842 mk. Tällöin lastenkotien kokonaismenot on jaettu hoitopäivien luvulla.

Lastentarhojen sekä lastenseimien ja päiväkotien menot selviävät seuraavasta taulukosta. Luvut koskevat 37 kunnan lastentarhojen ja 37 kunnan lastenseimien sekä päiväkotien menoja.

kommunernas barnhem. De genomsnittliga kostnaderna per värddag steg i hela landet till 1 092 mk, i städernas och köpingarnas barnhem till 1 216 mk och i landskommunernas barnhem till 842 mk. Barnhemmens totalutgifter har då dividerats med antalet värddagar.

Barnträdgårdarnas samt barnkrubbarnas och daghemmens utgifter framgår av följande tabell. Siffrorna innefattar barnträdgårdarnas utgifter i 37 kommuner och barnkrubbarnas samt daghemmens i 37 kommuner.

Lastentarhojen ja -seimien sekä päiväkotien menot — Barnträdgårdarnas samt barnkrubbarnas och daghemmens utgifter

	Lastentarhat Barnträdgårdarna		Lastenseimet ja päivä- kodit Barnkrubbarna och daghemmen	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%
<i>Menot — Utgifter</i>				
Palkkaukset — Avlöningar	749 024	72.6	355 966	69.1
Työnantajan lapsilisä- ja kansaneläke- sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och folkpensions- samt olycksfallsförs. premier	42 809	4.1	14 456	2.8
Ravinto — Kosthäll	110 979	10.8	57 450	11.2
Vaatetus — Beklädnad	721	0.1	1 942	0.4
Sairaanhoito ja lääkkeet — Sjukvård och läkemedel	1 389	0.1	1 997	0.4
Pesu ja puhtaanapito — Tvätt och rengöring	6 639	0.6	5 867	1.1
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader	46 461	4.5	41 505	8.1
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre	19 653	1.9	7 838	1.5
Lämpö ja valo — Värme och lyse	34 541	3.3	20 473	4.0
Palovakuutus — Brandförsäkring	639	0.1	387	0.1
Sekalaismenot — Diverse utgifter	19 192	1.9	6 889	1.3
Yhteensä menoja — Summa utgifter	1 032 047	100.0	514 770	100.0

Avustukset huoltotoimintaa harjoittaville yhdistyksille. Kuntien huoltotoimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille myöntämät avustukset, jotka aikaisemmin ovat sisällyneet sosiaaliavun ja lastensuojelun menoihin, on v:sta 1958 lähtien erotettu erilliseksi menoryhmäksi, josta seuraavassa tehdään lähemmin selkoa. Muutoksen on aiheuttanut lähinnä se seikka, että avustukset epämääräisyydessään ovat vaikeuttaneet eri kuntien huoltomenojen keskinäistä vertailua. Jos avustuksiin myönnetty määrärahat eivät ole sisällyneet sosiaalilautakunnan menoarvioon, ovat monet kunnat jättäneet ilmoittamatta avustusten suuruuden. Toiset kunnat taas eivät ole ilmoittaneet, mihin tarkoitukseen avustukset on myönnetty. Seuraavassa esitettyjä lukuja käytettäessä on siis nämä puutteellisuudet otettava huomioon.

Understöd till föreningar utövande socialverksamhet. De av kommunerna beviljade understöden till föreningar och anstalter som utövar socialverksamhet, vilka understöd tidigare ingått i utgifterna för socialhjälp och barnskydd, har från år 1958 överförts till en skild utgiftsgrupp, för vilken i det följande närmare redogöres. Förändringen har främst motiverats av att en inbördes jämförelse mellan värddutgifterna i de olika kommunerna försvårats därigenom att understöden inte varit tillräckligt specificerade. Ifall de till understöden beviljade anslagen inte ingått i socialnämndens budget, har flere kommuner uraktlätit att omnämna understödens storlek. Därtill har en del kommuner inte omnämnt för vilket ändamål understöden beviljats. Dessa brister bör beaktas när man använder i det följande publicerade tal.

223 kuntaa eli 40.8 % kuntien kokonaisluvusta on ilmoittanut jakaneensa avustuksina huolto-
tarkoituksiin 277.5 milj. mk. Näistä 59 kaupunki-
ja kauppalakuntaa on myöntänyt yhteensä 261.8
milj. mk ja 164 maalaiskuntaa 15.7 milj. mk.
Avustuserät olivat suurimmat Helsingissä, 85.3
milj., Tampereella 43.2, Oulussa 21.0 ja Lahdessa
13.9 milj. mk. 59 % koko avustusmäärästä,
277.5 milj. mk:sta, tuli näiden neljän kaupungin
osalle. Lastensuojelua harjoittavat yhdistykset
saivat 67.9 % eli 188.4 milj. mk ja huoltoapua
harjoittavat yhdistykset 32.1 % eli 89.1 milj. mk.
Sikäli kuin kunnat ovat ilmoittaneet, mihin tar-
koitukseen avustukset on myönnetty, on ne yh-
distetty muutamiin suurempiin ryhmiin.

Kaikkiaan 144 kuntaa on jakanut avustuksia
lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 188.4 milj.
mk. Tästä määrästä lastentarhat ja päiväkodit
ovat 44 kunnassa saaneet 113.9 milj. mk ja lasten-
kodit 45 kunnassa 42.5 milj. mk. Lasten kesävir-
kistystä varten on 39 kunnassa jaettu 9.9 milj.
mk. Nuorisotoimintaa varten on myönnetty yh-
teensä 11.5 milj. mk. Mannerheimliitto ja Pelas-
takaa Lapset r. y. ovat, lähemmin erittelemättä,
saaneet toimintansa tukemiseksi 4.6 milj. mk.
Lisäksi on vileä 6.0 milj. mk myönnetty erinäi-
sille muille yhdistyksille.

Huoltoapua harjoittaville yhdistyksille on 188
kunnassa jaettu kaikkiaan 89.1 milj. mk. Tästä
määrästä invalidijärjestöt ovat 136 kunnassa saa-
neet 25.8 milj. ja vanhainkodit 12 kunnassa 25.6
milj. Suomen Punaiselle Ristille on myönnetty
yhteensä 1.8 ja Pelastusarmeijalle 4.0 milj. mk
tarkemmin erittelemättä mihin tarkoitukseen.
Erilaiset tuberkuloosiyhdistykset ovat saaneet
2.9 milj. sekä sokeainhuoltoja harrastavat yhdis-
tykset 4.7 milj. mk. Äitien kesävirikistystä varten
on Lomalitolle ym:lle annettu 4.1 milj. sekä A-
klinikkasäätiölle ja muille alkoholistien huoltoja
harrastaville yhdistyksille 7.0 milj. mk. Koditto-
mien Tuki, Kovaosaisten ystävät ja eri järjestö-
jen yömajat ovat toimintansa tukemiseksi saa-
neet yhteensä 2.9 milj. mk. Lisäksi ovat vielä
monet muut yhdistykset kuten esim. Reuma-
säätiö, polioinvalidit, kaatuneitten omaiset, sota-
leskien huolto, huonokuuloisten yhdistykset ynnä
monet muut saaneet, mikä suuremman mikä
pienemmän avustuksen, yhteensä kaikkiaan
10.3 milj. mk.

Maalaiskuntien myöntämistä 15.7 milj. mk:n
avustuksista suurimman osan olivat saaneet las-
tentarhat ja päiväkodit, 7.3 milj. ja erilaiset inva-
lidijärjestöt, 3.6 milj. mk.

223 kommuner eller 40.8 % av samtliga har
meddelat att de som understöd för vårdändamål
utdelat 277.5 milj. mk. Av dessa har 59 städer
och köpingar beviljat inalles 261.8 milj. mk och
164 landskommuner 15.7 milj. mk. Understöds-
beloppen var störst i Helsingfors, 85.3 milj., i
Tammerfors 43.2, i Uleåborg 21.0 och i Lahti 13.9
milj. mk. Av hela understödsbeloppet, 277.5 milj.
mk, kom 59 % på dessa fyra städers del. Före-
ningarna för barnskydd erhöill 67.9 % eller 188.4
milj. mk och föreningarna för socialhjälp 32.1
% eller 89.1 milj. mk. I den utsträckning kom-
munerna har meddelat för vilket ändamål under-
stöden har beviljats, har dessa sammanförts i
några större grupper.

Sammanlagt 144 kommuner har för barn-
skyddsändamål utdelat understöd inalles 188.4
milj. mk. Av denna summa har barnträdgårdarna
och daghemmen i 44 kommuner erhöillit 113.9
milj. mk och barnhemmen i 45 kommuner 42.5
milj. mk. För barnens sommarrekreation har i 39
kommuner utbetalats 9.9 milj. mk. För ungdoms-
verksamheten har beviljats inalles 11.5 milj. mk.
Mannerheimförbundet och Rädda Barnen r. f.
har, utan närmare specifikation, för befrämjande
av deras verksamhet erhöillit 4.6 milj. mk. Ytter-
ligare har 6.0 milj. mk beviljats vissa andra
föreningar.

Till föreningar som utövar socialhjälp, har i
188 kommuner utdelats inalles 89.1 milj. mk. Av
denna summa har invalidorganisationerna i 136
kommuner erhöillit 25.8 milj. och ålderdomshem-
men i 12 kommuner 25.6 milj. Finlands Röda
Kors har beviljats inalles 1.8 och Frälsnings-
armén 4.0 milj. mk utan närmare specifikation av
ändamålet. Olika tuberkulosföreningar har er-
höillit 2.9 milj. samt föreningar för vård av blinda
4.7 milj. mk. För mödrarnas sommarrekreation har
till Semesterförbundet m. fl. utbetalats 4.1 milj.
samt till A-klinikstiftelsen och andra föreningar
för vård av alkoholister 7.0 milj. mk. De Hem-
lösas Stöd, De Nödständas Vänner samt olika
organisationers natthärbärgen har för befrämjan-
det av sin verksamhet erhöillit inalles 2.9 milj.
mk. Ytterligare har flera föreningar såsom
Reumastiftelsen, polioinvaliderna, de stupades
anhöriga, krigsänkornas hjälp, föreningar för
lombörda m. fl. erhöillit inalles 10.3 milj. mk i
olika stora rater.

Av de understöd om 15.7 milj. mk, som lands-
kommunerna beviljat, hade största delen tillfallit
barnträdgårdarna och daghemmen, 7.3 milj.,
samt olika invalidorganisationer, 3.6 milj. mk.

Kuntien osuus kansaneläkkeiden tukiosista. Kansaneläkelain mukaan valtio ja kunnat vastaavat kansaneläkkeiden tukiosien kustannuksista. Kuntien kustannusosuus on laissa määritelty kuntien taloudellisen aseman mukaan. Seuraava yhdistelmä osoittaa, paljonko kunnat ovat ilmoituksensa mukaan vv. 1958—1961 joutuneet maksamaan tukiosien aiheuttamista kustannuksista.

	1958	1959	1960	1961
	milj. mk			
Kaupungit — Städer	1 231	1 326	1 352	1 533
Kauppalat — Köpingar	263	281	234	236
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 484	2 600	2 668	2 774
Yhteensä — Summa	3 978	4 207	4 254	4 543

Alkoholistien perheiden huolto väkijuomayhtiön voittovaroista. Väkijuomayhtiön voittovarojen käytöstä annettujen määräysten mukaan kunnat saavat asukaslukunsa perusteella määrätyn osan näistä voittovaroista käytettäväksi ensisijassa raittiustyöhön ja mm. myös alkoholistien ja heidän perheittensä huoltoon, jota ei näissä tapauksissa ole katsottava korvattavaksi huoltoavuksi. Kaikki kunnat eivät suinkaan ole käyttäneet saamiaan voittovaroja alkoholistien perheiden huoltoon, vain noin 39 % kuntien luvusta. Seuraava yhdistelmä osoittaa, paljonko voittovaroja vv. 1959—1961 on käytetty mainittuun tarkoitukseen.

Kommunernas andel av folkpensionernas understödsdel. Enligt folkpensionslagen ansvarar staten och kommunerna för kostnaderna för folkpensionernas understödsdel. Kommunernas andel av kostnaderna är i lagen fixerad enligt kommunernas ekonomiska ställning. Följande sammanställning utvisar huru mycket kommunerna enligt egen uppgift under åren 1958—1961 fått erlagga av kostnaderna för understödsdelen.

Vård av alkoholisternas familjer med alkoholbolagets vinstmedel. Enligt förordningarna om användandet av alkoholbolagets vinstmedel erhåller kommunerna på grund av antalet invånare en bestämd del av vinstmedlerna för att användas i första hand till nykterhetsarbete i kommuner och bl.a. också till vård av alkoholisternas familjer, vilken vård dock icke anses vara sådan socialhjälp, som bör ersättas. Alla kommuner har dock icke använt vinstmedlen till vård av ovannämnda familjer, endast ca 39 % av antalet kommuner. Följande sammanställning utvisar, huru mycket av vinstmedlen åren 1959—1961 använts till ifrågavarande ändamål.

	1959		1960		1961	
	Kuntia Antal kommuner	1 000 mk	Kuntia Antal kommuner	1 000 mk	Kuntia Antal kommuner	1 000 mk
Kaupungit — Städer	25	28 443	31	25 407	32	17 652
Kauppalat — Köpingar	26	4 816	20	3 571	21	3 195
Maalaiskunnat — Landskommuner .	164	17 580	158	15 296	160	18 891
Yhteensä — Summa	215	50 839	209	44 274	213	39 738

VIII. Sosiaaliavustukset

Äitiysavustukset

V:sta 1938 lähtien on synnyttäjille jaettu valtion varoista sosiaalilautakuntien välityksellä äitiysavustusta. Avustus oli alkuaan 450 mk kutakin syntynyttä lasta kohti, mutta vuosien kuluessa määrää on korotettu. V:n 1961 aikana se oli 4 500 mk.

Äitiysavustusanomuksia tehtiin v. 1961 maan kaikissa kunnissa, kahta pientä kuntaa lukuunottamatta. Sosiaaliministeriöön saapuneiden tietojen mukaan sosiaalilautakunnat jakoivat avustuksia vuoden alkupuoliskolla yhteensä 39 161:lle ja sen jälkipuoliskolla 37 340 äidille eli koko vuonna 76 501 äidille. Avustusta saaneiden syntyneiden luku oli ensipuoliskolla 39 722 ja toisella puoliskolla 37 869 eli yhteensä koko vuonna 77 591 lasta, mikä luku vastaa annettujen avustusten lukumäärää.

V:sta 1938 alkaen, jolloin äitiysavustuslaki tuli voimaan, on avustuksia jaettu eri vuosina seuraavasti.

Vuonna År	Äitiysavus- tusten luku Antal moder- skapsunderstöd
1938	50 730
1940	44 619
1945	70 308
1950	98 884

Avustusten luku on eri vuosina vaihdellut huomattavasti osaksi avustusten jakoperusteiden muuttamisen ja osaksi syntyvyysluvun vaihteluiden takia.

V:een 1960 verrattuna avustettujen äitien sekä lasten luku on selontekovuonna pienentynyt, edellinen 0.9 ja jälkimmäinen 0.8 %. Syntyneiden luku aleni syntyvyystilaston mukaan samanaikaisesti koko maassa 0.2 %. Paljonko avustuksia on jaettu eri lääneissä, erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

VIII. Sociala bidrag

Moderskapsunderstöden

Från och med år 1938 har understöd till barnaföderskor utbetalats av statsmedel genom socialnämndernas förmedling. Understödet var ursprungligen 450 mk för varje nyfött barn, men under årens lopp har detsamma höjts. År 1961 har det varit 4 500 mk.

Moderskapsunderstöd söktes under år 1961 i alla kommuner, utom i två mindre kommuner. Enligt uppgifter till socialministeriet utbetalade socialnämnderna under förra delen av redogörelseåret understöd till inalles 39 161 mödrar och under senare halvåret till 37 340 mödrar eller under hela året till 76 501 mödrar. Antalet nyfödda barn som erhållit understöd, var under förra halvåret 39 722 och under senare halvåret 37 869 eller inalles under hela året 77 591, vilken siffra motsvarar antalet utdelade understöd.

Från och med år 1938, då lagen om moderskapsunderstöd trädde i kraft, har understöd utgivits som följer.

Vuonna År	Äitiysavus- tusten luku Antal moder- skapsunderstöd
1955	84 259
1960	78 184
1961	77 591

Antalet understöd har under olika år betydligt varierat, beroende dels på att grunderna för understöden ändrats och dels på växlingarna i nativiteten.

I jämförelse med år 1960 har antalet understödda mödrar och barn under redogörelseåret nedgått, det förra med 0.9 och det senare med 0.8 %. Enligt födelsestatistiken minskades antalet födda under samma tid i hela landet med 0.2 %. I vilken mån understöd utgivits i olika län och särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande sammanställning.

Lääni — Län	Äitiysavustusten luku — Antal moderskapsunderstöd				%
	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	
Uudenmaan — Nylands	8 026	833	4 865	13 724	17.7
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	3 648	282	6 076	10 006	12.9
Ahvenanmaa — Åland	135	—	156	291	0.4
Hämeen — Tavastehus	4 207	999	4 059	9 265	11.9
Kymen — Kymmene	1 377	1 511	2 504	5 392	7.0
Mikkelin — S:t Michels	858	199	2 706	3 763	4.9
Pohjois-Karjalan — Norra KareLens	602	147	3 073	3 822	4.9
Kuopion — Kuopio	1 036	406	3 401	4 843	6.2
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	819	248	3 469	4 536	5.8
Vaasan — Vasa	1 835	—	5 785	7 620	9.8
Oulun — Uleåborgs	1 951	—	7 260	9 211	11.9
Lapin — Lapplands	1 352	131	3 635	5 118	6.6
Koko maa — Hela landet	25 846	4 756	46 989	77 591	100.0

Kaikista äitiysavustuksista 39.4 % jaettiin kaupungeissa ja kaupaloissa sekä 60.6 % maalaiskunnissa. Yksinomaan Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä niiden luku nousi 42.5 %:iin kaikista.

V. 1961 jaettiin kaikkiaan 43 819 vaatepakkausta, joiden yhteinen arvo oli 197.0 milj. mk. Raha-avustuksina tai muussa muodossa annettiin yhteensä 152.2 milj. mk. Kaiken kaikkiaan jaettiin äitiysavustuksina v. 1961 joko rahassa tai luonnossa 349.2 milj. mk sekä lisäksi kunnille rahti- ja kuljetuskustannusten korvaukseksi 0.2 milj. mk.

Lapsilisät

Lokak. 1 p:nä 1948 voimaan tulleen lapsilisälain mukaan valtio suorittaa kustakin 16 vuotta nuoremasta lapsesta lapsilisää vuosineljänneksittäin. Lapsilisän suuruus oli alkuaan 600 mk/kk. V:n 1951 lokakuusta v:n 1960 loppuun se oli 1 200 mk/kk. ja v:n 1961 alusta 1 400 mk/kk.

Kun lapsilisää saaneiden lasten luku ei sanottavasti vaihtelee eri vuosineljänneksinä, on tietoja lapsilisän nostajien ja lasten luvusta pyydetty sosiaalilautakunnilta vain vuoden viimeiseltä neljännekseltä. Sen sijaan tietoja maksetuista rahamääristä on saatu kultakin neljännekseltä erikseen, joten niiden nojalla voidaan suunnilleen laskea, montako lasta kulloinkin on ollut kysymyksessä. V:n 1961

Av alla moderskapsunderstöd erlades 39.4 % i städerna och köpingarna samt 60.6 % i landskommunerna. Enbart i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Tavastehus län utdelades 42.5 % av dem.

År 1961 utdelades klädesförpackningar till ett antal av 43 819, motsvarande ett värde av 197.0 milj. mk. Kontantunderstöd eller understöd i annan form utdelades till ett värde av 152.2 milj. mk. Inalles steg moderskapsunderstöden under år 1961 antingen i penningar eller in natura till ett värde av 349.2 milj. mk, vartill kom ersättningar åt kommunerna för frakt- och transportkostnader 0.2 milj. mk.

Barnbidragen

Enligt lagen om barnbidrag, som trädde i kraft den 1 okt. 1948, erlägger staten kvartalsvis för varje barn under 16 år barnbidrag. Barnbidragets belopp var ursprungligen 600 mk per månad. Fr.o.m. oktober 1951 till slutet av år 1960 var det 1 200 mk per månad och fr.o.m. början av år 1961 1 400 mk.

Då antalet barn, som erhållit barnbidrag, icke nämnvärt växlar under olika kvartal, har uppgifter från socialnämnderna om antalet av dem som lyft barnbidrag och antalet barn blott begärts för årets sista kvartal. De utbetalade beloppen däremot har redovisats kvartalsvis, så att man på grundvalen av dem ungefärligen kan beräkna, hur många barn som fått barnbidrag. Under fjärde kvartalet

neljännellä neljänneksellä oli lapsilisän nostajia eli avustusta saaneita perheitä kaikkiaan koko maassa 658 052 ja lapsilisään oikeutettuja lapsia näissä perheissä 1 420 778. Lisäksi sosiaalilautakunnat ovat nostaneet lapsilisää 9 736 lapsesta ja yksityisten lastenkotien johtajat kasvattajan ominaisuudessa 237 lapsesta, joten lapsilisää saaneiden lasten kokonaisluku oli 1 430 751 eli 1 752 lasta vähemmän kuin edellisenä vuonna. V:n 1948 neljännellä neljänneksellä lapsilisää saaneiden lasten kokonaisluku oli 1 167 312, joten niiden luku on noussut 13 vuodessa 22.6 %. Lapsilisää saaneiden lasten luku oli eri vuosina seuraava.

Vuosi — År	Lasten luku Antal barn
1948	1 167 312
1950	1 262 219
1955	1 370 516
1956	1 390 227

Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa esitetään, miten perheet jakaantuivat lapsiluvun mukaan eri lääneissä ja koko maassa sekä erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa. Sosiaalilautakuntien huostassa sekä yksityisissä lastenkodeissa olevat lapset eivät sisälly näihin lukuihin.

Suurimmalla osalla lapsilisää saaneista perheistä oli vain 1 tai 2 vuotta nuorempaa lasta; näitä perheitä oli 70.1 % kaikista. Vain 6.8 %:lla oli 5 tai sitä useampia lapsia. Näitä monilapsisia perheitä oli eniten Lapin ja Oulun lääneissä, edellisessä 14.2 ja jälkimmäisessä 13.8 %, sekä sen jälkeen Pohjois-Karjalan, 12.4 %, Kuopion, 10.1 %, ja Mikkelin, 8.8 %, lääneissä. Oulun läänissä 3.8 %:lla perheistä oli 7 ja sitä useampia lapsia, kun koko maassa näiden perheiden luku oli keskimäärin vain 1.5 %.

Jos puheena olevan taulukon nojalla lasketaan lasten kokonaisluku kaikissa perheissä, saadaan seuraavalla sivulla oleva yhdistelmä osoittamaan lapsilisää saaneiden lasten luvun jakaantumista eri läänien kesken. Samalla ilmoitetaan lasten suhteellinen osuus läänien väkiluvusta.

1961 var antalet av dem som lyft barnbidrag eller antalet resp. familjer i hela landet 658 052 och antalet till barnbidrag berättigade barn i dessa familjer 1 420 778. Dessutom har socialnämnderna lyft barnbidrag för 9 736 barn och föreståndare för privata barnhem i egenskap av uppfostrare för 237 barn, så att totalantalet barn som erhållit barnbidrag var 1 430 751 eller 1 752 barn mindre än föregående år. Då antalet barn, som erhållit barnbidrag under fjärde kvartalet år 1948, var 1 167 312, har barnantalet under tretton år stigit med 22.6 %. Under de olika åren var antalet barn, som erhållit barnbidrag, följande.

Vuosi — År	Lasten luku Antal barn
1957	1 400 330
1958	1 415 292
1959	1 426 783
1960	1 432 503
1961	1 430 751

I tabellen på följande sida anges, hur familjerna fördelade sig efter antalet barn i olika län och i hela landet samt särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna. Dessa siffror innefattar icke de barn, som var omhändertagna av socialnämnderna, och icke heller barn på privata barnhem.

Största delen av de familjer, som erhållit barnbidrag, hade blott 1 eller 2 barn under 16 år; dessa familjer utgjorde 70.1 % av samtliga. Blott 6.8 % av familjerna hade 5 barn och däröver. Dessa barnrika familjer var jämförelsevis talrikast i Lapplands och Uleåborgs län, där de utgjorde resp. 14.2 och 13.8 %, varefter följde Norra Karelen län med 12.4 %, Kuopio län med 10.1 % och S:t Michels län med 8.8 %. I Uleåborgs län hade 3.8 % av familjerna 7 barn och därutöver, medan antalet dylika familjer i hela landet blott utgjorde i medeltal 1.5 %.

Om man på grund av tabellen uträknar totalantalet barn i familjerna, erhålles sammanställningen på följande sida över barnens fördelning på olika län. Samtidigt anges barnens relativa andel av befolkningen i resp. län.

lautakuntien ja yksityisten lastenkotien huostassa olevat lapset myös otetaan huomioon, lapsilisää saaneiden lasten suhteellinen määrä oli 32.2 % maan väestöstä.

V:n 1960 viimeiseen neljännekseen verrattuna lapsilisää saaneiden lasten luku on pienentynyt 0.1 %, mutta lapsilisän nostajien luku lisääntynyt 0.2 %.

V:n 1961 kuluessa määrättiin lapsilisiä maksettavaksi kaikkiaan 24 149.9 milj. mk eli 17.0 % enemmän kuin v. 1960.

Perhelisät

Perhelisää suoritetaan valtion varoista vähävaraisille monilapsisille perheille lasten aiheuttamien lisäkustannusten korvaamista varten. Perhelisää on maksettu v:n 1943 puolivälistä lähtien, aluksi ainoastaan sellaisille vähävaraisille perheille, joissa 16 vuotta nuorempien lasten lukumäärä oli vähintään viisi, mukaan luettuina myös otto- ja kasvattilapset, joista perhe korvauksetta huolehtii, työkyvyttömät vanhemmat lapset ja 16—17-vuotiaat koulunkäyntiä jatkavat lapset. V:sta 1946 lähtien perhelisää on suoritettu neljää tai useampaa lasta huoltaville perheille, vähintään kahta lasta huoltaville leskiperheille sekä sellaisille vähintään kaksilapsisille perheille, joiden pääasiallinen huoltaja on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi.

Perhelisän saamisen edellytyksenä on, etteivät perheelle viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa maksuunpannut veroäyrit ylitä valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää taikka ettei perhelisän myöntämiseen muutoin ole syytä hakijan toimeentulomahdollisuuksien kannalta.

V. 1961 jaettiin perhelisää kaikkiaan 84 671 perheelle. Niistä 68 308 oli neljää tai useampaa lasta huoltavia perheitä (suurperheitä) sekä 9 019 vähintään kahta lasta huoltavia leskiperheitä ja 7 344 sellaisia vähintään kaksilapsisia perheitä, joiden pääasiallinen huoltaja oli tullut pysyvästi työkyvyttömäksi. Perhelisinä jaettujen valtion varojen määrä oli yhteensä 855.5 milj. mk vastaten 875.9 milj. mk v. 1960. Perhelisän määrä on v:sta 1958 lähtien ollut paikkakunnan kalleudesta riippuen 4 500—5 500 mk vuodessa suuren perheen neljänestä sekä lesken ja työkyvyttömän huoltajan toisesta ja

motsvarande proportionstal blott 26.6.—Beaktas även de av socialnämnderna och de privata barnhemmen omhändertagna barnen, utgjorde det relativa antalet barn som erhållit barnbidrag 32.2 % av befolkningen.

Gentemot sista kvartalet 1960 har antalet barn som erhållit barnbidrag minskat med 0.1 %, men antalet av dem som lyft barnbidrag stigit med 0.2 %.

Under år 1961 utanordnades barnbidrag till ett belopp av inalles 24 149.9 milj. mk eller 17.0 % mera än år 1960.

Familjebidragen

Familjebidrag utbetalas av statsmedel åt mindrebemedlade barnrika familjer som ersättning för de merkostnader barnen försäkat. Familjebidrag har utbetalats fr.o.m. medlet av år 1943, till att börja med åt sådana mindrebemedlade familjer, i vilka antalet barn under 16 år var minst 5 inberäknat även adoptiv- och fosterbarn, vilka familjen utan ersättning försörjer, arbetsförmögna äldre barn och 16—17-åringar, vilka fortsätter sin skolgång. Fr.o.m. år 1946 har familjebidrag utbetalats åt familjer som har 4 eller flere barn att försörja, åt änkefamiljer med minst 2 barn samt åt familjer med minst 2 barn där familjeförsörjaren är arbetsförmögen.

Som förutsättning för rätt till familjebidrag gäller, att familjen icke vid senast verkställda kommunalbeskattning påförts ett högre antal skattören än vad statsrådet fastställt som maximum eller att skäl för beviljande av familjebidrag icke annars föreligger med hänsyn till sökandens utkomstmöjligheter.

År 1961 utbetalades familjebidrag till 84 671 familjer. Av dessa var 68 308 familjer som hade fyra eller flere barn att försörja samt 9 019 änkefamiljer med minst två barn och 7 344 sådana familjer med minst två barn, vilkas huvudsakliga försörjare hade blivit varaktigt arbetsförmögen. I familjebidrag utbetalades i statsmedel 855.5 milj. mk mot 875.9 milj. mk år 1960. Familjebidragets belopp har räknat från år 1958 beroende på ortens dyrhet varit 4 500—5 500 mk om året till stora familjer fr.o.m. det fjärde barnet samt till änkefamiljer och familjer med arbetsförmögen försörjare för det andra och

kustakin seuraavasta 16 vuotta nuoremmasta tai koulua käyvästä 20 vuotta nuoremmasta taikka työkyvyttömästä lapsesta.

Perhelisää saaneiden perheiden luku on vv:na 1948—1961 ollut seuraava.

varje därefter följande barn under 16 år eller barn under 20 år, som besöker skola, eller arbetsoförmöget barn.

Antalet familjer, som erhållit familjebidrag, har under åren 1948—1961 varit följande.

Vuosi — År	Perhelisää saaneet perheet — Antal familjer med familjebidrag			
	Suurperheet Stora familjer	Leskiperheet Änkefamiljer	Työkyvyttömien perheet — De ar- betsoförmögna familjer	Yhteensä Summa
1948	63 107	14 751	2 549	80 407
1950	68 229	14 282	3 518	86 029
1955	75 897	10 441	5 430	91 768
1956	75 931	9 673	5 673	91 277
1957	76 073	9 408	6 004	91 485
1958	73 752	9 110	6 543	89 405
1959	73 251	8 993	6 776	89 020
1960	72 700	8 784	6 803	88 287
1961	68 308	9 019	7 344	84 671

Perhelisää saaneet perheet lapsiluvun mukaan — Familjer, som erhållit familjebidrag, efter antalet barn

Lääni — Län	Perheitä, joissa lapsiluku oli — Familjer, i vilka antalet barn var														Yht. Summa
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Uudenmaan — Nylands	658	398	2 320	1 368	606	227	80	25	8	3	—	1	—	5 694	
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	695	510	3 509	2 147	1 043	512	215	89	47	9	6	—	—	8 782	
Ahvenanmaa — Åland	15	8	83	36	11	3	4	—	—	—	—	—	—	160	
Hämeen — Tavastehus	756	463	3 330	2 035	960	409	177	61	28	6	1	1	—	8 227	
Kymen — Kymmene	342	251	1 717	1 086	501	206	84	25	15	3	—	—	—	4 230	
Mikkelin — S:t Michels	362	278	2 038	1 327	684	357	144	70	29	10	—	—	—	5 299	
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	430	348	2 427	1 691	1 017	536	271	129	40	12	6	1	—	6 908	
Kuopion — Kuopio	537	423	2 735	1 790	1 035	541	264	118	42	10	4	—	—	7 499	
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	347	279	2 146	1 370	775	408	195	95	39	18	1	1	—	5 674	
Vaasan — Vasa	744	472	3 942	2 354	1 247	618	298	130	64	16	8	—	—	9 893	
Oulun — Uleåborgs	830	647	4 892	3 562	2 191	1 366	671	340	137	38	12	4	1	14 691	
Lapin — Lapplands	387	331	2 458	1 890	1 179	712	388	176	63	25	4	1	—	7 614	
Koko maa — Hela landet	6 103	4 408	31 597	20 656	11 249	5 895	2 791	1 258	512	150	42	9	1	84 671	
Kaupungit — Städer	1 419	874	4 851	2 891	1 330	537	217	68	33	9	4	—	—	12 233	
Kauppalat — Köpingar	316	202	1 318	819	362	167	57	28	6	4	—	—	—	3 279	
Maalaiskunnat — Lands- kommuner	4 368	3 332	25 428	16 946	9 557	5 191	2 517	1 162	473	137	38	9	1	69 159	
	%														
Koko maa — Hela landet	7.2	5.2	37.3	24.4	13.3	7.0	3.3	1.5	0.6	0.2	0.0	0.0	0.0	100.0	
Kaupungit — Städer	11.6	7.1	39.6	23.6	10.9	4.4	1.8	0.6	0.3	0.1	0.0	—	—	100.0	
Kauppalat — Köpingar	9.6	6.2	40.2	25.0	11.0	5.1	1.7	0.9	0.2	0.1	—	—	—	100.0	
Maalaiskunnat — Lands- kommuner	6.3	4.8	36.8	24.5	13.8	7.5	3.6	1.7	0.7	0.2	0.1	0.0	0.0	100.0	

Perhelisää saaneiden suurperheiden luku on v:sta 1948 lähtien noussut vuosi vuodelta aina v:een 1957 asti. V. 1960 se aleni edellisestä vuodesta 0.8 % ja v. 1961 6.0 %. Työkyvyttömiä perheiden luku on kasvanut joka vuosi, kertomusvuonna 8.0 %. Sen sijaan leskiperheiden luku on koko ajan pienentynyt aina v:een 1960 asti. V. 1961 se suureni 2.7 %.

Perhelisää saaneet perheet jakaantuivat lapsiluvun mukaan v. 1961 eri läänien kesken sekä toisaalta kaupunkien, kauppaloitten ja maalaiskuntien osalle edellisellä sivulla olevan taulukon osoittamalla tavalla.

Perhelisää saaneissa perheissä oli huollettavia lapsia kaikkiaan 404 912. Kun leskien ja työkyvyttömiä perheille maksettiin perhelisää toisesta lapsesta ja suurperheille neljännestä lapsesta lähtien, oli niiden lasten lukumäärä, joista perhelisää suoritettiin, kaikkiaan koko maassa 183 625 eli 4 676 pienempi kuin edellisenä vuonna. Näistä 145 151 lasta oli suurperheiden, 18 442 leskiperheiden ja 20 032 työkyvyttömiä perheenhuoltajien lapsia. Miten nämä lapset ja heistä maksetut perhelisät jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Antalet stora familjer, som erhållit familjebidrag, har fr. o. m. 1948 stigit år för år ända till 1957. År 1960 nedgick antalet med 0.8 % från föregående år och år 1961 med 6.0 %. Antalet arbetsförmögnas familjer har stigit varje år, under redogörelseåret med 8.0 %. Däremot har antalet änkefamiljer hela tiden nedgått ända till år 1960. År 1961 steg antalet med 2.7 %.

Antalet familjer med familjebidrag fördelade sig år 1961 efter antalet barn på olika län samt på städer, köpingar och landsbygd såsom tabellen på föregående sida visar.

Antalet barn var i de familjer som erhållit familjebidrag inalles 404 912. Då familjebidrag till änkefamiljer och familjer, vilkas försörjare blivit arbetsförmögna, erlättes fr.o.m. det andra barnet och till stora familjer fr.o.m. det fjärde barnet, var antalet barn, för vilka familjebidrag erlades, inalles i hela landet 183 625 eller 4 676 mindre än föregående år. Därav tillhörde 145 151 stora familjer, 18 442 änkefamiljer och 20 032 arbetsförmögna familjeförsörjare. Huru dessa barn och de för dem erlagda familjebidragen fördelade sig på olika län, framgår av följande sammanställning.

Läni — Län	Lasten luku Antalet barn	%:ina — I %		Perhelisää jaettu — I fa- miljebidrag ut- delats milj. mk
		väestöstä av befolk- ningen	lapsillisää saa- neista av dem, som erh. barnbidrag	
Uudenmaan — Nylands	10 472	1.2	4.6	51.1
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs . . .	17 781	2.7	9.1	80.4
Ahvenanmaa — Åland	261	1.2	4.7	1.1
Hämeen — Tavastehus	15 988	2.7	9.1	74.2
Kymen — Kymmene	8 243	2.4	7.9	39.0
Mikkelin — S:t Michels	11 247	4.8	14.3	50.4
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	15 813	7.5	20.5	72.0
Kuopion — Kuopio	16 633	6.1	17.6	74.7
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	12 513	5.1	14.7	56.2
Vaasan — Vasa	20 783	4.6	14.2	92.7
Oulun — Uleåborgs	35 434	8.6	22.3	165.1
Lapin — Lapplands	18 457	8.9	22.1	98.6
Koko maa — Hela landet	183 625	4.1	12.8	855.5

Maan itä- ja pohjoisosissa, Pohjois-Karjalan, Kuopion, Keski-Suomen, Vaasan, Oulun ja Lapin lääneissä, oli yhteensä lähes $\frac{2}{3}$ eli 65.2 % kaikista niistä lapsista, joista maksettiin perhelisää. Samoissa lääneissä oli myös eniten niitä lapsia,

Nära $\frac{2}{3}$ eller 65.2 % av alla de barn, för vilka familjebidrag erlades, hörde hemma i östra och norra delarna av landet, i Norra Karelen, Kuopio, Mellersta Finlands, Vasa, Uleåborgs och Lapplands län. Samma län uppvisar

joista maksettiin sekä perhe- että lapsilisää. Pohjois-Karjalan, Oulun ja Lapin lääneissä runsaasti joka viidennestä lapsilisää saaneesta lapsesta suoritettiin lisäksi vielä perhelisää. Uudemaan läänissä tällaisia lapsia oli varsin vähän; vain noin joka 20:nnessä lapsilisää saaneesta lapsesta maksettiin perhelisää.

Perhelisät suoritettiin niiden saajille pääasiassa ns. välillisinä luontoissuorituksina eli erilaisten esineiden ja tarvikkeiden hankintaan oikeuttavina osto-osoituksina, mutta osaksi myös varsinaisina luontoissuorituksina, so. asianomaisten sosiaalilautakuntien hankkimien tavaroiden muodossa. Seuraava yhdistelmä osoittaa eri suoritusmuotoihin vv. 1960—1961 käytettyjen varojen määrän.

Suoritusmuoto — Bidragsform	1960	1961	1960	1961
	Milj. mk		%	
Viljelysten edistäminen — Befrämjande av odlingar	93.5	79.4	10.7	9.3
Kotieläimet ja niiden rehu — Husdjur och foder	18.7	13.9	2.1	1.6
Asuin- ja talousrakennusten kunnostaminen — Iståndsättning av bostads- och ekonomibygnader	112.4	112.5	12.8	13.2
Sängyt ja vuodevaatteet — Sängar och sängkläder	413.9	417.4	47.3	48.8
Huonekalut — Möbler	58.5	61.2	6.7	7.2
Astiat ja muut taloustarvikkeet — Serviser och andra hushållsartiklar	65.7	71.7	7.5	8.4
Lasten vaatetustarvikkeet — Beklädnadsartiklar för barn	83.1	70.5	9.5	8.2
Elintarvikkeet — Livsmedel	0.6	0.3	0.1	0.0
Muut luontoissuoritukset — Andra naturaprestationer	29.2	28.2	3.3	3.3
Rahasuoritukset — Kontanter	0.3	0.4	0.0	0.0
Yhteensä — Summa	875.9	855.5	100.0	100.0

även det största antalet sådana barn, för vilka såväl familje- som barnbidrag utgick. I Norra Karelen, Uleåborgs och Lapplands län erlades familjebidrag för drygt vart femte som erhöll barnbidrag. I Nylands län var antalet dylika barn tämligen ringa; där utgick familjebidrag för vart 20:e barn som erhöll barnbidrag.

Familjebidragen utgick till sina mottagare huvudsakligen i form av s.k. indirekta naturaprestationer, dvs. i form av köpanvisningar som berättigade till anskaffning av bohag och förnödenheter av olika slag, men delvis även i form av varor, som anskaffats av vederbörande socialnämnder. Följande sammanställning visar hur mycket medel i olika form som utdelats åren 1960 och 1961.

Perheenasuntoavustukset

Perheenasuntoavustuksia myönnetään valtion varoista monilapsisten, vähävaraisten perheiden asumiskustannusten alentamiseksi. Näitä avustuksia koskevat säännökset sisältyvät nykyisin joulukuussa 1953 annettuun asuntotuotantolakiin.

Edellä mainitussa laissa määritellään tarkemmin, millaisissa perheasunnoissa asuville perheille avustusta myönnetään. Monilapsisella perheellä tarkoitetaan perhettä, jossa on vähintään 3 kotona asuvaa, perheen huollettavana olevaa 16 vuotta nuorempaa lasta. Avustus voidaan harkinnan mukaan myöntää invalididin perheelle, jossa on 2 alaikäistä lasta, sekä perheelle, jossa on 2 alaikäistä lasta ja näiden ainoa huoltaja. Perheenasuntoavustusten saamisen edellytyksenä on myös, etteivät perheelle viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa maksuunpannut

Familjebostadsunderstöden

Familjebostadsunderstöd beviljas ur statsmedel för nedbringande av mindre bemedlade flerbarnsfamiljers bostadskostnader. Bestämmelser rörande dessa understöd ingår i den nugällande lagen om bostadsproduktion utfärdad i december 1953.

I ifrågavarande lag preciseras närmare, i hurdana familjebostäder boende familjer som kan beviljas bostadsunderstöd. Med flerbarnsfamilj avses familj med minst 3 i hemmet boende barn under 16 år, som familjen äger försörja. Efter prövning kan invalids familj beviljas familjebostadsunderstöd, om i familjen finns minst 2 minderåriga barn samt familj, som består av minst 2 minderåriga barn och dessas enda försörjare. Som förutsättning för rätt till bostadsunderstöd gäller, att familjen inte i senast verkställda kommunalbeskattning påförts ett högre

veroäyrit ylitä valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää ja että perheellä ei myöskään ole omaisuusveron alaista omaisuutta.

Perheenasuntoavustusta ei suoriteta perheelle, joka jatkuvasti saa pääasiallisen toimeentulonsa huoltoapuna.

Vuokratalossa tai vuokrahuoneistossa asuvalle perheelle avustus maksetaan vuokranalennuksen muodossa, ja omakotitalon asukkaalle avustus määrätään laskemalla omakotitalon vuotuisista asumiskustannuksista lain edellyttämät vähenykset.

Ensimmäiset perheenasuntoavustukset myönnettiin jo v. 1942 joulukuussa 1940 annetun asuntolainojen, -takuiden ja -avustuksien koskevan lain perusteella. Sinä vuonna myönnetty avustussumma oli vain 15 470 mk. Seuraavana vuonna sai jo 74 perhettä yhteensä 188 341 mk ja v. 1944 116 perhettä 540 770 mk. Seuraava yhdistelmä, jossa on ilmoitettu paitsi perheiden luku myös perheisiin kuuluvien lasten lukumäärä, valaisee eri vuosina jaettujen perheenasuntoavustusten määrää.

Vuosi—Är	Perheitä Antal familjer	Niissä lapsia Antal barn	1 000 mk
1945	216	897	815
1950	717	3 135	13 441
1955	1 137	4 951	40 583
1956	1 236	5 486	46 456
1957	1 307	5 903	50 843
1958	1 152	5 383	55 000
1959	1 363	6 390	70 075
1960	1 644	7 670	89 980
1961	2 092	9 711	116 950

Perheenasuntoavustusta saaneista perheistä asui v. 1961 302 perhettä omakotitaloissa saaden avustusta 6.2 milj. mk. Perheenasuntotaloissa, joissa avustus suoritetaan taloyhtiölle, asui 777 perhettä, ja niiden avustussumma nousi 46.54 milj. mk:aan. Vuokrahuoneistoissa, joissa avustus suoritetaan suoraan vuokralaisille, asui 1 013 perhettä, ja näiden saamien avustusten summa oli 64.17 milj. mk. V. 1955 oli perheiden luku vastaavasti 182, 570 ja 385 sekä myönnettyjen avustusten määrä 2.2, 21.1 ja 17.3 milj. mk. V. 1951 asui omakotitaloissa vain 32 perheenasuntoavustusta saanutta perhettä, vuokrahuoneistoissa 56 perhettä, jota vastoin perheenasuntotaloissa 620 perhettä.

Keskimäärin perhettä kohti maksettiin vuotuisista asuntoavustuksista v. 1950 18 747 mk, v. 1955 35 693 mk, v. 1960 54 732 mk ja v. 1961 55 903 mk.

antal skattören än vad statsrådet fastställt och att familjen inte har förmögenhetsskatt underkastad egendom.

Familjebostadsunderstöden erlægges inte till familj, som fortgående erhåller sin huvudsakliga utkomst i form av socialhjälp.

Åt familj, som bor i hyreshus eller hyreslägenhet, beviljas hyresbidrag i form av nedsatt hyra och åt i egnahemshus boende fixeras understödet genom att beräkna de i lag förutsatta avdragen på grund av de årliga bostadskostnaderna i egnahemshus.

De första familjebostadsunderstöden beviljades redan år 1942 med stöd av lagen om bostadslån, -garantier och -bidrag utfärdad i december 1940. Nämda år beviljades som bidrag endast 15 470 mk. Följande år erhöles redan 74 familjer inalles 188 341 mk och år 1944 116 familjer 540 770 mk. I följande sammanställning uppges förutom beloppet av familjebostadsunderstöd beviljade under de olika åren även antalet familjer och antalet barn i dessa familjer.

Av de familjer, som erhållit familjebostadsunderstöd, bodde år 1961 302 i egnahemshus och de erhöles i understöd inalles 6.2 milj. mk. I familjebostadshus, i vilka understöd erlægges till gårdsbolaget, bodde 777 familjer och deras understöd steg till 46.54 milj. mk. I hyreslägenheter, i vilka understödet erlægges direkt till hyresgästen, bodde 1 013 familjer och understöden till dem utgjorde 64.17 milj. mk. År 1955 var antalet familjer resp. 182, 570 och 385 samt beloppet av de beviljade understöden 2.2, 21.1 och 17.3 milj. mk. År 1951 bodde i egnahemshus endast 32 familjer, som erhållit bostadsunderstöd, i hyreslägenheter 56 familjer, men däremot 620 familjer i familjebostadshus.

I genomsnitt per familj utdelades år 1950 18 747 mk årligen, år 1955 35 693 mk, år 1960 54 732 mk och år 1961 55 903 mk.

Ammattiopintoavustukset

Ammattiopintojen avustuslain mukaan, joka tuli voimaan v:n 1945 alusta, myönnetään valtion varoista nuorille vähävaraisille henkilöille ammattiopintojen tukemiseksi apurahoja ja opintolainoja sekä sairausavustusta. Apurahan ja opintolainan saannin edellytyksenä on mm., että asianomainen

- 1) ei ole täyttänyt 24 vuotta;
- 2) on aikomalleen ammattialalle sopiva;
- 3) voi todennäköisesti saada suunnitellulla ammattialalla toimeentulonsa;
- 4) on hyväksytty tai voidaan hyväksyä oppilaaksi ammattioppilaitokseen, erikoiskursseille tai oppipaikkaan.

Apuraha voidaan myöntää myös leski- ja avioeron saaneelle vaimolle sekä 24 vuotta täyttäneelle muullekin henkilölle, jos viimeksi mainitun ammattiopinnot ovat kesken tai jos ne ovat viivästyneet sairauden, asevelvollisuuden suorituksen tai muun pätevän syyn takia.

Henkilölle, joka tämän lain nojalla myönnetyn apurahan tai opintolainan turvin on hankkinut itselleen tarpeellisen ammattitaidon, voidaan eräissä tapauksissa valtion varoista myöntää avustusta ansiotyössä tarvittavien työvälineiden hankkimista varten.

Apurahan saajalle voidaan lisäksi eri hakeuksesta myöntää opintoaikana syntyneestä sairaudesta tai ruumiinvammasta aiheutuneisiin menoihin kohtuullinen korvaus, mikäli näitä menoja ei korvata muun lain nojalla.

Opintolainaa myönnetään sekä ammattiopintoja että korkeakouluopintoja varten. Opintolainaa voidaan tarvittaessa myöntää myös apurahan saajalle. Lainaa on koroton.

Ammattiopintojen tukemiseksi on vv. 1945—1961 myönnetty apurahoja ja opintolainoja seuraavasti.

Vuosi — År	Opiskelijoiden luku, jotka ovat saaneet — Antal studerande, som beviljats		Myönnettyjä — Beviljade apurahoja stipendier opintolainoja studielån milj. mk	
	apurahoja stipendier	opintolainoja studielån	apurahoja stipendier	opintolainoja studielån
1945	7 745	1 620	53.0	18.0
1950	9 508	3 177	192.5	79.0
1955	8 563	3 636	215.5	110.7
1956	8 313	3 999	208.7	121.3
1957	9 934	4 932	271.3	158.5
1958	11 730	4 324	289.6	131.4
1959	11 063	5 063	259.5	129.8
1960	13 921	6 069	319.4	154.7
1961	13 064	6 168	312.6	164.9

Understöden för yrkesstudier

Enligt lagen om understöd för yrkesstudier, som trädde i kraft från början av år 1945, beviljas av statsmedel åt unga mindrebemedlade personer för yrkesstudier bidrag, studielån samt sjukdomsunderstöd. Förutsättning för erhållande av bidrag och studielån är bl.a. att vederbörande

- 1) icke fyllt 24 år;
- 2) är lämplig för det yrkesområde han ämnar välja;
- 3) sannolikt kan erhålla sin utkomst på sagda yrkesområde;
- 4) är godkänd eller kan godkännas som elev i yrkesläroanstalt, specialkurs eller på läroplats.

Bidrag kan även beviljas åt änka och fränskild kvinna samt person, som fyllt 24 år, om dennes yrkesstudier icke är avslutade eller om de till följd av sjukdom eller fullgörande av värnplikt eller annan giltig orsak fördröjts.

Person, vilken med hjälp av bidrag eller studielån, som beviljats i stöd av denna lag, förvärvat nödig yrkeskunskap, kan för anskaffning av arbetsredskap i vissa fall tilldelas understöd ur statsmedel.

Bidragstagare kan ytterligare på därom gjord särskild ansökan beviljas skäligt understöd för bestridande av utgifter, som förorsakats av under studietiden ådragen sjukdom eller kroppsskada, därest icke dessa utgifter ersätts med stöd av annan lag.

Studielån beviljas såväl för yrkesstudier som för studier vid högskola. Vid behov kan studielån beviljas även bidragstagare. Lånet är räntefritt.

För stödjande av yrkesstudier har understöd och studielån beviljats under åren 1945—1961 som följer.

V. 1961 oli opintolainojen keskimääräinen suuruus 26 732 mk ja apurahojen 23 925 mk. V. 1960 vastaavat luvut olivat 25 485 ja 22 944 mk. On huomattava, että apuraha samoin kuin lainakin normaalisti myönnetään koko jäljellä olevaksi opiskeluaajaksi, mikä keskimäärin on pitempi kuin vuosi, ehkä noin 1½—2 vuotta.

Invaliidihuolto

Invaliidihuoltoa annetaan v:n 1947 alusta voimaan tulleen lain mukaan invaliidille hänen työ- ja toimintakykynsä sekä ansiomahdollisuuksiensa parantamiseksi. Invaliidilla tarkoitetaan henkilöä, jonka työ- ja toimintakyky jonkin elimen puuttumisen tai toimintavajavuuden vuoksi on pysyvästi siinä määrin puutteellinen, että hänellä on siitä olennaista haittaa jokapäiväisessä elämässään tai toimeentulonsa hankkimisessa. Invaliidihuoltona annetaan lääkintähuoltoa, koulutusta ja työhuoltoa.

Lääkintähuollon tarkoituksena on invaliidin työ- ja toimintakyvyn palauttaminen tai jatkuvan huonontumisen ehkäiseminen ja siihen kuuluu: 1) sairaalahoito tarpeellisine jälkihoitoinen, 2) tarpeellisten tekojäsenten, tukisidosten, invaliidipyörien ja muiden sellaisten apuneuvojen antaminen invaliidille omaksi tai käytettäväksi sekä niiden korjaaminen ja uusiminen, 3) invaliidin työkyvyn säilyttämiseksi tarpeellisten lääkkeiden antaminen sekä 4) korvaus lääkintähuollon saamiseksi tarpeellisten matkojen kustannuksista. Kuinka monelle invaliidille on vv. 1947—1961 myönnetty erilaatuista lääkintähuoltoa, selviää seuraavasta.

Vuosi — År

1947	533
1950	766
1955	1 228
1956	1 526
1957	1 813
1958	1 569
1959	2 163
1960	2 712
1961	2 660

Koulutuksena annetaan pohja- ja ammatti-koulutusta sekä taloudellista tukea yleiskoulutusta varten. Pohjakoulutuksen tarkoituksena on oppivelvollisuuslainsäädännössä edellytettyjen

År 1961 var studielånen i medeltal 26 732 mk och understöden 23 925 mk. År 1960 var motsvarande medeltal 25 485 och 22 944 mk. Härvid bör beaktas, att såväl understödet som lånet beviljas i normala fall för hela den återstående studietiden, som i medeltal är längre än ett år, möjligen ca 1½—2 år.

Invaliidvården

Invaliidvård gives enligt lag som trätt i kraft sedan början av år 1947 åt invalider i syfte att förbättra deras arbets- och verksamhetsförmåga samt deras förvärvsmöjligheter. Med invalid avses person, vars arbets- och verksamhetsförmåga genom att något organ saknas eller fungerar bristfälligt, varaktigt är i så hög grad nedsatt, att han har väsentligt men därav i sitt dagliga liv och i arbetet för sin utkomst. Invalidvård består av medicinalvård, utbildning och arbetsvård.

Ändamålet med medicinalvården är att återställa invalids arbets- och verksamhetsförmåga eller förhindra dess fortsatta försämring och den omfattar: 1) sjukhusvård jämte nödig eftervård, 2) utgivning av nödiga proteser, stödförband, invalidvelocipeder och andra sådana hjälpmedel med ägande- eller nyttjanderätt samt reparation och förnyande av sådana, 3) läkemedel, vilka är nödiga för bevarandet av invalidens arbetsförmåga samt 4) ersättning för resor, vilka är erforderliga för erhållande av medicinalvård.

Huru många invalider, som under åren 1947—1961 erhållit medicinalvård av olika slag, framgår av följande.

Invaliideja, jolle on annettu — Antal invalider, som erhållit		
sairaalahoitoa sjukhusvård	proteesi, invaliidivaunu yms. — protes, invalid- vagn m.m.d.	lääkkeitä läkemedel
533	1 010	6
766	1 579	376
1 228	2 576	802
1 526	3 003	903
1 813	3 555	1 218
1 569	3 276	1 500
2 163	3 410	1 970
2 712	3 980	1 563
2 660	4 173	1 845

Utbildning gives i form av elementar- och yrkesutbildning samt ekonomiskt stöd för allmän utbildning. Ändamålet med elementarutbildningen är att bibringa invaliden de kunskaper

tietojen ja taitojen antaminen invalidille. Ammattikoulutusta annetaan yleisessä alemman asteisessa ammattioppilaitoksessa, erityisessä invalidien oppilaitoksessa, tarkoitusta varten järjestetyillä kursseilla tai sopivassa yrityksessä, laitoksessa tai taloudessa. Erityisen lahjakkaalle varattomalle tai vähävaraiselle invalidille voidaan antaa apuraha ja koroton laina yleiskoulutuksen hankkimiseksi ylempään asteisessa ammattioppilaitoksessa, oppi- ja korkeakoulussa.

Jos 16 vuotta nuorempi lapsi, josta invalidi on selvollinen huolehtimaan, tahi invalidiin aviovaimo tai työkyvytön aviomies jäävät invalidiin ammattikoulutuksen takia koulutuksen aikana tarpeellista toimeentuloa vaille, maksetaan heille hakemuksesta valtion varoista huoltorahaa. Vv. 1947—1961 on koulutusta myönnetty seuraavassa laajuudessa.

Vuosi — År	Invalideja, joille on myönnetty — Antal invalider åt vilka beviljats				
	pohjakoulutus elementarut- bildning	ammattikoulutus yrkesutbildning	yleiskoulutusta varten för allmän utbildning apuraha stipendier	opintolaina studielån	huoltorahaa per- hettä varten vårdpenning för familjen
1947	90	315	21	13	13
1950	97	511	36	17	17
1955	78	747	47	28	71
1956	66	713	41	20	53
1957	62	834	53	25	65
1958	62	918	49	18	33
1959	49	895	57	52	55
1960	57	829	54	48	61
1961	38	826	44	34	47

Työhuoltoon kuuluu paitsi invalidien työnvälitys ja muu työhönsijoitus myös invalidien elinkeinon ja ammatin harjoittamisen tukeminen helpottamalla invalidien työväline- ja raaka-ainehankintoja sekä edistämällä heidän valmistamiensa tuotteiden myyntiä ja antamalla invalidille työvälineitä ja -koneita käytettäväksi tahi avustusta tai korotonta lainaa niiden ja raaka-aineiden hankkimista sekä oman yrityksen perustamista varten. V. 1955 oli invalidien työnvälitystoimistoissa työnhakijoita 3 782, joista 57.5 % eli 2 173 sijoitettiin työhön. V. 1960 vastaavat luvut olivat 5 319 työhakijaa ja 3 893 työhön sijoitettua eli 73.2 %. V. 1961 työnvälityshakemusten luku oli 5 035 eli 5.3 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijoista sijoitettiin työhön 75.6 % eli 3 804, mikä luku on 2.3 pienempi kuin v. 1960. Työhuoltona annettiin avustuksia ja lainoja eri vuosina seuraavasti.

och färdigheter, som förutsättes i lagstiftningen om läroplikt. Yrkesutbildning meddelas i allmän yrkesläroanstalt av lägre grad, i särskild läroanstalt för invalider, vid för ändamålet anordnade kurser eller i företag, inrättning eller hushåll som är härför lämpligt. Särskilt begåvad medlös eller mindrebemedlad invalid kan tilldelas stipendium eller räntefritt lån ur statens medel för förvärvande av allmän utbildning i yrkesläroanstalt av högre grad, läroverk och högskola.

I fall barn under 16 år, om vilket invalid äger draga försorg, eller invalids maka eller till arbete oförmögna make till följd av invalidens yrkesutbildning under tiden för utbildningen saknar erforderlig utkomst, utbetalas till dem på ansökan av statens medel försörjningspenning. Under åren 1947—1961 har skolning givits i följande utsträckning.

Till arbetsvården hör utom invalidernas arbetsförmedling och annan placering i arbete även stödandet av invalidernas närings- eller yrkesutövning genom att underlätta invalidernas arbetsredskaps- och råvaruanskaffningar samt genom att främja försäljningen av deras produkter och genom att ställa arbetsredskap och -maskiner till invalidernas förfogande eller bevilja understöd eller räntefria lån för anskaffning av sådana och av råvaror samt för grundande av egna företag. År 1955 var antalet arbetssökande i invalidernas arbetsförmedlingsanstalter 3 782, av vilka 57.5 % eller 2 173 placerades i arbete. År 1960 var motsvarande tal 5 319 arbetssökande och 3 893 eller 73.2 % placerade i arbete. År 1961 var antalet arbetssökande 5 035 eller 5.3 % mindre än föregående år. Av dessa placerades i arbete 75.6 % eller 3 804, vilket tal är 2.3 % mindre än år 1960. Som arbetsvård beviljades understöd och lån under de olika åren på följande sätt.

Vuosi — År	Invalideja, joille työhuoltona annettiin avustusta	
	Antal invalider, som erhållit understöd	lån som arbetsvårdslån
1947	103	84
1950	274	121
1955	403	153
1956	481	191
1957	323	177
1958	325	124
1959	256	149
1960	313	196
1961	195	164

Invaliidihuoltotoimintaan sekä invalideille myönnettyihin lainoihin on vv. 1950—1961 käytetty valtion varoja miljoonin markoin ilmaistuna seuraavat määrät. Invaliidihuollon menoihin sisältyvät myös hallintomenot.

Åren 1950—1961 användes statens medel till invalidvårdsverksamheten och till lån åt invalider följande belopp i miljoner mark. I utgifterna för invalidvården ingår även förvaltningskostnaderna.

Vuosi — År	Invaliidihuollon aiheuttamat menot	Invalideille myönnetyt lainat
	Utgifter för invalidvård	Åt invalider beviljade lån
	milj. mk	
1950	161.0	5.5
1955	464.8	10.8
1956	631.9	19.0
1957	719.1	14.0
1958	729.3	8.6
1959	830.9	12.6
1960	869.6	15.2
1961	882.7	14.9

Invaliidiraha

Invaliidirahalaki tuli voimaan v:n 1952 alusta. Sen mukaan on invaliidirahaan oikeutettu sellainen invaliidi, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähintään $\frac{2}{3}$:lla ja joka itsensä ja perheensä elättämiseksi tekee kykyjensä mukaista työtä. Milloin perheen huoltovelvollisuus tai erittäin painavat syyt muutoin sitä vaativat, voidaan invaliidiraha poikkeuksellisesti myöntää myös sellaiselle invaliidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähemmän kuin $\frac{2}{3}$, mutta kuitenkin vähintään $\frac{1}{2}$.

Invaliidirahan vuotuinen määrä on:

- 1) sokealle invaliidille, jolta puuttuu suuntausnäkö hänelle tuntemattomassa paikassa, 121 200 mk;
- 2) muulle invaliidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähintään $\frac{2}{3}$, 84 300 mk sekä
- 3) invaliidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähemmän kuin $\frac{2}{3}$, mutta vähintään puolet, 61 200 mk.

Invaliidipenning

Lagen om invaliidipenning trädde i kraft från början av år 1952. Enligt denna lag är en invalid berättigad till erhållande av invaliidipenning, i fall dennes arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med minst $\frac{2}{3}$ och som för sin och sin familjs utkomst enligt förmåga utför arbete. Då försörjningsplikt mot familj eller särskilt vägande skäl så kräver, kan invaliidipenning undantagsvis beviljas även åt en sådan invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$, dock minst med hälften.

Invaliidipenningens årliga belopp är:

- 1) för en blind invalid, som saknar ledsyn på för honom obekant plats, 121 200 mk;
- 2) för annan invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med minst $\frac{2}{3}$, 84 300 mk och
- 3) för invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$, dock minst med hälften, 61 200 mk.

Invaliidiraha voidaan kuitenkin myöntää pienempänäkin invalidiin iän, hänen työnsä vähäisyyden tai muun sellaisen syyn takia tahi sillä perusteella, että hän saa vammansa johdosta eläkettä, elinkorkoa tai muuta korvausta.

Vv. 1952—1961 on valtion varoista vuosittain myönnetty uusia invaliidirahoja seuraavalle määrälle invaliideja. Alempana esitetty invaliidirahojen määrä tarkoittaa kunkin vuoden kuluessa jaettuja invaliidirahoja.

Vuosi — År	Invaliidien luku, joille invaliidirahaa on myönnetty — Antal invalider, som beviljats invalidpenning	Invaliidirahojen vuotuinen kokonaismäärä — Årliga totalbeloppet av invalidpenning milj. mk
1952	2 463	204.9
1955	1 252	387.0
1956	1 573	477.9
1957	1 299	563.9
1958	1 166	587.8
1959	1 368	660.4
1960	1 547	701.0
1961	1 470	741.9

V:n 1961 aikana myönnettiin uusia invaliidirahoja 1 470 invaliidille. Näistä oli sokeita 104 sekä työkyvystään yli $\frac{2}{3}$ menettäneitä 704 ja alle $\frac{2}{3}$ mutta yli $\frac{1}{2}$ menettäneitä 662. Vuoden lopussa invaliidirahan saajien kokonaislukumäärä oli 9 100. — Vuoden aikana lakautettiin ennen myönnettyjä invaliidirahoja 162 ja keskeytettiin 78.

Toipilasraha

1950-luvun alussa eräissä kunnissa ryhdyttiin oma-aloitteisesti jakamaan tuberkuloosiparantoloista vapautuneille varattomille ja vähävaraisille henkilöille n.s. toipilasrahaa. Tarkoituksena oli sen avulla edes jossain määrin turvata toipilaille suotuisimmat taloudelliset olosuhteet toipumiskauden käyttämiseksi riittävään lepoon ja kuntouttamiseen. Toipilasrahaa myöntäneiden kuntien luku rajoittui ensin vain noin 10—15:een, mutta jo muutamassa vuodessa toipilasrahajatus levisi varsin laajalle.

V. 1957 jaettiin toipilasrahaa kaikkiaan 479 kunnassa. V. 1961 kuntien luku oli 486 eli 88.8 % kuntien kokonaisluvusta, minkä lisäksi 3 kuntaa

Invalidpenning kan dock utgå med mindre belopp på grund av invalidens ålder, hans ringa arbete eller annan sådan orsak eller på grund därav, att han till följd av sin skada åtnjuter pension, livränta eller annan ersättning.

Under åren 1952—1961 har ur statsmedel årligen beviljats invalidpenning åt följande antal nya invalider. Nedan framställda invalidpenningsbelopp avser totalbeloppet, som använts under året.

Under år 1961 har åt 1 470 invalider beviljats nya invalidpenningar. Av dem var 104 blinda, 704 sådana, vars arbetsförmåga var nedsatt med över $\frac{2}{3}$ och 662 sådana, vars arbetsförmåga var nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$ men över hälften. Vid årets slut var totalantalet invalider, som erhållit invalidpenning, 9 100. — Under året har indragits 162 tidigare beviljade invalidpenningar och 78 avbröts.

Konvalescentpenningen

I början av 1950-talet började man i ett antal kommuner på eget initiativ utdela s.k. konvalescentpenning till mindre bemedlade personer vid deras utskrivning från tuberkulossanatorium. Avsikten var att med dess hjälp åtminstone i någon mån tillförsäkra konvalescenterna gynnammare ekonomiska omständigheter, så att konvalescenttiden i tillräcklig grad kan användas till vila och återhämtning. Antalet kommuner som beviljade konvalescentpenning utgjorde till en början endast 10—15 kommuner, men redan på ett par år fick tanken att utdela konvalescentpenning en rätt stor utbredning.

År 1957 utdelades konvalescentpenning i 479 kommuner. År 1961 var antalet kommuner 486 eller 88.8 % av samtliga, vartill 3 kommuner med-

ilmoitti myöntäneensä tarkoitukseen määrärahan, mutta kunnissa ei ole ollut ketään, joka olisi anonut toipilasrahaa. V. 1961 394 kuntaa jakoi toipilasrahaa vain tub. potilaille ja 92 kuntaa sekä tub.- että reumapotilaille. Näin ollen 88.8 % kunnista on suorittanut toipilasrahaa tub. potilaille ja 16.8 % reumapotilaille. Vastaavat suhdeluvut v. 1960 olivat 88.5 ja 17.9.

V. 1961 toipilasrahaa myöntäneet kunnat ja kaantuivat lääneittäin seuraavan yhdistelmän osoittamalla tavalla.

delat, att ett anslag för detta ändamål beviljats men att i kommunerna inte fanns någon, som ansökt om konvalescentpenning. År 1961 har 394 kommuner utdelat konvalescentpenning endast åt tub.-patienter och 92 kommuner både åt tub.- och reumatiska patienter. Sålunda har 88.8 % av kommunerna erlagt konvalescentpenning åt tub.-patienter och 16.8 % åt reumatiska patienter. År 1960 var motsvarande proportionstal 88.5 och 17.9.

Kommunerna, som år 1961 utdelat konvalescentpenning fördelade sig enligt län på följande sätt.

Lääni — Län	Kuntia, jotka ovat maksaneet toipilasrahaa — Antal kommuner, som utdelat konvalescentpenning till		Toipilasrahaa saaneita — Antal personer, som erhölet konvalescentpenning		Toipilasrahaa jaettu — Som konvalescentpenning utdelats
	tub. potilaille tuberkulösa	reumapotilaille reumatiska	tub. potilaita tuberkulösa	reumapotilaita reumatiska	1 000 mk
Uudenmaan — Nylands	43	17	822	56	20 114
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs ...	100	10	579	12	10 506
Ahvenanmaa — Åland	10	—	26	—	624
Hämeen — Tavastehus	57	12	715	24	18 597
Kymen — Kymmene	26	10	214	19	3 956
Mikkelin — S:t Michels	23	8	107	9	1 398
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	21	5	191	5	2 631
Kuopion — Kuopio	27	9	188	13	2 842
Keski-Suomen — Mellersta Finland	33	4	270	8	4 538
Vaasan — Vasa	68	5	560	6	8 798
Oulun — Uleåborgs	55	6	581	8	9 328
Lapin — Lapplands	23	6	365	10	6 576
Koko maa — Hela landet	486	92	4 618	170	89 908
Kaupungit — Städer	36	19	1 399	71	34 167
Kauppalat — Köpingar	24	11	267	24	6 385
Maalaiskunnat — Landskommuner ..	426	62	2 952	75	49 356

Edellä mainittujen lisäksi 9 kuntaa jakoi toipilasrahaa v. 1961 29:lle muuta sairautta sairastaneelle toipilaille, pääasiassa sydäntauti- ja syöpäpotilaille, yhteensä 549 000 mk.

Tub. potilaille toipilasrahaa suorittaneiden kuntien luku lisääntyi v:sta 1960 vain kahdella, mutta toipilasrahaa saaneiden henkilöiden luku 375:llä eli 8.8 %. Reumapotilaille myönsi toipilasrahaa v. 1960 98, mutta v. 1961 vain 92 kuntaa; henkilöiden luku aleni 211:sta 170:een. Toipilasrahoina jaettiin koko maassa v. 1961 yhteensä 89.9 milj. mk, vastaten 79.5 milj. mk v.

År 1961 utgav dessutom 9 kommuner konvalescentpenning till 29 personer, som lidit av andra sjukdomar, huvudsakligen av hjärtsjukdomar och kräfta, inalles 549 000 mk.

Antalet kommuner, som utdelat konvalescentpenning till tuberkulösa, steg från år 1960 endast med 2, men antalet personer som erhölet konvalescentpenning, med 375 eller 8.8 %. Antalet kommuner som utdelade konvalescentpenning till reumatiska sjuka, var år 1960 98, men år 1961 endast 92; antalet personer nedgick från 211 till 170. I konvalescentpenning har år 1961 i hela lan-

1960; rahamäärä nousi siis 13.0 %. Keskimäärin henkilöä kohti tuli koko maassa 18 778 mk, kaupungeissa 23 243 mk, kauppaloissa 21 940 mk ja maalaiskunnissa 16 305 mk. V. 1960 vastaavat keskimäärät olivat 17 856, 23 156, 19 375 ja 14 821 mk.

Sotilasavustukset

Sotilasavustuslaki nykyisessä muodossaan tuli voimaan 1. X. 1948. Sen mukaan sotilasavustuksia jaetaan valtion varoista ja niiden tarkoituksena on turvata asevelvollisen varattomien omaisten elatus ja hoito, mikäli sotapalvelus on heikentänyt näiden toimeentulomahdollisuuksia.

Vv. 1955—1961 myönnettyjen avustusten lukumäärä sekä avustuksiin käytetyt rahamäärät ovat vuosittain olleet seuraavat.

Vuosi — År	Myönnettyjen avustusten luku Antal beviljade understöd	Avustuksiin käytetty Till understöden utnyttjats milj. mk
1955	6 446	286.8
1956	5 867	295.4
1957	5 592	300.8
1958	6 567	342.1
1959	6 567	349.8
1960	6 207	351.2
1961	6 702	396.1

Avustusten luku tarkoittaa kunkin vuoden kuluessa myönnettyjä avustuksia, kun sen sijaan vastaavana vuonna avustuksiin käytettyihin rahamääriin sisältyvät myös ne avustukset, jotka oli myönnetty jo edellisen vuoden puolella, mutta jatkuivat vielä yli vuoden vaihteen. Niinpä v. 1961 myönnettiin kaikkiaan 6 702 avustusta, joiden suuruus oli yhteensä 272.2 milj. mk. Lisäksi maksettiin silloin 123.9 milj. mk sellaisia sotilasavustuksia, jotka oli myönnetty ja osittain myös maksettu v:n 1960 loppupuolella, mutta joita suoritettiin osaksi vielä 1961 alkupuolella; näiden yli vuoden vaihteen jatkuneiden avustusten luku oli 3 881.

V:n 1961 avustuksista 2 161 eli 32.2 % myönnettiin vaimolle ja 4 541 eli 67.8 % muille omaisille. Miten nämä avustukset jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta.

det utdelats sammanlagt 89.9 milj. mk motsvarande 79.5 milj. mk år 1960; beloppet steg alltså med 13.0 %. I genomsnitt tillföll per person i hela landet 18 778 mk, i städerna 23 243 mk, i köpingarna 21 940 mk och i landskommunerna 16 305 mk. År 1960 var motsvarande medeltal 17 856, 23 156, 19 375 och 14 821 mk.

Militärunderstöden

Militärunderstödslagen i sin nuvarande form trädde i kraft 1. X. 1948. Enligt denna lag utdelas militärunderstöd ur statsmedel och avsikten med dem är att säkerställa obemedlade anhörigas utkomst och vård, så vitt militärtjänstens försämrat dessas utkomstmöjligheter.

Antalet under åren 1955—1961 beviljade understöd samt de för understöden disponerade anslagen har årligen varit följande.

Antalet beviljade understöd avser understöd, som beviljats under de olika åren, då däremot i de penningbelopp, som utnyttjats under motsvarande år, ingår även de understöd, som hade beviljats redan föregående år men som fortlöpte över årsskiftet. År 1961 beviljades inalles 6 702 understöd till ett belopp av 272.2 milj. mk. Dessutom utbetalades samma år 123.9 milj. mk sådana militärunderstöd, som beviljats och delvis redan utbetalats under senare hälften av år 1960, men som till en del erlades ännu under förra hälften av år 1961. Antalet sådana över årsskiftet fortsatta understöd steg till 3 881.

Av understöden under år 1961 beviljades 2 161 eller 32.2 % hustrun och 4 541 eller 67.8 % övriga anhöriga. Huru dessa understöd fördelade sig på de olika länen framgår av följande.

Lääni — Län	Avustuksia myönnetty — Antal understöd, som beviljats åt			
	vaimolle hustru	muille omai- sille andra anhö- riga	Yhteensä Summa	%
Uudenmaan — Nylands	473	390	863	12.9
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	325	510	835	12.5
Ahvenanmaa — Åland	1	2	3	0.0
Hämeen — Tavastehus	354	407	761	11.4
Kymen — Kymmene	127	224	351	5.2
Mikkelin — S:t Michels	71	238	309	4.6
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	73	350	423	6.3
Kuopion — Kuopio	90	391	481	7.2
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	83	277	360	5.4
Vaasan — Vasa	219	297	516	7.7
Oulun — Uleåborgs	227	840	1 067	15.9
Lapin — Lapplands	118	615	733	10.9
Koko maa — Hela landet	2 161	4 541	6 702	100.0
Kaupungit — Städer	1 049	646	1 695	25.3
Kauppalat — Köpingar	139	133	272	4.1
Maalaiskunnat — Landskommuner	973	3 762	4 735	70.6

Eniten on avustuksia myönnetty v:n 1961 aikana Helsingissä, 469, Tampereella 220, Turussa 106, Lahdessa 93, Oulussa 83 sekä Porissa ja Rovaniemen mlk:ssa, kummassakin 77. 35 maalaiskuntaa on ilmoittanut, ettei niissä myönnetty sotilasavustuksia v. 1961 lainkaan. V:een 1960 verrattuna avustusten luku on noussut 8.0 %.

Det största antalet understöd år 1961 har beviljats i Helsingfors, 469, Tammerfors 220, Åbo 106, Lahti 93, Uleåborg 83 samt i Björneborg och Rovaniemi lk, 77 i bägge. 35 landskommuner har uppgivit att under år 1961 några militär-understöd inte beviljats på dessa orter. I jämförelse med år 1960 har antalet understöd stigit med 8.0 %.

Kansaneläkkeet

Kansaneläkelain mukaisia eläke- ja muita etuja sai v:n 1961 aikana yhteensä 531 000 henkeä. Varoja niihin käytettiin kaikkiaan 40 183 milj. mk. Kansaneläkkeet ja hautausavustukset ovat edelleen olleet lakisääteisesti sidottuja elinkustannusindeksiin, ja ne suoritettiin joulukuun alusta 1961 lukien 20 %:lla korotettuina entisen 10 %:n korotuksen asemesta. Indeksimuutoksen käsittelyn nopeuttamiseksi valtioneuvosto päätti 16. 11. 1961, että elinkustannusindeksin muuttamiseen perustuva eläkkeiden muutos voidaan panna toimeen jo muutoksen toteamista seuraavan kuukauden alusta lukien eli kahta kuukautta nopeammin kuin ennen.

Folkpensionerna

Under år 1961 erhöill sammanlagt 531 000 personer pensions- och andra förmåner enligt folkpensionslagen. För dessa ändamål användes sammanlagt 40 183 milj. mk. Folkpensionerna och begravningsbidragen har allt fortfarande varit bundna vid levnadskostnadsindex på lagstadgat sätt och de har utbetalats fr.o.m. början av december månad 1961 med 20 % förhöjning i stället för 10 % dessförinnan. För att påskynda behandlingen av indexförhöjningen beslöt statsrådet den 16. 11. 1961, att en ändring av pensionerna, som grundar sig på en förändring av levnadskostnadsindexet, kan verkställas redan vid början av den månad, som följer efter den månad, under vilken förändringen har konstaterats, eller alltså två månader tidigare än förut.

Kansaneläkelain muuttamisesta 30. 12. 1961 annetulla lailla korotettiin sen omaisuuden arvoa, jonka ylimenevältä osalta tukiosaa määrättäessä kymmenes osa luetaan vuosituloksi, yksinäisen henkilön osalta 2 milj. mk:sta 2.5 milj. mk:aan, mikä tapahtuneet indeksikorotukset huomioon ottaen korotti omaisuusrajan 2.44 milj. mk:sta 3.05 milj. mk:aan. Aviopuolisoiden osalta lainmuutos merkitsi omaisuusrajan korottamista 3 milj. mk:sta 3.7 milj. mk:aan eli indeksikorotukset huomioon ottaen 3.66 milj. mk:sta 4.51 milj. mk:aan.

Eläköitä saavien henkilöiden lukumäärä, joka v:n 1960 päättyessä oli 472 200, kohosi v:n 1961 loppuun mennessä 483 100 henkeen. Vanhuuseläkkeensaajia oli 336 900 ja työkyvyttömyyseläkkeensaajia 118 700. Vanhuudentukea sai 22 600 henkeä ja sairauseläkettä 4 700. Tukiosaa, jonka saaminen riippuu eläkkeensaajan ja hänen puolisonsa muiden tulojen ja omaisuuden määrästä, sai 73 % eläkkeensaajista ja täysimääräistä tukiosaa 44 % eläkkeensaajista.

Eläkkeensaajien lukumäärät kunkin vuoden päättyessä olivat vv. 1958—61 seuraavat. Tukiosansaajien eläkkeisiin, vanhuudentukia lukuun ottamatta, sisältyy myös perusosa.

Genom lagen av 30. 12. 1961 om ändring av folkpensionslagen höjdes värdet av den egendom, av vars överskjutande del en tiondedel räknas som årsinkomst vid fastställande av understödsdel, för en ensamstående person från 2 milj. mk till 2.5 milj. mk eller med beaktande av de inträffade indexförhöjningarna från 2.44 milj. mk till 3.05 milj. mk. För äkta makar innebar lagändringen en höjning av egendomsgränsen från 3 milj. mk till 3.7 milj. mk eller med beaktande av indexförhöjningarna från 3.66 milj. mk till 4.51 milj. mk.

Antalet pensionstagare, som vid slutet av år 1960 var 472 200, uppgick vid slutet av år 1961 till 483 100 personer. I detta antal ingick 336 900 ålderdomspensionstagare, 118 700 invaliditetspensionstagare, 22 600 ålderdomsstödstagare och 4 700 sjukpensionstagare. Understödsdel, vars erhållande beror på pensionstagarens och dennas makes övriga inkomster och egendom, erhöi 73 % av pensionstagarna och full understödsdel 44 % av pensionstagarna.

Antalet pensionstagare vid varje års utgång har under åren 1958—61 varit följande. Till understödsdelstagarnas pensioner, med undantag för ålderdomsstöden, hör även grunddel.

Eläkkeensaajia — Pensionstagare	1958	1959	1960	1961
Vain perusosaa saavia — Med enbart grunddel				
Vanhuuseläkkeensaajia — Ålderdomspensionstagare	91 800	94 800	96 000	98 800
Työkyvyttömyyseläkkeensaajia — Invaliditetspensionstagare	29 500	29 600	30 400	29 600
Sairauseläkkeensaajia — Sjukpensionstagare	.	.	900	1 700
Yhteensä — Inalles	121 300	124 400	127 300	130 100
Tukiosaa saavia — Med understödsdel				
Vanhuuseläkkeensaajia — Ålderdomspensionstagare	223 700	230 200	232 900	238 100
Työkyvyttömyyseläkkeensaajia — Invaliditetspensionstagare	88 100	90 100	89 000	89 100
Sairauseläkkeensaajia — Sjukpensionstagare	.	.	1 400	3 000
Vanhuudentuensaajia — Ålderdomsstödstagare	7 000	8 100	21 600	22 600
Yhteensä — Inalles	318 800	328 400	344 900	352 800
Eläkkeensaajia kaikkiaan — Pensionstagare inalles	440 100	452 800	472 200	482 900

Eläköitä on vv. 1958—1961 myönnetty seuraavasti. Pensioner har under åren 1958—61 beviljats som följer.

Myönnetty — Beviljade	1958	1959	1960	1961
Työkyvyttömyyseläköitä — Invaliditetspensioner	22 143	18 851	17 411	15 170
Sairauseläköitä — Sjukpensioner	.	.	2 568	6 220
Vanhuuseläköitä — Ålderdomspensioner	19 068	19 669	19 325	19 829
Vanhuudentukia — Ålderdomsstöd	4 748	5 208	17 807	7 161
Yhteensä — Inalles	45 959	43 728	57 111	48 380

Eläkemenojen kokonaismäärä, joka v. 1960 oli 34 066 milj. mk, nousi kertomusvuonna 39 835 milj. mk:aan. Eläkkeistä maksettiin sosiaalilautakunnille yhteensä 4 297 milj. mk. Nämä eläkkeet on pääosaltaan käytetty eläkkeensaajien laitoshoidon kustannuksiin kansaneläkelain 43 §:n mukaisesti. Määrään sisältyvät myös eläkkeensaajien henkilökohtaiset käyttövarat, jotka 1. 4. 1960 alkaen ovat olleet 1 100 mk kuukaudessa.

Vanhuuseläkkeensaajien keskimääräinen eläke oli v:n 1961 lopussa 88 800 mk, työkyvyttömyyseläkkeensaajien 97 300 mk ja sairauseläkkeensaajien 90 600 mk vuodessa. Keskimääräinen vanhuudentuki, johon kuuluu vain eläkkeen tukiosa, oli 67 400 mk. Kaikkien eläkkeensaajien keskimääräinen vuotuinen eläke oli 89 900 mk ja kaikkien tukiosansaajien, vanhuudentuet mukaan luettuina, 108 900 mk.

Maksettujen eläkkeiden kokonaismäärä ja eläkkeiden keskimääräinen suuruus on v:sta 1958 lähtien kehittynyt seuraavasti.

Vuoden aikana maksetut eläkkeet — Under året utbetalda pensioner	1958	1959	1960	1961
			milj. mk	
Vain perusosaa saavat — Med enbart grunddel	3 208	3 223	4 229	4 586
Tukiosaa saavat — Med understödsdel	25 647	26 734	29 837	35 249
Yhteensä — Inalles	28 855	29 957	34 066	39 835

Keskimääräiset eläkkeet vuoden päättyessä — Medel-pensionerna vid årets utgång	mk			
Vain perusosaa saavat — Med enbart grunddel	26 400	26 400	34 800	38 400
Tukiosaa saavat — Med understödsdel	81 400	80 900	87 600	108 900
Kaikkiaan — Inalles	66 200	66 000	73 400	89 900

Hautausavustusta myönnettiin 9 747 tapauksessa ja suoritettujen hautausavustusten yhteismäärä oli 299 milj. mk.

Pensionsutgifternas totalbelopp, som år 1960 var 34 066 milj. mk, uppgick under verksamhetsåret till 39 835 milj. mk. Av pensionerna erlades sammanlagt 4 297 milj. mk till socialnämnderna. Dessa pensioner har huvudsakligen använts till att täcka kostnaderna för pensionstagares anstaltsvård enligt 43 § folkpensionslagen. Beloppet inkluderar även pensionstagarnas personliga dispositionsmedel, som från den 1. 4. 1960 har varit 1 100 mk i månaden.

Den genomsnittliga pensionen för ålderdomspensionstagarna var i slutet av år 1961 88 800 mk per år, för invaliditetspensionstagarna 97 300 mk och för sjukpensionstagarna 90 600 mk. Ålderdomsstödet, som endast omfattar pensionens understödsdel, uppgick i medeltal till 67 400 mk. Den genomsnittliga årliga pensionen för samtliga pensionstagare var 89 900 mk och för samtliga understödsdelstagare, inklusive ålderdomsstöden, 108 900 mk.

De i pensioner utbetalade sammanlagda beloppen och pensionernas medelstorlek har fr.o.m. år 1958 utvecklats som följer.

Begravningsbidrag beviljades i 9 747 fall och de utbetalade begravningsunderstöden utgjorde sammanlagt 299 milj. mk.

IX. Sokeiden sosiaaliset olot

Sokeuden aiheuttama invaliditeetti tuottaa asianomaiselle suuria toimeentulovaikeuksia. Työhönsijoittuminen ja kohtuullisen ansion saaminen on varsinkin sokeiden käsityöammatin harjoittajien kohdalla tullut yhä hankalammaksi. Valtioneuvosto katsoikin sentähden 8. 12. 1960 aiheelliseksi asettaa sokeiden kuntouttamiskomitean, joka hankkimansa selvityksen perusteella esittäisi ehdotuksen niistä toimenpiteistä, joihin olisi ryhdyttävä sokeiden kuntouttamisen ja koulutuksen tehostamiseksi ja sitä tietä työhönsijoittumisen ja ansiomahdollisuuksien parantamiseksi. Tällaisen selvityksen hankkimiseksi käännettiin Suomen Kirkon Seurakuntatyön Keskusliiton puoleen, jonka kortistoista saatiin luettelo niistä sokeista, joiden sosiaalisia oloja, koulutusta, ammattia, ansiota jne. haluttiin tarkemmin tutkia. Koska kuitenkin kortisto oli erältä kohdin puutteellinen ja se saattoi sisältää virheellisiä tai vanhentuneita tietoja, täydennettiin sitä sosiaaliministeriön invalidirahakortistoa sekä Sokeain Keskusliiton ja Sotasokeat ry:n jäsenluetteloita hyväksikäyttään.

Tällä tavalla koottujen henkilötietojen perusteella lähetettiin kuhunkin kuntaan sokeiden nimillä varustetut kyselylomakkeet ja pyydettiin kuntien sosiaalilautakuntia toimittamaan ne eteenpäin. Sosiaalilautakuntia kehoitettiin myös saattamaan tutkimuksen piiriin kaikki ne kunnan alueella asuvat sokeat, joiden nimiä ei yllämainitulla tavalla saatu selville. Sosiaalilautakuntien tehtävänä oli myös antaa tarvittaessa apua lomakkeiden täyttämässä, kerätä täytetyt lomakkeet, tarkastaa niissä esitetyt vastaukset, ilmoittaa kunkin sokean kohdalla, saiko tämä huoltoapua vai ei, ja lopuksi palauttaa lomakkeet määräpäivään mennessä.

Sokeita koskeva virallinen tilastollinen tutkimus suoritettiin viimeksi vuonna 1953 ja sen tulokset julkaistiin Sosiaalisen Aikakauskirjan n:o:ssa 9—10/1955. Aikaisemmin on sokeain oloja selvitetty vuonna 1934 toimeenpannussa tutkimuksessa, joka julkaistiin Sosiaalisen Aikakauskirjan n:o:ssa 11/1934 ja 2/1935. Näiden kahden tutkimuksen nojalla saatettiin arvioida, että työikäisiä sokeita, siis 17—64-vuotiaita, olisi maas-

IX. De blindas sociala förhållanden

Den invaliditet som följer med blindhet vållar vederbörande stora utkomstsvårigheter. Det har särskilt för blinda hantverkare blivit allt svårare att placeras i arbete och få en rimlig inkomst. Statsrådet ansåg det även därför befogat att den 8. 12. 1960 tillsätta en kommitté för de blindas rehabilitering. Kommittén skulle på basen av införskaffad utredning komma med förslag till åtgärder för effektivisering av de blindas rehabilitering och utbildning, varigenom även arbetsplaceringen och förtjänstmöjligheterna skulle öka. För att erhålla sådan utredning vände man sig till Suomen Kirkon Seurakuntatyön Keskusliitto benämnda centralförbund, ur vars register man fick en förteckning över de blinda, vilkas sociala förhållanden, utbildning, yrke, inkomster m.m. man ville närmare undersöka. Då registret dock i vissa avseenden var bristfälligt och kunde innehålla felaktiga eller föråldrade uppgifter, kompletterades det med utnyttjande av socialministeriets invalidpenningregister samt de blindas centralförbunds och de krigsblindas föreningsmatriklar.

På grundval av de på detta sätt införskaffade personuppgifterna sändes frågeformulär försedda med de blindas namn till varje kommun och socialnämnderna i kommunerna ombads vidarebefordra dem. Socialnämnderna uppmanades likaså utsträcka undersökningen till alla blinda, som bodde inom kommunens område och vilkas namn inte på ovannämnda sätt framgått. Det var likaså socialnämndernas uppgift, att vid behov ge hjälp med att fylla i blanketterna, insamla de ifyllda blanketterna, kontrollera de där givna svaren, meddela för varje blind om denne fick socialhjälp eller ej, samt slutligen att återställa formulären före förfallodagen.

En officiell undersökning om de blinda gjordes senast år 1953 och dess resultat publicerades i Social Tidskrift nr 9—10/1955. Tidigare har förhållandena bland de blinda utretts genom en undersökning år 1934, som publicerades i Social Tidskrift nr 11/1934 och 2/1935. Med stöd av dessa två undersökningar kunde man uppskatta det nuvarande antalet blinda i arbetsför ålder. alltså 17—64 år, i vårt land till knappa två tusen.

samme nyt vajaat kaksi tuhatta. Kun vuoden 1961 aineisto sisälsi 1 864 sokeata, voitiin olettaa, että lähes kaikki kysymykseen tulevat sokeat oli saatu mukaan tutkimukseen.

Tiedustelulomake, joka laadittiin sokeiden kuntouttamiskomitean ehdotuksen perusteella, sisälsi 16 sokeiden oloja valottavaa kysymystä. Siinä kohdistettiin pääpaino sokeiden saamaan koulutukseen, ammattiin sekä tulojen suuruuteen. Viimeksi mainittu kysymys jaettiin itsenäisten ammatinharjoittajien ja toisen palveluksessa olevien ansiotuloihin, avustuksiin, muihin tuloihin ja puolison tuloihin. Vastausten luotettavuutta koetettiin lisätä avustusten kohdalla tarkistamalla niiden määrä ja laatu mahdollisista muista lähteistä, kuten kansaneläkelaitokselta, invalidirahakortistoista ym. Tutkimuksen tarkoituksena oli lähinnä saada selville ne työolosuhteet, joissa sokeat joutuivat työskentelemään koulutuksen, ammatin, työpaikan sekä ansioiden suhteen. Samalla esitettiin myös muita kysymyksiä, jotka koskivat asunnon suuruutta, mukavuuksia ja vuokraa, puhelimen käyttömahdollisuuksia, asumisaikaa paikkakunnalla jne. Näin valaistiin monilta kohdin sokeain sosiaalisia oloja ja kävi mahdolliseksi vertailla sokeain oloja väestön keskimääräiseen elintasoon.

Sokeiden lukumäärä. Tutkimuksen piiriin kuuluvia sokeita oli koko maassa 1 864, joista 1 164 eli 62 % oli miehiä ja 700 eli 38 % naisia. Heistä 699 eli runsas $\frac{1}{3}$ asui kaupungeissa. Helsingissä erikseen asui 297, Turussa 38 ja Tampereella 49 eli kolmessa suurimmassa kaupungissa 21 % kaikista. Allaolevassa taulukossa esitetään sokeiden luku kaupunkien, kauppaloiden ja maalaiskuntien sekä asuinkunnan teollistumisasteen mukaan.

Sokeiden luku — Antalet blinda

	Absoluuttiset luvut — Absoluta tal			Prosentteina — I procent		
	Miehet Män	Naiset Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehet Män	Naiset Kvinnor	Yhteensä Summa
Kaupungit — Städer	412	287	699	35.4	41.0	37.5
Kauppalat — Köpingar	61	28	89	5.2	4.0	4.8
Maalaiskunnat — Landskommuner	691	385	1 076	59.4	55.0	57.7
Koko maa — Hela landet	1 164	700	1 864	100.0	100.0	100.0
Kunnan teollistumisaste Kommunens industrialiseringsgrad						
Maatalousväestöä alle 50 % — Lantbruks- befolkning under 50 %	615	383	998	52.8	54.7	53.5
Maatalousväestöä 50—70 % — Lantbruks- befolkning 50—70 %	342	187	529	29.4	26.7	28.4
Maatalousväestöä yli 70 % — Lantbruks- befolkning över 70 %	207	130	337	17.8	18.6	18.1

Då 1961 års material omfattade 1 864 blinda, kunde man anta, att nästan alla ifrågakommande blinda verkligen fåtts med i undersökningen.

Frågeformuläret, som uppgjordes efter förslag från kommittén för de blindas rehabilitering, omfattade 16 frågor vilka belyste de blindas förhållanden. Huvudvikten gällde, vilken utbildning de blinda fått, samt vilket yrke och hur stora inkomster de hade. Den sistnämnda frågan upplades angående självständiga yrkesutövare och personer i annans tjänst i förvärvsinkomster, understöd, andra inkomster och makens/makans inkomster. Man försökte öka svarens tillförlitlighet beträffande understöden genom att kontrollera deras belopp och art i ev. andra källor, såsom hos folkpensionsanstalten, i invalidpenningregistret m.m. Syftet med undersökningen var närmast att få utrett de blindas arbetsförhållanden med hänsyn till utbildning, yrke, arbetsplats samt inkomster. Samtidigt framställdes även andra frågor om bostadens storlek, bekvämligheter och hyra, om möjligheterna att använda telefon, om hur länge vederbörande bott på orten osv. Sålunda blev de blindas sociala förhållanden belysta i många avseenden och det blev möjligt att jämföra deras förhållanden med befolkningens levnadsstandard i medeltal.

Antalet blinda. Antalet blinda, som berördes av undersökningen, var i hela landet 1 864, varav 1 164 eller 62 % män och 700 eller 38 % kvinnor. Av dem bodde 699 eller drygt $\frac{1}{3}$ i städer. Enbart i Helsingfors bodde 297, i Åbo 38 och i Tammerfors 49, eller i de tre största städerna 21 % av alla. I nedanstående tabell redovisas antalet blinda i städer, köpingar och landskommuner samt enligt bostadsortens industrialiseringsgrad.

Vuoden 1953 tutkimuksen mukaan asui kaupungeissa ja kauppaloissa 25.5 % ja maalaiskunnissa 74.5 % kaikista sokeista. Vuonna 1961 asui 17—64-vuotiaista sokeista 42.3 % kaupungeissa ja kauppaloissa ja vain 57.7 % maalaiskunnissa. Tämä vastasi suunnilleen koko väestön asuinpaikan vastaavaa jakautumista, sillä vuonna 1961 asui 38.4 % henkikirjoitetusta väestöstä kaupungeissa ja kauppaloissa ja 61.6 % maaseudulla. Vuoden 1953 tutkimuksessa, jossa kaikki sokeat olivat mukana, asui maalaiskunnissa suurempi osa sokeista kuin koko henkikirjoitetusta väestöstä. Ero johtunee siitä, että työikäiset sokeat olivat nimenomaan ansiomahdollisuuksien takia hakeutuneet kaupunkiin, missä työnsaanti oli helpompaa ja missä käsityöammattinharjoittajien tuotteiden markkinointimahdollisuudet olivat suuremmat kuin maaseudulla.

Samaa todistaa sokeiden asuinpaikan jakaantuminen kunnan teollistumisasteen mukaan. Sokeista 54 % asui kunnissa, joissa maatalousväestöä oli alle 50 %, ja vain 18 % kunnissa, joissa maatalousväestöä oli yli 70 %. Miesten ja naisten asuinpaikan välillä ei ollut havaittavissa eroa.

Kuntien varallisuusasteen mukaan voidaan todeta, että suhteellisesti eniten sokeita asui kymmenennen eli ylimmän varallisuusluokan kunnissa; muissa varallisuusluokissa sokeiden lukumäärä vaihteli 32:sta 48:aan kutakin 100 000 henkeä kohti. Allaolevassa yhdistelmässä ilmenee sokeiden luku kussakin varallisuusluokassa sekä sokeiden luku kunkin varallisuusluokan kuntien 100 000 henkikirjoitettua asukasta kohti.

	Kunnan varallisuusluokka — Kommunens förmögenhetsklass										Yhteensä Summa
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Sokeiden luku — Antalet blinda ..	58	101	168	152	124	206	300	274	50	431	1 864
Sokeiden luku 100 000 henkeä kohti — Antalet blinda per 100 000 invånare	45	39	42	48	33	40	40	40	32	50	42

Kuntien jakaminen kymmeneen varallisuusluokkaan pohjautui kuntien varallisuusluokittelukomitean vuonna 1955 suorittamaan luokitukseen, joka perustui lähinnä kunnan jäsenten veronmaksukykyyn, siten kuin se ilmeni kunnallistaksoituksessa.

Lukumääräisesti eniten oli sokeita Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen sekä Oulun läänissä. Uudenmaan läänin sokeista noin $\frac{3}{4}$ asui

Enligt 1953 års undersökning bodde av alla blinda 25.5 % i städer och köpingar och 74.5 % i landskommuner. År 1961 bodde 42.3 % av de blinda i åldern 17—64 år i städer och köpingar och endast 57.7 % i landskommuner. Detta motsvarade ungefär befolkningens allmänna fördelning på bostadsorter, ty år 1961 bodde 38.4 % av den mantalsskrivna befolkningen i städer och köpingar och 61.6 % på landsbygden. Vid undersökningen 1953, som omfattade alla blinda, bodde en större del av de blinda än av hela den mantalsskrivna befolkningen i landskommuner. Skillnaden torde bero på, att de blinda i arbetsför ålder särskilt med tanke på inkomstmöjligheterna sökt sig till städerna, där det var lättare för dem att få arbete och vinna avsättning för sina hantverksprodukter.

Det samma bevisas av, hur de blindas bostadsorter fördelas enligt kommunens industrialiseringsgrad. Av de blinda bodde 54 % i kommuner, där lantbruksbefolkningen utgjorde mindre än 50 %, och endast 18 % i kommuner, där lantbruksbefolkningen var större än 70 %. Mellan mäns och kvinnors boningsort kunde ingen skillnad förmärkas.

Utgående från kommunernas förmögenhetsgrad kan man konstatera, att det relativt sett största antalet blinda bodde i kommuner i den tionde, eller den högsta förmögenhetsklassen; i de övriga klasserna varierade antalet blinda mellan 32 och 48 på 100 000 personer. Av nedanstående sammanställning framgår antalet blinda i varje förmögenhetsklass samt antalet blinda per 100 000 mantalsskrivna invånare i kommunerna i varje klass.

Uppdelningen av kommunerna på tio förmögenhetsklasser baserade sig på den klassificering, som gjorts av 1955 års kommitté för förmögenhetsklassificering av kommunerna. Den byggde närmast på kommunernas invånarens skattebetalningsförmåga, sådan denna framgick vid kommunaltaxeringen.

Det största antalet blinda fanns i Nylands, Åbo och Björneborgs, Tavastehus samt Uleåborgs län. Av de blinda i Nylands län bodde

Helsingissä, naisista vielä suurempi osa. 60 % tutkimukseen kuuluvista sokeista asui neljässä mainitussa läänissä; naisten kohdalla tämä prosenttimäärä oli 63.7 ja miesten kohdalla 58.3. Lukumääräisesti vähimmän sokeita asui Ahvenanmaalla ja Pohjois-Karjalan läänissä. Oheisessa taulukossa on esitetty sokeiden lukumäärä kussakin läänissä absoluuttisesti sekä kunkin läänin 100 000 asukasta kohti.

ungefär $\frac{3}{4}$ i Helsingfors, av kvinnorna en ännu större del. 60 % av de blinda som berördes av undersökningen, bodde i de fyra ovannämnda länen; för kvinnorna var detta procenttal 63.7 och för männen 58.3. Det numerärt minsta antalet blinda bodde på Åland och i Norra Karelen län. I nedanstående tabell har framlagts antalet blinda i varje län absolut taget samt på 100 000 invånare i respektive län.

Sokeiden lukumäärä lääneittäin — Antalet blinda länsvis

Lääni — Län	Absoluuttiset luvut — Absoluta tal			100 000 asukasta kohti — Per 100 000 invånare			
	Miehet Män	Naiset Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehet Män	Naiset Kvinnor	Yhteensä Summa	Vuonna — År 1953
Uudenmaan — Nylands	243	163	406	30	20	49	93
Turun ja Porin — Åbo och B:borgs	155	108	263	23	16	40	101
Ahvenanmaa — Åland	8	5	13	36	23	59	154
Hämeen — Tavastehus	152	97	249	26	17	43	91
Kymen — Kymmene	61	26	87	18	8	26	75
Mikkelin — S:t Michels	61	27	88	26	11	37	108
Pohj.-Karjalan — Norra Karelen	41	25	66	19	12	31	.
Kuopion — Kuopio	70	40	110	26	15	41	115
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	63	32	95	26	13	39	.
Vaasan — Vasa	131	70	201	29	16	45	99
Oulun — Uleåborgs	128	78	206	31	19	51	139
Lapin — Lapplands	51	29	80	25	14	39	110
Koko maa — Hela landet	1 164	700	1 864	26	16	42	102

Jos verrataan sokeiden määrää kunkin läänin väkilukuun, saadaan paljon luotettavampi kuva sokeiden levenemisalveista koko maassa. Vuoden 1953 tutkimuksessa oli koko maassa 102 sokeata 100 000 asukasta kohti; 17—64-vuotiaiden sokeiden kohdalla vastaava luku oli 42. Vuonna 1961 oli suhdeluku korkein Ahvenanmaalla, jossa oli 59 sokeata 100 000 henkeä kohti; sitä seurasivat Oulun, Uudenmaan ja Vaasan läänit, joissa oli vastaavasti 51, 49 ja 45 sokeata 100 000 asukasta kohti. Myös vuoden 1953 tutkimuksessa oli sokeiden lukumäärä väkilukuun nähden suurin Ahvenanmaalla ja Oulun läänissä, kun sen sijaan Uudenmaan läänissä ei sokeita ollut silloin suhteellisesti niin paljon kuin nykyään. Ero johtunee perusaineistojen erilaisuudesta.

Sokeiden levenemisalveista on tehty samanlainen taulukko myös vuosina 1873 ja 1901 seurakunnilta kerätyn sekä vuonna 1934 kunnallisilta virkamiehiltä saadun aineiston perusteella. On kuitenkin vaikeaa tehdä vertailuja näiden tutkimusten kesken, sillä eroavuudet perusaineistossa, keräystavassa ja sokeuden asteen määrittelyssä ovat tehneet muun kuin vain summittaisen kehityskulun vertailun mahdolltomaksi.

Jämför man antalet blinda med befolknings-siffran för respektive, får man en mycket tillförlitligare bild av de blindas spridningsområden i hela landet. Vid 1953 års undersökning fanns det i hela landet 102 blinda på 100 000 invånare; för blinda i åldern 17—64 år var motsvarande siffra 42. År 1961 var relationstalet högst på Åland, där man hade 59 blinda på 100 000 personer; därefter följde Uleåborgs, Nylands och Vasa län med 51, 49 respektive 45 blinda per 100 000 invånare. Även vid 1953 års undersökning var antalet blinda störst på Åland och i Uleåborgs län, medan det däremot i Nyland inte fanns relativt sett lika många blinda då som nu. Skillnaden torde bero på att grundmaterialet är olika.

Om de blindas spridningsområden har en likadan tabell även uppgjorts enligt det material, som åren 1873 och 1901 insamlades från församlingarna och som år 1934 erhöles av de kommunala tjänstemännen. Det är dock svårt att göra jämförelser mellan dessa undersökningar, emedan olikheterna i grundmaterialet, i insamlingsättet och i sättet att bestämma graden av blindhet omöjliggjort annan jämförelse av utvecklingsgången än en rent summarisk.

Ikä ja siviilisäätty. Sokeain jakaantuminen ikä- ja siviilisäättyryhmiin esitetään seuraavassa taulukossa.

Ålder och civilstånd. De blindas uppdelning på olika ålders- och civilståndsgupper redovisas i följande tabell.

Sokeat iän ja siviilisäädyn mukaan — De blinda efter ålder och civilstånd

Ikä, vuotta Ålder, år	Naimattomia Ogifta		Naimisissa Gifta		Leskiä Änkli., änkor		Eronneita Frånskilda		Tuntematon Okänt		Yhteensä Summa			
	M.	N. Kv.	M.	N. Kv.	M.	N. Kv.	M.	N. Kv.	M.	N. Kv.	M.	N. Kv.	Yht. S:a	
17—19	25	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	18	43
20—29	102	49	30	17	—	—	—	—	1	3	133	69	202	
30—39	80	56	145	47	—	2	8	4	1	2	234	111	345	
40—49	73	67	230	69	4	11	7	4	3	1	317	152	469	
50—59	88	89	214	77	17	30	6	8	3	4	328	208	536	
60—64	37	57	70	41	13	35	5	7	2	2	127	142	269	
Yhteensä — Summa	405	336	689	251	34	78	26	23	10	12	1 164	700	1 864	

Miesten ja naisten ikäjakaumissa on havaittavissa selvä ero. Tutkimukseen kuuluvista miehistä 59 % oli 20—49-vuotiaita ja 39 % 50—64-vuotiaita, kun taas naisista peräti puolet kuului jälkimmäiseen ikäluokkaan. Tämä johtunee siitä, että naisilla oli pääasiallisena syynä sokeutumiseen jokin silmäsairaus, joista varsinkin harmaa- ja viherkaihi ovat tyypillisiä vanhemman iän sairauksia. Miehillä sen sijaan on tapaturmien sekä sotavammojen suhteellisen suuri osuus aiheuttanut sen, että ikäryhmytyksessä painopiste on pikemminkin 20—49-vuotiaiden kuin sitä vanhempien ryhmässä. Tutkimukseen kuuluvista sokeista suurin ryhmä, 29 %, oli 50—59-vuotiaita.

Miehistä oli 59.2 % naimisissa, 34.8 % naimattomia, 5.1 % leskiä tai eronneita sekä 0.9 % sellaisia, joiden siviilisäädystä ei ollut tietoa. Naisten joukossa oli yksinäisten eli naimattomien, leskien ja eronneiden lukumäärä huomattavasti suurempi kuin naimisissa olevien. Yhteensä oli näitä yksinäisiä naisia 62.4 % kaikista, naimisissa oli vain 35.9 % ja sellaisia, joiden siviilisäädystä ei ollut tietoa, 1.7 %. Ero naimisissa olevien miesten ja naisten lukumäärien välillä oli erittäin merkitsevä.

Jos verrataan näitä suhdelukuja koko väestön siviilisäättyjakautumaan, havaitaan, että sokeiden miesten lukumäärän jakautuminen naimattomiin, naimisissa oleviin sekä leskiin ja eronneisiin vastaa suurin piirtein koko väestön vastaavaa jakautumaa, kun taas sokeista naisista oli selvästi suurempi osa naimattomia kuin kaikista väestöön kuuluvista naisista.

Lasten lukumäärää silmällä pitäen naimisissa olevat 940 sokeaa ryhmittäivät seuraavasti:

En klar skillnad kan förmärkas mellan männens och kvinnornas åldersfördelning. Av männen i undersökningen var 59 % i åldern 20—49 år och 39 % i åldern 50—64 år, medan av kvinnorna rent av hälften hörde till den senare klassen. Detta torde bero på, att den främsta orsaken till blindhet bland kvinnor var någon ögonsjukdom, av vilka i synnerhet grå och grön starr är typiska sjukdomar vid en högre ålder. Hos männen har däremot olycksfallens och krigsskadornas relativt stora andel gjort, att tyngdpunkten i åldersgrupperingen snarare ligger hos 20—49-åringarna än hos de äldre. Den största gruppen av de blindas i undersökningen, 29 %, var i åldern 50—59 år.

Av männen var 59.2 % gifta, 34.8 % ogifta, 5.1 % änklingar eller frånskilda, och för 0.9 % kände man inte till civilståndet. Bland kvinnorna var antalet ensamma, dvs. ogifta, änkor och frånskilda, avsevärt större än antalet gifta. Sammanlagt utgjorde dessa ensamma kvinnor 62.4 % av alla, de gifta var bara 35.9 % och de vars civilstånd man inte kände till, 1.7 %. Skillnaden mellan antalet gifta män och gifta kvinnor var synnerligen signifikativ.

Jämför man dessa relationstal med hela befolkningens fördelning på civilstånd finner man, att de blindas männen fördelning på ogifta, gifta samt änklingar och frånskilda i stort sett motsvarar fördelningen hos hela befolkningen, medan däremot av de blindas kvinnorna en klart större del var ogifta än av alla kvinnorna i befolkningen.

Med avseende å antalet barn grupperar sig de 940 gifta blindas på följande sätt: 47 %, alltså

47 %:lla, siis lähes puolella, ei ollut yhtään lasta, 43 %:lla oli 1—3 lasta ja 10 %:lla 4 tai useampia lapsia. Vain 4.5 %:lla naimattomista, leskistä ja eronneista oli lapsia ja vain 0.2 %:lla näistä 4 tai useampia lapsia. Kaikkiaan oli tutkimukseen kuuluvista sokeista 71.0 % lapsettomia, 23.6 %:lla oli 1—3 lasta ja 5.4 %:lla 4 tai useampia lapsia.

Sokeutumisikä. Sokeiden sosiaaliin oloihin vaikuttaa merkittävästi se ikä, jolloin sokeutuminen on tapahtunut. On selvää, että syntymäsokea asettaa erilaiset vaatimukset elämälle, asennoituu eri tavalla vammaansa ja ympäristöönsä ja siksi myös toimii eri tavoin päämääriensä saavuttamiseksi kuin 20- tai 50-vuotiaana sokeaksi tullut. Sen vuoksi onkin erittäin tärkeää saada selville kunkin tutkimukseen kuuluvan henkilön sokeutumisikä. Vain noin 5 %:lta sokeista ei saatu vastausta tähän kysymykseen.

Jos tarkastellaan ensin siviilisäädyn ja sokeutumisiän välistä suhdetta, havaitaan, että suurin ryhmä naimattomista miehistä ja naisista oli syntymästään saakka sokeita tai neljän ensimmäisen elinvuoden aikana sokeutuneita. Naisten kohdalla tämä ryhmä muodosti 32.4 % ja miesten kohdalla 36.0 % kaikista naimattomista. Naimisissa olevien sokeutuminen sen sijaan oli tapahtunut useimmiten 20—39-vuotiaana; tämä pitää paikkansa varsinkin miesten keskuudessa, joista yli puolet oli sokeutunut tässä iässä. Tähän ryhmään kuuluivat melkein kaikki sotasokeat, joista lähes 90 % oli naimisissa. Leskien ja eronneiden ryhmissä aineisto oli niin pieni, ettei luotettavia vertailuja niiden sokeutumisiän suhteen voitu tehdä.

Sokeiden jakautumista sokeutumisiän perusteella kuvaa parhaiten nykyisen iän ja sokeutumisiän välistä suhdetta osoittava taulukko.

ungefär hälften, hade inga barn, 43 % hade 1—3 barn och 10 % hade 4 eller flera barn. Endast 4.5 % av de ogifta, änkringarna och änkorna samt de fränskilda hade barn, och endast 0.2 % av dem hade 4 eller flera barn. Av de blinda i undersökningen var inalles 71.0 % barnlösa, 23.6 % hade 1—3 barn och 5.4 % hade 4 eller flera barn.

Äldern vid blindhetens inträdande. De blindas sociala förhållanden påverkas på ett avsevärt sätt av den ålder, när blindheten inträtt. Det är klart att en, som är blind från födelsen ställer olika krav på livet, förhåller sig annorlunda till sitt lyte och sin omgivning och därför också arbetar på ett annat sätt för att nå sina syften än den, som blivit blind vid 20 eller 50 års ålder. Därför är det synnerligen viktigt att komma på det klara med, vid vilken ålder varje person i undersökningen blivit blind. Endast av ca 5 % av de blinda erhöles inget svar på denna fråga.

Granskar man först förhållandet mellan civilståndet och åldern för blindhetens inträdande finner man, att den största gruppen bland de ogifta männen och kvinnorna var blinda från födelsen eller hade blivit blinda under de fyra första levnadsåren. För kvinnornas vidkommande utgjorde denna grupp 32.4 % och för männens 36.0 % av alla de ogifta. Hos de gifta hade däremot blindheten vanligen inträtt i åldern 20—39 år; detta stämmer i synnerhet beträffande männen, av vilka över hälften blivit blinda vid denna ålder. Till denna grupp hör nästan alla krigsblinda, av vilka inemot 90 % var gifta. Beträffande änkringar, änkor och fränskilda var materialet så litet, att tillförlitliga jämförelser med åldern för blindhetens inträdande inte kunde göras.

De blindas fördelning efter åldern för blindhetens inträdande framgår bäst av tabellen för den nuvarande åldern och åldern för blindhetens inträdande.

Ikä sokeaksi tullessa — Äldern vid blindhetens inträdande

Nykyinen ikä Nuvarande ålder	Syntymäsokea Blind från födelsen	Ikä sokeaksi tullessa, vuotta Äldern vid blindhetens inträdande, år									Vähitellen Småningom	Tuntematon Okänd	Yhteensä Summa
		—1	1—4	5—9	10— 19	20— 29	30— 39	40— 49	50— 59	60— 64			
17—19	28	2	3	3	5	—	—	—	—	—	—	2	43
20—29	67	10	22	16	50	19	—	—	—	—	5	13	202
30—39	70	15	25	15	53	108	40	—	—	—	7	12	345
40—49	53	10	24	28	50	155	101	25	—	—	6	17	469
50—59	39	5	18	31	47	78	109	130	39	—	10	30	536
60—64	19	3	12	7	17	30	41	67	51	1	4	17	269
Yhteensä — Summa	276	45	104	100	222	390	291	222	90	1	32	91	1 864

Sokeuden syy sekä sokeiden vammat ja pitkäliset sairaudet. Sokeuden syytä selvitettäessä on täytynyt ottaa luokitteluperusteiksi vain kahdeksan erittäin laajaa ryhmää, sillä vastaukset tähän kysymykseen oli annettu niin kansanomaisesti ja ylimalkaisesti, ettei tarkempi luokitus ollut mahdollinen. Viisi tärkeintä ryhmää olivat syntymäsokeus, silmäsairaus, muu sairaus, tapaturma ja sotavamma, kolme vähemmän merkittävää ryhmää näön heikentyminen, perinnölliset tekijät ja muu syy. Viimeksimainittuun sisältyivät kaikki sellaiset poikkeuksina pidettävät tapaukset, joita ei voitu sijoittaa mihinkään muuhun ryhmään, kuten esim. itsemurhayrityksen johdosta sokeutuneet. 6.2 % sokeista ei ollut vastannut lainkaan sokeuden syytä koskevaan kysymykseen.

Allaolevassa taulukossa esitetään sokeiden lukumäärä kussakin syyryhmässä erikseen.

Sokeuden syy — Orsaken till blindheten

	Miehet Män	Naiset Kvinnor	Yhteensä — Summa	
			abs.	%
Syntymäsokeus — Blind från födelsen	145	121	266	14.3
Silmäsairaus — Ögonsjukdom	355	283	638	34.2
Muu sairaus — Annan sjukdom	125	122	247	13.3
Tapaturma — Olycksfall	227	56	283	15.2
Sotavamma — Krigsskada	173	2	175	9.4
Näön heikentyminen — Synförsämring	44	35	79	4.2
Perinnöllisyys — Äftlighet	7	10	17	0.9
Muu syy — Annan orsak	30	13	43	2.3
Ei ilmoitettu — Ej uppgiven	58	58	116	6.2
Yhteensä — Summa	1 164	700	1 864	100.0

Suurimpana syyryhmänä oli silmäsairaus. Yleisin sokeuteen johtavista silmäsairauksista oli harmaa- tai viherkaihi. Muita silmäsairauksia oli verkkokalvojen surkastuminen, tuberkuloosi ja syystä tai toisesta aiheutunut silmätulehdus ym. Sokeista oli 34.2 % näin ilmoittanut silmäsairauden sokeuden syyksi. Toiseksi suurimpana ryhmänä olivat tapaturmaisesti näkönsä menettäneet, kolmanneksi syntymästään saakka sokeat ja seuraavina jonkin muun sairauden johdosta sokeutuneet sekä sotasokeat.

Miehet olivat ilmoittaneet tapaturman sokeuden syyksi erittäin merkittävästi useammin kuin naiset. Tapaturmat olivatkin sattuneet joko leikki-ikäisille pojille ampuma-aseella, puukolla tms. tai työtapaturmana vaarallisessa työssä olleille miehille, kuten latuureille, kivityömiehille jne. Miesten ja naisten välillä oli eroja muissakin lu-

Blindhetens orsak samt de blindas lyten och långvariga sjukdomar. Vid klarläggningen av blindhetens orsaker har man som uppdelningsgrund endast kunnat ta åtta synnerligen omfattande grupper, eftersom svaren på denna fråga avgetts i så populära och allmänna ordlag, att en närmare klassificering inte var möjlig. De fem viktigaste grupperna var medfödd blindhet, ögonsjukdom, annan sjukdom, olycksfall och krigsskada, de tre mindre betydelsefulla grupperna försvagad syn, arvsfaktorer och andra orsaker. Den sistnämnda gruppen omfattade alla exceptionella fall, som inte kunde placeras i någon annan grupp, såsom t.ex. de, vilka blivit blinda som följd av självmordsförsök. 6.2 % av de blinda hade inte alls svara på frågan om orsaken till blindheten.

I nedanstående tabell redovisas antalet blinda i varje orsaksgrupp för sig.

Den största orsaksgruppen var ögonsjukdom. Den allmännaste av de till blindhet ledande ögonsjukdomarna var grå eller grön starr. Övriga ögonsjukdomar var förkrympning av näthinna, tuberkulos samt av en eller annan orsak framkallad ögoninflammation m.m. Av de blinda hade 34.2 % angett ögonsjukdom som orsak till blindheten. Den näst största gruppen var de, som förlorat sin syn genom olycksfall, den tredje de medfödda blinda, sedan de som blivit blinda genom någon annan sjukdom och följande de krigsblinda.

Männen hade särskilt signifikativt oftare än kvinnorna angett olycksfall som orsak till blindheten. Olycksfallen hade också antingen drabbat gossar redan i lekåldern med skjutvapen, kniv eller annat dylikt eller kommit som arbetsolyckor för män i farligt arbete såsom laddare vid sprängning, stenhuggare osv. Mellan män och kvinnor

kissa kuin tapaturmaisesti sokeutuneiden sekä sotavammaisten ryhmissä. Noin 15 % miehistä oli ilmoittanut sotavamman sokeuden syyksi. Syntymäsokeus, silmänsairaus ja muu sairaus oli sokeuden syynä suhteellisesti harvemmin miehillä kuin naisilla, jotka olivat ilmoittaneet myös näön heikentymisen sokeuden syyksi suhteellisesti jonkin verran useammin.

Sokeuden lisäksi oli noin 45 %:lla sokeista jokin muu työkykyä vähentävä vamma tai sairaus. Kyseessäolevan sairauden laadusta riippuen joutuivat niistä kärsivät sokeat terveitä huonompaan asemaan ansiomahdollisuuksien suhteen. Täysin työkyvyttömiksi on laskettava vajaamieliset, eräät kaatumatautiset ja vaikeasti reumasairaat. Mieli- ja hermosairaiden ryhmässä oli paljon myös sellaisia, jotka sairaudestaan huolimatta saattoivat tehdä ansiotyötä. Huonompi oli tilanne aivovammaisten kohdalla, joiden oli usein vaikea hankkia edes kohtuullisena pidettävää toimeentuloa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty sokeiden työkykyä haittaavat vammat ja sairaudet. Vertailun vuoksi on viimeiseen sarakkeeseen asetettu kyseessä olevien sairauksien osuudet vuoden 1953 tutkimuksessa.

Tutkimusten välillä ei ollut havaittavissa merkittäviä eroavuuksia. Eri sairauksien osuudet olivat suunnilleen yhtä suuret vuonna 1953 kuin nykyisessä tutkimuksessa. Kuitenkin oli yleensä jostakin työkykyä alentavasta sairaudesta kärsiviä vuonna 1961 peräti 45 %, mutta vuonna 1953 vain 30 %. Ero johtunee siitä, että vuoden 1953 tutkimuksessa vedettiin jyrkempi raja todella työkykyä alentavien sairauksien ja vammojen ja tilapäisten tai lievempien sairauksien välille.

Sydän- ja sokeritautiset, jotka vuonna 1953 sisällytettiin sisäelinsairaudesta kärsivien ryhmään, erotettiin nyt omiksi ryhmikseen. Onkin todettava, että sydäntauti ja usein sokeuteen johtava sokeritauti olivat sisäelintaudeista yleisimpiä; niiden yhteenlaskettu osuus oli yli puolet kaikista sisätaudeista. Varsinaiseen sisäelinten, rauhas- ja verisuonitautiryhmään kuuluivat sellaiset kuin munuaistauti, vatsahaava, verenpaine-tauti, veritulppa, tyrä, anemia sekä sappi-, perna- ja lisämunuaistauti ym.

Tutkimusten välillä näyttää olevan eroa myös raajavammaisten ja mieli- ja hermosairaiden ryhmissä. Vuonna 1953 oli näiden osuus kaikista sokeista pienempi kuin vuonna 1961. Vanhuudenheikkoutta sairastavat, joita ei tietysti ollut työikäisten sokeiden joukossa, sekä astmaattiset,

förelåg differenser även i andra grupper än de, som blivit blinda genom olycksfall eller krigsskada. Ca 15 % av männen hade angett krigsskada som orsak till blindheten. Medfödd blindhet, ögonsjukdom och annan sjukdom var relativt sett mera sällan orsak till blindhet hos männen än hos kvinnorna, vilka likaså något oftare hade angett försvagad syn som orsak till blindhet.

Utöver blindheten hade ca 45 % av de blinda något annat lyte eller någon sjukdom, som minskade arbetsförmågan. Beroende på sjukdomens art kom de blinda, som led av den, i en sämre ställning än de friska beträffande förtjänstmöjligheterna. Som helt oförmögna till arbete måste man räkna de psykiskt efterblivna, vissa fallandesjuka och de svårt reumasjuka. I gruppen sinnes- och nervsjuka fanns det många, som trots sin sjukdom kunde utföra förvärsarbete. Sämre var situationen för de hjärnskadade, som oftast hade svårt att få en utkomst, som kunde anses som rimlig.

I följande tabell har de lyten och sjukdomar, vilka försvårar de blindas arbetsförmåga, redovisats. För jämförelsens skull har i den sista kolumnen införts ifrågavarande sjukdomars andelar i 1953 års undersökning.

Stora olikheter tycks inte föreligga mellan undersökningarna. Andelar av olika sjukdomar var ungefär likadana år 1953 som i 1961 års undersökning. Emellertid utgjorde de, som över huvud taget led av någon sjukdom, hela 45 % år 1961 men endast 30 % år 1953. Skillnaden torde bero på, att man i 1953 års undersökning drog en skarpare gräns mellan de sjukdomar och lyten, som verkligen nedsatte arbetsförmågan, och tillfälliga eller lindrigare sjukdomar.

Hjärt- och sockersjuka personer, vilka år 1953 inrymdes i gruppen med sjukdomar i de inre organen, särskildes nu till egna grupper. Det bör konstateras, att hjärtsjukdom och den ofta till blindhet ledande sockersjukan var de vanligaste invärtessjukdomarna; deras sammanlagda andel utgjorde över hälften av alla invärtessjukdomar. Till den egentliga gruppen av sjukdomar i inre organ, körtlar och blodkärl hörde njursjukdom, magsår, blodtryckssjukdom, blodpropp, bräck, samt gall-, mjält- och binjuresjukdomar m.m.

En skillnad tycks föreligga mellan undersökningarna även i grupperna för lemskador samt för nerv- och sinnessjukdomar. År 1953 var dessas andel av alla blinda mindre än år 1961. Ålderdomssvaga personer, vilka givetvis inte fanns bland de blinda i arbetsför ålder, samt

Sokeiden muut vammat ja sairaudet — De blindas andra åkommor och sjukdomar

	Miehet Män	Naiset Kvinnor	Yhteensä Summa	%:na kaikista sokeista I % av alla blinda	%:na v:n 1953 tutkimuksen kaikista sokeista I % av alla blinda vid undersök- ningen år 1953
Vajaamielisyys — Psykisk efterblivenhet	25	16	41	2.2	2.1
Mieli- ja hermosairaus, aivovamma — Sinnessjuk- dom, nervsjukdom, hjärnskada	72	33	105	5.6	4.2
Kaatumatauti — Fallandesjuka	20	4	24	1.3	0.6
Reumasairaus — Reumatisk sjukdom	40	39	79	4.2	3.2
Kuurous, kuuromykkyys — Dövhhet, dövstumhet Huonokuuloisuus, korvavamma — Lomhördhet, öronskada	32	21	53	2.8	1.8
Raajavamma — Lemskada	93	19	112	6.0	3.6
Tuberkuloosi — Tuberkulos	25	8	33	1.8	0.9
Sisäelin-, rauhas- ja verisuonitauti — Invärtes-, körtel- och cirkulationssjukdom	70	50	120	6.4	5.8
Syöpä — Kräfta	—	2	2	0.1	0.2
Iho- ja sukupuolitauti — Hud- och könssjukdom	2	3	5	0.3	0.1
Sydäntauti — Hjärtssjukdom	56	57	113	6.1	—
Sokeritauti — Sockersjuka	20	20	40	2.1	—
Selkävika — Ryggskada	13	7	20	1.1	—
Muu sairaus — Annan sjukdom	23	14	37	2.0	5.4
Yhteensä — Summa	519	313	832	44.6	29.7
Ei muuta sairautta tai ei ilmoitettu — Ingen annan sjukdom eller uppgift saknas	645	387	1 032	55.4	70.3
Yhteensä — Summa	1 164	700	1 864	100.0	100.0

yhdistettiin ryhmään »muu sairaus» muodostettaessa vuoden 1953 vertailulukuja vastaavien ryhmien puuttuessa nykyisestä tutkimuksesta.

Koulunkäynti ja ammattikoulutus. Sokeiden toimeentulomahdollisuuksiin vaikuttaa erittäin suurella määrällä heidän saamansa kouluopetus ja ammattikoulutus, olipa se sitten saatu ennen sokeutumista tai sen jälkeen. Suurin osa sokeista oli saanut koulutuksensa joko vain ennen sokeutumista tai sekä ennen että jälkeen sokeutumisen. Vain noin $\frac{1}{4}$ sokeista oli saanut koulutuksensa pelkästään sokeutumisen jälkeen. Tähän ryhmään kuuluivat syntymäsokeat, joita oli noin 14 % kaikista. Kun sokeista vielä 9—10 % oli sokeutunut ennen kouluikää, voidaan todeta, että hyvin pieni oli se osa sokeista, joka ei ollut saanut mitään koulutusta ennen sokeutta, vaikka heillä näkönsä puolesta olisi ollut siihen mahdollisuus.

Ennen sokeutumista kouluopetusta saaneista 90 % oli käynyt vain kansakoulun; oppikoulun käyneitä oli 57 ja kansanopiston käyneitä 24 sokeata. Korkeakouluasteella olevia oli 15, joista loppututkinnon suorittaneita oli 2 filosofianmaisteria, 1 teologisen loppututkinnon suorittanut, 3 kadettikoulun käynnyttä, 2 farmaseuttia,

astmatiker sammanfördes till gruppen »annan sjukdom», då jämförelsetal bildades för år 1953, medan motsvarande grupper saknades i den nya undersökningen.

Skolgång och yrkesutbildning. De blindas utbildningsmöjligheter påverkas i synnerligen hög grad av den skolundervisning och yrkesutbildning som de fått, vare sig den erhållits före eller efter blindhetens inträdande. Största delen av de blinda hade fått sin utbildning antingen endast före det de blev blinda eller både före och efter det. Bara ca $\frac{1}{4}$ av de blinda hade fått sin utbildning endast efter det de blev blinda. Till denna grupp hörde de blindfödda, vilka utgjorde ca 14 % av alla. Då dessutom 9—10 % av de blinda hade blivit blinda före skolåldern, kan man konstatera, att det var en ytterst liten del av de blinda, som inte fått någon utbildning före blindheten, fastän detta hade varit möjligt på grund av synförmågan.

Bland dem som fått skolundervisning innan de blev blinda hade 90 % endast gått i folkskola; 57 blinda hade besökt läroverk och 24 folkhögskola. På högskolestadiet fanns 15, av vilka 2 blivit filosofie magistrar, 1 avlagt teologisk dimissionsexamen, 3 genomgått kadettskola, 2 blivit farmaceuter, 1 medikalgyrnast och 1

1 lääkintävoimistelija ja 1 Sibelius-Akatemian pianonsoiton opettaja. Loput olivat jättäneet kesken opintonsa tai jatkoivat niitä edelleen.

Ennen sokeutta saatu ammattikoulutus perustui miehillä suurimmaksi osaksi pelkkään ammattikurssiin. Varsinaisen ammattikoulun käyneitä oli vain muutama kymmenen, maamieskoulun tai jonkin kauppakoulun tai -opiston käyneitä saman verran. Naisten ammattikoulutukseen sisältyi useimmiten talous- ja käsityökoulu, emäntäkoulu tai kauppakoulu ja -opisto ym. Kuitenkin on huomattava, että vain noin 20 % kaikista ennen sokeutumistaan koulutetuista oli saanut kansakoulun lisäksi jotakin muuta koulutusta.

Sokeutumisen jälkeen tapahtunut koulutus on tutkimuksen kannalta edellistä kysymystä mielenkiintoisempi. Näistä 92 % oli käynyt sokeainkoulun, ja vain 8 % oli saanut jotakin muuta koulutusta: käynyt tavallisen kansakoulun, kansanopiston tai molemmat, tai jatkanut opiskeluaan sokeainkoulun jälkeen. Opiskeluaan jatkaneista sokeista 14 oli käynyt oppikoulun tai kävi sitä parhaillaan, 1 oli suorittanut pelkän ylioppilastutkimuksen ja peräti 11 oli opiskellut tai opiskeli jossakin korkeakoulussa. Näistä poikkeuksellista tarmoa ja lahjakkuutta osoittavista sokeista oli loppututkimuksen suorittaneita 1 kauppatieteidenmaisteri, 2 ekonomia sekä 1 humanistintieteiden- ja 1 filosofian kandidaatti, jotka molemmat olivat lisäksi käyneet Sibelius-Akatemian. Korkeakoulua käyvistä ja loppututkimuksen suorittaneista sokeista 7 oli miestä ja 4 naista.

Sokeutumisen jälkeen ammattikoulutukseen osallistuneiden sokeiden määrä oli melko suuri, 42,5 % kaikista sokeista. Tämä prosenttimäärä oli vuoden 1953 tutkimuksessa saatua prosenttimäärää huomattavasti korkeampi, sillä on otettava huomioon se, että vuonna 1953 oli ammattikoulutukseen luettu myös sokeainkoulu. Jos lasketaan sokeainkoulun ja ammattikoulun käyneet, oli heitä vuonna 1961 69 % kaikista. Tosin se, että vuonna 1953 vain 31 % sokeista oli saanut jotakin ammattikoulutusta, johtui osaksi siitä, että perusaineisto tässä tutkimuksessa käsitti myös ne henkilöt, jotka ali- tai yli-ikäisyytensä vuoksi eivät ole voineetkaan saada ammattikoulutusta. Kehitys kulkee kuitenkin siihen suuntaan, että yhä useammat sokeat hankkivat itselleen ammattiin tarvittavan koulutuksen. Näyttää siltä, että sokeat ovat suppean ammattivalikoidmansa johdosta kykenemättömiä ilman koulutusta harjoittamaan ammattia, ja jo ennen sokeutta ammatissa toimineet joutuvat hankki-

lärare i pianospel vid Sibelius-Akademien. De övriga hade avbrutit studierna eller höll ännu på med dem.

Yrkesutbildningen före blindheten baserade sig hos männen till största delen enbart på en yrkeskurs. Endast några tiotal hade gått i egentlig yrkesskola, lika många i lantmannaskola eller i handelsskola eller handelsinstitut. Kvinnornas yrkesutbildning omfattade oftast hushålls- eller handarbetsskola, husmodersskola eller handelskola och handelsinstitut m.m. Det bör dock observeras, att endast ungefär 20 % av dem, som utbildats före blindheten, hade fått någon annan utbildning utöver folkskolan.

Utbildningen efter blindheten är av större intresse för undersökningen än den föregående frågan. Av dem som gått i skola hade 92 % gått i blindskola och endast 8 % fått annan utbildning: besökt vanlig folkskola, folkhögskola eller båda eller fortsatt sina studier efter blindskolan. Av de blinda som fortsatt skolan hade 14 gått i läroverk eller gick där som bäst, 1 hade endast avlagt studentexamen och hela 11 hade studerat eller studerade vid någon högskola. Av dessa blinda, som ådagalagt exceptionell energi och begåvning, hade utexaminerats 1 ekonomiemagister, 2 diplomekonomer samt 1 kandidat i de humanistiska vetenskaperna och 1 filosofiekandidat, vilka båda dessutom genomgått Sibelius-Akademien. Av de blinda, som gick i högskola eller utexaminerats därifrån, var 7 män och 4 kvinnor.

Antalet blinda, som erhållit yrkesutbildning efter blindheten, var ganska stort, 42,5 % av alla de blinda. Detta procenttal var avsevärt större än det som fick i 1953 års undersökning, ty man bör dessutom beakta, att blindskola år 1953 även räknats som yrkesutbildning. Räknar man ihop dem, som gått i blindskola och i yrkesskola, utgjorde de år 1961 69 % av samtliga. Att år 1953 bara 31 % av de blinda fått något slags yrkesutbildning berodde visserligen delvis på, att grundmaterialet i den undersökningen också omfattade personer, vilka på grund av för hög eller för låg ålder inte kunnat få yrkesutbildning. Utvecklingen går dock därhän, att allt flera blinda skaffar sig den utbildning, som behövs för ett yrke. Det ser ut, som om de blinda på grund av det ringa antal yrken, som står dem till buds, är ur stånd att utöva något yrke utan utbildning, och som om de vilka var yrkesverksamma redan före blindheten, nödgas omskola sig. En ytterligare sporre för deltagande

maan uuden ammattikoulutuksen. Lisäkannustimena koulutukseen osallistumiseen on varmasti ollut myös se, että valtio invalidihuoltolain nojalla kustantaa sokeainkoulun lisäksi 16—40-vuotiaiden varattomien tai vähävaraisten ja poikkeustapauksissa myös 40 vuotta täyttäneiden sokeiden ammattikoulutuksen.

Sokeiden saama ammattikoulutus, joka on hankittu sokeutumisen jälkeen, selviää seuraavasta taulukosta.

Sokeutumisen jälkeen ammattikoulutusta saaneet — Blinda som erhållit yrkesutbildning efter det de blivit blinda

i utbildning har säkert likaså varit, att staten enligt lagen om invalidvård utöver blindskolan bekostar yrkesutbildning för medellösa eller mindrebemedlade blinda i åldern 16—40 år och i undantagsfall även för personer som fyllt 40 år.

Den yrkesutbildning de blinda skaffat sig efter det de blev blinda framgår av följande tabellen.

	Miehet Män	Naiset Kvinnor	Yhteensä Summa
Sokeain ammattikoulu — Yrkeskola för blinda	36	15	51
Hieromakoulutus — Massageutbildning	112	106	218
Harjatyökoulutus — Borstbinderiutbildning	123	12	135
Korityökoulutus — Korgbinderiutbildning	21	—	21
Verhoilukoulutus — Tapetserarutbildning	21	—	21
Kudonta- ym. käsityökoulutus — Vävnads- o.a. hantverksutbildning	3	20	23
Hieroma- ja harjatyökoulutus — Massage- och borstbinderiutbildning	64	5	69
Hieroma- ja käsityökoulutus — Massage- och hantverksutbildning	4	16	20
Hieroma- ja lääkintävoimistelijan koulutus — Massage- och medikalgymnast- utbildning	13	8	21
Harja- ja korityökoulutus — Borst- och korgbinderiutbildning	67	1	68
Hieroma-, harja- ja korityökoulutus — Massage-, borstbinderi- och korgbinderi- utbildning	39	1	40
Koulutus muihin kahteen tai useampaan käsityöammattiin — Utbildning för två eller flere andra hantverksyrken	49	31	80
Muu ammattikoulutus — Annan yrkesutbildning	16	10	26
Ammattikoulutusta saaneita yhteensä — Summa yrkesutbildade	568	225	793
Ei ammattikoulutusta tai ei ilmoitettu — Ingen yrkesutbildning eller uppgift saknas	596	475	1 071

Miehet olivat ammattikoulutuksen hankkimisessa selvästi naisia aktiivisempia. Erittäin merkitsevästi suurempi osa sokeista miehistä kuin naisista oli saanut koulutuksen johonkin ammattiin. Harjatyökoulutus näytti olevan yleisin miesten keskuudessa, seuraavaksi eniten oli hieromakoulutuksen saaneita. Näihin kahteen suurimpaan ryhmään kuuluvien miesten osuus kaikista ammattikoulutusta saaneista miehistä oli 41 %. Vajaa puolet niistä 568 miehestä, jotka olivat saaneet ammattiopetusta, oli hankkinut koulutuksen kahteen tai useampaan ammattialaan. Suosituin yhdistelmä oli harja- ja korityökoulutus, joista edellinen oli usein yhdistetty myös hieromakoulutukseen.

Naisten kohdalla hieromakoulutus oli ylivoimaisesti suurin ryhmä. Ammattiopetusta saaneista naisista oli 47 % hankkinut koulutuksen hierojan ammattiin. Muista ryhmistä olivat huomattavimmat käsityökoulutus sekä hieroma- ja käsityökoulutus. Naisten pienempää aktiivisuutta

Männen var påfallande mera aktiva att skaffa sig yrkesutbildning än kvinnorna. En avsevärt mycket större del av de blinda männen än av kvinnorna hade fått utbildning för något yrke. Borstbindarutbildningen tycktes vara allmänast bland männen, den närmast största gruppen var de utbildade massörerna. Männen i dessa två största grupperna utgjorde 41 % av alla de yrkesutbildade männen. Knappa hälften av de 568 män, som fått yrkesutbildning, hade utbildat sig för två eller flera branscher. Den mest gynnade kombinationen var borstbinderi och korgflätning, av vilka det förra yrket även ofta var kombinerat med massageutbildning.

Beträffande kvinnorna var massageutbildningen överlägset i främsta rummet. Av de yrkesutbildade kvinnorna hade 47 % skaffat sig utbildning i massage. Av de andra grupperna var de betydelsefullaste handarbetsutbildning samt massage- och handarbetsutbildning. Betecknande

ammattiotetuksen hankkimisessa kuvaa se, että naisista vain 28 % oli saanut koulutuksen kahteen tai useampaan ammattiin, kun vastaava prosenttiluku miehillä oli 41.

Taulukko osoittaa selvästi, että sokeain oli hyvin suuressa määrin pakko valita ammattinsa ja siihen tarvittava koulutus siitä suppeasta valikoimasta käsityöammatteja, joita on totuttu pitämään varsinaisina sokeiden ammatteina. Tällaisiksi on laskettu hierojien, harja-, kori-, kudonta- ja verhoilutyöntekijöiden toimet sekä usein hieromatyöhön yhdistetty lääkintävoimistelijoiden ammatti. Vain 26 sokeata, 3.3 % ammattiotetusta nauttineista, oli saanut koulutuksen johonkin muuhun ammattiin. Tilannetta on viime vuosina koetettu parantaa perustamalla sokeille valmistava ammattikoulu metallialan sarjatöitä varten Siuntion kirkonkylään. Tämä ammattikoulu on ollut toiminnassa tosin vasta vuoden ajan, mutta ensimmäiset 11-kuukautisen ammattikoulutuksen läpikäyneet ovat jo sijoittuneet teollisuuden palvelukseen.

Ansiotyö ja ammatti. Noin 60 % kaikista sokeista ilmoitti tekevänsä ansiotyötä. Edellisessä laskennassa teki kaikista sokeista ansiotyötä 55 % ja vuoden 1935 laskennassa 33 %. Vaikka luvut eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia, voidaan kuitenkin todeta, että ansiotyötä tekevien määrä, varsinkin miesten keskuudessa on vuosi vuodelta kasvanut. Tähän on osaltaan vaikuttanut se seikka, että valtio on suorittanut invaliidirahana avustusta työtätekeville sokeille näin kannustaen heitä pyrkimään itsenäiseen toimeentuloon.

Sokeista miehistä 70 % teki ansiotyötä, naisten vastaavan luvun ollessa vain 42 %. Tämä ero johtuu mm. siitä, että naisista lähes $\frac{1}{3}$ ilmoitti ammatikseen oman kodin hoitamisen, jota ei voida pitää varsinaisena ansiotyönä. Tutkimuksessa tiedusteltiin myös, oliko ansiotyö tehty itsenäisenä, toisen palveluksessa tai sekä itsenäisenä että toisen palveluksessa. Sokeista miehistä 83 % oli itsenäisen ansiotyön tekijöitä; naisten kohdalla prosenttimäärä oli hieman pienempi, 77. Toisen palveluksessa oli miehistä 17 % ja naisista 22 %. Ansiotyötä tekevästä siis yli $\frac{4}{5}$ teki itsenäistä työtä, mikä johtuu siitä, että sokeiden ammatit ovat pääasiassa joko käsityöammatteja, maanviljelijän työtä taikka vapaita ammatteja, kuten taiteilijoita, muusikoita yms. Kuinka sokeat ovat jakautuneet ammatin mukaan, selviää seuraavasta taulukosta.

för kvinnornas mindre aktivitet när det gäller att skaffa sig yrkesutbildning är, att bara 28 % av dem fått utbildning för två eller flera yrken, medan motsvarande procenttal för männen var 41.

Tabellen visar klart, att de blinda i mycket stor utsträckning var tvungna att välja yrke och utbildning bland det ringa antal hantverksyrken, som man vant sig att betrakta som egentliga blindyrken. Hit har räknats massage, borstbinderi, korgflätning, vävning och tapetserararbete samt även ofta med massage kombinerad medikalgymnastik. Endast 26 blinda, 3.3 % av dem som fått yrkesutbildning, hade utbildats för något annat arbete. Under de senaste åren har man sökt förbättra situationen genom att i Sjundea kyrkby grunda en förberedande yrkesskola för blinda för seriearbeten i metallbranschen. Denna yrkesskola har visserligen bara verkat i ett års tid, men de första, som genomgått dess 11 månader långa kurs, har redan blivit placerade i industrins tjänst.

Förvärvsarbete och yrke. Ungefär 60 % av alla de blinda uppgav, att de hade förvärvsarbete. Vid föregående räkning förvärvsarbetade 55 % av alla de blinda och vid 1935 års räkning 33 %. Fastän siffrorna inte är helt jämförbara sinsemellan, kan det dock konstateras, att de förvärvsarbetandes antal vuxit år för år i synnerhet bland männen. Härtill har delvis bidragit, att staten bistått de arbetande blinda med invalidpenning och på så sätt sporrat dem att sträva efter att kunna försörja sig själva.

Av de blinda männen var 70 % förvärvsarbetande, medan motsvarande tal för kvinnorna var endast 42 %. Skillnaden beror till stor del på, att inemot $\frac{1}{3}$ av kvinnorna som sitt yrke uppgav skötseln av det egna hemmet, vilket dock inte kan betraktas som ett egentligt förvärvsarbete. Vid undersökningen frågade man likaså, om förvärvsarbetet utförts självständigt, i annan tjänst eller både självständigt och i annans tjänst. Av de blinda männen hade 83 % självständigt förvärvsarbete, angående kvinnorna var procenttalet något lägre, 77. I annans tjänst stod 17 % av männen och 22 % av kvinnorna. Av de förvärvsarbetande var alltså över $\frac{4}{5}$ självständiga, vilket beror på att blindyrkena i huvudsak antingen är hantverk, jordbruksarbete eller fria yrken såsom kontsnärer, musiker m.m. Hur de blinda fördelat sig efter yrke framgår av följande tabell.

Sokeain jakaantuminen ammatin mukaan — De blindas fördelning efter yrke

	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Prosentteina I procent
Harjatyöntekijöitä — Borstbindare	227	51	278	20.3
Hierojia — Massörer och massöser	86	94	180	13.1
Korityöntekijöitä — Korgbindare	49	—	49	3.6
Kotitaloustyöntekijöitä — Hushållsarbetare	2	18	20	1.5
Käsityöntekijöitä — Hantverkare	6	28	34	2.5
Maanviljelijöitä — Jordbrukare	142	13	155	11.3
Harjatyöntekijöitä, joilla on jokin muu em. ammasteista — Borst- bindare med något annat ovannämmt yrke	139	23	162	11.8
Kaksi muuta käsityöammattia — Två andra hantverk	3	17	20	1.5
Kolme käsityöammattia — Tre hantverk	17	6	23	1.7
Pianonvirittäjiä — Pianostämmare	4	—	4	0.3
Teollisuustyöntekijöitä — Industrierbetare	28	11	39	2.8
Liikkeenharjoittajia, edustajia — Affärsidkare, representanter ..	33	5	38	2.8
Taiteilijoita, muusikoita — Konstnärer, musiker	4	3	7	0.5
Opettajia — Lärare	4	7	11	0.8
Pistekirjatyöntekijöitä — Blindskriftsarbetare	1	3	4	0.3
Sekatyöntekijöitä — Grovarbetare	73	17	90	6.6
Viran- tai toimenhaltijoita — Innehavare av tjänst eller befattning	9	1	10	0.7
Muita toimihenkilöitä — Andra intellektuella arbetare	6	7	13	0.9
Oman kodin hoitajia — Sköter eget hem	4	154	158	11.5
Koululaisia ja opiskelijoita — Skolelever och studerande	38	23	61	4.5
Muun ammatin harjoittajia — Utövare av annat yrke	10	4	14	1.0
Yhteensä — Summa	885	485	1 370	100.0
Ilman ammattia — Utan yrke	279	215	494	—
Kaikkiaan — Samtliga	1 164	700	1 864	—

Sokeiden ammasteista on harja- ja korityöntekijöiden, hierojien sekä kudonta- ym. käsityöntekijöiden ammatit katsottu varsinaisiksi käsityöammasteiksi. Näihin ryhmiin kuului miehistä 45.3 % ja naisista hieman pienempi määrä, 31.3 %. Käsityöntekijät olivat edellisessä tutkimuksessa suurimpana ryhmänä; silloin oli heidän osuutensa kaikista ammatissa toimivista sokeista 46.9 %, siis lähes puolet. Näyttää siltä, että vaikka tutkimusten välillä ei ole havaittavissa suurta eroa, pieni lasku käsityöammattin harjoittajien määrässä merkinnee sitä, että sokeiden työsarja on hieman laajentunut ja mahdollisuuksia ansiotöihin avautunut myös muilla kuin käsityöaloilla. Tähän viittaa myös se, että esim. teollisuustyöntekijöiden, vuoden 1953 tutkimuksessa tehtaantyöntekijöiden, osuus on kasvanut, samoin viran- tai toimenhaltijoiden ja muiden toimihenkilöiden osuus.

Yleisin ammatti miehillä oli harjojen teko, minkä etuna oli se, että koulutus siihen oli saatavissa sokeain ammattikoulussa, ja sitäpaitsi se, että työtä saattoi tehdä kotona, joskin oma työhuone oli tarpeellinen. Mitä tuotteiden markkinoitiin tulee, ei se suuremmissa kaupungeissa, etenkin Helsingissä ja Tampereella, aiheuttanut sanottavampia vaikeuksia. Edullisessa asemassa muihin nähden olivat varsinkin torimyyjät,

Av de blindas yrken har borstbinderi och korgflätning, massage samt vävnad och annat handarbete betraktats som egentliga hantverksyrken. Till dessa grupper hörde 45.3 % av männen och av kvinnorna en något mindre del, 31.3 %. Hantverkarna utgjorde den största gruppen också i den föregående undersökningen, då deras andel av alla yrkesverksamma blinda var 46.9 %, alltså nästan hälften. Fastän någon större skillnad inte kan förmärkas mellan grupperna, ser det ut, som om den lilla nedgången i antalet hantverkare innebär, att de blindas arbetsfält vidgats något och möjligheter till förvärvsarbete även öppnats på annat håll än inom hantverket. Härpå tyder likaså, att t.ex. industriarbetarnas, i 1953 års undersökning fabriksarbetarnas, andel ökat, ävensom antalet tjänste- och befattningshavare samt övriga funktionärer.

Det allmännaste arbetet hos männen var borstbinderi, som utöver att utbildningen kunde fås i de blindas yrkesskola, även hade den fördelen, att arbetet kunde utföras hemma, låt så vara att ett eget arbetsrum behövdes. Vad produkternas avsättning beträffar, beredde den inte nämndvärd svårighet i de större städerna, i synnerhet inte i Helsingfors och Tammerfors. En förmånlig ställning i förhållande till de andra

jotka saattoivat pitää vakinaista toripaikkaa hallussaan. Heillä oli mahdollisuus saada tuotteilleen menekkiä ja lisäksi heillä oli usein joku näkevä omainen, joka hoiti myynnin. Sen sijaan maaseudun syrjäisissä osissa asuvilla oli suuria myyntivaikeuksia. Tällaisilla seuduilla menekki oli yleensä hyvin pieni ja ansiotulot jäivät vähäisiksi. Valtio on osaltaan yrittänyt kohottaa käsityöammatinharjoittajien ansiotasoa määräämällä sokeiden hankkimista raaka-aineista liikevaihtoveron poistettavaksi.

Pelkästään kori- ja rottinkitöitä teki vain 49 sokeata, kaikki miehiä, ja vaikka nykyään rottinkialalla vallitseekin korkeasuhdanne, ovat mekin kausiluontoisuus ja myyntivaikeudet supistaneet tämän ammatin harjoittajien joukkoa. Verhoilijat, jotka ammattiryhmityksessä sijoitettiin kudonta- ym. käsityöntekijöiden ryhmään, ovat myös joutuneet suuriin vaikeuksiin toimeentulon hankkimisessa. Ammattikoulutusta ei tähän ammattiin enää kannata hankkia ansiotulojen pienuuden ja työn suhteellisen vaikeuden takia. Sokeat eivät tällä alalla kestä kilpailua näkevien kanssa eikä normaali työmäärä riitä sokeilla edes välttämättömän toimeentulon hankkimiseen.

Yleisimpänä ammattina naisilla oli — oman kodin hoitamista lukuun ottamatta — hierontatyö. Ammattia harjoittavista naisista 19.4 % kuului tähän ryhmään, miesten vastaavan prosenttimäärän ollessa 9.7. Hieromisen ohella sokeat naiset harjoittivat usein vielä jotakin muuta käsityöammatia: korityöntekoa, verhoilua, kudontaja muita käsitöitä. Ansiotuloja oli yritetty lisätä myös hankkimalla hieromakoulutuksen lisäksi lääkintävoimistelijan koulutus. Aivan oman ryhmänsä sokeiden naisten ammattiluettelossa muodosti ns. oman kodin hoitajien luokka. Tähän kuuluvat, muutamaa harvaa poikkeusta lukuunottamatta, eivät olleet saaneet työstään minäkäänlaista ansiotuloa, eivätkä he myöskään ilmoittaneet tekevänsä ansiotyötä. Tästä johtuu, että varsinaisesti ansiotyötä tekeviä, yhteensä 1 113 sokeata, oli vähemmän kuin jonkin ammatin omaavia, joita oli 1 370. Ansiotyötä tekemättömien ryhmää lisäsi myös se, että useat sokeat, vaikka ilmoittivatkin itsensä jonkin ammatin harjoittajiksi, kertoivat tekevänsä työtä vain ajankuluksi ja harrastukseksi, jolloin mistään ansiotyöstä ei voinut olla puhe työn vähyyden tai kannattamattomuuden, ansiotulojen pienuuden, myyntivaikeuksien, sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen työkyvyttömyyden yms. takia.

hade särskilt torgförsäljarna, som kunde inneha en fast torgplats. De hade möjlighet att få avsättning för sina produkter och dessutom hade de ofta någon seende anhörig, som skötte försäljningen. De som bodde i avlägsna delar av landsbygden hade däremot stora svårigheter med försäljningen. I dylika trakter var åtgången i allmänhet liten och förvärvsinkomsterna blev ringa. Staten har för sin del sökt höja hantverkarnas förtjänstnivå genom att förordna om omsättningsskattefrihet för blindas råvaror.

Enbart korg- och rottingarbete utfördes av blott 49 blinda, alla män, och även om högkonjunktur för närvarande råder i rottingbranschen har det säsongartade i avsättningen och försäljningssvårigheterna minskat antalet av dem, som utövar detta yrke. Tapetserarna, vilkas yrkesgrupp inräknades bland dem, som sysslar med vävnad och handarbete, har likaså fått det mycket svårt att försörja sig. Det lönar sig inte mera att skaffa sig yrkesutbildning för denna bransch, då inkomsterna är så små och arbetet relativt svårt. De blinda tål inte i denna bransch konkurrensen med de seende, och en normal arbetsmängd är för de blinda inte nog för att ens skaffa sig ett nödortfigt uppehälle.

Det vanligaste yrket hos kvinnorna — utom att sköta det egna hemmet — var att ge massage. Av de yrkesutövande kvinnorna hörde 19.4 % till denna grupp, av männen var motsvarande procenttal 9.7. Utöver massagen idkade de blinda kvinnorna ofta också något annat hantverk: korgflätning, tapetserararbete, vävnad eller annat handarbete. Förvärvsinkomsterna hade man sökt öka genom att utöver massageutbildningen också skaffa sig utbildning som medikalgymnast. Sin egen grupp i förteckningen över de blinda kvinnornas yrken utgjorde de, vilka skötte sitt eget hem. De som hörde hit hade på några undantag när inte fått någon som helst förvärvsinkomst av sitt arbete och sade heller inte, att de utförde förvärvsarbete. Härpå beror, att de blinda som utförde egentlig förvärvsarbete, sammanlagt 1 113 personer, var färre än de som hade något yrke, 1 370 personer. De icke förvärvsarbetandes grupp ökades ytterligare av att flera blinda, fastän de förklarade sig vara utövare av något yrke, berättade att de arbetade bara som tidsfördriv och hobby, varvid det inte kunde vara tal om förvärvsarbete på grund av ringa arbetsmängd eller olönsamt arbete, små förvärvsinkomster, försäljningssvårigheter, långvarig arbetsförmåga genom sjukdom o.dyl.

Muut ammattiryhmät olivat jo mainittuihin verrattuina pieniä, lukuunottamatta maanviljelijöitä ja maa- ja metsäyöntekijöitä. Heitä oli kaikista sokeista 8.3 % ja ammatissa toimivista 11.3 %. Maanviljelijät olivat joko itsenäisiä omalla tilalla tai epäitsenäisiä vanhempien kotitilalla maanviljelystyötä tekeviä. Maatyöntekijöihin laskettiin kuuluviksi muulla kuin kotitilalla toimivat toisen palveluksessa olevat henkilöt. Viran- tai toimenhaltijoiden ryhmään kuului johtavassa asemassa olevia viranhaltijoita tai virkamiehiä, kun taas muihin toimihenkilöihin luettiin alemmalla asteella olevat toimistovirkailijat yms. Sekatyöntekijöitä oli miesten keskuudessa huomattavasti enemmän kuin naisten; tähän ryhmään kuuluivat talonmiehet, puun pilkkijat, sekalaisia töitä tekevät jne.

Sokeiden taloudellinen asema. Sokeiden toimeentulon selvittämiseksi tiedusteltiin tuloja v:n 1960 aikana. Tulot eriteltiin ansiotuloihin, sosiaalisiin avustuksiin, muihin tuloihin ja puolison ansiotuloihin. Tällä tavalla pyrittiin saamaan selville erikseen ansiotulojen ja sosiaalisten avustusten suuruus sekä kysymyksessä olevan henkilön ja perheen kokonaistulojen suuruus. Huomattava on, että jos molemmat aviopuolisot olivat sokeita, käsiteltiin mies ja vaimo eri tulonsaajina, joten tällöin yhden perheen asemasta tuli laskelmiin sama perhe kahdesti. Tulotiedusteluun liitettiin myös kysely verotettavasta omaisuudesta, sen suuruudesta ja laadusta, mutta vastauksia saatiin kysymyksen luonteesta johtuen niin vähän, ettei mitään merkiseviä johtopäätöksiä niiden nojalla voitu tehdä.

Ansiotuloja tarkasteltaessa todettiin, että käsityöammateissa toimivista pääsivät keskimääräisesti korkeimpiin ansiotuloihin korityöntekijät sekä ne, joilla oli kolme käsityöammattia, kuten harja-, hieronta- ja käsityöntekijät, harja-, hieronta- ja korityöntekijät ym. Viimeksimainituilla oli etuna se, ettei tuotteiden menekkin kausiluontoisuus päässyt vaikuttamaan ansiotuloja alentavasti. Käsityöammattin harjoittajista näyttivät olevan heikoimmassa asemassa ansiotulojen suhteen käsintöiden tekijät, verhoilijat yms. Muista ammateista kohosivat korkeimpiin ansiotuloluokkiin viran- tai toimenhaltijat, joiden arvioituun keskimääräiseen vuosiansioon vaikuttivat kuitenkin kohottavasti muutamien johtavassa asemassa olevien viranhaltijoiden korkeat ansiotulot. Liikkeenharjoittajia ja edustajia oli myös ylimmissä ansiotuloluokissa. Oman liikkeen hoidosta saadut ansiotulot olivat lähes 3-

De övriga yrkesgrupperna var små i jämförelse med de redan nämnda frånsett jordbrukare samt lant- och skogsarbetare. De utgjorde 8.3 % av alla blinda och 11.3 % av de yrkesverksamma. Jordbrukarna utförde antingen självständigt jordbruksarbete på egen gård eller osjälvständigt arbete på föräldrarnas hemgård. Som lantarbetare räknades personer i annans tjänst på annan plats än hemgården. Till gruppen tjänstemän och befattningshavare räknades personer i ledande ställning, medan lägre byråpersonal m.m. hänfördes till andra intellektuella arbetare. Grovarbetarna var avsevärt flera bland männen än bland kvinnorna; till denna grupp hörde gårdskarlar, vedhuggare, diversearbetare osv.

De blindas ekonomiska ställning. För att klarlägga de blindas utkomst frågade man efter deras inkomster under år 1960. Inkomsterna uppdelades i förvärvsinkomster, sociala understöd, andra inkomster och makens/makans förvärvsinkomster. På detta sätt försökte man utröna förvärvsinkomsternas och socialunderstödens storlek var för sig samt hur stora totalinkomster personen ifråga och hans familj hade. Det bör beaktas, att om båda makarna var blinda behandlades mannen och hustrun som olika inkomsttagare, varför en och samma familj då förekom två gånger i beräkningarna. Frågan om inkomsterna var kombinerad med en förfrågan om den skattbara förmögenheten, dess omfattning och art, men på grund av frågans karaktär erhöles så få svar, att några betydelsefulla slutsatser inte kunde dras med stöd av dem.

Vid granskning av förvärvsinkomsterna konstaterades, att av dem, som arbetade i hantverksyrken, nåddes de i medeltal högsta förvärvsinkomsterna av korgflätarna samt av personer med tre hantverk såsom borstbinderi, massage och handarbete eller borstbinderi, massage och korgflätning m.m. De sistnämnda hade den fördelen, att det säsongbetonade i produkternas avsättning inte kunde verka sänkande på förvärvsinkomsterna. Bland hantverkarna tycktes de, som utförde handarbeten, tapetsrare osv. ha det svårast med inkomsterna. Bland de övriga yrkena nådde innehavare av tjänst eller befattning de högsta inkomstklasserna, deras beräknade medelinkomst per år höjdes dock avsevärt av höga förvärvsinkomster för några tjänstemän i ledande ställning. Affärsidkarna och agenterna hörde också till de högsta inkomstgrupperna. Förvärvsinkomsterna av en egen affär var inemot

kertaiset sokeiden käsityöammattin harjoittajien ansiotuloihin verrattuina. Suhteellisen pienituloiseksi jäivät sekatyöntekijät ja taitelijat, muusikot, kirjailijat yms., joiden ansiotulo ei vuoden mittaan ollut säännöllistä.

Vuoden keskiansiota eri ammattiryhmissä tarkasteltaessa on huomattava, että ne absoluuttisilta arvoiltaan ovat suhteellisen pieniä. Niinpä korkeimpiin ansiotuloihin yltäneet käsityöammattinharjoittajat saivat vuosiansiokseen keskimäärin vain 186 000 mk. Tähän on vaikuttanut se seikka, että itsenäisten käsityöläisten tuloista oli vähennetty raaka-ainekulut, työhuoneen vuokra ja muut näihin verrattavat ammatinharjoittamisesta johtuvat kulut.

Ansiotulojen hajontaa eri ammattiryhmissä kuvaa seuraava taulukko, jossa esitetään sokeiden ammatinharjoittajien prosenttinen jakaantuminen vuosiansioiden mukaan.

Sokeain käytettävissä oleva tulo ei kuitenkaan jäänyt pelkän ansiotulon varaan, sillä 97 % kaikista sokeista sai jotakin sosiaalista avustusta. Avustukset ryhmitettiin neljään luokkaan: eläkkeet, elinkorot, kansaneläkkeet ja invalidirahat; muunlaatuista sosiaalista avustusta sokeat eivät ilmoittaneet saavansa. Sokeista sai 47 % kansaneläkettä ja invalidirahaa, jotka yhteenlasket-

tre gånger så stora som de blinda hantverkarnas förvärvsinkomster. De relativt sett minsta inkomsterna hade grovarbetarna och konstnärerna, musikerna, författarna osv., vilkas förvärvsinkomst inte var regelbunden under årets lopp.

Beträffande medelförtjänsterna under året i olika yrkesgrupper bör beaktas, att de till sina absoluta värden var tämligen små. Sålunda fick de hantverkare, som kom upp till de högsta inkomsterna, en årsinkomst på endast 186 000 mk i medeltal. Här till har bidragit den omständigheten, att från de självständiga hantverkarnas inkomster avdragits råvarukostnaderna, hyran för arbetsrummet samt andra därmed jämförliga utgifter för yrkets utövande.

Spridningen av förvärvsinkomsterna i olika yrkesgrupper belyses i följande tabell, där de blinda yrkesutövarnas procentuella fördelning efter årsinkomsten framställs.

Den inkomst, som stod till de blindas förfogande, berodde dock inte enbart på förvärvsinkomsten, ty 97 % av alla blinda fick något socialt understöd. Understöden uppdelades i fyra grupper: pensioner, livräntor, folkpensioner och invalidpenningar; understöd av annan art hade de blinda inte sagt sig få. Av de blinda fick 47 % folkpension och invalidpenning, vilka samman-

Sokeiden prosenttinen jakaantuminen ansiotuloluokkiin eri ammattiryhmissä, 1 000 mk/v — De blindas procentuella fördelning enligt förtjänstens storlek i olika yrkesgrupper, 1 000 mk/år

	Vuosiansiot, 1 000 mk — Årsförtjänster, 1 000 mk											Yht. S.a
	—50 99	50— 99	100— 199	200— 299	300— 399	400— 499	500— 599	600— 699	700— 799	800— 999	1 000— 1 999	
	%											
Harjatyöntekijät — Borstbindare	25	23	41	9	1	1	—	—	—	—	—	100
Hierojat — Massörer och massöser . . .	17	17	39	20	5	2	—	—	—	—	0	100
Korityöntekijät — Korgbindare	12	7	33	29	10	5	2	2	—	—	—	100
Kotitaloustyöntekijät — Hushållsarbetare	30	30	30	10	—	—	—	—	—	—	—	100
Käsityöntekijät, verhoilijat — Hantverkare, tapetsere	57	11	29	—	3	—	—	—	—	—	—	100
Harjatyöntekijät, joilla on jokin muu em. ammasteista — Borstbindare med något annat ovannämnt yrke	22	17	46	11	4	—	0	—	—	—	0	100
Kaksi muuta käsityöammattia — Två andra hantverk	6	24	47	23	—	—	—	—	—	—	—	100
Kolme käsityöammattia — Tre hantverk	4	13	70	9	4	—	—	—	—	—	—	100
Teollisuustyöntekijät — Industriarbetare	5	5	11	21	24	26	8	—	—	—	—	100
Liikkeenharjoittajat, edustajat — Affärsidkare, representanter	6	6	28	10	19	—	3	3	10	3	12	100
Viran- tai toimenhaltijat, opettajat — Innehavare av tjänst eller befattning, lärare	3	9	22	21	12	9	6	6	—	3	9	100
Sekatyöntekijät — Grovarbetare	21	22	16	10	22	7	1	—	—	1	—	100
Muun ammatin harjoittajat — Utövare av annat yrke	15	23	23	8	23	—	—	8	—	—	—	100

tuina, milloin ne oli myönnetty täysimääräisinä, kohosivat 156 000 mk:aan vuodessa. Invalidiraha oli täysimääräisenä 121 200 mk ja kansaneläkkeen perusosa 34 800 mk vuodessa. Huomattava on, että suurempi osa naisista kuin miehistä sai kansaneläkettä ja invalidirahaa. Pelkästään kansaneläkettä nauttivien ryhmä oli seuraavaksi suurin, 27 % kaikista sokeista, naisista tässäkin suhteellisesti enemmän kuin miehistä. Tähän ryhmään kuuluvat henkilöt eivät pystyneet tekemään ansiotyötä siinä määrin, että olisivat voineet saada invalidirahaa. Heidän saamansa kansaneläke rakentui joko pelkästään tukiosasta, joka oli ns. työkyvyttömyyseläkettä tai sekä perusosasta että tukiosasta. Työkyvyttömyysavustuksen määrä riippui eläkkeensaajan ja hänen puolisonsa muiden tulojen ja omaisuuden määrästä; keskimäärin se oli vuoden 1960 lopussa 78 800 mk vuodessa.

Elinkorkoa ja kansaneläkettä nauttivia oli 169. Näihin kuului suurin osa sotasokeista sekä eräitä tapaturmaisesti näkönsä menettäneitä. Kaikista sokeista heitä oli 9.1 %, miehistä erikseen 14.1 %; naisia tässä ryhmässä oli vain 5. Jonkinlaista eläkettä sai 81 sokeata, mutta useimmiten he saivat eläkkeen lisäksi myös jotakin muuta sosiaalista avustusta; pelkästään eläkettä saavia oli 6.

Sokeiden varsinaisia toimeentulomahdollisuuksia kuvaa kuitenkin vasta kaikkien tulojen yhdistelmä, ns. kokonaistulot. Niihin on laskettu ansiotulojen ja sosiaalisten avustusten lisäksi myös sokeiden saamat muut tulot, joita oli noin 10 %:lla kaikista sokeista. Pääasiassa tällaiset tulot olivat vuokratuloja; eräät sokeat saivat myös kirjoitus- tai esiintymispalkkioita, luontoisetuja ym. Kuitenkin on huomattava, että kokonaistuloihin on laskettu vain ilmoitettu rahatulo, jolloin esim. kaikki maanviljelijät, jotka eivät ole pystyneet arvioimaan ansiotulojaan, ryhmitettiin eri tuloluokkiin pelkästään muiden rahatulojensa perusteella. Näin jaoteltuna joutui yli 50 % sokeista ryhmään, jossa kokonaistulot eivät nousseet yli 200 000 mk vuodessa. Kuitenkin vain noin 14 %:lla sokeista oli vuosituloja alle 100 000 mk. Tähän ryhmään kuuluivat mm. kaikki ne, jotka asuivat omassa kodissaan, vanhempiensa tai muiden sukulaistensa luona eivätkä saaneet luontoisetujen lisäksi muita tuloja kuin jotain sosiaaliavustusta. Noin 1/3:lla sokeista oli tuloja 200 000—399 000 mk ja vain noin 16 %:lla nousi kokonaistulojen määrä yli 400 000 mk:n vuodessa.

räknat, när de beviljats till fulla beloppet, uppgick till 156 000 mk årligen. Invalidpenningens fulla belopp var 121 200 mk och folkpensionens grunddel 34 800 mk i året. Observeras bör att en större del av kvinnorna än av männen fick folkpension och invalidpenning. Den därmäst största gruppen bestod av dem, som endast erhöll folkpension. Den var 27 % av alla de blinda, även här relativt sett flera kvinnor än män. Personerna i denna grupp kunde inte utföra förvärsarbete så mycket, att de skulle ha kunnat få invalidpenning. Deras folkpension bestod antingen enbart av stöddelen, som utgjorde s.k. invalidpension, eller av både grunddelen och stöddelen. Invaliditetsunderstödet belopp berodde på pensionärens och makens/makans andra inkomster och förmögenhet; i medeltal var det i slutet av år 1960 78 800 mk i året.

Livränta och folkpension åtnjöt 169 personer. Hit hörde största delen av de krigsblinda samt vissa personer, som förlorat synen genom olycksfall. De utgjorde 9.1 % av alla blinda, och 14.1 % av männen; i denna grupp fanns endast 5 kvinnor. 81 blinda fick något slag av pension, men för det mesta fick de utöver pensionen också annat slags socialt understöd, 6 personer fick bara pension.

En bild av de blindas egentliga utkomst-möjligheter ger dock först alla inkomster sammanlagt. Till totalinkomsten har utöver förvärsinkomsterna och de sociala bidragen även räknats de blindas övriga inkomster, dylika hade ca 10 % av alla de blinda. För det mesta utgjordes dylika inkomster av hyresinkomster; vissa blinda fick också författararvode eller arvode för uppträdande, naturaförmåner m.m. Det bör dock beaktas, att till totalinkomsten har räknats endast den meddelande penninginkomsten, varvid t.ex. alla jordbrukare, som inte kunnat värdera sina förvärsinkomster, uppdelades i olika inkomstgrupper endast på grund av sina andra penninginkomster såsom sociala bidrag m.m. Delar man upp alla de blinda sålunda, finner man att över 50 % av de blinda hörde till gruppen med inkomster under 200 000 mk i året. Dock hade endast ca 14 % av de blinda årsinkomster under 100 000 mk. Till denna grupp hörde alla de, som bodde hemma, hos sina föräldrar eller andra anhöriga, och fick utöver naturaförmåner inga andra inkomster än något socialt bidrag. Ungefär 1/3 av de blinda hade 200 000—399 000 mks årsinkomst och endast 16 % hade inkomster över 400 000 mk i året.

Hieman yli $\frac{1}{5}$ sokeista joutui tulojensa pienuuden takia turvautumaan vanhempiensa tai muiden omaistensa apuun. Useimmat näistä olivat sellaisia, jotka joko nuoruutensa takia vielä asuivat kotona ja olivat siten vanhempiensa huollettavina, tai sellaisia, jotka ansiotulojensa pienuuden takia eivät voineet irroittautua vanhempiensa taloudellisesta avusta. Eräät sokeat, useammin naiset kuin miehet, olivat jonkun muun omaisen tai sukulaisen huollettavina. Näistä oli suuri osa naisia, jotka hoitivat veljensä tai sisarensa taloutta saaden siitä vastikkeeksi asunnon ja ylöspidon.

Omaisten avustuksen joko puuttuessa tai ollessa riittämätön joutuivat muutamat sokeat turvautumaan huoltoapuun. 8 % sokeista ilmoitti saavansa huoltoapua, ja lisäksi noin 7 % oli sellaisia, jotka olivat jossakin laitoksessa: kunnalliskodissa, mielisairaalassa, vajaamielislaitoksessa, vankilassa tms. Jos tarkastellaan, mikä vaikutti vähävaraisten sokeiden tulojen pienuuteen, havaitaan, että useimmiten oli syynä työkyvyttömyyden aiheuttava sairaus, toisinaan taas työttömyys sekä koulunkäynti ja opiskelu, samoin käsityöläisten kohdalla tuotteiden markointivaikeudet.

Tutkimukseen kuuluvista sokeista 847, siis 45 %, omisti talon tai asumansa huoneiston osakkeet ja 414, 22 %, asui vuokra-asunnossa. Lisäksi todettiin, että 22 % sokeista asui joko vanhempiensa tai muun sukulaisen asunnossa ja vain 2 % työnantajan asunnossa. Miesten ja naisten välisistä eroista voidaan panna merkkille, että yli puolet miehistä, mutta vain hieman yli $\frac{1}{3}$ naisista asui omassa asunnossa, kun taas naisista $\frac{1}{4}$ ja miehistä $\frac{1}{5}$ asui vanhempiensa tai muun sukulaisen luona. Miehet olivat itsenäistyessään ja naimisiin mennessään hankkineet oman asunnon, naiset olivat useimmiten jääneet kotiin tai muun sukulaisen luo.

Sokeiden toimeentuloa ja sopeutuvuutta pyrittiin tutkimaan tiedustelemalla heidän omaa mielipidettään toimeentulostaan. Sokeita pyydettiin ilmoittamaan, katsoivatko he tulevansa toimeen erittäin hyvin, hyvin, kohtuullisesti, niukasti, ei ilman omaisten apua tai ei lainkaan. Koska kuitenkin ei ole saatavissa mitään vertailuryhmää, jonka arvioinneista voisi päätellä, kuinka mielipiteet yleensä jakautuvat tällaiseen asteikkoon, on rajoitettava vain toteamaan, että sellaisia, jotka katsoivat tulevansa toimeen erittäin hyvin, oli sokeista 0.4 %, sellaisia, jotka katsoivat tulevansa toimeen hyvin, 2.7 %, kohtuullisesti 40.8

Något över $\frac{1}{5}$ av de blinda nödgades på grund av sina små inkomster ty sig till sina föräldrars eller andra anhörigas hjälp. De flesta av dem var sådana, som antingen på grund av sin ungdom ännu bodde hemma och försörjdes av föräldrarna eller sådana, som på grund av sina små förvärvsinkomster inte kunnat lösgöra sig från föräldrarnas ekonomiska hjälp. Några blinda, kvinnor oftare än män, försörjdes av annan anhörig eller släkting. Av dem var en stor del kvinnor, som skötte sin brors eller systers hushåll mot bostad och uppehälle.

När hjälp från anhöriga saknades eller när den inte förslog, nödgades några blinda ty sig till socialhjälpen. 8 % av de blinda anmälde, att de fick socialhjälp och dessutom fanns det ca 7 %, som vårdades på någon anstalt: kommunalhem, sinnessjukhus, anstalt för efterblivna, fängelse e.dyl. Granskar man, vad de mindre-bemädlade blindas små inkomster berodde på, finner man, att orsaken för det mesta var någon sjukdom som gjorde dem oförmögna till arbete, ibland åter arbetslöshet eller skolgång och studier samt beträffande hantverkarna svårigheter att få avsättning för produkterna.

Av de blinda i undersökningen ägde 847, alltså 45 %, det hus eller aktierna till den lägenhet där bodde och 414, 22 %, bodde på hyra. Dessutom konstaterades, att 22 % av de blinda bodde i sina föräldrars eller i någon annan släktings bostad och endast 2 % bodde i arbetsgivares bostad. Beträffande skillnaderna mellan män och kvinnor kan noteras, att över hälften av männen men endast något över $\frac{1}{3}$ av kvinnorna bodde i egen bostad, medan åter $\frac{1}{4}$ av kvinnorna och $\frac{1}{5}$ av männen bodde hos sina föräldrar eller andra släktingar. Männen hade skaffat sig egen bostad, då de blev självständiga och gifte sig, kvinnorna hade för det mesta stannat hemma eller hos någon annan släkting.

Man sökte utröna, hur de blinda klarade sig och anpassade sig genom att fråga deras egen åsikt om sin utkomst. De blinda ombads meddela, om de ansåg att de klarade sig mycket väl, väl, något så när knappt, inte utan anhörigas hjälp eller inte alls. Då det dock inte går att få en jämförelsegrupp, av vars omdömen man kunde sluta sig till, hur åsikterna i allmänhet fördelar sig efter en dylik skala, måste man inskränka sig till att konstatera, att de som ansåg att de klarade sig mycket väl utgjorde 0.4 %, de som ansåg, att de klarade sig väl 2.7 %, något så när 40.8 %, knappt 28.3 %, inte utan anhörigas hjälp 17.7 %

%, niukasti 23.3 %, ei ilman omaisten apua 17.7 % ja ei lainkaan 2.8 % sokeista. Vastamatta jätti 7.3 %. Jos sokeat jaetaan arvostelunsa perusteella tyytyväisiin eli sellaisiin, jotka katsoivat tulevansa toimeen kohtuullisesti, hyvin tai erittäin hyvin, ja tyytymättömiin eli sellaisiin, jotka katsoivat tulevansa toimeen vain joko niukasti, ei ilman omaisten apua tai ei lainkaan, havaitaan, että kaikista sokeista 44 % kuului tyytyväisiin, vastanneista sokeista 47 %. Täten sokeista oli melkein yhtä paljon tyytyväisiä kuin tyytymättömiä.

Jos sitten tarkastellaan »tyytyväisyys»-asteikon kannalta erilaisten syiden perusteella sokeutuneiden ryhmiä, havaitaan, että tyytyväisimpiä olivat sotavammaiset, joista 78 % oli ilmoittanut tulevansa toimeen erittäin hyvin, hyvin tai kohtuullisesti. Myös tapaturman johdosta sokeutuneista 52 % oli ns. tyytyväisten ryhmään kuuluvia. Kaikissa muissa sokeuden syyryhmissä oli tyytymättömiä enemmän kuin tyytyväisiä. Syntymäsokeiden ja silmäsairauden johdosta sokeutuneiden joukossa oli tyytymättömiä vain 6 % enemmän kuin tyytyväisiä, kun taas muun sairauden tai näön heikentymisen johdosta sokeutuneiden joukossa tyytymättömiä oli lähes 10 % enemmän kuin tyytyväisiä.

Sokeutumisasiä vaikutti myös mielipiteeseen omasta toimeentulosta. 20—29-vuotiaina sokeutuneet tuntuivat olevan toimeentuloonsa tyytyväisimpiä. Tässä iässä sokeutuneet pystyivät parhaiten sopeutumaan vammansa aiheuttamiin uusiin olosuhteisiin, heillä oli myös parhaat mahdollisuudet ammattikoulutuksen ja ammatin hankkimisen suhteen, joten heidän toimeentulonsa oli paremmalla tasolla kuin muiden ikäryhmien. Alle 10-vuotiaina sokeutuneista oli tyytyväisiä ja tyytymättömiä lähes yhtä paljon, kun taas vanhemmalla iällä, 50—60-vuotiaina, sokeutuneet olivat selvästi useammin tyytymättömiä toimeentuloonsa kuin tyytyväisiä. Vanhemmalla iällä sokeutuneiden oli vaikea hankkia uusi ammattikoulutus ja ammatti, josta he voisivat saada entiseen tasoon verrattuna tyydyttävän toimeentulon.

Loppusanat. Tutkimuksen perusteella voitiin todeta, että vaikka kehitystä onkin tapahtunut sokeiden sosiaalisissa ja työolosuhteissa, on kuitenkin paljon parantamisen varaa sokeiden kunnouttamisen, koulutuksen ja työhönsijoittamisen suhteen. Jo sokeiden keskimääräistä vuotuista ansiotasoa tarkasteltaessa havaittiin, että esim. teollisuusaloilla työskentelevien vuosiansiot kohosivat käsityöammatin harjoittajien ansioita kor-

och inte alls 2.8 % av de blinda. 7.3 % lämnade frågan observerad. Delar man upp de blinda efter deras omdömen i nöjda, eller sådana som ansåg att de klarade sig något så när, väl och mycket väl, och missnöjda eller sådana, som ansåg att de klarade sig knappt, inte utan anhörigas hjälp eller inte alls, finner man, att av alla de blinda 44 % hörde till de nöjda, av alla dem som svarat 47 %. Sålunda fanns det nästan lika många nöjda som missnöjda bland de blinda.

Granskar man sedan med hänsyn till »förnöjs-sambetsskalan» de blinda, som förlorat synen av olika orsaker, finner man, att de förnöjsammaste var de krigsskadade, av vilka 78 % förklarar, att de redde sig mycket väl, väl eller något så när. Även bland dem, som blivit blinda genom olycksfall, fanns det 52 % som hörde till de nöjdas grupp. I grupperna med andra orsaker till blindheten var de missnöjda flera än de nöjda. Bland de medfött blinda eller dem, som blivit blinda genom ögonsjukdom, var de missnöjda dock endast 6 % flera än de nöjda medan däremot de missnöjda överskred antalet nöjda med inemot 10 % i de grupper, som förlorat sin syn på grund av annan sjukdom eller försvagad syn.

Den ålder då blindheten inträtt påverkade även uppfattningen om den egna utkomsten. De som blivit blinda vid 20—29 års ålder, tycktes vara mest belättna med sin utkomst. De som blivit blinda i denna ålder kunde bäst anpassa sig till de nya förhållanden, som lytet vållade, de hade också de bästa möjligheterna att utbilda sig och få ett yrke, varför deras utkomst var bättre än övriga åldersgruppers. Bland dem, som blivit blinda före 10 års ålder, var de missnöjda och de nöjda ungefär lika många, medan de som blivit blinda senare, i 50—60 års ålder, påtagligt oftare var missnöjda med sin utkomst. De som blivit blinda i en högre ålder hade svårt att skaffa sig ny yrkesutbildning och ett yrke, där de kunde få en tillfredsställande utkomst, jämförbar med den tidigare nivån.

Slutord. På basen av undersökningen kunde man konstatera, att även om de blindas sociala förhållanden och arbetsförhållanden utvecklats, återstår dock mycket att förbättra i fråga om deras rehabilitering, utbildning och placering i arbete. Redan vid en blick på de blindas årliga förtjänstnivå i medeltal fann man, att årsförtjänsten t.ex. för dem, som arbetade i industriella branscher, blev högre än för dem, som idkade

keammiksi. Onkin selvää, että käsityötuotteiden kilpailukyky vastaavien teollisuustuotteiden kanssa on heikko. Sokeiden ansiot pyrkivät pakostakin jäämään hyvin pieniksi, ja vain erittäin yritteliäät sokeat, jotka pystyivät harjoittamaan samanaikaisesti useampia käsityöammatteja, pääsivät edes kohtuullisina pidettäviin vuosiansioihin. Ammattisektoria olisikin sokeiden kohdalla yritettävä laajentaa teollisuuden alalle, ja positiiviseksi osoittautuneita kokeiluja tähän suuntaan onkin jo tehty. Tärkeätä on tietenkin järjestää tarkoituksenmukainen ammattikoulutus, joka sokeiden olisi myös taloudellisesti mahdollista hankkia.

Myös työkyvyttömiä sokeiden kohdalla olisi taloudellista asemaa pyrittävä valtion taholta tukemaan. Sosiaaliset avustukset lienevät ainoa keino tähän, ja vaikka se yhteiskunnan kannalta voikin tuntua raskaalta, ei yleisen elintason ja sosiaaliturvan kohottamisessa saisi unohtaa sokeita, jotka vammansa lisäksi kärsivät jostakin työkykyä alentavasta sairaudesta.

hantverk. Det är klart, att hantverksprodukternas förmåga att konkurrera med motsvarande industrialster är svag. De blindas förtjänster tenderar med naturnödvändighet att bli mycket små, och endast synnerligen företagsamma blinda, som är i stånd att samtidigt idka flera hantverk, när årsinkomster, som ens kan anses vara något så när antagliga. Man borde söka utvidga yrkessektorn för de blinda åt det industriella hållet, och försök som visat sig positiva har redan gjorts i denna riktning. Viktigt är givetvis att ordna en ändamålsenlig yrkesutbildning, som de blinda även skulle ha ekonomiska möjligheter att skaffa sig.

Även för sådana blinda, som inte är i stånd att arbeta, borde staten söka förbättra den ekonomiska ställningen. Sociala bidrag torde vara det enda medlet härtill, och även, om det kan kännas tungt för samhället, får man inte, när den allmänna levnadsstandardens och sociala tryggheten höjs, glömma de blinda, vilka utom av sitt lyte även lider av någon sjukdom, som sänker arbetsförmågan.

Contents and summaries

Contents

<i>Text</i>	<i>Page</i>	<i>Page</i>	
I. Organization of welfare work and welfare institutions	5	<i>Aid to the disabled</i>	93
II. Public assistance	8	<i>Aid to convalescents</i>	94
III. Child welfare		<i>Military allowances</i>	96
Kindergartens receiving State aid	20	<i>National pensions</i>	97
Communal child welfare	24	IX. Social conditions of the blind	100
Children's homes	37		
School homes (approved schools)	40		
Activity of children's guardians	43		
IV. Communal homemakers	46		
V. Institutions for the mentally deficient	50		
VI. Treatment of vagrants, care of alcoholics and temperance supervision	55		
Institutions for the treatment of alcoholics ..	63		
Workhouses	65		
VII. Expenditure on communal social welfare work	68		
VIII. Social allowances			
Maternity benefits	81		
Child allowances	82		
Family allowances	85		
Family dwelling allowances	88		
Grants in aid for vocational training	90		
Care of the disabled	91		

Tables

I. Organization of communal social welfare work and institutions under social welfare boards	3
II. Public assistance, relief cases and recipients of relief	4
III. Different forms of social assistance	5
IV. Children in child welfare	6
V. Persons in institutions under social welfare boards, classified according to institutions	7
VI. Expenditure on communal social welfare	8
VII. Communal social welfare income	12
VIII. Income and expenditure of communal homes	14
IX. Income and expenditure of communal children's homes	16
X. Grants in aid and allowances disbursed from State funds	18

Summaries

Organization of Social Welfare Work and Welfare Institutions. For legally-prescribed Social Welfare Work Finland was divided in 1961 into 547 Social Welfare communities. In 531 communes a special Social Welfare Board acts as the central agency. The Board can be divided into sections for different branches. Two cities have, in addition, a special Child Welfare Board. The number of Communal Homes is 398. 287 Communal Homes have a separate department for the chronically ill and 94 Homes a department for the mentally ill. The number of communal Children's Homes was 117 in all, owned by 83 communes; 2 cities have communal School Homes. (Approved Schools).

Public Assistance. In 1961 the number of relief cases in the whole country was 145 136, of which 23.1 % were men living alone, 44.3 % women living alone and 32.6 % married couples. In addition, 93 children received aid under their own name. Of the total number of relief cases 46 626 or 32.1 % consisted of families with children. Of these 11 885 had only one child to support, 10 484 two children, 8 133 three, and 16 124 at least four or more children. As relief was given to 192 453 persons over fifteen (the figure includes wives and husbands of recipients), 142 485 children in families receiving aid, and 93 children without families, the total number of persons affected by public assistance was 335 031 or 7.5 % of the registered population.

Of the total number of cases 36.4 % occurred in towns, 5.7 % in market towns and 57.9 % in rural districts. In 53.0 % of the cases the recipient of aid or the breadwinner of the family received pension from the National Pension Institute in addition to public assistance.

A total of 88 614 persons were in institutions, 365 were placed in private homes and 60 409 were given home relief only. 33 789 persons were cared for in communal homes.

The age of those living alone and the breadwinners varied as follows: 16—19 years of age 2.7 %, 20—39 years 25.9 %, 40—59 years 35.1 %, 60—64 years 8.4 %, 65 years of age and over 27.8 %.

Kindergartens. The number of kindergartens receiving state aid were in 1961 in all 258, 183 of them maintained by local authorities and 75 by private associations. 235 of them were situated in towns and market towns and only 23 in rural districts. The total of places was 16 685 and the number of children 16 557 on October 1, 1961. Most kindergartens, 61.6 %, had both a half-day section and a whole-day section. 30.2 % had only a half-day section and 8.2 % only a whole-day section. The total number of places in half-day sections was 11 853 and in whole-day sections 4 832.

The children were generally 3—6 years old, 29.3 % were 3—4 years and 70.3 % 5—6 years old.

The total of the teachers was 815; 95.3 % or 810 of them had the required competence.

Child Welfare. Children subject to measures under the Child Welfare Act are divided into two groups: neglected children, i. e. those whose parents are deceased or have deserted them or cannot take care of them, and children under protective education, i. e. those subject to measures because of misconduct. The measures are either preventive, or the Social Welfare Board takes the child in charge.

Preventive measures had been taken in regard to 510 neglected children and 4 060 children under protective education. Parents of 52 neglected children had been given a warning, and a supervisor had been appointed for 458 children. A warning had been issued to 3 023 children under protective education for offences against the law or

against school regulations, vagrancy, or inebriation, while 1 037 had been placed under probation.

The total number of children taken charge of in 1961 was 16 118, of whom 14 371 or 89.2 % were neglected and 1 747 or 10.8 % under protective education. The majority of the children in both categories were boys, 54.1 % and 74.6 % respectively, the girls making up 45.9 % and 25.4 % of the total.

Of all the neglected children 2 581 or 18.0 % were taken charge of in 1961; the corresponding figures for children under protective education was 464 or 26.7 %. Institutions, mainly children's homes, had care of 6 489 and private fosterhomes of 7 882 neglected children. Only 115 of the children under protective education were in private fosterhomes, while 1 533 were placed in institutions. Communal children's homes took care of 4 737 and communal juvenile homes of 107 children.

The age distribution of the neglected children was as follows: under 2 years of age 7.9 %, 2—6 years 23.5 %, 7—15 years 60.3 %, 16 years of age and over 8.3 %. Those under protective education were usually older: 7—15 years old 53.2 %, 16—17 34.5 %, 18 and over 12.2 %.

Most of the neglected children were taken charge of after they had lost their natural supporter. 10.3 % were father- or motherless or orphans, and 10.4 % had been deserted by their father, mother, or both. Only 10.6 % had been taken charge of because they suffered from illness or some other deficiency. In 22.5 % of the cases the parents were incapable of taking care of their children because of illness, reduced capacity for work, unemployment or lack of time owing to work, but 29.1 % of the total number of children were without home care as a consequence of the parents' negligence, alcoholism, vagrancy, cruelty or other shortcoming. 12.4 % had been taken charge of on the ground of deficient housing.

Children under protective education were taken charge of because of delinquency in 54.2 % of the cases; 21.8 % had failed to go to school or offended against school regulations. For 16.1 % of these children the cause was vagrancy and for 1.8 % inebriation.

Children's Homes. At the end of December 1961 there were 198 children's homes in the country, 117 of them owned by local authorities and 81 by private associations; 116 of them were

situated in urban communes and 82 in rural communes.

Communal children's homes had a prescribed total of 3 050 beds and 2 730 children at the end of the year. The corresponding figures for private children's homes were 1 899 and 1 666.

51 % of the children were in school age, 7—15 years old; only 6 % were over 15. 20 % were under 2 years and 23 % 2—6 years of age.

The total of the nursing staff at the children's homes was 922, which makes an average of 5 children per member of the nursing staff. 69 % of the staff had attended an educational institute or taken a course in children's nursing. The number of trainees and pupils amounted to 476 and that of the domestic staff to 699 or on the average 3.5 per children's home.

School Homes (Approved Schools). A total of 17 school homes were in operation in 1961. Of them 11 were State-owned, 2 were owned by the local authorities and 4 by private bodies. The State-owned school homes had 591 beds, those of local authorities 76 and those of private establishments 295, making a total of 962 beds. A total of 1 360 pupils were on the books at the beginning of 1961, 1 425 at the end of the year.

Of the total of 1 705 school homes pupils during the year, 81.3 % were legitimate and 18.7 % born out of wedlock, 62.7 % came from towns, 13.0 % from other centres of population and 24.3 % from rural districts.

Before entering the school home 21.4 % had completed the elementary school syllabus, 28.6 % had interrupted their school attendance and 0.7 % had attended no school at all. The majority, 49.3 %, had attended school regularly before admission to the institution.

Of children arriving at school homes during 1961, 63.4 % were aged 13—15 and 18.7 % were 9—12 years old. 17.1 % were 16—17 years of age and the percentage of children over 17 was 0.8.

Activity of Children's Guardians. According to the reports for 1961 sent to the Bureau of Social Research by the guardians of children born out of wedlock, there were 38 168 children listed at the end of the year in the registers kept by the guardians. In 1961 2 844 children were entered and 2 803 struck off. The reduction was mainly children attaining 17 years of age. For the ma-

majority of the children, 72.6 %, maintenance had been settled. In 1961 the liability for maintenance was settled in 1 923 cases, 73.0 % of them by agreement and 27.0 % in the courts. The maintenances paid through children's guardians amounted to 851 million marks. Of this sum, 699 million was paid to the mothers, 89 million to guardians and 64 million to social welfare boards.

Communal Homemakers. The Act On Communal Homemakers became effective in 1951. In the same year, communal homemakers posts were established in 256 communes. In 1961 they existed in 474 communes, totalling 1 308. The majority of the communes had only one communal homemaker, 132 communes had 2 and 152 communes 3 or more.

In 1961 the total number of families receiving home help was 35 347, of whom 7.6 % were aged persons living alone. Visits of homemakers to these families totalled 101 530, of which 30 207 cases were visits to aged persons living alone. 6.1 % of the families receiving home help consisted of 2 persons, 17.5 % consisted of 3—4, 45.0 % of 5—7 and 22.6 % of a minimum of 8 persons.

The expenditure on communal homemakers totalled 586.1 million marks in 1961. State subsidies and remuneration for the services of the homemakers in the country as a whole totalled 339.2 million marks, of which the local authorities contributed 246.9 million marks.

Institutions for the Mentally Deficients. Of the 13 institutions for the care of the mentally deficients in the country, the State owns 4, the city of Helsinki 1, the association of rural communes 3 and private bodies 5. The number of patients in these institutions was 2 048 at the beginning of 1961 and 2 102 at the end of the year.

Of the year-end total, viz. 2 102, 6.9 % were under 7 years of age, 49.9 % were aged 7—15, 20.4 % were 16—20 and 22.7 % older.

Female patients totalled 42.5 % and male 57.5 %. Grouped by the degree of mental deficiency, 1 218 (58 %) were idiots, 593 (28 %) imbeciles and 291 (14 %) debiles.

Of the 183 discharged during the year, 31 died, 36 were discharged improved and 116 without being cured.

Of the 9 day nurseries for the care of the mentally deficients 6 were owned by the local authorities and 3 by private associations. All were situated in urban communes, of them 4 in the city of Helsinki. The number of patients in these establishments was 133 at the beginning of 1961 and 311 at the end of the year.

Of the year-end total, viz. 311, 8.1 % were under 7 years of age, 58.8 % were aged 7—15, 17.7 % were 16—20 and 15.4 % older.

Female patients totalled 40.2 % and male 59.8 %. Grouped by the degree of mental deficiency, 78 (25 %) were idiots, 147 (47 %) imbeciles and 79 (25 %) debiles.

Treatment of Vagrants. In 1961 the number of persons held under the Vagrancy Law was 1 147, of whom 93.0 % lived in towns or market towns and only 7.0 % in rural communes. 68.7 % of the vagrants were women and 31.3 % men. 27.2 % were under 25 years of age. 41.2 % were 25—39 years and 31.5 % over 40 years.

The reasons for the treatment were quite different for men and women. Most of the men placed under treatment as vagrants, had refused to work, 46.0 %, or were merely tramps, 11.4 %. The majority of the women, 46.6 %, on the other hand, were counted as vagrants because of prostitution; 28.9 % had refused to work and 16.8 % had been addicted to vagrancy.

Of the measures taken with vagrants, a warning was issued to 20.8 % and 33.1 % were placed under supervision. 17.6 % were sent to a workhouse and 2.1 % were given hard labour. 22.8 % were placed under supervision after their release from institutions.

Care of Alcoholics. In 1961, the number of persons in care as chronic drunkards was 8 106, of whom only 4.8 % were women and 95.2 % men. Of this number 76.4 % were urban dwellers and 23.6 % rural dwellers. The percentage of young alcoholics, i. e. under 25 years, was only 3.0 %, that of persons of 25—39 years 44.4 % and over 40 years 52.6 %.

Persons addicted to drink were usually placed under care after having been detained not less than three times within a year for drunkenness, or for causing damage and creating a disturbance. The former group comprised 40.2 % and the

latter 25.7 % of all alcoholics. The percentage of confirmed alcoholics who neglected to support their family or were unable to take care of themselves was 24.0 %. One of the commonest measures taken was to warn the person in question; a warning was issued to 41.1 % of all alcoholics. 27.0 % were under temperance supervision, 17.4 % were ordered to institutions for alcoholics and 14.5 % were placed under supervision after their release from institutions.

Temperance Supervision. In 1961 the number of persons under 25 years supervised for temperance was 3 595, 67.8 % of them from cities and market towns and 32.2 % from rural areas. Of this group, only 1.6 % were women and 98.4 % men. These young people were warned, 89.4 %, or supervised for temperance, 10.6 %.

Persons Cared for in Institutions for Alcoholics. During 1961 the total number of homes for alcoholics in Finland was 11; 4 of them were owned by the State, 3 by private organizations, 3 by local authorities confederations and 1 by the Capital. A total of 2 488 alcoholics were registered in these homes in the course of 1961, a part of them, however, were away from the homes for some of the time. The treatment days of the persons cared for totalled 146 800, averaging about 69 days per patient. Of the persons entering the homes in 1961 62 % had been admitted on request, 3 % were dangerous and 35 % were admitted by order of the administrative district governor.

Workhouses. In 1961 there were 9 workhouses, of which 7 were owned jointly by several communes, 1 by the city of Helsinki and 1 by the State. The number of inmates in these workhouses was 2 793, of whom 86.4 % were men and 13.6 % women. Of all inmates 13.4 % were vagrants, 53.8 % persons sent to workhouses under the Law On Responsibility For Support of Children, 22.3 % public assistance inmates and 10.5 % alcoholics.

The total number of days of care was 255 422, of which vagrants accounted for 17.4 %, public assistance recipients for 22.8 %, persons who had neglected to support their children for 51.2 % and alcoholics for 8.6 %.

The Costs of Social Welfare. Social welfare expenditure in 1961 amounted to 18 019 million marks, of which 9 845 million was spent by cities and market towns and 8 174 million by rural communes. 68.6 % of the total welfare expenditure was disbursed on public assistance. Child welfare costs amounted to 21.5 % of the total. Administrative expenses accounted for 9.6 %, the care of vagrants and alcoholics for 0.3 %.

Maternity Allowances. Maternity allowances were paid during 1961 to 76 501 mothers for 77 591 children. The allowance, according to the law, was 4 500 marks for each new-born child. Of the total maternity allowances paid, 349.2 million marks, 56.4 % was disbursed in the form of baby's outfits and 43.6 % in cash or in other forms.

Child Allowances. According to the Child Allowance Act of July 22, 1948, the State pays a quarterly child allowance for every child under 16 years of age who is a Finnish citizen resident in Finland. The allowance rate for each child per month was in 1961 1 400 marks. The number of families receiving child allowances in 1961 totalled 658 052, and the total number of children entitled to child allowance in these families was 1 420 778, or 32.0 % of Finland's population. Of the families in question, 40.7 % had only one child under 16, 29.4 % had two children, 15.6 % three, 7.5 % four and 6.8 % at least five children entitled to the allowance. The total amount paid in child allowances in 1961 was 24 149.9 million marks.

Family Allowances. On the strength of the Family Allowance Act passed in April 30, 1943, and subsequently amended several times, family allowances from State funds were granted in 1961 to 84 671 families with a total of 404 912 children under 16 years or under 20 and still continuing their education or incapable of work; family allowances were paid for 183 625 of these children. The amount of the family allowance earlier varied between 4 500 and 5 500 marks, depending on the cost of living rating of the locality. The total of State funds expended on family allowances was 855.5 million marks. The majority of this total was paid to the families in kind.

Family dwelling allowances. Since 1942 family dwelling allowances are granted from State funds to large families of small means in densely populated areas, in order to lower the level of rents. Allowances towards rented apartments take the form of a reduction in rent and in the case of «own-home» houses a reduction in the costs of the dwelling. In 1961 family dwelling allowances were granted to 2 092 families with a total of 9 711 children, amounting to 117 million marks in all; of these families 302 lived in own-home houses.

Grants in Aid for Vocational Training. Under the Act On Financial Assistance For Vocational Training, in force from the beginning of 1945, grants, study loans, and sickness benefits are granted out of State funds for young persons of small means who require help with their vocational studies. A total of 312.6 million marks was given in 1961 as grants to 13 064 trainees and 164.9 million marks in the form of study loans to 6 168 trainees. The average size of the study loans in that year was 26 732 marks and of the grants 23 925 marks.

Care of the Disabled. Under the Act on Care of the Disabled, effective from 1947, a disabled person is given medical care, training and rehabilitation to improve his working ability and his chances of earning a living.

Medical care in 1961 was as follows: 2 660 disabled were given hospital treatment, 4 173 received a prosthesis, invalid's chair etc. and 1 845 received medicines.

The training comprises basic and trades training and also economic assistance for general education. In 1961 basic training was given to 38 disabled and 826 received trades training. A grant in aid for general education was awarded in 1961 to 44 disabled and a study grant to 34 disabled.

Rehabilitation includes, in addition to procuring work for the disabled through a labour exchange or placing him in work by other means, financial assistance to the disabled in the pursuit of his trade or occupation. In 1961 grants-in-aid were given to 195 disabled and 164 disabled were given a loan.

The loans granted to the disabled, totalled 14.9 million marks in 1961.

Aid to the Disabled. The Act on Aid to the Disabled entered into force at the beginning of 1952. Under it, a blind person unable to orientate in a place unknown to him is paid 121 200 marks per annum; other disabled persons with a working capacity reduced by at least two-thirds, receive 84 300 marks, and a disabled person less than two-thirds but at least half incapacitated for work receives 61 200 marks.

In 1961 aid was granted to 1 470 disabled, the total sum paid out being 741.9 million marks. At the end of 1961 recipients of aid to the disabled totalled 9 100.

Aid to Convalescents. At the beginning of the fifties' some communes began on their own initiative to distribute so-called convalescence payments to persons of no means or small means discharged from tuberculosis sanatoria. The purpose of this relief was to ensure better economic conditions for the convalescents so that they could use their period of convalescence for rest and rehabilitation.

486 communes, i.e. 88.8 % of all communes in the country, distributed convalescence payments in 1961. 394 communes gave convalescence payments only to TB patients and 92 communes to both TB and rheumatic patients. Convalescence payments were made in 1961 to a total of 4 618 TB patients and 170 rheumatic patients, the total sum being 89.9 million marks.

Military Allowances. The Act On Military Allowances in its present form took effect on October 1, 1948. Under it, military allowances are distributed out of State funds to ensure the subsistence and care of a conscript's relatives without means if his military service reduces their possibilities of making a living.

Military allowances were granted in 1961 to 6 702 persons, totalling 396.1 million marks.

Of the allowances granted in 1961, 2 161 or 32.2 % were paid to wives and 4 541, 67.8 % to other relatives.

35 communes have reported that no military allowances were paid by them in 1961.

National Pension Institute. At the end of 1961 the number of national pension beneficiaries was in all 483 100, i.e. 10 900 persons more than in the previous year. The yearly average of pensions

was at the end of the year 89 900 marks and the total of pensions paid during the year amounted to 39 835 million marks.

Of all the beneficiaries 336 900 persons received old-age pensions, 118 700 invalidity pension and 4 700 persons sickness pension. Besides old-age assistance to a single female of 60—64 was paid to 22 600 persons. The number of beneficiaries in receipt of basic pension only was 130 100 and the number of those in receipt generally of both basic and assistance pension 352 800, the average pension amounting to respectively 38 400 and 108 900 marks.

In addition to the pensions above burial allowance was paid in 9 747 cases totalling 299 million marks.

Social conditions of the blind in 1961. The social conditions of blind people aged 17—64 resident in Finland was studied in 1961 on the initiative of the Committee for the Rehabilitation of the Blind. The aim of the Committee is to introduce a proposal based on this study concerning measures to remedy the deficiencies and drawbacks observed in the self-sufficiency of the blind. The statistical analysis of the material was performed at the Bureau of Social Research.

The total of blind persons covered by the study was 1 864, 1 164 were men and 700 women; 42 per cent of them lived in towns and 58 per cent in rural districts. There were an average of 42 blind per 100 000 inhabitants in the country as a whole. As regards marital status, blind men showed no difference from the population in general, whereas the majority of blind women were single, a much higher ratio than for the population as a whole. Only 36 per cent of the women were married, the corresponding percentage for men being 59.

The commonest of the reasons for the blindness was an eye disease, most often senile cataract or glaucoma. The next group in order consisted of traumatic loss of sight and those born blind. In addition to blindness, about 45 per cent had another injury or disease reducing their capacity

for work. Mentally defectives, some epileptics and persons suffering from a severe rheumatic disease were completely disabled, 7.7 per cent of all blind persons.

Of the persons who had attended school after becoming blind, 92 per cent had attended a school for the blind and only 8 per cent had received some other training. Of all blind persons, 42.4 per cent had also had some kind of trades training after they became blind. An increasing number of the blind has in fact acquired the necessary skill for a trade — in earlier studies a slightly lower percentage has been recorded. There was a difference between the men and the women in this respect: men were clearly more active than the women in acquiring trades training.

The commonest of the occupations of the blind is brush-making; for women it is massaging, if the blind women who give housekeeping for themselves as their occupation are excluded. Of all blind persons engaged in handicraft trades, the highest average earnings were received by basket workers and by those with three trades such as brush-making, massage and a handicraft. Blind persons engaged in weaving, upholstery, etc. were in the weakest position as regards earnings. Of the other occupations, those in the highest earnings class were salaried employees, businessmen, and agents. The income of the blind was not, however, limited to earned income — 97 per cent of all blind persons received some kind of social assistance: national pension, invalid benefit, pension or life annuity. This notwithstanding, over $\frac{1}{5}$ of the blind had such a low income level that they were helped by their parents, 8 per cent reported that they received relief assistance and c. 7 per cent were under treatment at some institution.

Analysis of the average annual earnings level showed that the earnings per annum of the blind engaged in industry rose higher than the earnings of the blind working at a handicraft. An endeavour should in fact be made to expand the trade sector and trades training to take in the industrial field, and the blind should be provided with better economic possibilities of acquiring a trade.

**Tauluissa olevien tekstien englanninkieliset
käännökset**

English translation of the table texts

	Sivu		Page
I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset	3	I. Organization of social welfare in communes and institutions under social welfare boards	3
Lääni	3	County	3
Kaupungit, kauppalat — Maalaiskunnat . .	3	Towns, market towns — Rural communes	3
Huoltoyhdyksuntia, joissa oli erityinen sosiaalilautakunta	3	Welfare communities with a special board of social welfare	3
jakamaton — 2-osastoinen	3	undivided — in 2 sections	3
sosiaalis sihteeri	3	social secretary	3
kunnalliskoteja — kaikkiaan	3	communal homes — total	3
niissä osasto		with a separate department for	
mielisairaille — muille sairaille	3	the mentally ill — other sick persons	3
osuus yht. kunnalliskotiin	3	share in a communal home owned jointly by several communes	3
kunnallisia kodinhoitajia	3	communal homemakers	3
kuntien luku — kodinhoitajien luku	3	number of communes — number of homemakers	3
lastenkoteja	3	children's homes	3
II. Huoltoavun avustustapaukset ja avunsaajat	4	II. Public assistance relief cases and recipients of relief	4
Avustustapauksia — Näistä		Relief cases — Of which	
yksinäisiä miehiä — ilman lapsia	4	men living alone — without children	4
lapsia huollettavana	4	with children to support	4
yksinäisiä naisia — aviopareja	4	women living alone — married couples	4
yksinäisiä lapsia	4	children without families	4
Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä	4	Recipients of aid and members of families receiving relief	4
III. Huoltoavun eri avustusmuodot	5	III. Different forms of social welfare	5
Laitoksissa olleet	5	Persons in institutions	5
Yksityishoidossa olleet	5	Persons placed into private homes	5
Vain kotiaavustusta saaneet	5	Persons in receipt of home relief exclusively . .	5
IV. Lastensuojelulapset	6	IV. Children in child welfare	6
Varoitus- ja suojeluvälvontatapaukset	6	Cases involving warning and protective supervision	6
Turvattomat	6	Neglected children	6
Suojelukasvatusta tarvitsevat	6	Children in need of reform training	6
Varoitettuja	6	Warned	6
Suojeluvälvonnän alaisia	6	Under protective supervision	6
Huostaanotetut lapset	6	Children taken in charge	6
V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitoksen mukaan	7	V. Persons in institutions under social welfare boards, classified according to institutions	7
Yhteensä hoidettavia ja hoitopäiviä	7	Total number of persons — days of care	7
VI. Kuntien sosiaalihuollon menot	8	VI. Expenditure on social welfare work in communes	8
Hallinto	8	Administration	8
Kunnalliskodit ja muut sosiaalilautakuntien alaiset huoltolaitokset	8	Communal homes and other public assistance institutions under social welfare boards	8
Muu laitoshoido	8	Other care in institutions	8
vajaamielislaitoksissa	8	in institutions for the care of the mentally deficient	8
mielisairaaloissa	8	in mental hospitals	8
keuhkotautiparantoloissa	8	in tuberculosis sanatoriums	8
muissa sairaaloissa	8	in other hospitals	8
työlaitoksissa	8	in workhouses	8
vieraan kunnan kunnalliskodissa	9	in communal homes of other communes	9
muissa huoltolaitoksissa	9	in other welfare institutions	9

	Sivu		Page
Muu huoltoapu	9	<i>Other public assistance</i>	9
Yksityiskotihoido — Kotiavustus	9	<i>Care in private homes — Home relief</i>	9
Korvaukset muille kunnille	9	<i>Compensation to other communes</i>	9
Kannatusmaksut yhteiseen työlaitokseen ..	9	<i>Support to jointly-owned workhouses</i>	9
Muut huoltoapumenot	9	<i>Other public assistance expenses</i>	9
Lastenkodit ja muut sosiaalilautakuntien alai-		<i>Children's homes and other child welfare in-</i>	
set lastensuojelulaitokset	10	<i>stitutions under social welfare boards</i>	10
valtion ja yksityisissä koulukodeissa	10	<i>in State and communal children's homes ..</i>	10
Muu lastensuojelu	11	<i>Other child welfare</i>	11
Ammattiopetus	11	<i>Vocational training</i>	11
Irtolaishuolto	11	<i>Treatment of vagrants</i>	11
Alkoholistihuolto	11	<i>Care of alcoholics</i>	11
Avustukset sosiaalihuoltoa harjoittaville		<i>Support to social assistance associations</i>	11
yhdistyksille	11		
VII. Kuntien sosiaalihuollon tulot	12	VII. <i>Social welfare work income</i>	12
Huoltotoiminnan yleistulot	12	<i>General income of social welfare work</i>	12
Perunkirjoitusmaksut	12	<i>Fees for estate assessment of deceased persons</i>	12
Korvaukset	12	<i>Compensation from</i>	12
valtiolta huoltoapulain nojalla	12	<i>the State under the Public Assistance Act ..</i>	12
valtiolta sotasiirtolaisista	12	<i>the State for evacuees</i>	12
muilta kunnilta — yksityisiltä	12	<i>other communes — private persons</i>	12
Lahjoitukset ja rahastojen korot	13	<i>Donations and interest from funds</i>	13
Muut tulot	13	<i>Other assets</i>	13
Lapsilisät	13	<i>Child allowances</i>	13
Kuntien huoltotoimintaan käyttämät varat	13	<i>Funds utilised by communes on social welfare</i>	
		<i>work</i>	13
VIII. Kunnalliskotien menot ja tulot	14	VIII. <i>Income and expenditure of communal homes ..</i>	14
Palkkaukset	14	<i>Wages and salaries</i>	14
Työnantajan lapsilisä — k.e. — ja tapaturma-		<i>Child allowance, national pension and accident</i>	
vak. maksut	14	<i>insurance premiums paid by employers ..</i>	14
Ravinto — Vaatetus	14	<i>Food — Clothing</i>	14
Sairaanhoito ja lääkkeet	14	<i>Medical care and medicines</i>	14
Muut vuotuis kustannukset hoidettavista ..	14	<i>Other annual expenses on residents</i>	14
Rakennusten kunnossapito	14	<i>Maintenance of buildings</i>	14
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja kor-		<i>Acquisitions and repair of furniture and other</i>	
jaus	14	<i>chattels</i>	14
Lämpö ja valo — Palovakuutus	14	<i>Heating and lighting — Fire insurance</i>	14
Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala	15	<i>Gardening, hog farm and poultry farm</i>	15
Sekalaiset	15	<i>Other expenditure</i>	15
Hoidettavien valmisteet	15	<i>Goods produced by residents</i>	15
Hoidettavien muu työ	15	<i>Other work done by residents</i>	15
Yhteisten kunnalliskotien kannatus- ja hoito-		<i>Payments for support and treatment to commu-</i>	
maksut	15	<i>nal homes owned jointly by several communes</i>	15
Henkilökunnan luontoisedut	15	<i>Payments in kind to employees</i>	15
Valtionapu	15	<i>State support</i>	15
IX. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot ..	16	IX. <i>Income and expenditure of communal children's</i>	16
		<i>homes</i>	16
X. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avus-		X. <i>Grants in aid and allowances disbursed from</i>	
tusten ja lisen lukumäärä	18	<i>State funds</i>	18
Äitiysavustusta saaneita	18	<i>Recipients of maternity benefit</i>	18
Lapsilisää saaneita	18	<i>Recipients of child allowance</i>	18
perheitä — lapsia	18	<i>families — children</i>	18
Perhelisää saaneita	18	<i>Recipients of family allowance</i>	18
lisään oikeutettuja lapsia	18	<i>children entitled to allowance</i>	18
Myönnettyjä sotilasavustuksia	18	<i>Military allowances</i>	18

TAULUJA—TABELLER
TABLES

1961

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset vuonna 1961 — Den kommunala socialvårdens organisation och socialnämnder underlydande anstalter år 1961

L ä ä n i — L ä n	Huoltoyhdyksuntia, joissa oli — Vårdsamhällen med												
	Huoltoyhdyksuntia Vårdsamhällen	erityinen sosiaali- lautakunta särskild social- nämnd			sosiaalisiteeri socialsekreterare	kunnalliskoteja kommunalhem			osuus yht. kunnalliskotin andeli gemensamt kommunalhem	kunnallisia kodinhoitajia kommunala hemsystrar			lastenkoteja — barnhem
		jakamaton odetad	2-osastoi- nen 2-avdel- ningar	kaikkiaan inalles		niissä osasto med avdelning för				kuntien luku antal kommuner	kodinholta- jien luku antal hemsystrar		
						mieli- sairaille sinnessjuka	muille sairaille andra sjuka	—					
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	46	28	15	29	42	2	35	3	42	230	10		
Kaupungit — Städer ¹⁾	12	5	6	7	11	—	10	—	12	138	3		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	34	23	9	22	31	2	25	3	30	92	7		
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	117	88	19	72	73	9	48	36	91	158	9		
Kaupungit — Städer ¹⁾	9	3	5	7	9	3	9	—	9	46	4		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	108	85	14	65	64	6	39	36	82	112	5		
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	16	14	—	2	1	—	1	14	5	7	—		
Kaupunki — Stad	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	15	13	—	1	1	—	1	14	4	4	—		
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	59	36	20	43	51	13	41	5	54	159	18		
Kaupungit — Städer ¹⁾	9	—	6	5	9	—	8	—	9	69	7		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	50	36	14	38	42	13	33	5	45	90	11		
<i>Kymen — Kymmene</i>	35	17	13	27	26	8	21	6	31	78	14		
Kaupungit — Städer ¹⁾	8	—	4	7	8	1	8	—	8	35	8		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	27	17	9	20	18	7	13	6	23	43	6		
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	30	18	12	28	28	12	21	—	30	70	7		
Kaupungit — Städer ¹⁾	4	—	4	3	4	—	3	—	4	14	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	26	18	8	25	24	12	18	—	26	56	5		
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i> ..	21	10	11	18	19	14	14	—	21	75	4		
Kaupunki — Stad ¹⁾	3	2	1	2	2	—	2	—	3	13	1		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	18	8	10	16	17	14	12	—	18	62	3		
<i>Kuopion — Kuopio</i>	29	20	8	29	28	10	24	—	28	89	3		
Kaupungit — Städer ¹⁾	3	—	2	3	3	—	3	—	3	17	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	26	20	6	26	25	10	21	—	25	72	1		
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i> ..	34	25	9	25	26	4	20	6	34	79	6		
Kaupunki — Stad ¹⁾	3	—	3	2	3	—	3	—	3	13	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	31	25	6	23	23	4	17	6	31	66	4		
<i>Vaasan — Vasa</i>	78	57	18	47	47	9	29	28	57	104	3		
Kaupungit — Städer	7	3	4	2	7	1	4	—	6	32	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	71	54	14	45	40	8	25	28	51	72	1		
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	57	36	20	39	42	12	26	9	56	164	4		
Kaupungit — Städer	3	—	2	1	3	2	2	—	3	17	1		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	54	36	18	38	39	10	24	9	53	147	3		
<i>Lapin — Lapplands</i>	25	18	6	19	15	1	7	5	25	95	5		
Kaupungit — Städer ¹⁾	4	1	2	4	4	—	3	—	4	21	3		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	21	17	4	15	11	1	4	5	21	74	2		
Koko maa — Hela landet	547	367	151	378	398	94	287	112	474	1 308	83		
Kaupungit — Städer	41	9	22	25	40	5	33	—	40	349	24		
Kauppalat — Köpingar	25	6	17	19	23	2	22	—	25	69	11		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	481	352	112	334	335	87	232	112	409	890	48		

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

²⁾ Näistä 60 kahden tai useamman kunnan yhteisiä kunnalliskoteja. — Härav 60 gemensamma kommunalhem för tvänne eller flere kommuner.

³⁾ Vrt. ¹⁾ — Jfr. ¹⁾

II. Huoltoavun avustustapakukset ja avunsaajat vuonna 1961 — Socialhjälpens understödsfall och understödstagare år 1961

L ä ä n i — L ä n	Avustustapakuksia — Understödsfall									Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä Understödsstagare och familjemedlemmar i de understödda familjerna				
	Kaikkiaan Hela antalet	Näistä — Därav							Yksinäisiä lapsia Ensamma barn	miehiä män	naisia kvinnor	lapsia barn	yhteensä summa	
		yksinäisiä miehiä ensamma män			yksinäisiä naisia ensamma kvinnor			aviopareja gifta par						
		ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn	ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn	ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn							
<i>Uudenmaan — Nylands ...</i>	30 375	7 205	122	12 951	2 880	2 795	4 417	5	14 539	23 043	18 088	55 670		
Kaupungit — Städer ¹⁾	21 668	5 457	87	9 717	2 034	1 879	2 492	2	9 915	16 122	10 292	36 329		
Maalaisk. — Landsk.	8 707	1 748	35	3 234	846	916	1 925	3	4 624	6 921	7 796	19 341		
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	19 165	4 074	57	7 626	1 888	2 019	3 495	6	9 645	15 028	15 087	39 760		
Kaupungit — Städer ¹⁾	8 066	1 661	19	3 468	820	899	1 198	1	3 777	6 385	4 862	15 024		
Maalaisk. — Landsk.	11 099	2 413	38	4 158	1 068	1 120	2 297	5	5 868	8 643	10 225	24 736		
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	370	124	3	153	35	26	29	—	182	243	139	564		
Kaupunki — Stad	130	39	2	49	23	6	11	—	58	89	62	209		
Maalaisk. — Landsk.	240	85	1	104	12	20	18	—	124	154	77	355		
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	19 623	4 003	79	7 371	1 917	2 100	4 143	10	10 325	15 531	17 207	43 063		
Kaupungit — Städer ¹⁾	10 611	1 866	34	4 188	1 128	1 197	2 191	7	5 288	8 704	8 570	22 562		
Maalaisk. — Landsk.	9 012	2 137	45	3 183	789	903	1 952	3	5 037	6 827	8 637	20 501		
<i>Kymen — Kymmene</i>	9 663	2 438	35	3 635	846	1 081	1 622	6	5 176	7 184	7 006	19 366		
Kaupungit — Städer ¹⁾	5 347	1 262	26	2 059	519	617	862	2	2 767	4 057	3 638	10 462		
Maalaisk. — Landsk.	4 316	1 176	9	1 576	327	464	760	4	2 409	3 127	3 368	8 904		
<i>Mikkelin — S:t Michels ...</i>	7 782	1 937	31	2 568	642	867	1 732	5	4 567	5 809	7 670	18 046		
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 767	385	4	644	191	177	362	4	928	1 374	1 613	3 915		
Maalaisk. — Landsk.	6 015	1 552	27	1 924	451	690	1 370	1	3 639	4 435	6 057	14 131		
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Kare lens</i>	7 466	1 590	41	2 107	662	865	2 184	17	4 680	5 318	10 156	20 654		
Kaupunki — Stad ¹⁾	1 120	216	7	391	122	119	260	5	602	892	1 160	2 654		
Maalaisk. — Landsk.	6 346	1 374	34	1 716	540	746	1 924	12	4 078	4 926	8 996	18 000		
<i>Kuopion — Kuopio</i>	9 904	2 228	45	2 841	744	1 198	2 841	7	6 312	7 624	12 068	26 004		
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 614	508	12	902	213	340	639	—	1 499	2 094	2 406	5 999		
Maalaisk. — Landsk.	7 290	1 720	33	1 939	531	858	2 202	7	4 813	5 530	9 662	20 005		
<i>Keski-Suomen — Mellersta-Finlands</i>	8 358	1 878	40	2 591	894	911	2 041	3	4 870	6 437	9 572	20 879		
Kaupunki — Stad ¹⁾	1 857	326	8	661	206	215	440	1	989	1 522	1 920	4 431		
Maalaisk. — Landsk.	6 501	1 552	32	1 930	688	696	1 601	2	3 881	4 915	7 652	16 448		
<i>Vaasan — Vasa</i>	11 358	2 549	65	3 834	1 079	1 041	2 783	7	6 438	8 737	12 291	27 466		
Kaupungit — Städer	2 789	579	14	1 021	273	272	630	—	1 495	2 196	2 480	6 171		
Maalaisk. — Landsk.	8 569	1 970	51	2 813	806	769	2 153	7	4 943	6 541	9 811	21 295		
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	14 814	3 322	93	3 582	1 356	1 483	4 961	17	9 859	11 382	22 864	44 105		
Kaupungit — Städer	3 022	559	11	909	320	339	883	1	1 792	2 451	3 415	7 658		
Maalaisk. — Landsk.	11 792	2 763	82	2 673	1 036	1 144	4 078	16	8 067	8 931	19 449	36 447		
<i>Lapin — Lapplands</i>	6 351	1 610	50	1 352	646	555	2 128	10	4 343	4 681	10 430	19 454		
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 131	544	11	594	237	206	534	5	1 295	1 571	2 387	5 253		
Maalaisk. — Landsk.	4 220	1 066	39	758	409	349	1 594	5	3 048	3 110	8 043	14 201		
Koko maa — Hela landet	145 229	32 958	661	50 611	13 589	14 941	32 376	93	80 936	111 517	142 578	335 031		
Kaupungit — Städer	52 853	11 749	189	21 578	5 177	5 407	8 731	22	26 076	40 893	35 379	102 348		
Kauppalat — Köpingar ...	8 269	1 653	46	3 025	909	859	1 771	6	4 329	6 564	7 426	18 319		
Maalaisk. — Landsk.	84 107	19 556	426	26 008	7 503	8 675	21 874	65	50 531	64 060	99 773	214 364		

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

III. Huoltoavun eri avustumuodot vuonna 1961 — Olikä vårdformer av socialhjlpfen r 1961

Laini — Lan	Laitoksissa olleet i anstalt intagna				Yksityis- kotihoidoissa olleet Vård i enskilt hem			Vain kotiaavustusta saaneet — Enbart i sina hem understödda				Kaikkiaan Inalles			
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	5 497	10 215	1 276	16 988	10	8	18	6 939	7 040	5	13 984	12 446	17 263	1 281	30 990
Kaupungit — Städer ¹⁾	3 698	7 186	775	11 659	1	4	5	5 002	5 386	2	10 390	8 701	12 576	777	22 054
Maalaisk. — Landsk.	1 799	3 029	501	5 329	9	4	13	1 937	1 654	3	3 594	3 745	4 687	504	8 936
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	4 241	6 391	896	11 528	23	35	58	3 860	4 166	6	8 032	8 124	10 592	902	19 618
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 544	2 408	328	4 280	—	1	1	1 778	2 206	1	3 985	3 322	4 615	329	8 266
Maalaisk. — Landsk.	2 697	3 983	568	7 248	23	34	57	2 082	1 960	5	4 047	4 802	5 977	573	11 352
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	80	137	15	232	8	6	14	70	60	—	130	158	203	15	376
Kaupunki — Stad.	22	42	14	78	—	—	—	26	32	—	58	48	74	14	136
Maalaisk. — Landsk.	58	95	1	154	8	6	14	44	28	—	72	110	129	1	240
<i>Hameen — Tavastehus</i>	4 194	6 532	1 286	12 012	9	21	30	4 249	3 858	9	8 116	8 452	10 411	1 295	20 158
Kaupungit — Stader ¹⁾	1 867	3 382	757	6 006	1	—	1	2 480	2 407	6	4 893	4 348	5 789	763	10 900
Maalaisk. — Landsk.	2 327	3 150	529	6 006	8	21	29	1 769	1 451	3	3 223	4 104	4 622	532	9 258
<i>Kymen — Kymmene</i>	2 445	3 305	396	6 146	8	19	27	1 961	1 684	3	3 648	4 414	5 008	399	9 821
Kaupungit — Stader ¹⁾	1 131	1 679	227	3 037	1	4	5	1 243	1 159	—	2 402	2 375	2 842	227	5 444
Maalaisk. — Landsk.	1 314	1 626	169	3 109	7	15	22	718	525	3	1 246	2 039	2 166	172	4 377
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	2 064	2 636	530	5 230	6	8	14	1 691	1 092	4	2 787	3 761	3 736	534	8 031
Kaupungit — Stader ¹⁾	334	539	129	1 002	—	—	—	426	392	3	821	760	931	132	1 823
Maalaisk. — Landsk.	1 730	2 097	401	4 228	6	8	14	1 265	700	1	1 966	3 001	2 805	402	6 208
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	1 877	2 395	469	4 741	3	5	8	1 840	1 101	14	2 955	3 720	3 501	483	7 704
Kaupunki — Stad ¹⁾	246	376	71	693	—	—	—	237	220	4	461	483	596	75	1 154
Maalaisk. — Landsk.	1 631	2 019	398	4 048	3	5	8	1 603	881	10	2 494	3 237	2 905	408	6 550
<i>Kuopion — Kuopio</i>	2 629	3 131	794	6 554	7	8	15	2 408	1 296	4	3 708	5 044	4 435	798	10 277
Kaupungit — Stader ¹⁾	572	810	242	1 624	—	—	—	624	467	—	1 091	1 196	1 277	242	2 715
Maalaisk. — Landsk.	2 057	2 321	552	4 930	7	8	15	1 784	829	4	2 617	3 848	3 158	556	7 562
<i>Keski-Suomen — Mel- lersta Finlands</i>	2 007	2 820	651	5 478	12	8	20	1 831	1 341	3	3 175	3 850	4 169	654	8 673
Kaupunki — Stad ¹⁾	328	605	145	1 078	—	—	—	469	380	1	850	797	985	146	1 928
Maalaisk. — Landsk.	1 679	2 215	506	4 400	12	8	20	1 362	961	2	2 325	3 053	3 184	508	6 745
<i>Vaasan — Vasa</i>	2 627	3 593	651	6 871	28	33	61	2 667	2 017	6	4 690	5 322	5 643	657	11 622
Kaupungit — Stader	487	811	180	1 478	—	—	—	754	631	—	1 385	1 241	1 442	180	2 863
Maalaisk. — Landsk.	2 140	2 782	471	5 393	28	33	61	1 913	1 386	6	3 305	4 081	4 201	477	8 759
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	3 569	4 036	1 329	8 934	38	27	65	4 313	2 116	16	6 445	7 920	6 179	1 345	15 444
Kaupungit — Städer	551	791	252	1 594	—	1	1	925	601	1	1 527	1 476	1 393	253	3 122
Maalaisk. — Landsk.	3 018	3 245	1 077	7 340	38	26	64	3 388	1 515	15	4 918	6 444	4 786	1 092	12 322
<i>Lapin — Lapplands</i>	1 571	1 593	736	3 900	23	12	35	1 822	907	10	2 739	3 416	2 512	746	6 674
Kaupungit — Städer ¹⁾	401	511	151	1 063	1	—	1	682	468	5	1 155	1 084	979	156	2 219
Maalaisk. — Landsk.	1 170	1 082	585	2 837	22	12	34	1 140	439	5	1 584	2 332	1 533	590	4 455
Koko maa — Hela landet	32 801	46 784	9 029	88 614	175	190	365	33 651	26 678	80	60 409	66 627	73 652	9 109	149 388
Kaupungit — Städer	9 586	16 553	2 834	28 973	1	6	7	12 651	12 515	18	25 184	22 238	29 074	2 852	54 164
Kauppalat — Koppingar	1 595	2 587	437	4 619	3	4	7	1 995	1 834	5	3 834	3 593	4 425	442	8 460
Maalaisk. — Landsk.	21 620	27 644	5 758	55 022	171	180	351	19 005	12 329	57	31 391	40 796	40 153	5 815	86 764

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och koppingar

IV. Lastensuojelulapset vuonna 1961 — Barnskyddsbarren år 1961

	Varoitus- ja suoje- luvalvontatapauk- set — Varnings- och skyddsöver- vakningsfall			Huostaanotetut lapset — Omhändertagna barn												
	Turvattomat — Värnlösa	Suoje- lukasvatus Skydds- uppfostran		Turvattomat — Värnlösa						Suoje- lukasvatusta tarvit- sevat — Barn i behov av skyddsuppfostran						Kaikkiaan huostaanotettuja Inalles omhändertagna
		Varoitettuja Varnade	Valvonassa Under övervakning	Poikia Gossar	Tyttöjä Flickor	Yhteensä Summa	Näistä Därav —		Poikia — Gossar	Tyttöjä — Flickor	Yhteensä Summa	Näistä Därav —				
							latoissa i anstalter	yksityishoi- dossa — utac- korderade				latoissa i anstalter	yksityishoi- dossa — utac- korderade			
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	373	515	235	2 499	2 141	4 640	2 310	2 330	358	150	508	467	41	5 148		
Kaupungit — Städer ¹⁾	326	269	194	2 037	1 748	3 785	1 838	1 947	308	123	431	395	36	4 216		
Maalaisk. — Landsk.	47	246	41	462	393	855	472	383	50	27	77	72	5	932		
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	4	435	126	890	733	1 623	793	830	153	44	197	194	3	1 820		
Kaupungit — Städer ¹⁾	1	371	106	475	412	887	557	330	112	29	141	141	—	1 028		
Maalaisk. — Landsk.	3	64	20	415	321	736	236	500	41	15	56	53	3	792		
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	—	10	—	10	13	23	12	11	2	1	3	2	1	26		
Kaupunki — Stad	—	10	—	4	8	12	11	1	1	1	2	1	1	14		
Maalaisk. — Landsk.	—	—	—	6	5	11	1	10	1	—	1	1	—	12		
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	33	744	220	1 121	867	1 988	1 034	954	260	87	347	322	25	2 335		
Kaupungit — Städer ¹⁾	11	658	192	791	581	1 372	794	578	221	76	297	277	20	1 669		
Maalaisk. — Landsk.	22	86	28	330	286	616	240	376	39	11	50	45	5	666		
<i>Kymen — Kymmene</i>	14	311	139	455	395	850	522	328	113	46	159	153	6	1 009		
Kaupungit — Städer ¹⁾	12	234	122	288	248	536	333	203	84	34	118	113	5	654		
Maalaisk. — Landsk.	2	77	17	167	147	314	189	125	29	12	41	40	1	355		
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	12	157	57	324	304	628	250	378	57	14	71	68	3	699		
Kaupungit — Städer ¹⁾	3	100	31	74	73	147	67	80	31	11	42	42	—	189		
Maalaisk. — Landsk.	9	57	26	250	231	481	183	298	26	3	29	26	3	510		
<i>Pohjois-Karjalan — Norra- Karelen</i>	6	88	30	354	294	648	179	469	42	11	53	47	6	701		
Kaupunki — Stad ¹⁾	1	45	18	42	27	69	52	17	14	5	19	19	—	88		
Maalaisk. — Landsk.	5	43	12	312	267	579	127	452	28	6	34	28	6	613		
<i>Kuopion — Kuopio</i>	22	133	67	422	338	810	214	596	80	21	101	92	9	911		
Kaupungit — Städer ¹⁾	19	77	39	152	132	284	132	152	44	11	55	53	2	339		
Maalaisk. — Landsk.	3	56	28	270	256	526	82	444	36	10	46	39	7	572		
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	18	104	18	368	350	718	276	442	70	20	90	80	10	808		
Kaupunki — Stad ¹⁾	—	63	7	106	84	190	110	80	32	8	40	37	3	230		
Maalaisk. — Landsk.	18	41	11	262	266	528	166	362	38	12	50	43	7	578		
<i>Vaasan — Vasa</i>	20	206	57	382	309	691	225	466	66	18	84	79	5	775		
Kaupungit — Städer	7	141	29	128	107	235	143	92	46	10	56	52	4	291		
Maalaisk. — Landsk.	13	65	28	254	202	456	82	374	20	8	28	27	1	484		
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	3	214	43	576	525	1 101	295	806	65	19	84	75	9	1 185		
Kaupungit — Städer	—	163	26	166	148	314	122	192	35	7	42	41	1	356		
Maalaisk. — Landsk.	3	51	17	410	377	787	173	614	30	12	42	34	8	829		
<i>Lapin — Lapplands</i>	5	106	45	371	280	651	379	272	38	12	50	48	2	701		
Kaupungit — Städer ¹⁾	4	98	41	154	104	258	170	88	30	5	35	34	1	293		
Maalaisk. — Landsk.	1	8	4	217	176	393	209	184	8	7	15	14	1	408		
Koko maa — Hela landet	510	3 023	1 037	7 772	6 599	14 371	6 489	7 882	1 304	443	1 747	1 627	120	16 118		
Kaupungit — Städer	354	2 061	687	3 996	3 316	7 312	3 883	3 429	856	286	1 142	1 080	62	8 454		
Kauppalat — Köpingar	30	168	118	421	356	777	446	331	102	34	136	125	11	913		
Maalaisk. — Landsk.	126	794	232	3 355	2 927	6 282	2 160	4 122	346	123	469	422	47	6 751		

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat. — Städer och köpingar.

V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitosten mukaan v. 1961 — I socialnämnder underlydande anstalter intagna, grupperade efter anstalter år 1961

L ä ä n i — L ä n	Kunnalliskodit — Kommunalhem						Lastenkodit — Barnhem ¹⁾				
	Huoltoapu — Socialhjälp				Lastensuojelu Barnskydd		Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa		Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar
Hoidet- tavia Vårda- de				Hoito- päiviä Vårdagar							
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	1 513	3 875	12	5 400	1 310 083	5	760	29	3 917	1 562	263 925
Kaupungit — Städer ¹⁾	743	2 375	1	3 119	790 097	1	135	3	880	1 291	199 803
Maalaiskunnat — Landskommuner	770	1 500	11	2 281	519 986	4	625	26	3 037	271	64 122
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björne- borgs</i>	1 491	2 967	21	4 479	1 148 432	7	1 106	10	2 127	679	158 350
Kaupungit — Städer ¹⁾	511	1 086	4	1 601	419 176	—	—	6	1 835	567	126 156
Maalaiskunnat — Landskommuner	980	1 881	17	2 878	729 256	7	1 106	4	292	112	32 194
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	14	53	—	67	15 478	—	—	—	—	—	—
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	14	53	—	67	15 478	—	—	—	—	—	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	1 572	3 051	13	4 636	1 173 647	6	1 203	42	5 474	829	194 359
Kaupungit — Städer ¹⁾	503	1 336	1	1 840	489 758	1	3	25	1 963	647	140 794
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 069	1 715	12	2 796	683 889	5	1 200	17	3 511	182	53 565
<i>Kymen — Kymmene</i>	1 027	1 651	7	2 685	655 175	1	34	16	1 488	461	105 359
Kaupungit — Städer ¹⁾	427	824	3	1 254	321 316	—	—	9	472	352	73 032
Maalaiskunnat — Landskommuner	600	827	4	1 431	333 859	1	34	7	1 016	109	32 327
<i>Mikkelin — St Michels</i>	1 050	1 496	9	2 555	624 008	7	686	10	1 397	139	39 886
Kaupungit — Städer ¹⁾	89	203	—	292	70 739	—	—	—	—	36	8 915
Maalaiskunnat — Landskommuner	961	1 293	9	2 263	553 269	7	686	10	1 397	103	30 971
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelens</i>	936	1 126	20	2 082	476 692	14	1 541	3	18	125	28 379
Kaupunki — Stad ¹⁾	43	91	—	134	36 443	—	—	—	—	45	7 237
Maalaiskunnat — Landskommuner	893	1 035	20	1 948	440 249	14	1 541	3	18	80	21 142
<i>Kuopion — Kuopio</i>	1 136	1 424	17	2 577	613 921	12	1 255	20	2 188	134	27 967
Kaupungit — Städer ¹⁾	180	290	1	471	105 756	1	10	20	2 188	111	21 129
Maalaiskunnat — Landskommuner	956	1 134	16	2 106	508 165	11	1 245	—	—	23	6 838
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	853	1 209	2	2 064	463 656	7	1 166	49	5 414	202	51 404
Kaupunki — Stad ¹⁾	113	211	—	324	76 870	—	—	11	1 380	92	23 785
Maalaiskunnat — Landskommuner	740	998	2	1 740	386 786	7	1 166	38	4 034	110	27 619
<i>Vaasan — Vasa</i>	1 008	1 732	7	2 747	682 895	7	982	2	310	141	35 050
Kaupungit — Städer	181	352	2	535	127 976	1	52	1	110	116	26 174
Maalaiskunnat — Landskommuner	827	1 380	5	2 212	554 919	6	930	1	200	25	8 876
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	1 588	1 811	39	3 438	744 061	26	5 188	41	4 526	122	30 067
Kaupungit — Städer	205	327	—	532	139 991	—	—	9	671	61	12 226
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 383	1 484	39	2 906	604 070	26	5 188	32	3 855	61	17 841
<i>Lapin — Lapplands</i>	499	461	—	960	213 255	7	1 023	18	2 012	208	45 007
Kaupungit — Städer ¹⁾	133	151	—	284	67 772	2	730	14	1 331	150	30 101
Maalaiskunnat — Landskommuner	366	310	—	676	145 483	5	293	4	681	58	14 906
Koko maa — Hela landet	12 687	20 856	147	33 690	8 121 303	99	14 944 ³⁾	240	28 871	4 602	979 753
Kaupungit — Städer	2 496	5 956	10	8 462	2 166 864	4	200	49	5 630	3 127	580 698
Kauppalat — Köpingar	632	1 290	2	1 924	479 030	2	730	49	5 200	341	88 654
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 559	13 610	135	23 304	5 475 409	93	14 014	142	18 041	1 134	310 401

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar.

²⁾ Tähän sisältyvät myös kunnalliset koulukodit — Här ingår även de kommunala skolhemmen.

³⁾ Näistä 16 vuotta täyttäneitä 23 — Härav 16 år fyllda 23.

VI. Kuntien sosiaalihuollon menot vuonna 1961 — Den kommunala socialvårdens utgifter år 1961

L ä ä n i — L ä n	Hallinto Förvaltning	Huoltoapu —					
		Kunnalliskodit, y. m. Kommunalhem o. a.	Muu laitoshoito —				
			vajaomielialoitoksissa anstalter för psykiskt efterblivna	mielisairaaloloissa sinnessjuktus	keuhkotauti- parantoloissa lungotsessanatorier	muissa sairaaloissa övriga sjukhus	työlaitoksissa arbetsrättningar
1 0 0 0 m a r k k a a							
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	572 247	1 638 767	37 894	295 132	1 698	121 002	1 070
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	466 672	1 142 561	29 039	208 987	1 549	86 272	301
Maalaiskunnat — Landskommuner	105 575	496 206	8 855	86 145	149	34 730	769
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	230 842	835 111	27 470	184 167	1 009	67 699	1 041
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	123 837	295 988	5 044	69 688	504	29 475	347
Maalaiskunnat — Landskommuner	107 005	539 123	22 426	114 479	505	38 224	694
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	3 882	10 962	699	6 269	—	450	—
Kaupunki — Stad	2 052	—	430	1 084	—	255	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 830	10 962	269	5 185	—	195	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	211 633	960 695	22 825	185 870	561	94 784	1 319
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	135 172	443 590	7 950	100 353	432	62 588	922
Maalaiskunnat — Landskommuner	76 461	517 105	14 875	85 517	129	32 196	397
<i>Kymen — Kymmene</i>	115 872	500 223	19 980	122 224	150	35 217	1 429
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	73 023	256 446	13 983	37 357	111	21 699	1 142
Maalaiskunnat — Landskommuner	42 849	243 777	5 997	84 867	39	13 518	287
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	73 977	419 164	14 326	46 206	116	35 701	804
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	22 330	65 985	2 734	8 771	68	10 051	398
Maalaiskunnat — Landskommuner	51 647	353 179	11 592	37 435	48	25 650	406
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Kare lens</i>	59 945	369 575	6 002	27 701	93	33 073	405
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	12 569	60 502	639	5 121	—	7 061	73
Maalaiskunnat — Landskommuner	47 376	309 073	5 363	22 580	93	26 012	332
<i>Kuopion — Kuopio</i>	87 765	405 410	13 988	78 147	39	46 035	979
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	31 341	102 396	1 455	25 592	—	16 201	724
Maalaiskunnat — Landskommuner	56 424	303 014	12 533	52 555	39	29 834	255
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	71 680	339 351	9 445	68 793	160	31 863	413
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	18 951	67 532	1 621	14 371	28	5 420	169
Maalaiskunnat — Landskommuner	52 729	271 819	7 824	54 422	132	26 443	244
<i>Vaasan — Vasa</i>	111 833	559 384	12 030	118 524	53	38 582	2 521
Kaupungit — Städer	40 984	174 908	2 047	26 278	—	10 165	1 280
Maalaiskunnat — Landskommuner	70 849	384 476	9 983	92 246	53	28 417	1 241
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	115 800	539 756	8 114	103 806	168	62 196	874
Kaupungit — Städer	33 171	106 496	1 154	19 642	6	14 575	22
Maalaiskunnat — Landskommuner	82 629	433 260	6 960	84 164	162	47 621	852
<i>Lapin — Lapplands</i>	74 180	191 181	2 882	47 267	18	35 675	602
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	29 899	56 255	608	15 232	—	9 045	156
Maalaiskunnat — Landskommuner	44 281	134 926	2 274	32 035	18	26 630	446
Koko maa — Hela landet	1 729 656	6 769 579	175 655	1 284 106	4 065	602 277	11 457
Kaupungit — Städer	893 265	2 400 333	53 384	464 537	2 663	239 500	4 025
Kauppalat — Köpingar	96 736	372 326	13 320	67 939	35	33 307	1 509
Maalaiskunnat — Landskommuner	739 655	3 996 920	108 951	751 630	1 367	329 470	5 923

Socialhjälp

Övrig anstaltsvård i		Muu huoltoapu — Övrig socialhjälp							Yhteensä huoltoapumenot ja Summa socialhjälp-utgifter
vieraan kunnan kunnalliskodissa frammande kommunns kommunalhem	muissa huolto-laitoksissa andra vårdanstalter	Yksityiskotihoito Vård i enskilt hem	Kotiavustus Hemunderstöd	Korvaukset mullle kunnille Ersättning till andra kommuner	Kannatusmaksut yhteiseen työlaitokseen Understödsavgifter till gemensam arbetsinrättning,	Ehkäisevä huoltoapu Preventiv socialhjälp	Muut huoltoapumenot Övriga utgifter för socialhjälp		
7 845	84 074	1 503	828 181	4 210	11 054	106 454	17 264	3 156 148	
6 617	77 478	439	681 839	3 024	3 317	105 167	9 861	2 356 451	
1 228	6 596	1 064	146 342	1 186	7 737	1 287	7 403	799 697	
20 950	6 635	5 311	377 633	852	14 171	4 256	11 540	1 557 845	
3 637	3 762	164	236 414	221	6 057	1 605	2 583	655 489	
17 313	2 873	5 147	141 219	631	8 114	2 651	8 957	902 356	
—	4 848	1 846	6 433	61	717	180	428	32 893	
—	4 775	—	3 569	61	147	136	166	10 623	
—	73	1 846	2 864	—	570	44	262	22 270	
15 757	7 119	2 659	401 799	1 363	22 633	62 184	13 194	1 792 762	
1 563	4 115	470	283 415	151	15 130	59 869	4 885	985 433	
14 194	3 004	2 189	118 384	1 212	7 503	2 315	8 309	807 329	
4 115	1 939	2 755	129 069	1 042	8 334	1 879	6 585	834 941	
1 080	1 427	240	86 110	710	4 815	1 170	2 624	428 914	
3 035	512	2 515	42 959	332	3 519	709	3 961	406 027	
5 614	3 599	889	100 527	211	5 468	2 947	7 420	642 992	
1 157	2 869	13	38 469	121	1 892	1 242	850	134 620	
4 457	730	876	62 058	90	3 576	1 705	6 570	508 372	
2 359	1 426	360	108 162	110	3 853	2 914	6 151	562 184	
502	132	—	24 113	—	850	407	922	100 322	
1 857	1 294	360	84 049	110	3 003	2 507	5 229	461 862	
965	2 236	1 399	147 430	819	8 200	3 556	6 315	715 518	
271	1 027	—	55 931	—	3 734	633	848	208 812	
694	1 209	1 399	91 499	819	4 466	2 923	5 467	506 706	
7 791	6 476	1 669	132 124	2 403	5 974	3 423	9 304	619 189	
319	2 699	—	43 540	229	1 600	525	1 309	139 362	
7 472	3 777	1 669	88 584	2 174	4 374	2 898	7 995	479 827	
4 336	3 233	5 915	169 744	1 332	12 243	4 324	9 827	942 048	
483	1 346	—	64 717	237	3 826	539	1 018	286 844	
3 853	1 887	5 915	105 027	1 095	8 417	3 785	8 809	655 204	
5 331	7 271	5 791	266 259	1 256	8 946	5 441	17 099	1 032 308	
—	2 163	18	84 498	78	1 800	69	1 402	231 923	
5 331	5 108	5 773	181 761	1 178	7 146	5 372	15 697	800 385	
6 780	16 432	4 285	152 302	2 818	5 191	2 024	12 154	479 611	
1 944	3 658	48	66 749	1 042	2 286	441	1 695	159 159	
4 836	12 774	4 237	85 553	1 776	2 905	1 583	10 459	320 452	
81 843	145 288	34 382	2 819 663	16 477	106 784	199 582	117 281	12 368 439	
14 251	102 195	849	1 505 093	5 081	37 351	168 526	21 782	5 019 570	
3 322	3 256	543	164 271	793	8 103	3 277	6 381	678 382	
64 270	39 837	32 990	1 150 299	10 603	61 330	27 779	89 118	6 670 487	

— 1 000 mark

Jatkoa

Lä ä n i — L ä n	Lastensuojelu —						
	Lastenkodit y.m. Barnhem o.a.	Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård i					
		vajaamellalaitoksissa anstalter för psykiskt efterblivna	mielisairaaloissa sinnessjukhus	kehkoantit- parantoloissa lungösnanatorfer	muissa sairaaloissa övriga sjukhus	vieraan kunnan koulu- ja lastenkodissa främmande kommuns skol- och barnhem	valtion ja yksityisissä koulukodissa statens och privata skolorhen
1 0 0 0 m a r k k a a							
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	1 091 366	40 930	445	24 802	5 114	8 551	19 169
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	990 281	30 085	202	24 802	2 994	4 658	15 967
Maalaiskunnat — Landskommuner	101 085	10 845	243	—	2 120	3 893	3 202
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	404 519	27 416	615	47	951	2 715	6 049
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	372 637	13 768	74	—	609	335	2 792
Maalaiskunnat — Landskommuner	31 882	13 648	541	47	342	2 380	3 257
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	—	179	—	—	—	—	—
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	—	179	—	—	—	—	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	445 785	27 239	1 711	—	1 883	2 564	11 921
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	401 175	17 884	1 443	—	1 179	1 300	9 961
Maalaiskunnat — Landskommuner	44 610	9 355	268	—	704	1 264	1 960
<i>Kymen — Kymmene</i>	195 549	10 771	559	2	1 757	3 376	6 146
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	166 501	3 710	311	2	1 645	1 929	4 301
Maalaiskunnat — Landskommuner	29 048	7 061	248	—	112	1 447	1 845
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	70 120	11 578	167	—	552	209	3 419
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	45 656	2 974	—	—	—	—	2 146
Maalaiskunnat — Landskommuner	24 464	8 604	167	—	552	209	1 273
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Kare lens</i>	42 144	6 625	182	—	277	147	2 328
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	20 706	1 209	—	—	49	—	938
Maalaiskunnat — Landskommuner	21 438	5 416	182	—	228	147	1 390
<i>Kuopion — Kuopio</i>	82 172	7 861	656	—	1 066	898	4 818
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	78 232	4 168	19	—	438	486	2 937
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 940	3 693	637	—	628	412	1 881
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	92 554	10 801	757	26	249	725	4 811
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	64 343	3 168	35	—	60	268	1 993
Maalaiskunnat — Landskommuner	28 211	7 633	722	26	189	457	2 818
<i>Vaasan — Vasa</i>	162 446	10 757	90	—	372	1 139	3 194
Kaupungit — Städer	155 611	5 311	72	—	188	1 139	1 860
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 835	5 446	18	—	184	—	1 334
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	65 751	7 239	378	15	885	803	4 671
Kaupungit — Städer	47 353	1 936	55	—	539	142	2 431
Maalaiskunnat — Landskommuner	18 398	5 303	323	15	346	661	2 240
<i>Lapin — Lapplands</i>	73 547	2 129	619	—	382	22	2 508
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	55 788	1 209	510	—	176	5	1 837
Maalaiskunnat — Landskommuner	17 759	920	109	—	206	17	671
Koko maa — Hela landet	2 725 953	163 525	6 179	24 892	13 488	21 149	69 034
Kaupungit — Städer	2 206 058	73 315	2 048	24 803	6 564	8 715	41 254
Kauppalat — Köpingar	192 225	12 107	673	1	1 313	1 547	5 909
Maalaiskunnat — Landskommuner	327 670	78 103	3 458	88	5 611	10 887	21 871

Barnskydd										
muissa huolto- laitoksissa — andra vårdanstalter	Muu lastensuojelu — Övrigt barnskydd					Yhteensä lastensuojelumenoja Summa barnskyddsutgifter	Irtolaishuolto Lösdrivavård	Alkoholihuolto Alkoholistvård	Kaikkiaan huollomenoja Inalles vårdutgifter	Avustukset sosiaalihuoltoon harjoitettaville yhdistyksille ja laitoksille Understöd åt socialhjälp utövande föreningar och ansaltter
	Yksityiskotihoido Vård i enskilt hem	Korvaukset mullille kunnille Ersättning till andra kommuner	Ammattiopetus Yrkesutbildning	Muut lastensuojelu- menot Övriga utgifter för barnskydd						
165 585	145 457	37 874	3 198	25 741	1 568 232	3 858	24 887	5 325 372	114 508	
137 205	120 506	35 415	2 543	21 448	1 386 106	3 834	23 714	4 236 777	109 337	
28 380	24 951	2 459	655	4 293	182 126	24	1 173	1 088 595	5 171	
9 401	50 777	1 238	1 958	14 981	520 667	928	3 459	2 313 741	20 355	
6 711	21 760	758	875	13 654	433 973	833	2 695	1 216 827	19 313	
2 690	29 017	480	1 083	1 327	86 694	95	764	1 096 914	1 042	
1 817	770	—	18	23	2 807	—	68	39 650	5 093	
1 680	114	—	—	21	1 815	—	68	14 558	5 051	
137	656	—	18	2	992	—	—	25 092	42	
18 375	63 256	881	4 272	29 157	607 044	994	3 167	2 615 600	63 856	
16 371	38 480	225	3 255	27 921	519 194	972	2 155	1 642 926	60 758	
2 004	24 776	656	1 017	1 236	87 850	22	1 012	972 674	3 098	
6 680	18 947	272	1 469	2 794	248 322	894	3 233	1 203 262	14 174	
4 483	12 213	9	924	2 304	198 332	858	2 284	703 411	12 649	
2 197	6 734	263	545	490	49 990	36	949	499 851	1 525	
6 567	17 092	552	869	1 504	112 629	81	730	830 409	5 180	
2 790	4 346	208	425	691	59 236	49	488	216 723	4 952	
3 777	12 746	344	444	813	53 393	32	242	613 686	228	
1 019	20 602	237	520	1 688	75 769	117	1 063	699 078	1 102	
605	1 236	—	42	789	25 574	72	760	139 297	662	
414	19 366	237	478	899	50 195	45	303	559 781	440	
4 845	25 840	1 517	2 218	4 030	135 921	262	1 613	941 079	5 953	
1 805	7 050	672	1 483	2 753	100 043	160	799	341 155	5 158	
3 040	18 790	845	735	1 277	35 878	102	814	599 924	795	
3 048	22 459	557	719	1 185	137 891	122	2 216	831 098	6 466	
208	4 572	69	31	576	75 323	32	1 466	235 134	5 937	
2 840	17 887	488	688	609	62 568	90	750	595 964	529	
2 119	20 005	490	851	755	202 218	144	1 537	1 257 780	8 290	
1 146	3 639	88	588	331	169 973	107	872	498 780	7 184	
973	16 366	402	263	424	32 245	37	665	759 000	1 106	
12 467	40 260	889	531	1 349	135 238	400	1 214	1 284 960	24 479	
5 903	13 189	24	77	141	71 790	373	859	338 116	24 287	
6 564	27 071	865	454	1 208	63 448	27	355	946 844	192	
25 026	14 638	187	691	1 843	121 592	270	1 758	677 411	8 044	
6 517	4 551	—	225	355	71 173	171	1 552	261 954	6 495	
18 509	10 087	187	466	1 488	50 419	99	206	415 457	1 549	
256 949	440 103	44 694	17 314	85 050	3 868 330	8 070	44 945	18 019 440	277 500	
177 466	209 930	36 764	9 587	67 399	2 863 903	7 413	33 967	8 818 118	253 079	
7 958	21 726	704	881	3 585	248 629	48	3 745	1 027 540	8 704	
71 525	208 447	7 226	6 846	14 066	755 798	609	7 233	8 173 782	15 717	

VII. Kuntien sosiaalihuollon tulot vuonna 1961 — Den kommunala socialvårdens inkomster år 1961

Lääni — Län	Huoltoiminnan yleistulot Vårdverksamhetens allmänna inkomster	Huoltoapu — Socialhjälp					Kunnalliskodit y. m. Kommunalhem o. a.
		Perunkirjotusmaksut Bouppteckningsprocenter	Korvaukset — Ersättning av				
			valtiolta — staten		muilta kunnilta andra kommuner	yksityisiltä enskilda personer	
			huoltoapulain nojalla enligt socialhjälpelagen	sotasiirtolaista för de krigsförflyttade			
1 000 markkaa							
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	283	12 843	156 331	23 297	15 295	1 026 138	108 950
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	2	10 473	117 054	1 458	2 220	732 136	70 030
Maalaiskunnat — Landskommuner	281	2 370	39 277	21 839	13 075	294 002	38 920
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	676	6 998	8 161	19 351	16 738	628 291	59 310
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	500	2 579	3 482	4 864	347	216 563	21 488
Maalaiskunnat — Landskommuner	176	4 419	4 679	14 487	16 391	411 728	37 822
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	—	355	340	—	—	17 792	—
Kaupunki — Stad	—	81	325	—	—	5 565	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	—	274	15	—	—	12 227	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	540	5 062	36 519	20 085	20 505	661 979	95 716
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	176	2 232	29 014	4 352	517	319 756	26 080
Maalaiskunnat — Landskommuner	364	2 830	7 505	15 733	19 988	342 223	69 636
<i>Kymen — Kymmene</i>	303	2 228	5 388	23 168	8 017	348 433	35 278
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	210	1 013	4 761	2 021	1 117	171 076	11 759
Maalaiskunnat — Landskommuner	93	1 215	627	21 147	6 900	177 357	23 519
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	360	1 906	6 194	5 350	6 673	272 734	65 230
Kaupungit, kauppalat — Städer, köping ..	13	575	4 495	1 391	638	46 269	6 536
Maalaiskunnat — Landskommuner	347	1 331	1 699	3 959	6 035	226 465	58 694
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Kare lens</i>	209	842	2 261	1 932	4 278	194 797	64 976
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	—	268	2 176	—	110	29 616	12 699
Maalaiskunnat — Landskommuner	209	574	85	1 932	4 168	165 181	52 277
<i>Kuopion — Kuopio</i>	248	1 376	1 695	5 007	1 619	284 334	48 296
Kaupungit, kauppalat — Städer, köping ..	66	451	—	463	132	72 169	5 707
Maalaiskunnat — Landskommuner	182	925	1 695	4 544	1 487	212 165	42 589
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	446	1 707	3 291	3 138	11 550	242 313	35 202
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	43	334	2 394	70	57	46 278	4 434
Maalaiskunnat — Landskommuner	403	1 373	897	3 068	11 493	196 035	30 768
<i>Vaasan — Vasa</i>	227	2 705	1 417	9 284	7 662	378 543	46 336
Kaupungit — Städer	158	757	1 216	2 833	519	90 897	10 659
Maalaiskunnat — Landskommuner	69	1 948	201	6 451	7 143	287 646	35 677
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	-237	1 602	23 963	5 401	8 152	360 286	67 675
Kaupungit — Städer	11	401	19 554	3 531	315	71 259	14 022
Maalaiskunnat — Landskommuner	226	1 201	4 409	1 870	7 837	289 027	53 653
<i>Lapin — Lapplands</i>	133	674	6 694	645	9 038	163 162	15 596
Kaupungit, kauppalat — Städer, köping ..	32	186	5 999	90	2 316	45 575	3 140
Maalaiskunnat — Landskommuner	101	488	695	555	6 722	117 587	12 456
Koko maa — Hela landet	3 662	38 298	252 254	116 658	109 527	4 578 802	642 565
Kaupungit — Städer	1 165	17 666	177 295	16 698	6 691	1 585 847	164 251
Kauppalat — Köpingar	46	1 684	13 175	4 375	1 597	261 312	22 303
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 451	18 948	61 784	95 585	101 239	2 731 643	456 011

Lahjoitukset ja rahastojen korot Donationer och räntor av donationsfonder		Lastensuojelu — Barnskydd										Lapsisäät Barnbidrag	Irtolais- ja alkoholiseluhoito Ledsdrivar- och alkoholistvård	Kuntien huoltotoimintaan käytämät varat Av kommunerna använda medel för vårdverksamheten	Yhteensä Summa			
		Korvaukset — Ersättning av						Lastenkodit y. m. Barnhem o. a.	Lahjoitukset ja rahastojen korot Donationer och räntor av donationsfonder		Muut tulot Övriga inkomster							
		valtiolta — staten			muilta kunnilta andra kommuner	yksityisiltä enskilda personer	Lapsisäät Barnbidrag									Irtolais- ja alkoholiseluhoito Ledsdrivar- och alkoholistvård	Kuntien huoltotoimintaan käytämät varat Av kommunerna använda medel för vårdverksamheten	
		lastensuojelulain nojalla enligt barnskyddslagen	sotasiirtolaisista för de krigsflyttade															
198	103 559	56 302	75	17 320	111 572	316 057	2 825	255	27 333	127	3 346 612	5 325 372						
194	103 447	55 898	—	6 593	103 815	295 350	2 825	65	20 289	66	2 714 862	4 236 777						
4	112	404	75	10 727	7 757	20 707	—	190	7 044	61	631 750	1 088 595						
1 177	2 444	589	688	10 662	20 756	127 408	44	3 589	15 977	42	1 390 840	2 313 741						
209	2 327	509	183	4 121	13 849	121 328	—	3 205	9 780	26	811 467	1 216 827						
968	117	80	505	6 541	6 907	6 080	44	384	6 197	16	579 373	1 096 914						
8	—	13	—	—	—	238	—	—	332	50	20 522	39 650						
—	—	13	—	—	—	161	—	—	185	50	8 178	14 558						
8	—	—	—	—	—	77	—	—	147	—	12 344	25 092						
46	24 165	8 468	309	12 629	29 845	108 418	—	3 247	15 231	84	1 572 752	2 615 600						
—	23 698	8 468	22	4 491	23 052	102 814	—	3 103	10 665	59	1 084 427	1 642 926						
46	467	—	287	8 138	6 793	5 604	—	144	4 566	25	488 325	972 674						
8	105	378	1 266	10 018	11 236	46 161	—	1 873	7 969	51	701 382	1 203 262						
8	75	308	95	7 407	8 545	42 540	—	357	4 822	51	447 246	703 411						
—	30	70	1 171	2 611	2 691	3 621	—	1 516	3 147	—	254 136	499 851						
476	135	200	1 023	2 648	6 753	18 205	1	351	5 200	40	436 930	830 409						
476	43	168	821	371	1 759	14 072	1	130	1 714	8	137 243	216 723						
—	92	32	202	2 277	4 994	4 133	—	221	3 486	32	299 687	613 686						
—	373	37	213	1 221	4 158	11 446	184	162	3 761	9	408 219	699 078						
—	57	—	177	199	681	6 568	184	46	700	—	85 816	139 297						
—	316	37	36	1 022	3 477	4 878	—	116	3 061	9	322 403	559 781						
33	974	59	203	2 660	8 144	24 133	—	225	4 386	25	557 662	941 079						
33	702	35	142	409	4 563	23 240	—	155	2 892	7	229 989	341 155						
—	272	24	61	2 251	3 581	893	—	70	1 494	18	327 673	599 924						
—	161	27	132	2 214	6 674	24 579	—	98	5 695	—	493 871	831 098						
—	106	—	77	835	2 447	19 457	—	9	1 759	—	156 834	235 134						
—	55	27	55	1 379	4 227	5 122	—	89	3 936	—	337 037	595 964						
122	1 276	28	—	2 828	5 998	59 068	—	102	3 365	45	738 774	1 257 780						
70	998	28	—	1 404	3 748	57 614	—	15	1 491	7	326 366	498 780						
52	278	—	—	1 424	2 250	1 454	—	87	1 874	38	412 408	759 000						
2	33	582	54	2 050	8 760	14 721	100	82	5 434	19	785 807	1 284 960						
2	2	216	—	424	3 095	13 202	—	—	1 813	17	210 252	338 116						
—	31	366	54	1 626	5 665	1 519	100	82	3 621	2	575 555	946 844						
—	118	940	104	391	4 715	14 251	—	57	5 081	40	455 772	677 411						
—	108	940	—	17	2 648	10 065	—	57	2 080	40	188 661	261 954						
—	10	—	104	374	2 067	4 186	—	—	3 001	—	267 111	415 457						
2 070	133 343	67 623	4 067	64 641	218 849	764 447	3 154	10 041	99 764	532	10 909 143	18 019 440						
992	130 267	66 134	664	20 017	155 353	656 963	2 826	6 830	52 587	280	5 755 592	8 818 118						
—	1 296	449	853	6 254	13 010	49 287	184	312	5 603	51	645 749	1 027 540						
1 078	1 780	1 040	2 550	38 370	50 486	58 197	144	2 899	41 574	201	4 507 802	8 173 782						

— 1000 mark

VIII. Kunnalliskotien menot ja tulot vuonna 1961 — Kommunalhjemmens utgifter og inkomster

Läni — Län	Menot — Utgifter										
	Palkkaukset Aviöningar	Työnantajan lapsilä- k.e.- ja tapaturmavak. maksut	Arbeitsgivarens barn- bidrag, f.p.- och olycks- fallsters. premier	Ravinto Kosthållning	Vaatus Beklädnad	Sairaanholto ja lääkkeet	Sjukvård och läkemedel	Muut vuokruksustan- luksset hoidettavissa Ovriga årsutgifter för de vårdade	Rakennusten kunnossapito	Underhåll av byggnader	Kaluston ja irtaimiston läähankinta ja korjaus Komplettering och reparation av inven- tarier och lösöre
	1 000 markkaa										
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	896 352	42 994	247 643	18 247	74 051	79 584	21 691	37 730	135 136		
Kaupungit — Städer ¹⁾	633 261	30 268	151 409	13 280	50 454	70 088	5 130	29 198	87 904		
Maalaisk. — Landsk.	263 091	12 726	96 234	4 967	23 597	9 496	16 561	8 532	47 232		
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	452 988	22 587	188 647	13 729	31 703	24 761	28 848	18 464	71 693		
Kaupungit — Städer ¹⁾	193 642	9 775	70 822	5 337	12 518	15 302	9 001	6 264	26 091		
Maalaisk. — Landsk.	259 346	12 812	117 825	8 392	19 185	9 459	19 847	12 200	45 602		
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	7 028	419	3 053	104	335	63	22	51	687		
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Maalaisk. — Landsk.	7 028	419	3 053	104	335	63	22	51	687		
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	496 737	26 449	197 448	15 102	33 282	28 744	23 141	14 256	90 413		
Kaupungit — Städer ¹⁾	234 975	14 194	84 855	6 863	13 514	17 653	10 689	5 923	39 455		
Maalaisk. — Landsk.	261 762	12 255	112 593	8 239	19 768	11 091	12 452	8 333	50 958		
<i>Kymen — Kymmene</i>	259 403	12 747	103 866	7 291	19 770	10 469	16 924	7 911	43 474		
Kaupungit — Städer ¹⁾	143 472	7 139	52 654	3 414	11 495	6 274	6 678	3 744	21 411		
Maalaisk. — Landsk.	115 931	5 608	51 212	3 877	8 275	4 195	10 246	4 167	22 063		
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	211 536	10 233	97 828	7 306	15 857	10 386	13 806	5 498	42 571		
Kaupungit — Städer ¹⁾	35 227	1 864	13 093	1 022	2 328	1 904	910	787	7 262		
Maalaisk. — Landsk.	176 309	8 369	84 735	6 284	13 529	8 482	12 896	4 711	35 309		
<i>Pohjois-Karjalan — Norra- Karelen</i> s	153 710	7 444	77 979	5 715	13 751	8 815	12 027	5 440	29 427		
Kaupunki — Stad ¹⁾	19 880	1 076	7 007	683	1 056	491	319	676	4 840		
Maalaisk. — Landsk.	133 830	6 368	70 972	5 032	12 695	8 324	11 708	4 764	24 587		
<i>Kuopion — Kuopio</i>	194 118	9 485	93 219	6 950	19 744	12 510	14 343	6 873	37 292		
Kaupungit — Städer ¹⁾	52 923	2 782	18 901	1 127	6 003	5 047	1 677	2 462	8 767		
Maalaisk. — Landsk.	141 195	6 703	74 318	5 823	13 741	7 463	12 666	4 411	28 525		
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	173 560	8 414	75 372	4 871	12 339	6 414	11 168	6 262	32 603		
Kaupunki — Stad ¹⁾	38 851	2 033	12 036	703	1 865	682	1 985	1 469	6 010		
Maalaisk. — Landsk.	134 709	6 381	63 336	4 168	10 474	5 732	9 183	4 793	26 593		
<i>Vaasan — Vasa</i>	305 951	15 413	123 450	8 889	22 070	14 469	14 677	8 375	53 919		
Kaupungit — Städer	101 283	5 570	30 154	1 675	7 059	4 483	3 960	2 371	14 741		
Maalaisk. — Landsk.	204 668	9 843	93 296	7 214	15 011	9 986	10 717	6 004	39 178		
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	267 684	13 462	129 275	10 885	20 481	12 176	20 245	8 944	57 782		
Kaupungit — Städer	49 919	2 946	23 991	2 031	3 400	4 247	4 450	2 149	9 941		
Maalaisk. — Landsk.	217 765	10 516	105 284	8 854	17 081	7 929	15 795	6 795	47 841		
<i>Lapin — Lapplands</i>	92 886	4 983	42 627	3 121	7 351	3 659	8 015	3 265	20 156		
Kaupungit — Städer ¹⁾	30 265	1 797	13 142	987	2 269	1 056	2 782	1 338	7 462		
Maalaisk. — Landsk.	62 621	3 186	29 485	2 134	5 082	2 603	5 233	1 927	12 694		
Koko maa — Hela landet	3 511 953	174 630	1 380 407	102 210	270 734	212 050	184 907	123 069	615 153		
Kaupungit — Städer	1 297 858	67 314	390 627	31 830	94 260	118 373	34 773	48 887	191 890		
Kauppalat — Köpingar	235 840	12 130	87 437	5 292	17 701	8 854	12 808	7 494	41 994		
Maalaisk. — Landsk.	1 978 255	95 186	902 343	65 088	158 773	84 823	137 326	66 688	381 269		

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

år 1961

				Tulot — Inkomster								
Palovakuutus Brandforsäkring	Kaasi- ja puutarha, sikalat ja kanalat Trädgård, svin- och höngård	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa	Hoidettavien valmis- teet Av de vårdade förärdigade arbeten	Kaasi- ja puutarha, sikalat ja kanalat Trädgård, svin- och höngård	Yhteisten kunnallis- kottien kannatus- ja holonmaksut Understöds- och vård- avgifterna i gemen- samma kommunalhem	Henkilökunnan luontoiset Personalens naturaförmåner	Valtionapu Statsunderstöd	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa		
— 1000 mark												
2 222	3 814	36 035	1 595 499	730	6 010	16 464	58 608	4 500	17 081	103 393		
391	1 609	24 503	1 097 495	40	2 339	—	30 809	—	13 131	46 319		
1 831	2 205	11 532	498 004	690	3 671	16 464	27 799	4 500	3 950	57 074		
3 616	5 072	22 509	884 617	2 739	10 912	205 424	49 253	25 439	12 477	306 244		
863	1 033	6 177	356 825	970	1 640	68 630	16 114	15 830	6 422	109 606		
2 753	4 039	16 332	527 792	1 769	9 272	136 794	33 139	9 609	6 055	196 638		
78	187	435	12 462	170	757	10 519	823	—	193	12 462		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
78	187	435	12 462	170	757	10 519	823	—	193	12 462		
4 591	2 935	22 453	955 551	6 694	7 170	6 331	48 065	30 617	3 464	102 341		
2 236	1 073	12 160	443 590	5 447	2 261	—	16 857	—	1 515	26 080		
2 355	1 862	10 293	511 961	1 247	4 909	6 331	31 208	30 617	1 949	76 261		
1 932	1 510	12 109	497 406	1 073	4 149	54 490	24 595	6 057	1 803	92 167		
818	738	6 631	264 468	350	1 927	43 486	9 833	—	1 004	56 600		
1 114	772	5 478	232 938	723	2 222	11 004	14 762	6 057	799	35 567		
1 804	1 522	8 179	426 526	1 272	6 360	12 543	26 548	27 994	4 569	79 286		
124	209	1 255	65 985	—	711	—	4 670	—	1 155	6 536		
1 680	1 313	6 924	360 541	1 272	5 649	12 543	21 878	27 994	3 414	72 750		
1 173	683	4 909	321 073	1 700	1 689	—	15 552	22 696	1 234	42 871		
195	28	650	36 901	46	20	—	1 771	—	219	2 056		
978	655	4 259	284 172	1 654	1 669	—	13 781	22 696	1 015	40 815		
2 323	1 080	7 473	405 410	3 321	3 447	—	21 835	17 144	2 549	48 296		
581	425	1 701	102 396	25	92	—	4 857	—	733	5 707		
1 742	655	5 772	303 014	3 296	3 355	—	16 978	17 144	1 816	42 589		
1 364	1 066	7 476	340 909	1 686	3 405	36 773	21 336	10 389	2 034	75 623		
34	323	1 541	67 532	275	394	—	3 672	—	93	4 434		
1 330	743	5 935	273 377	1 411	3 011	36 773	17 664	10 389	1 941	71 189		
2 921	3 322	14 056	587 512	2 886	6 129	106 435	36 145	20 406	7 295	179 296		
508	688	3 385	175 877	436	1 455	4 146	8 628	—	411	15 076		
2 413	2 634	10 671	411 635	2 450	4 674	102 289	27 517	20 406	6 884	164 220		
3 837	2 512	14 104	561 387	3 855	4 812	66 884	35 533	35 189	7 724	153 997		
93	503	2 826	106 496	82	172	—	5 210	8 388	170	14 022		
3 744	2 009	11 278	454 891	3 773	4 640	66 884	30 323	26 801	7 554	139 975		
1 174	538	5 266	193 041	507	687	26 390	9 656	6 034	621	43 895		
267	165	1 703	63 233	150	201	9 984	3 508	—	317	14 160		
907	373	3 563	129 808	357	486	16 406	6 148	6 034	304	29 735		
27 035	24 241	155 004	6 781 393	26 633	55 527	542 253	347 949	206 465	61 044	1 239 871		
4 971	4 524	52 427	2 337 734	7 055	7 601	20 513	82 392	12 370	22 337	152 268		
1 139	2 270	10 105	443 064	766	3 611	105 733	23 537	11 848	2 833	148 328		
20 925	17 447	92 472	4 000 595	18 812	44 315	416 007	242 020	182 247	35 874	939 275		

IX. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot vuonna 1961 — De kommunala barnhemmens utgifter

L ä ä n i — L ä n	Menot — Utgifter							
	Palkkaukset Aviöningar	Työnantajan lapsilisä, k.e. ja tapaturmavak- maksut	Arbetsgivarens barn- bidrags-f.p.-och olycks- fallsförs. premier	Ravinto Kosthållning	Vaateus Beklädnad	Sairaanhoido ja lääkkeit Sjukvård och läkemedel	Muut vuotuiskestän- nukset hoidettavista Övriga Årsutgifter för de vårdade	Rakennusten kunnossapito Underhåll av byggnader
	1 0 0 0 m a r k k a a							
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	246 060	11 807	52 930	12 803	4 197	8 509	19 294	10 301
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	209 335	10 064	40 811	9 565	3 393	7 203	15 804	8 720
Maalaiskunnat — Landskommuner	36 725	1 743	12 119	3 238	804	1 306	3 490	1 581
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	77 461	3 941	22 646	6 715	1 811	1 823	6 254	2 345
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	65 769	3 397	16 830	5 275	1 642	1 453	5 177	1 731
Maalaiskunnat — Landskommuner	11 692	544	5 816	1 440	169	370	1 077	614
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	107 199	6 241	37 471	9 928	2 786	4 904	8 362	3 961
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	85 051	5 192	26 733	7 316	2 339	4 050	6 165	2 607
Maalaiskunnat — Landskommuner	22 148	1 049	10 738	2 612	447	854	2 197	1 354
<i>Kymen — Kymmene</i>	52 720	2 587	17 193	4 513	1 022	1 693	6 309	2 343
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	37 091	1 863	12 123	2 992	806	1 229	4 108	1 499
Maalaiskunnat — Landskommuner	15 629	724	5 070	1 521	216	464	2 201	844
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	15 679	749	7 541	2 169	278	942	2 937	915
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	5 141	268	1 684	569	155	253	983	294
Maalaiskunnat — Landskommuner	10 538	481	5 857	1 600	123	689	1 954	621
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Kare lens</i>	12 289	557	4 953	1 236	185	382	817	666
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	3 230	158	1 474	400	42	74	406	294
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 059	399	3 479	836	143	308	411	372
<i>Kuopion — Kuopio</i>	14 946	763	4 316	1 224	317	464	1 382	598
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	13 057	672	3 546	1 016	280	373	1 023	549
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 889	91	770	208	37	91	359	49
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	24 299	1 218	9 707	2 256	492	880	2 567	1 384
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	11 741	628	4 512	1 106	308	421	1 822	751
Maalaiskunnat — Landskommuner	12 558	590	5 195	1 150	184	459	745	633
<i>Vaasan — Vasa</i>	21 228	1 044	7 322	1 963	171	710	967	1 195
Kaupungit — Städer	18 079	900	5 628	1 506	143	601	499	1 118
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 149	144	1 694	457	28	109	468	77
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	21 850	1 148	5 902	1 396	377	2 098	2 097	428
Kaupungit — Städer	10 554	632	1 983	517	197	1 796	736	14
Maalaiskunnat — Landskommuner	11 296	516	3 919	879	180	302	1 361	414
<i>Lapin — Lapplands</i>	30 507	1 647	8 029	1 605	680	536	1 041	502
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	22 368	1 250	5 564	1 126	474	381	525	350
Maalaiskunnat — Landskommuner	8 139	397	2 465	479	206	155	516	152
Koko maa — Hela landet	624 238	31 702	178 010	45 808	12 316	22 941	52 027	24 638
Kaupungit — Städer	432 038	22 525	105 319	27 556	8 691	16 121	32 812	16 329
Kauppalat — Köpingar	49 378	2 499	15 569	3 832	1 088	1 713	4 436	1 598
Maalaiskunnat — Landskommuner	142 822	6 678	57 122	14 420	2 537	5 107	14 779	6 711

och inkomster år 1961

					Tulot — Inkomster					
Lämpö ja valo Värme och lyse	Palovakuutus Brandförsäkring	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanaala Trädgård, svin- och hönsgård	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanaala Trädgård, svin- och hönsgård	Yhteisten lastenkotien kannatus- ja hoito- maksut Undersköds- och vård- avgifterna i gemen- sama barnhem	Henkilökunnan hiontoiset Personalens naturaförmaner	Valtionapu Statsunderstöd	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa
— 1000 mark										
23 131	251	227	8 580	398 090	324	9 165	11 420	16 619	16 108	53 636
18 694	49	25	6 548	330 211	40	—	5 612	13 595	16 017	35 264
4 437	202	202	2 032	67 879	284	9 165	5 808	3 024	91	18 372
8 682	283	696	3 161	135 818	366	—	10 487	7 894	56	18 803
7 375	71	369	2 215	111 304	—	—	8 826	5 898	49	14 773
1 307	212	327	946	24 514	366	—	1 661	1 996	7	4 030
12 262	451	462	6 768	200 795	656	4 458	13 625	8 695	512	27 946
8 772	214	239	4 865	153 543	207	—	9 927	6 666	158	16 958
3 490	237	223	1 903	47 252	449	4 458	3 698	2 029	354	10 988
7 970	335	236	3 345	100 266	412	2 625	7 887	5 964	1 675	18 563
5 020	203	127	2 478	69 539	242	—	4 833	4 299	301	9 675
2 950	132	109	867	30 727	170	2 625	3 054	1 665	1 374	8 888
3 075	153	193	1 108	35 739	402	—	3 121	2 118	—	5 641
1 587	5	3	333	11 275	—	—	848	660	—	1 508
1 488	148	190	775	24 464	402	—	2 273	1 458	—	4 133
1 525	78	137	639	23 464	270	—	2 171	1 257	2	3 700
536	8	35	209	6 866	100	—	579	451	2	1 132
989	70	102	430	16 598	170	—	1 592	806	—	2 568
1 933	91	221	582	26 837	61	—	3 050	1 896	15	5 022
1 603	74	191	513	22 897	16	—	2 673	1 435	5	4 129
330	17	30	69	3 940	45	—	377	461	10	893
3 681	220	130	1 199	48 033	227	—	4 642	3 378	63	8 310
1 924	19	9	676	23 917	—	—	2 129	1 566	2	3 697
1 757	201	121	523	24 116	227	—	2 513	1 812	61	4 613
2 341	29	102	720	37 792	201	—	3 598	1 153	—	4 952
1 989	6	24	464	30 957	—	—	2 945	595	—	3 540
352	23	78	256	6 835	201	—	653	558	—	1 412
3 096	139	79	908	39 518	203	7 395	2 274	1 945	1 666	13 483
1 446	—	—	275	18 150	—	—	614	800	—	1 414
1 650	139	79	633	21 368	203	7 395	1 660	1 145	1 666	12 069
4 289	116	110	1 130	50 192	35	6 484	3 747	3 093	2 127	15 486
3 415	52	66	849	36 420	—	6 484	2 852	1 908	56	11 300
874	64	44	281	13 772	35	—	895	1 185	2 071	4 186
71 985	2 146	2 593	28 140	1 096 544	3 157	30 127	66 022	54 012	22 224	175 542
45 896	446	773	16 522	725 028	228	—	35 205	31 697	16 331	83 461
6 465	255	315	2 903	90 051	377	6 484	6 633	6 176	259	19 929
19 624	1 445	1 505	8 715	281 465	2 552	23 643	24 184	16 139	5 634	72 152

X. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä vuonna 1961 — Antalet av statens medel utdelade olika understöd och bidrag år 1961

Lääni — Län	Äitiys- avustusta saaneita Antal moder- skaps- understöd	Lapsilisää saaneita Antal utdelade barn- bidrag		Perhelisää saaneita Antal utdelade familjebidrag		Myönnet- tyjä soti- lasavus- tuksia Antal be- viljade militär- understöd
		perheitä familjer	lapsia barn	perheitä familjer	lisiin oikeutet- tuja lapsia till bidrag berätti- gade barn	
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	13 724	123 156	223 590	5 694	10 472	863
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	8 859	79 754	136 905	2 650	4 652	575
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 865	43 402	86 685	3 044	5 820	288
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	10 006	98 358	195 038	8 782	17 781	835
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	3 930	36 621	64 553	1 725	2 999	253
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 076	61 737	130 485	7 057	14 782	582
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	291	2 946	5 516	160	261	3
Kaupunki — Stad	135	1 117	1 954	28	49	1
Maalaiskunnat — Landskommuner	156	1 829	3 562	132	212	2
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	9 265	87 271	174 499	8 227	15 988	761
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	5 206	47 084	87 036	3 027	5 659	405
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 059	40 187	87 463	5 200	10 329	356
<i>Kymen — Kymmene</i>	5 392	50 194	103 217	4 230	8 243	351
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	2 888	26 291	50 679	1 640	3 058	171
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 504	23 903	52 538	2 590	5 185	180
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	3 763	33 356	78 082	5 299	11 247	309
Kaupunki, kauppala — Stad, köping ..	1 057	8 724	18 000	761	1 504	56
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 706	24 632	60 082	4 538	9 743	253
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Karelen</i>	3 822	30 009	76 433	6 908	15 813	423
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	749	5 645	11 760	611	1 207	50
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 073	24 364	64 673	6 297	14 606	373
<i>Kuopion — Kuopio</i>	4 843	38 929	93 869	7 499	16 633	481
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	1 442	11 081	22 593	1 085	2 165	91
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 401	27 848	71 276	6 414	14 468	390
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	4 536	36 829	84 161	5 674	12 513	360
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	1 067	8 250	16 608	703	1 467	56
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 469	28 579	67 553	4 971	11 046	304
<i>Vaasan — Vasa</i>	7 620	65 840	145 539	9 893	20 783	516
Kaupungit — Städer	1 835	15 094	29 194	1 077	2 098	92
Maalaiskunnat — Landskommuner	5 785	50 746	116 345	8 816	18 685	424
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	9 211	59 989	158 066	14 691	35 434	1 067
Kaupungit — Städer	1 951	12 914	27 499	1 241	2 545	130
Maalaiskunnat — Landskommuner	7 260	47 075	130 567	13 450	32 889	937
<i>Lapin — Lapplands</i>	5 118	31 175	82 768	7 614	18 457	733
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	1 483	10 039	21 629	964	2 036	87
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 635	21 136	61 139	6 650	16 421	646
Koko maa — Hela landet	77 591	658 052	1 420 778	84 671	183 625	6 702
Kaupungit — Städer	25 846	220 886	406 262	12 233	23 120	1 695
Kauppalat — Köpingar	4 756	41 728	82 148	3 279	6 319	272
Maalaiskunnat — Landskommuner	46 989	395 438	932 368	69 159	154 186	4 735